

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANA BİLİM DALI**

OĞUZELİ'NİN ŞEHİR COĞRAFYASI

Mesut HANÇERKIRAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
ARALIK-2013**

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANA BİLİM DALI**

OĞUZELİ'NİN ŞEHİR COĞRAFYASI

DANIŞMAN: Prof. Dr. Mehmet TIRAŞ

Mesut HANÇERKIRAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
ARALIK-2013**

**KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANA BİLİM DALI**

OĞUZELİ'NİN ŞEHİR COĞRAFYASI

Mesut HANÇERKIRAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bu Tez 18 / 12 / 2013 Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından Oy Birliği/Oy Çokluğu ile Kabul Edilmiştir.

Prof. Dr. Mehmet TIRAŞ
BAŞKAN

Doç.Dr.Memet YETİŞGİN
ÜYE

Yrd.Doç.Dr. Emin
TOROĞLU
ÜYE

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. Murat KARABULUT
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANA BİLİM DALI

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

OĞUZELİ'NİN ŞEHİR COĞRAFYASI

Mesut HANÇERKIRAN

Danışman : Prof. Dr. Mehmet TIRAŞ

Yıl : 2013, Sayfa: 144+15

Jüri : Prof. Dr. Mehmet TIRAŞ
: Doç. Dr. Memet YETİŞGİN
: Yrd. Doç. Dr. Emin TOROĞLU

Oğuzeli, Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Orta Fırat Bölümünde, Gaziantep İli 'ne bağlı bir ilçe yönetim merkezidir. İlçenin güneyin de Suriye ve Kilis'in Elbeyli ilçesi, doğusunda Nizip ve Karkamış ilçeleri, kuzeyde Şehitkâmil, kuzeybatısında Şahinbey İlçesi ve batısında ise Kilis ili yer alır.

Oğuzeli iklim ve toprak özellikleri bakımından elverişli olması nedeniyle eski tarihlerden beri yerleşme alanı olmuştur. Özellikle Tilbaşer kalesinde ortaya çıkartılan Eski Tunç Çağı'na ait (M.Ö. 2500) çanak, çömlek, bronzdan yapılmış takı malzemeleri ve değişik ev aletleri Oğuzeli çevresindeki yerleşmenin tarihi hakkında bilgi vermektedir.

Nüfusun ekonomik faaliyet kollarına göre dağılımında hizmet sektörünün ilk sırada yer aldığı Oğuzeli Şehir merkezinde 17.014 kişi yaşamaktadır. Faal nüfusun % 63,6'sı hizmet sektöründe, % 22,8'i tarım sektöründe ve % 13,6'sı ise sanayi sektöründe çalışmaktadır.

Oğuzeli ilçe merkezinde 1990-2012 döneminde tarım fonksiyonu birinci derecedeki önemini yitirmiş bunun yerine hizmet fonksiyonu önemli gelişme göstermiştir. Günümüzde sanayileşme alanında Havaalanı Sanayi Bölgesi (Körkün Sanayi Bölgesi) bünyesinde bulundurduğu birçok tesis ile önemli adımlar atılmıştır.

Çalışmanın hazırlanmasına literatür taraması ile başlanılmıştır. Daha sonra Oğuzeli şehrinin kuruluş yeri, tarihi, nüfus gelişimi, şehrsel fonksiyonları incelenmiştir. Elde edilen bilgiler yerleşme coğrafyası metodolojisi dâhilinde değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nüfus ve Yerleşme, Şehirleşme, Şehrsel Fonksiyon

**KAHRAMANMARAS SUTCU IMAM UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF GEOGRAPHY**

ABSTRACT

MA THESIS

THE GEOGRAPHY OF THE CITY OF OĞUZELI

Mesut HANÇERKIRAN

Supervisor : Prof. Dr. Mehmet TIRAŞ

Year : 2013, Pages: 144+15

**Jury : Prof. Dr. Mehmet TIRAŞ (Chairperson)
: Assoc Prof. Dr. Memet YETİŞGİN (Member)
: Assist. Prof. Dr. Emin TOROĞLU (Member)**

Oğuzeli is a district governorship in the city of Gaziantep. In the south of the city lie Syria and Elbeyli district of Kilis, in the east lie Nizip and Karkamış districts, in the north is Şehitkamil, in the northwest is Şahinbey district, and Kilis is located in the west.

Oğuzeli due to the favorable climate and soil properties has been a settlement area since ancient times. Ancient Bronze Age fortress unearthed in particular Tilbaşer (ca. 2500), pottery, bronze jewelry supplies, and provides information about the history of the settlement around Oğuzeli various household appliances.

The city center of Oğuzeli has a population of 17.014. The service industry ranks the first in the distribution of the population according to the economic activity. In the active population, 63, 6 % work in the service industry, 22, 8 % are in the agriculture sector, and 13, 6 % are in the industry sector.

In 1990-2012, agriculture function in the city center of Oğuzeli lost its importance, and the service industry made progress. Today, many important steps have been taken in terms of industrialization with several facilities in the Airport Industry Area (Körkün Industry Area).

The study begins with literature review. After that, the place of foundation of the Oğuzeli city, its history, development of population, and urban functions are analyzed. The data gathered are evaluated within the methodology of settlement geography.

Key words: Population and Settlement, Urbanization, Urban Function

ÖN SÖZ

‘Oğuzeli’nin Şehir Coğrafyası’ adlı çalışmamız 2011-2013 yılları arasında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Coğrafya bölümünde Yüksek Lisans çalışması olarak hazırlanmıştır.

Oğuzeli ilçesi; Gaziantep’in güneydoğusunda, il merkezine 17 km uzaklıkta, 556 kilometrekare alanlı, Suriye ile sınırı bulunan bir hudut ilçesidir. İlçenin güneyin de Suriye ve Kilis’in Elbeyli ilçesi, doğusunda Nizip ve Karkamış ilçeleri kuzeyde Şehitkâmil, kuzeybatısında Şahinbey İlçesi ve batısında ise Kilis ili yer alır.

Çalışmamızda Coğrafyanın Şehir Coğrafyası yöntem ve tekniklerinden ve Coğrafyanın mekânsal dağılışı ve nedensellik ilkesinden faydalanılarak Oğuzeli’nin bütün beşeri ve ekonomik faaliyetleri ile yerleşmeyi etkileyen doğal çevre özellikleri incelenmeye çalışılmış ve bu ilişkiler bilimsel çerçevede neden-sonuç ilişkisi ile ortaya konmaya çalışılmıştır.

Daha önce ‘Oğuzeli (Gaziantep) ve Yakın Çevresinin Jeomorfolojik Özellikleri’, ‘Gaziantep dolaylarında Türkmenler ve Baraklar’ ve ‘Barak Ellerinin Talihsiz Ezo’su’ olarak bilinen üç çalışma yapılmış fakat ‘Oğuzeli’nin Şehir Coğrafyası’ çalışılmamıştır.

Çalışmamız yedi bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, çalışmanın konusu, kapsamı, tezin hazırlanma aşamasında kullanılan yöntem ve teknikler ile çalışma sahasının yeri, sınırları ve başlıca özellikleri çalışılmıştır. İkinci bölümde araştırma alanının coğrafi özellikleri, üçüncü bölümde yerleşmenin tarihçesi, dördüncü bölümde araştırma sahasının beşeri ve ekonomik özellikleri, beşinci bölümde şehrin fonksiyonel özellikleri ve göstermiş olduğu şehrsel fonksiyonlar, altıncı bölümde çalışma alanının kültürel özellikleri ve yedinci bölümde ise sonuç ve ilçenin önemli sorunları yer almaktadır.

Tez konusunun belirlenmesinde ve çalışmamın bitirilmesine kadar geçen zaman içerisinde büyük bir titizlikle, sabırla, engin görüş, düşünce ve yol gösterici eleştirileriyle büyük katkıda bulunan danışman hocam Prof.Dr. Mehmet TIRAŞ’a sonsuz teşekkür ederim. Çalışmamda emeği geçen yine bölüm hocalarımızdan Yrd. Doç. Dr. Emin TOROĞLU’na teşekkür ederim.

Çalışmamı maddi verilerle destekleyen istediğim belge ve bilgileri sağlayan Oğuzeli Kaymakamlığı ile Oğuzeli Belediye başkan yardımcısı Sayın Mecit YILMAZ beye, Oğuzeli Belediyesi çalışanlarına ve çalışmam boyunca maddi manevi desteğini esirgemeyen kıymetli arkadaşım Eyyüp GÜNAY’a teşekkürlerimi sunuyorum. Çalışmalarımı içtenlikle destekleyen kıymetli eşim Ayşe HANÇERKIRAN hanımefendiye sonsuz teşekkürleri bir borç bilirim.

Mesut HANÇERKIRAN
ARALIK-2013

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT.....	II
ÖN SÖZ.....	III
İÇİNDEKİLER	IV
HARİTALAR LİSTESİ.....	VII
TABLolar LİSTESİ.....	VIII
GRAFİKLER LİSTESİ.....	XI
RESİMLER LİSTESİ	XIII
KISALTMALAR LİSTESİ	XV
1. GİRİŞ	1
1.1. Çalışmanın Amacı, Kapsamı, Kullanılan Yöntem ve Materyaller	1
1.2. Çalışma Sahasının Yeri, Sınırları ve Başlıca Özellikleri.....	5
2. ARAŞTIRMA ALANININ COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ.....	8
2.1. Fiziki Coğrafya Özellikleri	8
2.2. Jeomorfolojik Özellikleri	11
2.3. Oğuzeli'nin İklim Özellikleri.....	13
2.3.1. Sıcaklık	14
2.3.2. Nem ve Yağış.....	17
2.3.3. Buharlaşma	21
2.3.4. Bulutluluk	22
2.3.5. Don Olayı.....	24
2.3.6. Basınç.....	24
2.3.7. Rüzgâr.....	25
2.4. Oğuzeli'nin Bitki Örtüsü	27
2.5. Oğuzeli'nin Hidrografya Özellikleri.....	28
2.5.1. Oğuzeli'nin İçme Suyu Kaynakları	30
2.5.2. Sondaj Kuyuları	31
3. OĞUZELİ'NİN TARİHÇESİ.....	33
4. ARAŞTIRMA SAHASININ BEŞERİ VE EKONOMİK ÖZELLİKLERİ.....	35
4.1. Oğuzeli Şehri'nin Nüfus Özellikleri.....	35
4.1.1. Oğuzeli'nde Nüfusun İlçe Merkezi ve Kırsal Nüfusa Dağılımı	39
4.1.2. Oğuzeli'nde Nüfusun Mahallelere Göre Dağılımı.....	40
4.1.3. Nüfus Hareketleri.....	41
4.1.3.1. İkamet edilen ilçeye göre nüfusa kayıtlı olunan il – 2012.....	43
4.1.3.2. Doğumlar ve Ölümler	44
4.1.4. Nüfus Yapısı	46
4.1.4.1. Cinsiyet ve Yaş Yapısı.....	46
4.1.4.2. Nüfusun Aile Büyüklüğü ve Yapısı.....	49
4.1.5. Nüfusun Medeni Durumu	53
4.2. Nüfusun Eğitim ve Kültürel Durumu	54
4.2.1. Oğuzeli'nde Nüfusun Okur-Yazarlık Durumu	55
4.2.2. Oğuzeli'nde Eğitim - Öğretim Durumu.....	59
4.2.2.1. Okul Öncesi Eğitim	61
4.2.2.2. İlkokul ve Ortaokul.....	62
4.2.2.3. Orta Öğretim	63
4.2.2.4. İlçe Milli Eğitiminde Personel Durumu.....	65

4.2.2.5.Özel Öğretim.....	66
4.2.2.6. Oğuzeli Halk Eğitim Merkezi.....	67
4.2.2.6.(1). Hayat Boyu Öğrenme.....	68
4.2.2.7. İlçeye Yapılacak İnşaatlar.....	69
4.2.2.8.İlçenin Eğitim İhtiyaçları	69
4.2.3.Oğuzeli Kütüphanesi.....	70
4.2.4. Oğuzeli Meslek Yüksek Okulu.....	70
4.2.4.1.Oğuzeli MYO Bölümleri	73
4.2.4.1.(1).Bilgisayar Teknolojileri Bölümü.....	73
4.2.4.1.(2).Muhasebe Ve Vergi Bölümü.....	73
4.2.4.1.(3).Mülkiyet Koruma Ve Güvenlik Bölümü.....	73
4.2.4.1.(4).Yönetim Ve Organizasyon Bölümü	73
4.2.4.1.(5).Hukuk Bölümü	74
4.2.4.1.(6).Ulaştırma Hizmetleri Bölümü	74
4.2.4.1.(7)-Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı	74
4.3.Oğuzeli'nin Ekonomik ve Ticari Fonksiyonu	75
4.4. Oğuzeli'nin Sanayi Fonksiyonu.....	84
5.OĞUZELİ'NİN FONKSİYONEL ÖZELLİKLERİ.....	86
5.1.Oğuzeli'nin Yönetim Fonksiyonu	86
5.2. Oğuzeli'nin Sağlık Fonksiyonu	89
5.3. Oğuzeli'nin Dini Fonksiyonu	93
5.4. Oğuzeli Şehri'nin Yatay ve Dikey Gelişimi.....	94
5.5. Oğuzeli Şehri'nin Strüktür Özellikleri	97
5.6. Oğuzeli Şehri'nin Fonksiyon Alanları.....	100
5.7. Oğuzeli'nin Tarihi ve Turistik Özellikleri	102
5.8. Belediye Hizmetleri	107
5.8.1. Oğuzeli 2012 Belediye Atık İstatistikleri	107
5.8.2. Oğuzeli 2012 Yılı Bölgelere Göre Kanalizasyon İşleri Düzenlemesi	107
5.8.3. Oğuzeli-Yeşildere Bölgeleri Pissu Kollektörü Ve 3. Atıksu Arıtma Tesisi İnşaatı.....	108
5.8.4. Havaalanı Yolu Ve Civarı Yerleşim Yerleri İçme Suyu Temini İşİ.....	109
5.8.5. GASKİ Kızılhisar Atık Su Arıtma Tesisi	110
5.9. Oğuzeli'ne Yatırım Durumu	111
5.10. Oğuzeli'nin Ulaşım Fonksiyonu	111
5.10.1. Oğuzeli Karayolu Ulaşım Özellikleri	112
5.10.2. Oğuzeli Hava Ulaşım Özellikleri.....	113
5.10.3. Havaalanı Yakınlarında Oluşan Gürültü.....	116
5.11. Oğuzeli'nin Tarım Fonksiyonu.....	117
5.11.1. Arazi Kullanım Durumu	118
5.11.1.1. Jeomorfolojik Birimlerle Arazi Kullanımı Arasındaki İlişkiler	120
5.11.1.2. Tepelik Alanların Kullanımı	120
5.11.1.3. Plato Alanlarının Kullanımı	120
5.11.1.4.Yamaçların Kullanımı.....	120
5.11.1.5. Ova Tabanının Kullanımı	120
5.11.2. Oğuzeli'nde Arazi Kullanımının Dağılımı	120
5.11.3. Oğuzeli Genelinde Yetiştirilen Ürünlere Göre İllerin Dağılımı	121
5.11.3.1. Oğuzeli İlçe Merkezinde Tarla Ürünlerinin Alansal Dağılımı Ve Üretim Miktarları	122
5.11.3.2. Oğuzeli İlçe Merkezinde Bahçe Ürünlerinin Alansal Dağılımı Ve	

Üretim Miktarları.....	124
5.11.3.3. Oğuzeli İlçe Merkezinde Sebze Ürünlerinin Alansal Dağılımı Ve Üretim Miktarları.....	126
5.11.4. Hayvancılık.....	127
5.11.4.1. Büyükbaş Hayvancılık.....	128
5.11.4.2. Küçükbaş Hayvancılık.....	129
5.11.4.3. Kümes Hayvancılığı.....	129
5.11.4.4. Arıcılık.....	129
6. OĞUZELİ’NİN KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİ.....	130
6.1. Oğuzların Geçmişi.....	130
6.2. Barakların Ana Yurdu.....	130
6.3. Güneydoğu Anadolu’da Baraklar.....	130
6.4. Barak Kültürü.....	132
6.4.1. Barak Odaları.....	132
6.4.2. Barak’ta Söylenen Türküler.....	134
6.5. Ezo Gelin.....	135
7. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	138
7.1. İlçenin Önemli Görülen Sorunları.....	139
KAYNAKLAR.....	140
ÖZ GEÇMİŞ	

HARİTALAR LİSTESİ

<u>Harita</u>	<u>Sayfa</u>
Harita.1.1.Çalışma Alanının Lokasyon Haritası	6
Harita 1.2. Oğuzeli'nin İdari Haritası	7
Harita 2.1. Oğuzeli Çevresinin Fiziki Haritası	8
Harita 2.2. Oğuzeli Çevresinin Jeoloji Haritası	12
Harita.2.3.Gaziantep ve İlçelerinin Orman Alanlarının Dağılımı	27
Harita 2.4.Oğuzeli'nin Hidrografya Haritası	29
Harita 5.1. 1946-1999 Yılları Arası Oğuzeli'nin Yatay Gelişimi	94
Harita 4.3. Oğuzeli Fonksiyon Haritası	101
Harita 5.4. Oğuzeli Şehir İçi Ulaşım Haritası	112
Harita 5.5. Oğuzeli ve Çevresinin Arazi Kullanım Haritası	119

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablolar</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 2.1. İnceleme Alanının Genelleştirilmiş Stratigrafik Kolon Kesiti	11
Tablo 2.2. Oğuzeli’nde Gerçekleşen Ortalama ve Ekstrem Atmosferik Olaylar	14
Tablo.2.3. Oğuzeli’nde Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen İklim Olaylarının Ortalama Değerleri	14
Tablo.2.4. 1975-2012 Yılları Arası Oğuzeli’nde Gerçekleşen Aylık Sıcaklık Değerleri .	15
Tablo.2.5. Oğuzeli’nde Uzun Yıllar Gerçekleşen Ortalama Sıcaklık Değerlerinin Mevsimlik Ortalaması	16
Tablo.2.5. Oğuzeli’nde 2008-2012 Yılları Arası Nem Miktarının Aylara Dağılımı	17
Tablo.2.6. Oğuzeli’nde 2012 Yılı Nem Miktarının Mevsimlere Dağılımı	17
Tablo 2.7. Oğuzeli’nde 1975-2012 Yılları Arası Yağışın Aylara Dağılımı	19
Tablo 2.8. Oğuzeli’nde 1975-2012 Yılı Arası Yıllık Yağışın Mevsimlere Dağılımı	19
Tablo 2.9. Oğuzeli’nde 2012 Yılı Aylık Yağış Miktarı (M ³)	20
Tablo 2.9. Oğuzeli’nde 2012 Yılı Yağışlı Gün Sayısı (m ³)	21
Tablo 2.11. Oğuzeli’nde 2008-2012 Yılları Arası Aylık Ortalama Buharlaşma.....	22
Tablo 2.12. Oğuzeli’nde 2012 Yılı Buharlaşma Miktarının Mevsimlere Dağılımı	22
Tablo.2.13. Oğuzeli’nde 2008-2012 Yılları Arası Bulutlu Günlerin Aylara Dağılımı ...	23
Tablo 2.14. Oğuzeli’nde 2012 Yılı Bulutlu Gün Sayısının Mevsimlere Dağılımı	23
Tablo 2.15. Oğuzeli’nde 2008-2012 Yılları Arası Aylar İçerisinde Dolulu Gün Sayısı	24
Tablo 2.16. Oğuzeli’nin 2008-2012 Yılları Arası Basınç Değerleri	24
Tablo 2.17. Oğuzeli’nde 2012 Yılı Basınç Değerleri	25
Tablo 2.18. Oğuzeli’nde 2001-2012 Yılları Arası Rüzgâr Frekansları	26
Tablo.2.19. Gaziantep’in İlçelere Göre Orman Alanları	27
Tablo.2.20. Oğuzeli’nin İçme Suyu Kaynakları	30
Tablo.2.21. Oğuzeli’nde 2010 Yılı Önemli Yüzey Sularının Ortalama Akım Değerleri.	30
Tablo.2.22. Oğuzeli’nde Belde Belediyelerinin Yer Altı Su Kaynakları ve Debileri	31
Tablo 4.1. Oğuzeli’nin 1935-2012 Yılları Arası Nüfus Verileri	35
Tablo 4.2. Oğuzeli’nde 2012 Yılı İlçelere Göre İl/İlçe Merkezi ve Belde/Köy Nüfusu	39
Tablo 4.3. Oğuzeli’nde Nüfusun Mahallelere Göre Dağılımı	40
Tablo 4.4. Oğuzeli’nde 2012 Yılı İkamet Edilen İlçeye Göre Nüfusa Kayıtlı Olunan İl Durumu.....	43
Tablo 4.5. Oğuzeli’nde 2012 Yılı Cinsiyete Göre Doğumlar.....	44
Tablo 4.6. Oğuzeli’nde 2012 Yılı Cinsiyet Ve Yaş Grubuna Göre Ölümler.....	44
Tablo 4.8. 1935-2012 Yılları Arasında Oğuzeli Kent Nüfusunun Cinsiyet Yapısı.....	47
Tablo 4.9. Oğuzeli’nde 2012 Yılı Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfusu	47
Tablo 4.12. Oğuzeli’nde Mahallelere Göre Nüfusun Hane Halkı Büyüklüğü ve Nüfus Miktarı	50
Tablo 4.13. Oğuzeli’nde Konutun Mülkiyet Durumu	51
Tablo 4.15. Oğuzeli’nde 2012 Yılı Medeni Durum, Cinsiyet Ve Yaş Grubuna Göre İl/İlçe Merkezleri Nüfusu	53
Tablo.4.16. Oğuzeli’nde 2012 Medeni Durum Ve Cinsiyete Göre Nüfusu	54
Tablo 4.17. Oğuzeli’nde 2012 Yılı Okuma yazma durumu ve cinsiyete göre il/ilçe merkezleri nüfusu (6 +yaş).....	55
Tablo 4.19. Oğuzeli 2012 Yılı Bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre il/ilçe merkezleri nüfusu (6 +yaş).....	57

Tablo 4.21. Oğuzeli'nin 2012-2013 Yılı Okullaşma Oranı	60
Tablo 4.22. Eğitim-Öğretimle İlgili Genel Bilgiler Kaynak: Oğuzeli İlçe MEM	60
Tablo 4.23. Oğuzeli'ndeki Okullar	60
Tablo 4.24. Oğuzeli'nde 2012-2013 Yılı Okul Öncesi Eğitim Durumu	61
Tablo 4.25. Oğuzeli'nde 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı İlkokul Ve Ortaokul Durumu	62
Tablo 4.26. Oğuzeli Yatılı İlköğretim Bölge Okulunun Durumu.....	62
Tablo 4.27. Orta Öğretim Öğrenci Durumu	63
Tablo 4.28. Oğuzeli MEM Personel Durumu.....	65
Tablo 4.29. Oğuzeli'nde MEM Öğretmenlerin Branş Dağılımı ve Mevcut Durumları .	65
Tablo 4.30. Oğuzeli'nde MEM Kurumlarda Görev Yapan İdareci Durumu.....	66
Tablo 4.31. Oğuzeli'nde Yaygın Eğitim Durumu	67
Tablo 4.32. Oğuzeli Halk Eğitim Müdürlüğü'nün Açtığı Okuma Yazma Kursu Durumu	68
Tablo 4.33. Oğuzeli Halk Eğitim Merkezinin Açmış Olduğu Kurs Bilgileri.....	68
Tablo 4.35. Mevcut Öğrencilerin Giriş Yıllarına Göre Dağılımı	73
Tablo 4.36. Oğuzeli Meslek Yüksek Okuldakilerin Mevcut Öğrencilerin İllere Göre Dağılımı.....	75
Tablo 4.37. Oğuzeli'nde 2012 Yılı Faal Halde Olan Ticari İşletmeler	77
Tablo 4.38. Oğuzeli'nde 2012 Yılı İş Gücü Durumu Kaynak:.....	78
Tablo 4.39. Oğuzeli İlçe Merkezi 2012 Yılı Cinsiyete Göre İşgücünde Olmayan Nüfus	80
Tablo 4.40. Oğuzeli'nde 2012 Yılı Ekonomik Faaliyet ve Cinsiyete Göre İstihdam Edilen Nüfus.....	80
Tablo 4.41. Oğuzeli İlçe Merkezinde 2012 Yılında Çalışan Nüfusun Sektörlere Göre Dağılımı.....	81
Tablo 4.42. Oğuzeli'nde İşteki Durum ve Cinsiyete Göre İstihdam Edilen Nüfus(12 ve daha yukarı yaştaki nüfus).....	82
Tablo 4.43. Havaalanı Sanayi Bölgesinde Faaliyet Gösteren Sanayi Kolları	84
Tablo 5.1. Oğuzeli Şehrinde Kamu Kurumlarında Çalışanların Kurumlara Göre Dağılımı.....	88
Tablo 5.2. Oğuzeli Sağlık Kurumlarında Çalışanların Dağılımı	90
Tablo 5.3. Oğuzeli Devlet Hastanesinde Bölümlere Göre Bakılan Hasta Sayısı	91
Tablo 5.4. Oğuzeli Devlet Hastanesinin Genel Özellikleri	91
Tablo 5.5. Oğuzeli Aile Sağlığı Merkezlerinin Personel Sayıları ve Bakılan Hasta Sayıları	92
Tablo 5.6. Oğuzeli Müftülüğü İdari Personel Dağılımı.....	93
Tablo 5.7. Mahalle Bazında Nitelik Kodlarına Göre Hane Sayısı ve Dağılımı.....	97
Tablo 5.8. Oğuzeli'nde Devlet Dairelerinin Mahallelere Dağılışı.....	98
Tablo 5.9. Oğuzeli Şehir İçin Arazi Kullanım Durumu	102
Tablo 5.10. Oğuzeli Çevresindeki Höyükler	103
Tablo 5.11. Oğuzeli 2012 Belediye Atık İstatistikleri	107
Tablo 5.12. 2012 Yılı Oğuzeli'ne Yatırım Durumu	111
Tablo 5.13. Oğuzeli'nin Çevre Yerleşim Yerlerine Uzaklıkları.....	113
Tablo 5.14. Oğuzeli'nin Gaziantep Merkezindeki Bazı Yerleşmelere Uzaklığı	113
Tablo 5.15. Gaziantep Havaalanından Yapılan Uçuş Noktaları.....	114
Tablo 5.16. Gaziantep Havaalanının 2007-2012 Yılları Arası İç Ve Dış Hatlar Yolcu Durumu(Not: 2013 yılı hedefi % 28 büyüme hedefi vardır.).....	115
Tablo 5.17. Gaziantep Havaalanının 2012 Yılı Aylara Göre İç Ve Dış Hatlar Yolcu Sayısı	

.....	116
Tablo 5.17. Gaziantep Havaalanı Yakınlarında Oluşan Gürültü	117
Tablo 5.18. Oğuzeli'nin Arazi Kullanım Durumu	120
Tablo 5.18. Oğuzeli Genelinde Yetiştirilen Ürünlere Göre İllerin Dağılımı.....	121
Tablo 5.19. Oğuzeli İlçe Merkezinde Tarla Ürünlerinin Alansal Dağılımı Ve Üretim Mik.	122
Tablo 5.19. Oğuzeli İlçe Merkezinde Bahçe Ürünlerinin Alansal Dağılımı Ve Üretim Miktarları.....	124
Tablo 5.20. Oğuzeli İlçe Merkezinde Sebze Ürünlerinin Alansal Dağılımı Ve Üretim Miktarları.....	126
Tablo 5.21. Oğuzeli'nde Hayvancılık.....	127

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafikler

Sayfa

Grafik.2.1.Oğuzeli'nde Ortalama Sıcaklığın Mevsimlere Dağılımı.....	16
Grafik.2.2. 2012 Yılı Sıcaklığın Aylara Dağılımı	17
Grafik 2.3. Oğuzeli'nde 2012 Yılı Nem Miktarının Mevsimlere Dağılımı.....	18
Grafik 2.4. Oğuzeli'nde 1975-2012 Yılları Arası Yağışın Aylara Dağılımı	19
Grafik.2.5.Oğuzeli'nde 1975-2012 Yılı Aralığı Yıllık Yağışın Mevsimlere Dağılışı ...	20
Grafik 2.6. Oğuzeli'nde 2012 Yılı Aylık Yağış Miktarı (M ³)	20
Grafik 2.7. Oğuzeli'nde 2012 Yılı Yağışlı Gün Sayısı (M ³)	21
Grafik. 2.8. Oğuzeli'nde 2012 Yılı Buharlaşma Miktarının Mevsimlere Dağılımı	22
Grafik 2.9. Oğuzeli'nde 2012 Yılı Bulutlu Gün Sayısının Mevsimlere Dağılımı.....	23
Grafik.2.10. Oğuzeli'nde Basıncın Aylara Dağılımı	25
Grafik 2.11. Oğuzel Rüzgâr Frekansı	25
Grafik.2.12.Oğuzeli'nde Belediye Yeraltı Suları	30
Grafik 4.1. Oğuzeli'nin 1935-2012 Yılları Arası Nüfus Değerleri.....	36
Grafik 4.2. Oğuzeli'nde 1935-2012 Yılları Arası Toplam Nüfus.....	36
Grafik 4.3. Oğuzeli'nde 1935-2012 Yılları Arası Kentsel Nüfus.....	37
Grafik 4.4. Oğuzeli'nde 1935-2012 Yılları Arası Kırsal Nüfus	38
Grafik 4.5. Oğuzeli'nde2012 Yılı Verilerine Göre Şehir Ve Kır Nüfusu	39
Grafik 4.6. Oğuzeli'nde 2012 Yılı İlçe Merkezinde Nüfusun Cinsiyet Durumu	40
Grafik 4.7. Oğuzeli'nde Nüfusun Mahallelere Göre Dağılımı	41
Grafik 4.8. Oğuzeli'nde 2012 Yılı Cinsiyete Göre Doğumlar.....	44
Grafik 4.9. Oğuzeli'nde 2012 Yılı Cinsiyet Ve Yaş Grubuna Göre Ölümler	45
Grafik 4.10. Oğuzeli'nde 2012 Yılı Cinsiyet Ve Yaş Grubuna Göre Ölümler	45
Grafik 4.11. Oğuzeli'nde 2012 Yılı Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfusu-2012.....	48
Grafik 4.12. Oğuzeli'nde Nüfusun Hane Halkı Büyüklüğü-2012	50
Grafik 4.12. Oğuzeli'nde Nüfusun Mahallelere Göre Nüfusun Dağılımı	51
Grafik 4.13. Oğuzeli'nde Mahallelere Göre Hane Sayısı Dağılımı	51
Grafik 4.14. Oğuzeli'nde Konutun Mülkiyet Durumuna Göre Hane Halkı Sayısı	52
Grafik 4.15. Oğuzeli'nde Konutun Oda Sayısına Göre Hane Halkı Sayısı Dağılımı	52
Grafik 4.16. Oğuzeli'nde 2012 Medeni Durum Ve Cinsiyete Göre Nüfusu	54
Grafik 4.17. Oğuzeli'nde 2012Yılı Okuma yazma durumu ve cinsiyete göre il/ilçe merkezleri nüfusu (6 +yaş).....	55
Grafik 4.19. Oğuzeli 2012 Yılı Bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre il/ilçe merkezleri nüfusu (6 +yaş)	57
Grafik 4.21. Oğuzeli'nde 2012-2013 Yılı Okul Öncesi Okullaşma Durumu.....	61
Grafik 4.22. Oğuzeli'nde 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı İlkokul Ve Ortaokul Öğrenci Cinsiyet Durumu	62
Grafik 4.23. Oğuzeli'nde Öğretmenlerin Branş Dağılımı	65
Grafik 4.24. Oğuzeli'nde MEM Kurumlarda Görev Yapan İdareci Durumu	66
Grafik 4.25. Oğuzeli Halk Eğitim Merkezinin Açmış Olduğu Kurs Bilgileri	69
Grafik 4.26. Programlara Göre Yeni Kayıt Yaptıran Öğrenci Sayıları	71
Grafik 4.27. Programlara Göre Toplam Kayıtlı Öğrenci Sayıları	72
Grafik 4.28. Yıllara Göre Yeni Kayıt Yaptıran Öğrenci Sayıları.....	72
Grafik 4.29. Yıllara Göre Toplam Öğrenci Sayıları	72
Grafik 4.30. Oğuzeli Nüfusunun İstihdam Durumu	79
Grafik 4.31. Oğuzeli'nde İstihdam Edilenlerin Cinsiyet Durumu.....	79

Grafik 4.33. Oğuzeli’nde İşgücünde Olmayanların Dağılımı.....	80
Grafik 4.34. Oğuzeli’nde 2012 Yılı Nüfusun Ekonomik Faaliyet Kollarına Dağılımı .	81
Grafik 4.35. Oğuzeli İlçe Merkezinde Çalışan Nüfusun 2012 Yılı Sektörlere Göre Dağılımı	81
Grafik 4.36. Oğuzeli’nde İşteki Durum ve Cinsiyete Göre İstihdam Edilen Nüfus(12 ve daha yukarı yaştaki nüfus)	83
Grafik 5.1. Oğuzeli İdari Yönetiminde Çalışanların Dağılımı	87
Grafik 5.2. Oğuzeli Sağlık Kurumlarında Çalışanların Dağılımı	90
Grafik 5.3. Oğuzeli Aile Sağlığı Merkezlerinde Bakılan Hasta Sayıları	92
Grafik 5.4. Mahalle Bazında Nitelik Kodlarına Göre Hane Sayısı ve Dağılımı	97
Grafik 5.5. Özel İşyerlerinin Mahallelere Göre Dağılışı	98
Grafik 5.6. Oğuzeli Şehir İçi Arazi Kullanım Durumu	102
Grafik 5.7. Oğuzeli 2012 Yılı Kanalizasyon Açma Durumu	108
Grafik 5.7. Oğuzeli 2012 Yılı Yeni Kanal Açma İcmali	109
Grafik 5.8. Atık Su Arıtma	110
Grafik 5.9. 2012 Yılı Oğuzeli’ne Yatırım Durumu	111
Grafik 5.10. Gaziantep Havaalanının 2007-2012 Yılları Arası İç Ve Dış Hatlar Yolcu Durumu	115
Grafik 5.11. Gaziantep Havaalanının 2012 Yılı Aylara Göre İç Ve Dış Hatlar Yolcu Sayısı	116
Grafik 5.12. Oğuzeli’nin Arazı Kullanım Durumu.....	121
Grafik 5.13. Oğuzeli İlçe Merkezinde Tarla Ürünlerinin Alansal Dağılımı.....	123
Grafik 5.14. Oğuzeli İlçe Merkezinde Tarla Ürünlerinin Üretim Miktarları.....	123
Grafik 5.15. Oğuzeli İlçe Merkezinde Bahçe Ürünlerinin Alansal Dağılımı	124
Grafik 5.16. Oğuzeli İlçe Merkezinde Bahçe Ürünlerinin Üretim Miktarları	125
Grafik 5.17. Oğuzeli İlçe Merkezinde Sebze Ürünlerinin Alansal Dağılımı.....	126
Grafik 5.18. Oğuzeli İlçe Merkezinde Sebze Ürünlerinin Üretim Miktarları	127
Grafik 5.19. Oğuzeli’nde Hayvan Türleri Dağılımı	128

FOTOĞRAF LİSTESİ

<u>Fotoğraf</u>	<u>Sayfa</u>
Fotoğraf 1.1. Oğuzeli'nin Genel Görünümü.....	7
Fotoğraf.2.1. Sacır Suyunun(Oğuzeli Ovasında Boydan Boya Geçer) Görünümü (Oğuzeli Kaymakamlığı).....	9
Fotoğraf.2.2. Kirlenmiş Sacır Suyundan Bir Görünüm	10
Fotoğraf 2.3. Oğuzeli'nde Kar Manzarası	13
Fotoğraf 2.4.Oğuzeli Deliklitaş Tepedeki Ormanlık Alandan Görünüm	28
Fotoğraf.2.4. Karpuzatan Kaynağından Bir Görünüm	29
Fotoğraf2.4.Akpınar Kaynağından Görünüm.....	31
Fotoğraf.3.1. Oğuzeli'nin Eski Bir Resmi (Oğuzeli Kaymakamlığı).....	33
Fotoğraf 3.2. Tilbaşer Kalesi(Harabesi)	34
Fotoğraf 3.3. Oğuzeli'nden Eski Bir Görünüm (Oğuzeli Kaymakamlığı)	34
Fotoğraf 4.1. Merkez İlkokulundan Bir Görünüm.....	55
Fotoğraf 4.2. Oğuzeli Anaokulundan Bir Görünüm	61
Fotoğraf 4.3. Oğuzeli Yatılı İlköğretim Okulundan Bir Görünüm.....	63
Fotoğraf 4.4. Oğuzeli İmam Hatip Lisesinden Görünüm	64
Fotoğraf 4.5. Oğuzeli Çok Programlı Lisesinden Bir Görünüm.....	64
Fotoğraf 4.6. Oğuzeli Halk Eğitim Merkezinden Bir Görünüm.....	67
Fotoğraf 4.7. Oğuzeli Kütüphanesinden Bir Görünüm.....	70
Fotoğraf 4.8. Oğuzeli Meslek Yüksek Okulundan Bir Görünüm.....	70
Fotoğraf 4.9. Oğuzeli'nde Bir Beyaz Eşya Satan Alış-Veriş Merkezi	76
Fotoğraf 4.10. Barak Caddesinden Bir Görünüm	77
Fotoğraf 4.11. Oğuzeli Pazarından Bir Görünüm.....	78
Fotoğraf 4.12. Oğuzeli'nde Yapılan Kurutmalıktan Bir Görünüm	83
Fotoğraf 5.1 Oğuzeli Kaymakamlığından Bir Görünüm	86
Fotoğraf 5.2. Oğuzeli Belediyesinden Bir Görünüm	88
Fotoğraf 5.3. Oğuzeli Devlet Hastanesinden Bir Görünüm.....	90
Fotoğraf 5.4. Oğuzeli Devlet Hastanesinden Bir Görünüm.....	92
Fotoğraf 5.5. Orta Cami Minaresinden Bir Görünüm	93
Fotoğraf 5.6. Oğuzeli'nde Eski Tıp Yerleşme Türünden Görünüm	96
Fotoğraf 5.6. Oğuzeli'nde Ticaretin Yoğun Olduğu Cadde (Barak Caddesi)	99
Fotoğraf 5.7. Oğuzeli'nde Çok Katlı Binalardan Bir Görünüm	99
Fotoğraf 5.8. Oğuzeli Tilbaşer Kalesi (Höyüğü)	103
Fotoğraf 5.9. Tilbaşer Harabelerinden Görünüm.....	105
Fotoğraf 5.10. Gaffurbaba Türbesinden Bir Görünüm	106
Fotoğraf 5.11. Karpuzatan Piknik Alanından Bir Görünüm.....	106
Fotoğraf 5.12. Oğuzeli-Yeşildere Ana Kollektör Hattı Yapımı	108
Fotoğraf 5.13. Atık Su Arıtma Tesisi İnşaatı.....	109
Fotoğraf 5.14. Oğuzeli Terfi Hattı Ve Terfi Merkezi Yapımı	109
Fotoğraf 5.15. Gaziantep Havaalanından Bir Görünüm	113
Fotoğraf 5.16. Gaziantep Havaalanının Giriş Kısmı	115
Fotoğraf 5.17. Gaziantep Havaalanından Görünüm	117
Fotoğraf 5.18. Fıstık Hasadından Bir Görünüm	125
Fotoğraf 5.19. Nar Ağacından Bir Görünüm.....	125
Fotoğraf 5.20. Oğuzeli Pathıcan Üretiminden Bir Görünüm	127
Fotoğraf 5.21. Modern Büyükbaş Çiftliğinden Görünüm	129
Fotoğraf 6.1. Oğuzeli'nde Giyilen Yerel Giysi Örneği	130

Fotoğraf 6.2. Barak Odasından Bir Görünüm.....	132
Fotoğraf 6.3. Barak Odasından Bir Görünüm.....	133
Fotoğraf 6.4. Ezo Gelinin Merzarı.....	135
Fotoğraf 6.4. Ezo Gelinin Mezarı Ve Kardeşi.....	136

KISALTMALAR LİSTESİ

MGM	: Meteoroloji Genel Müdürlüğü
GASKİ	: Gaziantep Su ve Kanalizasyon İşleri
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
DHMİ	: Devlet Hava Meydanları İşletmesi
GASKİ	: Gaziantep Su Kanalizasyon İşleri
ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
MEM	: Milli Eğitim Müdürlüğü
DİE	: Devlet İstatistik Enstitüsü
KEP	: Kız Çocuklarının Okullaşma Oranının Artırılması Projesi
MYO	: Meslek Yüksek Okulu

1. GİRİŞ

1.1. Çalışmanın Amacı, Kapsamı, Kullanılan Yöntem ve Materyaller

Ülkemizde D.İ.E.'nin şehir ölçütü, bir yerleşmenin il veya ilçe merkezi olması durumudur. Oysa bu ölçütle kimisi köyden farksız, hatta daha geri olan ilçe merkezleri şehir unvanı kazanmakta, bununla da yanlış bir sınıflandırmaya tabi tutulmaktadır. Ülkemizde, 10 bin veya 20 bin nüfus kriterlerini kullanarak şehir yerleşmelerini tanımlamada bulunan kurum (DPT) ve araştırmacıların da sayısı az değildir. Ancak, bu ölçütler ile 20 bin ya da 10 bin nüfus grubunun altında kalıp, bir köydeki fonksiyonlardan çok daha gelişkin fonksiyonlara sahip kasabalar yok farz edilmektedir. Hiçbir yerleşme, bir anda köy statüsünden şehir statüsüne geçemez. Bunun için belli bir süreç ve gerçekleşmesi gereken aşamalar bulunmaktadır. Bu aşamalar içerisinde ise, söz konusu yerleşmenin zamanla kazandığı ekonomik, teknolojik ve sosyal ivmelerin büyük rolü vardır. Bu nedenle, kasaba yerleşmelerini kırsal yerleşmelere dâhil etmek büyük bir hatadır. Yerleşmeler canlılar gibi düşünüldüğünde, şehirlerin ortaya çıkış, büyüme ve gelişme sürecinde, kabalaşmanın bir anlamda buluş çağı olduğu sonucuna varılabilir (Yücesahin, 2008: 27-51).

Yerleşme, “bir toplumsal kümenin ya da kalabalık bir nüfus topluluğunun, yaşamak ve ekonomik etkinliklerini sürdürebilmek için belli bir yeri seçmeleri eylemi” (Keleş, 1961:240-261) olarak tanımlanmaktadır. Korunma/dinlenme arzu ve içgüdüünün yanı sıra, diğer temel ihtiyaçlarının peşinden sürekli koşmak yerine, bunların bir arada kolaylıkla bulunabileceği yerlerde, sabit bir hayat sürme isteği, yerleşmeyi doğurmuştur. Yerleşme, aynı zamanda insan topluluklarının uzun bir süreç sonucunda ulaştıkları dönüm noktalarından biridir.

Yerleşme konusunun ele alındığı coğrafyanın önemli araştırma alanlarından biri de Yerleşme Coğrafyası'dır. Yerleşme Coğrafyası, belli bir süreç içinde insanların ortaya çıkardığı yerleşmelerin; kökenlerini, gelişim ve değişimlerini, kuruluş yeri özelliklerini (sit ve sitüasyonunu), görünümünü(fizyonomi), işlevlerini (fonksiyon), dağılışı ve paternlerini araştıran bir coğrafya alanıdır. Yerleşmelerin kökenlerinin araştırılması ise; yerleşmenin tarihi gelişimiyle ilgili bir husustur. Yerleşmenin ne zaman, niçin kurulduğu, var olma/yok olma nedenleri bu konuda anahtar rol oynarlar ki, canlı organizmalara benzeyen yerleşmelerin kuruluşu ve gelişmeleri, yerleşme plânlaması açısından büyük değer taşır. Defalarca doğal ve beşeri afetlere maruz kalmış, ama ısrarla aynı yerde varlığını asırlarca sürdürmüş yerleşim birimlerinin, var oluş nedenlerinin bilinmesi, bundan sonra da varlığını sürdürmesinde etkindir.

Yerleşme Coğrafyası'nın üzerinde durduğu bir diğer konu, fizyonomi veya yerleşme morfolojisidir (physiognomy, morphology). Yerleşmeler açısından fizyonomi denildiğinde yerleşmenin plâni, dışarıdan görünümü, büyüklüğü ve oraya has nitelikleri anlaşılır (Johnson, 1972:1) .

İşlev (fonksiyon), bir yerdeki faaliyet ve mekânsal faydalanmaları ifade eder. Daha açık ifadeyle yerleşmenin ekonomik ve sosyal hayat alanına ait bir kavramdır. Bir yerleşmede yaşayanların geçimlerini sağlamak, kişisel ve toplumsal bazı ihtiyaçlarını karşılamak gayesiyle, günün belirli saatlerinde çalıştıkları, bir araya geldikleri faaliyet alanını ifade etmektedir. Bir kasaba veya şehirde, ticaret, yönetim, endüstri, sağlık, eğitim, rekreasyon, kültür gibi fonksiyonlarla daha sık karşılaşılır. Yerleşmelerdeki fonksiyonlar ve bunların ağırlık derecesi yerleşmelerin kırsal ve şehirsal yerleşmeler olarak ayrılmasına yol açmasının yanında, bu işlevlerdeki çeşitlilik ve uzmanlaşma,

özellikle şehrsel yerleşmelerde etki alanlarının oluşmasına dolayısıyla da bir yerleşme hiyerarşine yol açar.

Şehir Coğrafyası, Yerleşme Coğrafyası'nın bir alt dalı olarak şehrsel yerleşmelere odaklanmıştır. Şehir Coğrafyası; şehirlerin kuruluş ve gelişmesini ve bu süreçte rol oynayan faktörleri, şehir içi arazi kullanım alanlarını, şehrsel fonksiyonları ve şehirlerin çevresindeki kırsal alanlarla ilişkilerini inceler. "Şehirlerde yaşayan insan nüfusundaki artış ve dünyanın yerleşilebilir bütün kısımlarındaki şehrsel hayatın yaygınlaşması 20. yüzyılın karakteristik özelliklerinden biridir" (Johnson, 1972:1). Günümüzde gelişmişlik seviyesinin önemli göstergelerinden biri de şehirleşme oranıdır. Bir ülkedeki şehirlerin sayısı ve şehirlerde yaşayan nüfusun toplam nüfusa oranının yüksek olması gelişmişlik seviyesinin yüksek olduğunu göstermektedir. Şehirler, esas itibarıyla çok değişik kültürel ve ekonomik özelliklere sahip büyük miktardaki nüfus kitlelerinin bir arada yaşadığı alanlardır. Şehir tanımı, farklı disiplinler tarafından değişik şekillerde yapılmıştır. Buna göre, sosyologlar, şehir ve bölge planlamacıları, siyaset bilimciler ve coğrafyacıların farklı şehir tanımlarından söz edilebilir. Disiplinlere göre farklılıklar gösteren şehir tanımı, ülkeden ülkeye hatta zamanla değişebilmektedir. Şehir tanımlamada kullanılan ölçütleri dört ana grupta toplamak mümkündür:

- 1) İdari Merkez Olma Ölçütü
- 2) Nüfus Miktarı ve Yoğunluğu Ölçütü
- 3) Sosyolojik Ölçüt
- 4) Ekonomik Faaliyet Ölçütü

1. İdari Merkez Olma Ölçütü

Bu kategori içerisinde yer alan tanımlar, kırsal yerleşmeler dışında belli bir idarî birimin merkezi olan yerleşmeleri şehir statüsünde değerlendirmektedir. Hollanda, Yunanistan, Kanada ve Japonya gibi ülkelerde belediye sınırları, İngiltere Norveç, Danimarka ve Avustralya gibi ülkelerde belediyelerle birlikte diğer mahalli idare alanları şehir olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye'de Devlet İstatistik Enstitüsü, ilçe ve il merkezlerinde yaşayan nüfusu şehirli nüfus olarak değerlendirmekte ve dolayısıyla bu merkezleri şehir olarak kabul etmektedir. Bu tür bir tanımlama çoğu zaman sakıncalar doğurmakta olup, sağlıklı bir değerlendirme yapmayı engellemektedir. Günümüz Türkiye'sinde bir ilin veya ilçenin idari merkezi konumunda olup, kasaba ya da köy özelliği taşıyan yerleşmeler bulunduğu gibi, idari bir merkez olmadığı halde şehrsel nitelikler taşıyan birçok yerleşme de mevcuttur.

2. Nüfus Miktarı ve Yoğunluğu Ölçütü

Bu gruba giren tanımlamalarda, belli bir nüfus büyüklüğü ölçüt alınarak köy, kasaba ve şehir ayrımı yapılmaktadır. Türkiye'de, 442 sayılı Köy Kanunu'nda "nüfusu 2.000 den aşağı yurlara köy, nüfusu 2.000 ile 20.000 arası olanlara kasaba ve 20.000 den çok nüfuslu olanlara da şehir denir." ibaresi yer almaktadır(Keleş, 1961:17).

Şehir ve kır yerleşmesi ayrımı için kullanılan nüfus eşikleri, ülkelere göre değişiklikler göstermektedir. Örneğin, Danimarka'da 250 nüfuslu yerleşmeler şehir statüsünde değerlendirilirken, Kore'de bu rakam asgari 40.000, Japonya'da 30.000, İsviçre'de 10.000, A.B.D.'nde 2.500 ve Almanya'da 2.000 dir (Doğanay, 1994: 410.).

Şüphesiz ki, nüfus miktarına dayanan tasnif şehir ve kır yerleşmesi ayırımında yeterli olmamaktadır. Bu tasnifte kır yerleşmesi için tespit edilen miktarın altında kalan

bir yerleşme şehir özelliği taşıyabilmekte, şehir yerleşmesi için belirlenen miktarın üzerinde nüfusa sahip olan bir yerleşme köy veya kasaba özelliği taşıyabilmektedir. “Bazı coğrafyacılar 3.000 nüfusu ayırıcı bir sınır olarak düşünmüşlerdir. Mesela 5.000 gibi daha büyük bir sayıyı tercih edenler, bu sınırdan durmayarak, şehircilerin çoğu gibi 10.000 sayısını da seçenler görülmüştür. Fakat yukarıda zikredilen nüfus sayılarının hemen hepsi tek başına köy ile şehir ayırımında kullanılamaz gibi görünmektedir. Türkiye’de bir yerleşme biriminin şehir sayılabilmesi gerekli görülen nüfus miktarı sınırı ilk önce 3.000 olarak tespit edilmişken, daha sonraki zamanlarda bu sınır 5.000’e ardından da 10.000’e yükseltilmiştir. Günümüzde bu sınır, 20.000’e hatta 30.000’e çıkmıştır. Bunda Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar Türkiye nüfusunda süregelen nüfus artışı etkili olmuştur (Özçağlar, 2003: 63).

Nüfus miktarına göre yapılan şehir ve kırsal yerleşmesi arasındaki ayırımın sağlıklı sonuçlar vermemesi nedeniyle nüfusla ilgili yeni kriterler ortaya konmuştur. Nüfus ile ilgili olarak ortaya konan diğer bir kriter de nüfus yoğunluğu miktarıdır. Örneğin, Fransa’da km² ye 500, Almanya’da 1000, İngiltere’de 2.500 kişinin üstünde nüfusun düştüğü yerler şehir olarak değerlendirilmektedir (Göney, 1995: 9).

3. Sosyolojik Ölçüt

Bu tür tanımlamalarda esas alınan kriter, şehir ve kırsal yerleşmesi olarak kabul edilen yerlerde insanların sürdürmüş oldukları hayat tarzlarıdır. “Mesela Queen ve Carpenter şehri, yerine ve zamanına göre ayırt edici faaliyet ve özellikleri bulunan insanlar ve binalar topluluğu olarak tanımlamaktadırlar. Wirth’e göre şehir, toplumsal bakımdan benzerlik göstermeyen fertlerin meydana getirdiği nisbeten geniş, yoğun nüfuslu ve devamlılık vasfı olan yerleşmelerdir” (Keleş, 1961:19-20). Sosyolog Anderson, şehir veya şehirleşmeyi insanların bir yaşam biçimi veya geçicilik, yüzeysellik, belirsizlik gibi kesin davranışlarla karakterize edilmiş insan hali olarak ifade eder. Bu tanımlama tipi, sosyal tipler arasındaki farkları ifade etmeye yetebilir. Fakat coğrafyacıların iş kollarına göre tanımlamalarını iyi ifade etmez. Yukarıda belirtilen tanımlamalarda görüleceği gibi sosyolojik tanımlamalar ile coğrafyacıların tanımlamaları arasında büyük farklar bulunmaktadır. Dolayısıyla sosyolojik tanımlamalarda kullanılan ölçütler de şehir ve kırsal yerleşmeleri arasındaki ayırımı yeterince ortaya koyamamaktadır.

4. Ekonomik Faaliyet Ölçütü

Bu tip tanımlamalarda, herhangi bir yerleşmedeki tarım ve diğer faaliyet kollarında çalışan nüfusun oranı ölçü alınmaktadır. Bu ölçütlere göre bir yerleşme olarak değerlendirilebilmesi için tarımla uğraşan nüfus oranının toplam nüfus içerisinde belli bir oranı geçmemesi gerekmektedir. Belli bir oran vermek güç olmasına rağmen, herhangi bir yerleşmede ekonomik olarak bir faaliyete katılan nüfusun (faal nüfus) % 50’den fazlası tarım dışı sektörlerde çalışıyorsa, bu grup yerleşmeleri, şehir saymak gerektiğini düşünenler vardır. Zaten esas olarak tarımsal faaliyetler bir şehrin genel ekonomik faaliyeti olamaz. Nüfusunun büyük çoğunluğu tarım sektöründe çalışan bir yerleşme nüfusu çok da olsa, köy ya da kasaba özelliği taşımaktadır (Doğanay, 1994: 389-406). Ancak unutulmaması gereken bir husus da gelişmekte olan ülkelerde ve özellikle Akdeniz ülkelerinde, şehirsiz yerleşmelerde tarımsal sektörde çalışanların oranlarında bir artış gözlemlenmektedir.

Sonuç olarak, şehir tanımını yapmak için sadece bir ölçüte bağlı kalmamak gerektiği söylenebilir. Bu nedenle coğrafyacılara şehir tanımını yaparlarken, yerleşmenin barındırdığı nüfusu, sakinlerinin ekonomik faaliyetlerini ve birbirleriyle olan ilişkilerini ve yerleşmenin yakın çevresiyle olan ilişkisini de göz önünde tutarlar. Coğrafyacılara, daha fazla şehir teriminin davranışsal olmayan tanımına, yani çalışılan ya da iş yapılan alanlara eğilirler. Gerçekte, belli bir yerde yaşayan insanlar çeşitli özellikte davranışlar benimseyebilir, fakat coğrafyacılara insanların lokal yerleşmeleri ve bundan kaynaklanan yaşam tarzıyla daha fazla ilgilenir. Bir çok coğrafyacı, şehir tanımını; yerleşim yoğunluğunun diğer genel topluluklardan daha fazla olduğu, içinde yaşayanların temel ekonomik etkinliklerinin primer ekonomik sektörde olmadığı ya da tarım dışı ekonomik aktiviteler olduğu ve lokal yerleşme bakımından bölge için kültürel, idari ve ekonomik bir merkez olarak kabul ederler. Göney, şehri kısaca küçük bir sahada, büyük nüfus kitlelerinin birlikte bulunduğu, geçimini temin ettiği yerleşmeler olarak tarif etmektedir. Bunun yanında şehirler, sadece sakinlerinin yaşadığı ve geçimini temin ettiği yerleşmeler olmayıp, aynı zamanda yakın çevresindeki kırsal yerleşmelerin ihtiyaçlarını karşılayan ve bu kırsal yerleşmelerden de bazı ihtiyaçlarını temin eden merkezi yerlerdir. Şehir ne kadar büyük olursa olsun bütün ihtiyaçlarını karşılama konusunda kendi kendine yeterli değildir. Genel olarak bir tanım yapmak gerekirse şehir; “iskân manzarasında büyük ölçüde beşer müdahalesinin mevcut olduğu”, yerli veya değişik yerlerden gelen büyük nüfus topluluklarının bir arada yaşadığı, sakinlerinin çevredeki kırsal yerleşmelere nazaran farklı bir yaşayış tarzına sahip olduğu, iş ve meslek kollarında çeşitliliğin fazla olduğu, sosyal, kültürel, sağlık ve eğitim faaliyetlerinin bir araya toplandığı ve bu özellikleriyle yakın ve uzak çevresinin ihtiyaçlarını karşılayan aynı zamanda yakın çevresinden de bazı ihtiyaçlarını karşılayan, kırsal yerleşmelerdeki mesken tiplerinden farklı mesken tiplerine sahip, çoğu zaman çok katlı konutların bulunduğu, önemli yolların bulunduğu merkezi bir mevkide yer alan, yerine göre bir takım “idari, adli ve askeri fonksiyonları” da bulunabilen “alt ve üst yapı bakımından fazlaca eksikliği olmayan, bugünkü koşullarda nüfusu 20.000’in üzerinde olan” yerleşmelerdir (Göney, 1995:1).

Araştırma alanımız olan Oğuzeli şehri, Türkiye’nin Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer alan Gaziantep İlinin güneydoğusunda yer almaktadır. İlçeyi kuzeydoğu-güneybatı istikametinde geçen Sacır suyu ve önemli tarım alanlarına sahip olan Oğuzeli ovası yerleşme alanında tarımsal verimi arttırmış ve yerleşme ayrı bir özellik kazanmıştır. Gaziantep platosunun güneydoğusundaki hafif eğimli arazilerle başlayan çalışma alanı Oğuzeli Ovası, Barak Ovası ve Tilbaşer Ovası düzlüklerinden oluşmaktadır.

Daha önce üzerinde bir ‘Şehir Coğrafyası’ olarak çalışma bulunmayan, Oğuzeli’nin şehir coğrafyası özellikleri incelenerek, çalışmamızdan sonra yapılacak çalışmalara bir kaynak oluşturmak istenmiştir. Şehrin kuruluşunda etkili olan fiziki ve beşeri coğrafya faktörlerinin hangileri olduğu ve bu faktörlerin yerleşme üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğunu belirlemek, şehrin tarihsel gelişimini ortaya koymak, nüfusun tarihsel gelişimi ile eğitim özellikleri, ekonomik özellikleri, sosyal ve kültürel özellikleri belirlemek, şehrin arazi kullanım durumu, tarımsal alan kullanımı, yerleşme alanlarının özellikleri ve arazi kullanımındaki mekânsal farklılıklarını ortaya koymaktır. Kısacası yerleşme alanındaki idari ve şehirselle fonksiyonların incelenmesi temel amaç olmuştur.

‘Oğuzeli’nin Şehir Coğrafyası’ adlı çalışmamızda çalışma alanının fiziki coğrafya özelliklerini ortaya koymakta çeşitli haritalardan faydalanılmıştır. Bu haritalar: İlbank Gaziantep Şubesi’nden elde ettiğimiz Oğuzeli Çevresinin Fiziki Haritası, Oğuzeli

Çevresinin Jeoloji Haritası ve Oğuzeli Çevresinin Arazi Kullanım Haritası, Oğuzeli Belediyesinden elde ettiğimiz Oğuzeli'nin Mahallelerin Gelişim Haritası, Oğuzeli Fonksiyon Haritası ve Oğuzeli Şehir İçi Ulaşım Haritası, Oğuzeli Kaymakamlığından aldığımız Oğuzeli'nin İdari Haritası ve Çalışma Alanının Lokasyon Haritası ve Gaziantep Çevre İl Müdürlüğünden aldığımız Gaziantep ve İlçelerinin Orman Alanlarının Dağılımı gibi haritalardan faydalanılmıştır.

Bütün bunların yanı sıra şehrin nüfus, yerleşme ve ekonomik özellikleriyle ilgili faktörlerin belirlenmesinde elde edilen istatistikî veriler, raporlar ve brifinglerden faydalanılmıştır. Bunlar: Oğuzeli Kaymakamlığının Brifinginden, Oğuzeli Belediyesinin yerleşme içerisindeki ticari faaliyetler ve hane sayısı raporlarından ve Oğuzeli Devlet Hastanesinin bina özellikleri ve hasta sayıları ile ilgili verilerden faydalanılmıştır. Oğuzeli D.H.M.İ. Müdürlüğünün havaalanı ve havaalanındaki yolcu sayılarını içeren verilerinden faydalanılmıştır. Oğuzeli Gıda, Tarım ve Hayvancılık müdürlüğünün tarım ve hayvan sayıları ile ilgili verilerden faydalanılmıştır. TÜİK tarafından yayınlanan yerleşmedeki nüfus verileri, ekonomik faaliyetlere ait veriler ve yerleşmedeki tarımsal faaliyet verilerinden faydalanılmıştır.

Coğrafyanın nedensellik, dağılış ve karşılaştırma ilkelerine bağlı kalınarak elde edilen istatistiksel verileri, bu ilkeler doğrultusunda beşeri coğrafyanın gözlem, karşılaştırma ve yorumlama metotlarıyla çalışmamıza yön vermiştir.

Çalışmamız üç safhadan oluşmaktadır:

➤ Araştırmanın Hazırlık Safhası: Literatür çalışması yapılarak, gerekli haritaların ve istatistiksel veriler temin edilmiştir. Çalışma alanında yapılacak iş ve işlemler planlanmış ve ortaya çıkacak problemler ile alternatif yöntemler belirlenmiştir. Temin edilen istatistiksel veriler tablo, grafik ve haritalara dönüştürülmüştür.

➤ Arazide Çalışma Safhası: Çalışma alanının gözlemlenmesine önem verilerek sık sık çalışma alanına gidilmiştir. Arazide çeşitli amaçlarla kullanılmak üzere fotoğraf ve video çekimi yapılmıştır.

➤ Verilerin Düzenlenmesi Aşaması: Bu aşamada elde edilen bütün veriler neden-sonuç ilişkisi içerisinde değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre çalışmamız için elzem olan haritaların çizilmesi, grafik ve tablolar hazırlanmıştır. Görsel materyallerin hazırlanması ve metin yazımı için gerekli bilgisayar programları (Word, Exel, Paint Shop Pro 4, Freehand, ve Tarama) kullanılmıştır. Yapılan çalışma değerlendirilerek, tarihi süreç içerisinde meydana gelen değişiklikler saptanmış, şehrin fonksiyon analizleri yapılmış ve çıkan sonuçlar bir sentez olarak ortaya konulmuş ve araştırma sonlandırılmıştır.

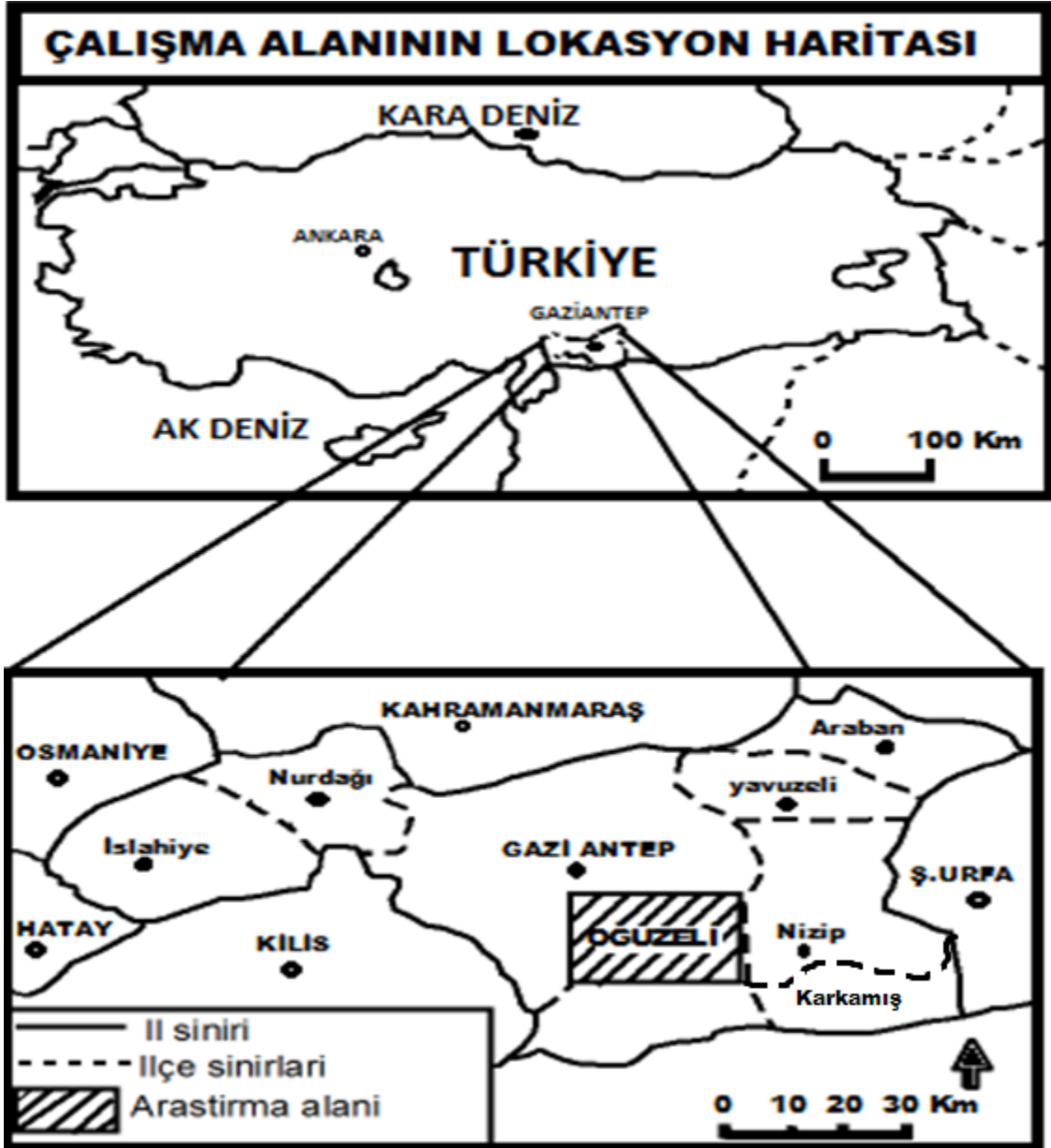
1.2. Çalışma Sahasının Yeri, Sınırları ve Başlıca Özellikleri

Araştırma alanı, Akdeniz Bölgesi ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi arasında geçişi sağlayan bir konumda, 38° 28" ve 38° 0" doğu boylamı ile 36° 38" ve 37° 32" kuzey enlemi arasında bulunmaktadır.

Oğuzeli ilçesi; Araştırma alanı Türkiye'nin Güney Doğu Anadolu bölgesinin batısında, Gaziantep platosu güneydoğusunda il merkezine yaklaşık 17 km uzaklıkta, Suriye ile sınırı bulunan bir hudut ilçesidir. Genel itibariyle düz olarak değerlendirilebilecek bir topoğrafik yapıya sahip olan Oğuzeli toprakları, genel olarak, güneydoğuya Fırat'a doğru, tatlı eğimli, yer yer hafif dalgalı düzlüklerdir.

Gaziantep İline bağlı bir merkez ilçe Oğuzeli'nin 2012 yılı toplam nüfusu 28.844 olan ilçenin, kentsel nüfusu 17.014 ve kırsal nüfusu 11.830 kişidir. 5747 Sayılı

yasa ile kapanarak ilçeye bağlanan Büyük Şahinbey ve Yeşildere Beldeleri ile 23 Temmuz 2004 tarihinde Gaziantep'in 3. Merkez (Metropol) İlçesi olan, Gaziantep ilinin güneyinde yer alan çalışma alanının yüzölçümü 556 km² olup, deniz seviyesinden ortalama yüksekliği 750 m'dir. 14 Şubat 1946 tarihinde ilçe olan Oğuzeli'nden 1995 yılında Elbeyli ilçesi ve 23 köy ayrılarak Kilis iline bağlanmıştır. Yerleşmede ilçe merkezinde 8 ve ilçeye bağlı 16 mahalle olmak üzere 24 mahalle vardır. Kentsel merkez iki ana cadde üzerinde yol boyunca gelişmiştir. Faaliyet türlerine göre mekânda ihtisaslaşmanın oluşmadığı merkezde, ticaret ve küçük sanatlar birimleri iç içeliğini korumaktadır.

Harita 1.1.Çalışma Alanının Lokasyon Haritası (İlbank Gaziantep Bölge Müdürlüğü).

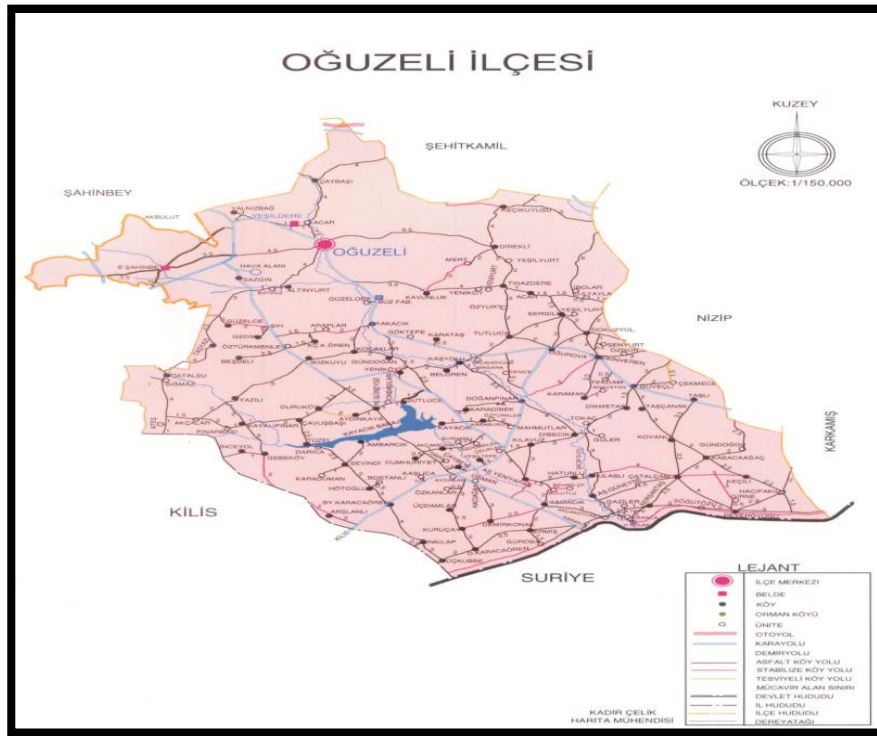
Çalışma alanının iklim özellikleri ise, yazların sıcak ve kurak kış mevsiminin yağışlı geçmesiyle dikkati çeker. Orman örtüsü bakımından fakir bir ilçe olan Oğuzeli'nde temel ekonomik faaliyeti 1990'lı yıllardan önce tarım ve hayvancılık olan

ilçenin ekonomik faaliyet alanı 1990'lı yıllardan sonra hizmet sektörü ve ticaret önemli ekonomik faaliyet alanı olarak geliştiği görülmektedir. İnceleme alanı içerisinde son yıllarda sanayi tesislerinde bir artış gözlenmektedir. İlçe merkezi çevresinde sebzeçilik, bağcılık, fıstık ve zeytin tarımı gelişmiştir.

Fotoğraf 1.1. Oğuzeli'nin Genel Görünümü.

Güney demiryolu üzerindeki Çobanbey ve Akçakoyunlu istasyonlarından dolayı yoldan faydalanılır. 8 mahalleden meydana gelen Oğuzeli'nin evlerinin 1-2 katlı olup betonarmedir.

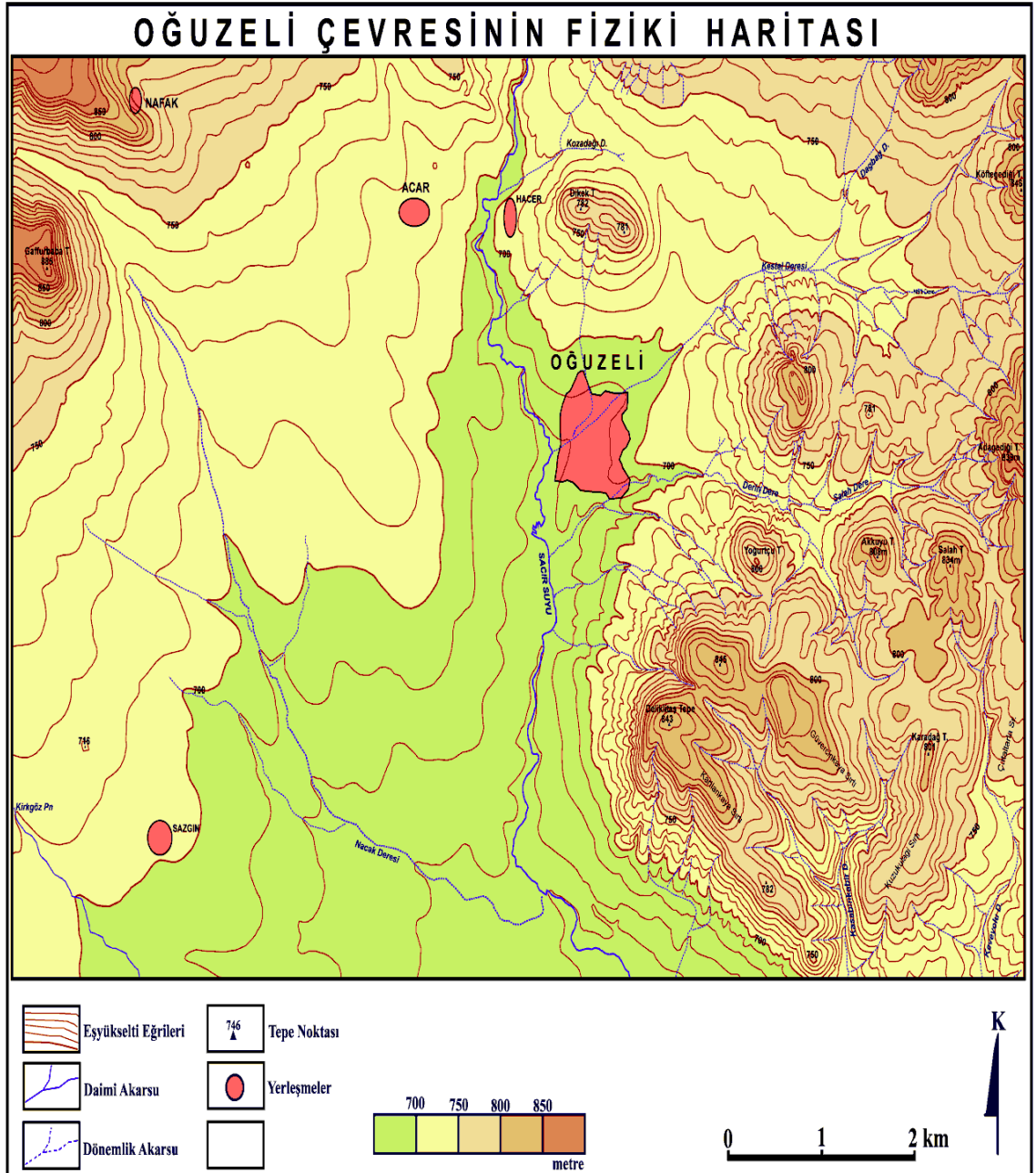

Harita 1.2. Oğuzeli'nin İdari Haritası (Oğuzeli Kaymakamlığı).

2. ARAŞTIRMA ALANININ COĞRAFI ÖZELLİKLERİ

2.1.Fiziki Coğrafya Özellikleri

Güney Doğu Anadolu bölgesinin, Orta Fırat bölümünde yer alan ve sahip olduğu iklim ve toprak şartları ile zengin bir ziraat alanı olan Oğuzeli, aynı zamanda eski çağlardan bu yana insanların yerleştiği ve medeniyetlerin kurulduğu eski bir yerleşme sahası olarak karşımıza çıkar. Nitekim ova bu özelliğini jeomorfolojik faktörlerin verdiği avantajlarla günümüzde de sürdürmektedir. Özellikle verimli tarım arazisinin olması yerleşmenin gelişmesine etki eden önemli faktörlerden birisidir.

Harita 2.1.Oğuzeli Çevresinin Fiziki Haritası (İlbank Gaziantep Bölge Müdürlüğü).

İlçe genel olarak düz bir alan üzerinde kurulmuştur. Çevresinde çok yüksek dağlar bulunmamaktadır. Oğuzeli Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü verilerine göre ilçede önemli tarım arazileri olan ovalar (Tilbeşar, Tüm ve Barak ovaları) bulunmaktadır. Yerleşim alanının tamamı % 5 - % 10 eğimli olup, batıda eğim % 5 in altına iner ve verimli sulak tarımsal alanı belirginleşir. Yerleşim alanının büyük bölümü alüvyondur. Kumlu, killi ve çakıllı olup gevşek bir yapı göstermektedir (Kalelioğlu, 1971:139-204).

Oğuzeli yerleşmesi ilçeyi kuzey- güney doğrultusunda boydan boya geçen Sacırsuyu deresi ve bu derenin meydana getirdiği alüvyonlar üzerinde kurulmuştur. (Fotoğraf.2.1)

Fotoğraf 2.1.Sacırsuyunun Görünümü (Oğuzeli Kaymakamlığı).

Çalışma sahasını oluşturan Oğuzeli ovası ve çevresi Güneydoğu Anadolu bölgesinin Orta Fırat bölümünde Gaziantep il merkezinin güneyinde yer almaktadır. Ova içerisinde Gaziantep iline bağlı bir merkez ilçe olan Oğuzeli yer almaktadır (Fotoğraf 2.1). Ayrıca Gaziantep havaalanı da bu ova içerisinde yer almaktadır.

Çalışma alanı Gaziantep platosuna yakın olması nedeniyle iklimi, bitki örtüsü, hâkim rüzgâr yönü ve toprak özellikleri açısından Gaziantep platosuyla benzer özellikler göstermektedir. Ortalama yükseltisi 750 m. olan ovanın genelinde fazla bir yükselti farkı göze çarpmaz (Harita.2.1). Yörenin kültür bitkilerinden olan zeytin kış aylarındaki düşük sıcaklıklardan dolayı Oğuzeli ovasında yetişmektedir. Çalışma alanında yıllık ortalama sıcaklık 14,9°C ve yıllık ortalama yağış 565,3 mm. civarındadır. Oğuzeli ovası genel olarak Akdeniz ikliminin etkisi altında olsa da karasal iklime geçiş özelliği göstermektedir. Yazları sıcak ve kurak, kışlar ise ılık ve yağışlıdır.

Oğuzeli ilçesi ve yakın çevresinde bulunan jeolojik birimler Gaziantep platosundaki birimlerle pek farklılık göstermez. Çalışma alanındaki formasyonlar killi kireç taşları ve marnlardan oluşmaktadır (Kalelioğlu,1971:139-204).

Oğuzeli ovası ve çevresi çeşitli yükseltilerde plato yüzeyleri ve tepelerle çevrilidir (Harita 2.1). Yörede yüksek dağlar görülmez. En yüksek plato yüzeyi 850-900 m. yüksek palto yüzeyi 750-800 m. ve alçak plato yüzeyi ise 650-700 m.'ler arasındadır. Tepelerin ortalama yükseltisi ise 800-900 m. civarındadır güneydoğusunda Deliklitaş T.(840 m) , kuzeybatıda Gaffurbab T. (886 m) , doğusunda Adagediği T. (839 m), kuzeydoğusunda Köftegediği T. (846 m.). Çalışma alanında kuzey güney doğrultusunda ovayı boydan boya geçen Sacır suyu deresi akmaktadır. Bir senklinal'e tekabül eden

Oğuzeli ovasının tabanı alüvyonlarla örtülüdür. Oğuzeli ovası güneyindeki Tilbeşar ovasıyla Sacırsuyu deresi vasıtasıyla irtibat halindedir.

Oğuzeli ovasının çevresinde 3. zamana ait çeşitli yükseltilerde plato yüzeyleri ve tepeler yer alır. Bu düzlüklerin yamaçlarında mevsimlik akarsuların oluşturduğu çentik (V tipi) vadiler yer alır (Harita 2.1).

Oğuzeli'nin kuzey ve güneyine doğru devam eden karayolunun geçtiği alanlar boğazlara karşılık gelmektedir. Alleben deresi Gaziantep il merkezinin kuzeybatısındaki Sof dağlarının yamaçlarından doğarken, Gaziantep'in kuzeydoğusundaki Humanız yöresine kadar adı Alleben deresi olan akarsu Humanız yöresinden sonra Sacırsuyu deresi adını alır. Sacırsuyu deresi Oğuzeli ovasını kat ederek Akçakoyun yöresinde Suriye topraklarına girer ve Fırat'a karışır (Kalelioğlu,1966:139-204).

Ancak Gaziantep il merkezi ve Oğuzeli yerleşme yerlerinin (ilçe merkezi, köy yerleşmeleri ve Gaziantep-Oğuzeli yolu boyunca yapılmış evler) içinden geçen bu akarsu fabrika ve atölyelerin katı ve sıvı atıkları yüzünden oldukça kirlenmiş durumdadır (Fotoğraf 2.2).

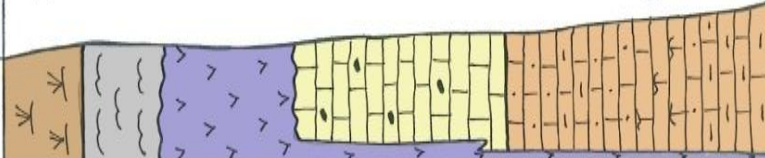

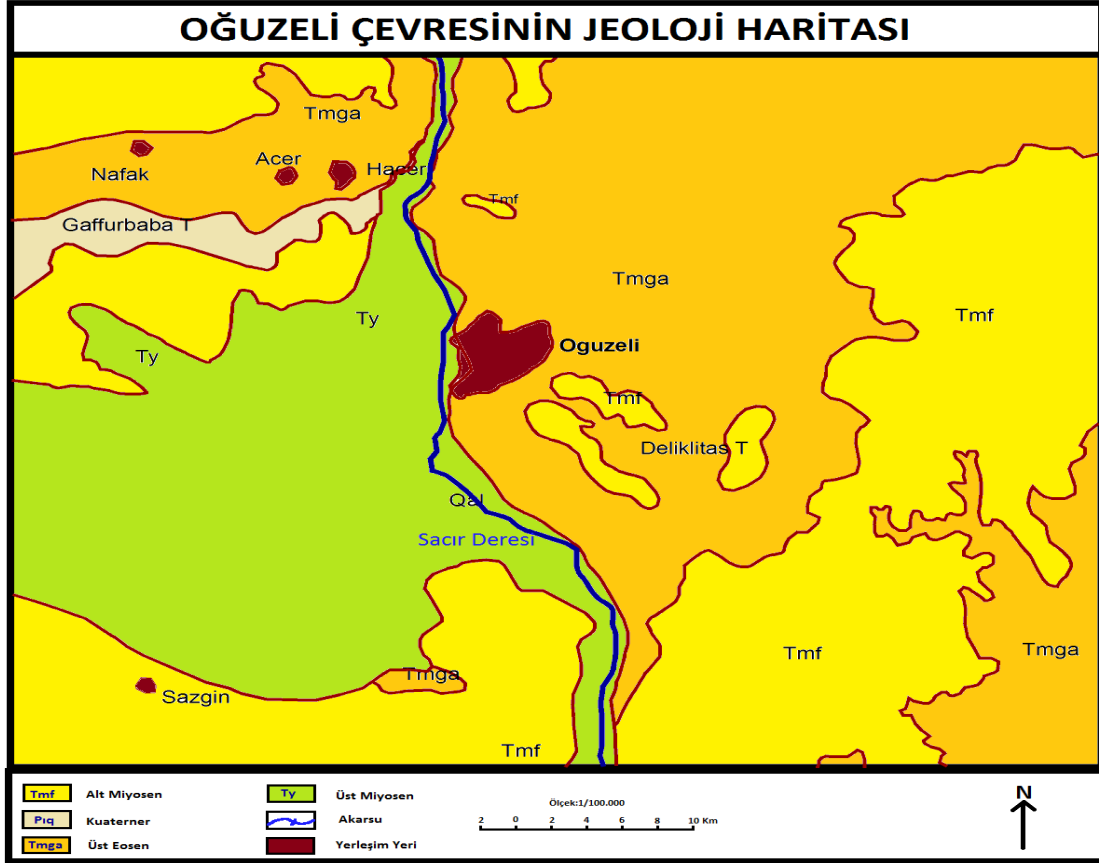
Fotoğraf 2.2. Kirlenmiş Sacır Suyundan Bir Görünüm.

Taban suyu ve kaynaklara baktığımızda; Oğuzeli ovası çevresinde bazalt ve çok çatlaklı marnlı kalker gibi kayalar geniş alanlar kaplamaktadır (Kalelioğlu, 1972:139-179).Arazinin bu özelliğine bağlı olarak bölgeye kış ve bahar aylarında düşen yağışlar yer altına sızar. Bu sızan sular vadi yamaçlarında ve çoğunlukla plato sahası ile ovalık sahanın birleşme yerlerinde karstik kaynaklar olarak yüzeye çıkar. Çalışma alanında Sazgın kasabası yakınlarında ve Yalnız bağ mahallesinde önemli kaynaklar bulunmakta ve bunlar Sacır suyu deresini beslemektedir. Ayrıca birçok köyde küçük kaynakların oluşturduğu pınar ve çeşmeler mevcuttur.

2.2. Jeomorfolojik Özellikleri

Tablo 2.1. İnceleme Alanının Genelleştirilmiş Stratigrafik Kolon Kesiti (İlbank Gaziantep Bölge Müdürlüğü).

JEOLojİK ZAMAN BİRİMLERİ		KALINLIK (m)	SİMGE	STRATİGRAFİ	LİTOLOJİ	FİZİKSEL ÖZELLİKLER	FORMASYONLARIN HİDROLOJİK ÖZELLİKLERİ						
ZAMAN	DEVİR												
SENEZOYİK	T E R S İ Y E R	150-300	Tmga		Kireçtaşı-Marm	Sarımsı-beyaz renkli, orta sert, kalın katmanlı, kili-kumlu kireçtaşı ve gri-mavi marm bantlı	KARBONATLI VE KUMLU ÜST SEVİYELERİ YERALTISUYU TAŞIR						
								OLİGOSEN					
								MİYÖSEN	150	Tmf	Kireçtaşı	Beyaz renkli, sert, kalın katmanlı, erime boşluklu, çörtlü	YERALTISUYU TAŞIR
									MİYÖSEN	0-15	Tp	Bazalt	Kırmızımsı-koyu kahve-koyu gri ve siyahımsı renkli
								KUVATERNER	DEVİR	1-7	Gal	Alüvyon	
1-3	Qt	Toprak Örtüsü											

Harita 2.2.Oğuzeli Çevresinin Jeoloji Haritası (İlbank Gaziantep Bölge Müdürlüğü).

Araştırma alanı jeolojik bakımdan, alt-orta ve üst eosen döneminde oluşmuş kireçtaşı, alt miyosen ve alt-orta oligosen döneminde oluşmuş killi kireçtaşı, orta-üst miyosen döneminde oluşmuş resifal kireçtaşı, alt-orta ve üst paleosen döneminde oluşmuş tebeşirli kireçtaşı ile kuvaternerde oluşmuş eski alüvyondan oluşmaktadır (Harita 2.2).

Killi kireçtaşı, tebeşirli kireçtaşı ve kireçtaşından oluşan bu formasyon (biçimlenme) yumuşak topografya gösteren killi kireçtaşı ve tebeşirli kireçtaşı şeklinde görülmektedir. Bazı yerlerde ise bu killi ve tebeşirli kireçtaşları yerine kalın tabakalı kireçtaşları gözlemlenmektedir. Killi kireçtaşları beyazımsı, gri, krem, kirli sarı renkli, gevşek, ince-orta tabakalı yer yer marn ara katkılı çok az çört tebeşirli düzeyler içermektedir (Terlemez, Şentürk, Ateş, Sümengen, ve Oral, 1992 MTA Rap. No:9526).

Bununla birlikte çalışma alanında yer yer yanal ve dikey olarak fasiyes değişimleri görülmektedir. Yanal ve dikey fasiyes değişimlerinde etkili olan faktör Gaziantep'in kuzeyinden geçen ve aktivitesini devam ettiren DAF (Doğu Anadolu Fay Hattı) ile batısından geçen aktif Ölüdeniz yarılımının faaliyetlerinden kaynaklanmaktadır (Gaziantep İl Yıllığı, 2002).

Araştırma alanının jeolojik yapısının geçirgen kireçtaşından oluşması yağışların ve yüzey sularının daha kısa sürede yüzeyden yeraltına sızarak yer altı su hacminin artmasına neden olmaktadır. Oğuzeli Ovasını jeomorfolojik özellikler bakımından incelediğimizde, 3. zamanda akarsu aşındırmasına bağlı olarak platonun parçalanması ve bir senkinal'e karşılık gelen Oğuzeli Ovasının tabanı 4. zamanda alüvyonlarla dolması sonucunda oluştuğu söylenebilir (Kalelioğlu, 1971:139-204).

Jeomorfolojik birimlere baktığımızda Oğuzeli Ovasını çevreleyen düzlükler Gaziantep platosunun devamı durumundadır. Burada kuzeybatıda; 886 m'lerde en yüksek plato yüzeyi, batıda ve güneydoğuda ve kuzeydoğuda; yüksek plato yüzeyi, güneydoğuda; alçak plato yüzeyi (650-700 m) yer alır. Plato yüzeylerinin ortasında 650-700 m yükseltiye sahip Oğuzeli ova tabanı yer alır.

Araştırma sahasındaki jeomorfolojik birimleri tepelik alanlar, yüksek, alçak plato yüzeyleri, vadiler, boğazlar ve Oğuzeli Ova tabanı oluşturur. Tepelik alanlar ovanın çevresinde plato yüzeyleri üzerinde ve eteklerinde görülürler. Ovanın ortasında havaalanının güneyinde yer alan Sazgın yerleşmesinin nispi yükseltisi 13 m civarında olan höyük görünümündeki bir tepenin üzerinde yer almaktadır.

Yine çalışma alanının batısında, güneyinde ve kuzeydoğusunda yüksek plato yüzeyleri yer alır. Alçak plato yüzeyleri ise, çalışma alanının güneydoğusunda yer alır. 650-700 m yükseltidedir. Burada da tek tepelere de rastlanmaktadır. Genel olarak aşımın yüzeyleri üzerinde bulunan tepeler morfografyaya yansıtacak yükseltiye sahip değildir (Harita 2.1)(Kalelioğlu,1971:139-204).

2.3.Oğuzeli'nin İklim Özellikleri

İlçemizde, Akdeniz ikliminden Karasal iklime geçiş iklimi diyebileceğimiz bir iklim tipi görülür. Bunda etkili olan en önemli unsur da ilçenin denize kapalı ve denizden 750 metre yüksekte olmasıdır. En yüksek sıcaklık 30 Temmuz 2000'de 44 °C; En düşük sıcaklık ise 17.01.1950 tarihinde -17,5°C ölçülmüştür. Ortalama sıcaklık 14,9 °C'dir. Yıllık yağış miktarı ise 565,3 mm civarında iken yağışların büyük bir bölümü kış ve ilkbahar aylarında yağmur şeklinde görülür. Kar yağışlarına ise nadiren rastlanır (Fotoğraf 2.3) .

Fotoğraf 2.3.Oğuzeli'nde Kar Manzarası.

İlçe güneyindeki Basra Alçak basıncın etkisindedir. Bu basıncın etkisiyle yaz aylarında çalışma alanı, güneyden gelen kum ve toz fırtınalarının etkisi altında kalmaktadır. Çalışma alanı kışın batı ve kuzeyden gelen nemli ve soğuk rüzgârların etkisi altındayken yaz mevsiminde güney ve güneydoğudan gelen sıcak ve kurak rüzgârların etkisi altındadır. Bu rüzgârların etkisiyle kışın yağışlı geçerken yazın kurak bir iklim hüküm sürer. İkliminin bir bölümünde kurak bir dönemin olması ilçemizin bitki varlığını da önemli ölçüde etkilemiştir. Kurak arazilerde su isteği az olan bitki ve tarım ürünleri yetişmektedir (Kalelioğlu,1966:297-300).

Tablo 2.3.Oğuzeli’nde Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen İklim Olaylarının Ortalama Değerleri (1975 – 2012) (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

-Oğuzeli	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A
Ortalama Sıcaklık (°C)	3.0	4.2	8.2	13.2	18.6	24.1	27.8	27.4	22.8	16.2	9.4	4.9
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	7.7	9.3	14.1	19.6	25.5	31.3	35.3	35.3	31.2	24.3	16.2	9.9
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	0.0	0.0	3.1	7.4	11.9	17.0	21.0	20.9	16.2	10.2	4.5	1.1
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	3.4	4.3	5.4	7.1	9.0	11.6	11.2	10.3	9.1	7.2	5.3	3.4
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	12.9	12.5	12.2	10.6	7.0	2.1	0.6	0.5	1.5	6.5	8.7	12.2
Aylık T.Yağış Mik.Ort. (kg/m2)	100.2	84.1	74.0	54.0	31.5	6.3	2.6	2.1	5.6	38.4	67.7	98.8
Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen En Yüksek ve En Düşük Değerler (1975 - 2012)*												
En Yüksek Sıcaklık (°C)	19.0	21.0	27.4	34.0	37.8	39.6	44.0	42.0	40.8	34.4	27.3	25.2
En Düşük Sıcaklık (°C)	-17.5	-15.6	-11	-3.7	2.5	4.5	11.6	12.2	6.4	-2.8	-7.5	-13.4

Tablo 2.2.Oğuzeli’nde Gerçekleşen Ortalama ve Ekstrem Atmosferik Olaylar (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Ortalama Basınç	916.0 Milibar
En Yüksek Basınç	932.1 Milibar 13.01.1978
En Düşük Basınç	896.1 Milibar 13.04.1971
Uzun Yıllar Ortalama Sıcaklık	14.9 °C
Günlük Ort. Sıcaklığın 10 °C Olduğu Gün S.	226.7 gün
En Yüksek Sıcaklık Ve Günü	44.0 °C 13.07.2000
En Düşük Sıcaklık Ve Günü	-17.5 °C 17.01.1950
Günlük En Yüksek En Düşük Sıcaklık Farkı	26.9 °C 01.10.1956
Maksimum Sıcaklık Ortalaması	21.0 °C
Minimum Sıcaklık Ortalaması	8.7 °C

2.3.1.Sıcaklık

Oğuzeli’nde en sıcak ayın temmuz ayı olduğu ve en soğuk ayın ise Ocak ayı olduğu görülür. İlimizin denize olan uzaklığı 140 km. olup rakımı ise ortalama 750 m.dir. Oğuzeli’nde Akdeniz ikliminden karasal iklime geçiş özelliğine sahip olduğundan yazları oldukça kurak geçmektedir. Haziran, Temmuz ve Ağustos ayları oldukça kurak geçer ve Eylül ayının sonuna kadar devam eder (Tablo.2.4).

Tablo 2.4.1975-2012 Yılları Arası Oğuzeli’nde Gerçekleşen Aylık Sıcaklık Değerleri (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Yıl/Ay	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara
1975	2,4	2,5	8,2	14,3	17,5	22,9	27,5	26,7	22,8	15,2	8,9	2,1
1976	2,4	1,5	6,6	11,7	17	23,3	25,7	26,2	21,4	16,6	11,2	5,8
1977	0,9	8,2	8,1	13,3	18,6	23,8	27,3	27,8	22,9	13,8	10,1	3,9
1978	3,7	6,8	8,9	12,5	20,3	23,8	28,6	26,2	21,4	17,8	6,6	6,1
1979	4,4	6,8	9,6	13,2	19,3	24,1	26,7	27,3	23,8	16,3	10,5	4,1
1980	0,8	4	7	11,7	17,8	25	29,2	27,8	21,5	16,2	10,3	6
1981	4,2	5,2	9,4	12,9	16,4	24,1	28,5	27,7	23,2	17,7	7,2	7
1982	4,2	1,8	6,3	13,6	17,7	23,5	25,6	26,2	23,2	15,5	7,1	3,8
1983	0,2	2,7	7,3	12,3	18,5	22,6	26,4	25,5	22,5	14,6	10,8	5,5
1984	4,8	5,1	8,4	11	19	24,1	26,9	24,5	23,4	15,8	8,5	2,1
1985	4,5	0,4	5,8	13,7	20,1	24,3	26,3	28,4	23	13,8	11,4	4,4
1986	4,1	6	9,5	15,1	15,7	22,9	28,5	28,5	24,3	16,1	7,6	4,1
1987	3,8	6,4	4,3	11,4	18,5	23,7	28,3	26,6	23,2	14,5	8,2	4,6
1988	2,8	4,7	6,6	12,6	18,6	22,8	28	27,4	22,7	14,7	5,8	4,6
1989	1,3	3,7	10,2	18,1	20,2	24,1	28,8	27,2	22,6	14,3	8,9	4,6
1990	1,3	4,3	9,4	12,8	18,7	23,8	28,4	26,9	22,3	17	10,8	6,1
1991	3,6	3,5	9,3	13,4	17,5	25	27,5	27,7	22,7	16,5	9,7	3,5
1992	0,4	-0,6	5,7	13,4	17,3	22,2	24,9	26,7	21,7	17,8	8,2	2,1
1993	2,6	2	7,4	13	16	22,6	27,6	27,7	23,1	17,4	6,7	7
1994	6	5,2	9,7	16,2	20	24,2	27,8	27,6	25,1	18,1	8,6	2,4
1995	4,7	6,9	8,9	12,7	19,6	24,6	26,5	27,8	23	15,4	7	4,8
1996	3,6	5,5	7	11,3	20,6	24,2	29	27,7	22	15,1	10,5	8
1997	5,3	2,9	5,6	10,5	20,3	24,3	27,2	25,8	21,1	16,5	10,7	6
1998	3,4	4,9	7,7	14,5	18,3	25,4	29,5	29,7	23,5	17,6	13	7
1999	5,8	6,2	9,2	14,6	21,1	24,5	28,8	28,3	23,2	18,1	10,5	7,2
2000	2,4	4	7,6	15,1	19,3	25,7	31,2	28,2	23,3	15,9	11,2	5,1
2001	6,1	5,8	12,7	14,5	17,4	25,5	29,4	28,2	23,3	17	8,3	5,2
2002	2,2	7,4	9,9	11,9	17,6	24,5	28,4	26,5	23,1	18,2	11,8	2,3
2003	5	1,9	5,9	13,2	19,8	24,3	28,3	29	22,6	18	9,7	4,9
2004	4,2	4,1	11,1	14,3	18,6	24,7	28,7	28,1	23,7	18,2	8,9	4,1
2005	4,6	4,3	9,6	14,4	19,6	23,7	28,8	27,6	22,7	15,2	8,9	7,1
2006	2,4	5,3	9,8	14,5	19,7	26,1	27,0	29,3	23,1	17,2	9,1	4,8
2007	1,8	5,4	9	10,9	21,6	25,7	29,7	29,2	24,7	18,4	10,3	4,8
2008	1,7	4,9	12,5	17,3	18,8	25,8	28,8	29,6	23,6	17	11,3	4,7
2009	3,3	5,5	7,6	12,9	18,5	25	27,5	27,3	21,8	18,4	9,8	7,8
2010	6,2	6,6	11,4	14,6	20,3	24,7	29,2	30,6	25,6	17,5	12,8	8
2011	4,7	5,2	9,3	14,1	19,8	23,0	26,9	32,1	28,5	15,0	11,4	5,2
2012	3,5	4,9	7,2	12,2	18,3	25,1	28,8	30,1	25,8	15,2	10,4	4,9

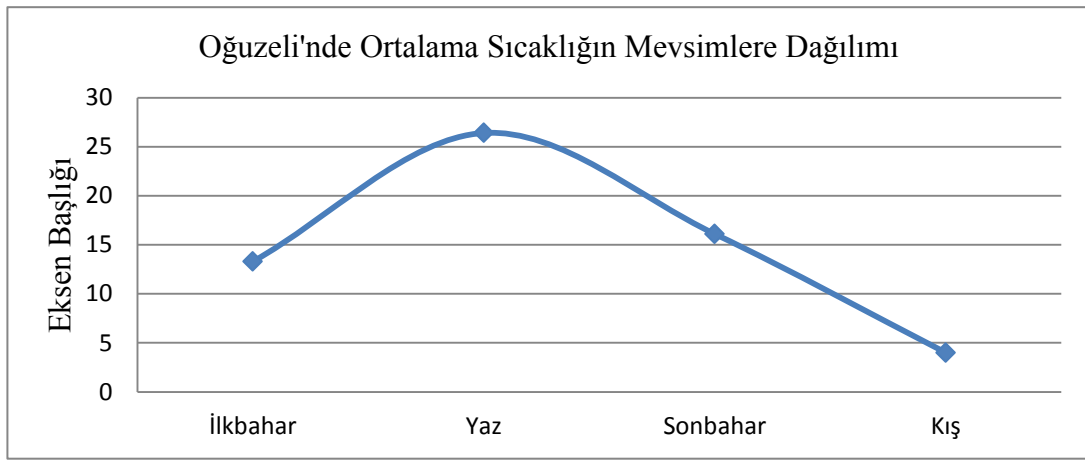
Oğuzeli meteoroloji istasyonunun 37 yıllık verilerine göre (1975-2012) yıllık ortalama sıcaklık değeri 14,9 °C’dir. 2012 yılı ortalama sıcaklık değeri ise 15,1°C’dir. Oğuzeli’nde yıl içinde ekstrem değerler arasındaki fark, yani yıllık amplitüd, 24,8°C dir. Bu durum sıcaklık koşullarının denizel etkilerden uzak olduğunu göstermektedir.

Oğuzeli’nde 1975-2012 yılları arası aylık ortalama sıcaklık değerleri 0°C’nin altına çok nadir olarak düşmektedir ve 3 °C ile 27 °C arasında değişim göstermektedir. Ocak ayından Ağustos ayına kadar sürekli bir ısınma söz konusudur. Ağustos ayından sonra ise aylık ortalama sıcaklık değeri düzenli olarak azalmaktadır. Oğuzeli’nde kış mevsimi, Akdeniz ikliminin tipik özelliği olarak, ılık geçmektedir. Bu mevsimde ortalama sıcaklık 4,0 °C’dir. Yaz mevsiminde ise sıcaklık ortalaması artar ve ortalama

sıcaklık değeri 26,4 °C olduğu görülmektedir. İlkbahar mevsiminde sıcaklık ortalaması 13,3°C olurken sonbahar mevsiminde ise 16,1°C olduğu görülmektedir. Oğuzeli'nde sonbahar ortalama sıcaklığının ilkbahar mevsiminde fazla olduğu gözlemlenmektedir ki buda ısı birikiminden kaynaklanmaktadır (Tablo 2.5).

Tablo 2.5.Oğuzeli'nde Uzun Yıllar Gerçekleşen Ortalama Sıcaklık Değerlerinin Mevsimlik Ortalaması (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

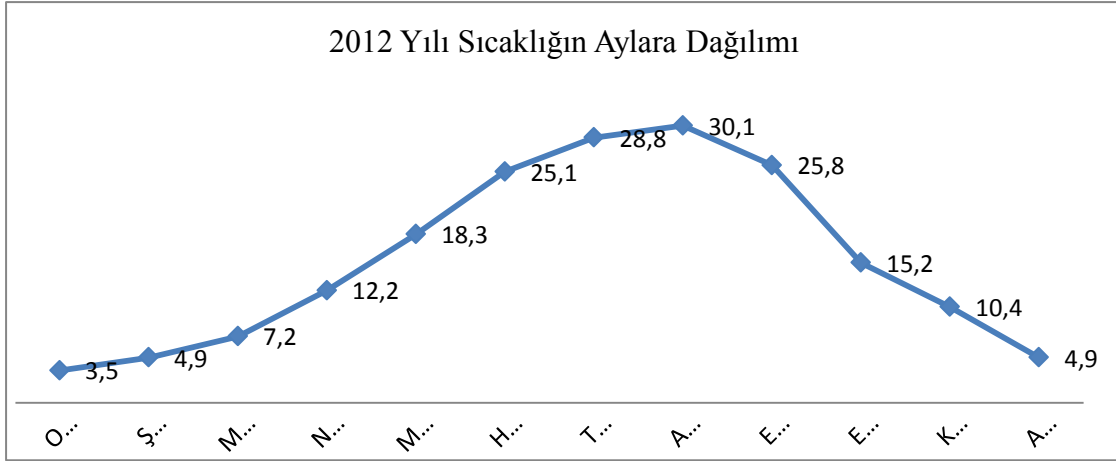
Mevsim	Kış	İlkbahar	Yaz	Sonbahar
Orta. Sic. °C	4.0	13.3	26.4	16.1

Grafik 2.1.Oğuzeli'nde Ortalama Sıcaklığın Mevsimlere Dağılımı(Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

İlkbahar mevsiminden yaz mevsimine doğru sıcaklık değerlerinde her ay ortalama 4,0° C'lik artış görülür. Bu dönemde yine depresyonik yağışlar söz konusu olur. Ayrıca, kararsız hava koşulları da mevcuttur. Bununla beraber, ortalama sıcaklık ancak Mayıs ayında yıllık ortalama değerin üzerine çıkmaktadır. En sıcak ay olan Temmuz'daki (27,8 °C) sıcaklık ortalaması ile yıllık ortalama sıcaklık (12,7°C) değeri arasında 15,1° C'lik bir fark vardır. Temmuz ayı en sıcak ay olmakla beraber, Ağustos ayının ortalama sıcaklığı da ondan sadece 0,4° C düşüktür (Tablo.2.4 ve Grafik.2.1).

Çok sıcak geçen yaz mevsiminden sonra sonbaharda sıcaklıklar yavaş yavaş azalır. Eylül ve Ekim ayları genellikle yazın devamı gibidir, bu iki ay zarfında sıcaklıkta azalma olmakla beraber ortalama sıcaklık değeri hâlâ yıllık ortalamanın üstündedir. Ekim ayı sonlarından itibaren değişen genel hava dolaşımı koşullarına bağlı halde artan yağışlar sıcaklığı düşürür. Bununla beraber, mevsimlerin ortalama sıcaklıklarını karşılaştırdığımızda, sonbahar ortalamasının ilkbahardan 2,8° C fazla olduğu fark edilir. Bunun başlıca nedeninin, yağışlı geçen kış mevsiminden sonra güneş enerjisinin önce topraktaki nemi buharlaştırması ve havayı yeterince ısıtamaması almasındandır.

Grafik 2.2.2012Yılı Sıcaklığın Aylara Dağılımı(Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Oğuzeli'nde, 37 yıllık gözlem devresinde, en yüksek sıcaklık değeri, 13 Temmuz 2000 tarihinde $44,0^{\circ}$ C olarak ölçülmüştür. En yüksek sıcaklık değerlerinin aylara göre dağılışı ise düzgün değil ve grafikte iniş, çıkışlar göze çarpar. Oğuzeli'nde en düşük sıcaklık 17 Ocak 1950 tarihinde $-17,5^{\circ}$ C olarak saptanmıştır.2012 yılı sıcaklık değerleri incelendiğinde ise Ocak ayında $3,5^{\circ}$ C olan sıcaklık değeri yaz mevsimine doğru yükselmiş ve Ağustos ayında $30,1^{\circ}$ C'ye yükseldiği görülmektedir. Yaz mevsiminden itibaren düzenli olarak azalan sıcaklık değerleri aralık ayında $4,9^{\circ}$ C'ye düşmüştür. Bu özellikleriyle Akdeniz iklimi özelliği göstermektedir (Tablo 2.4).

2.3.2.Nem ve Yağış

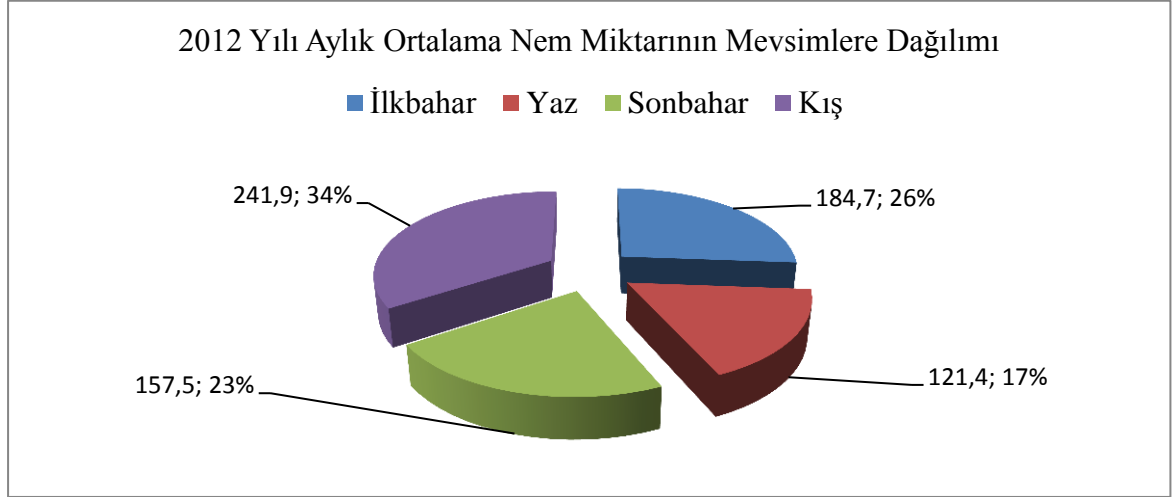
Oğuzeli'nin 2008-2012 yılları arasındaki sis ve nem oranının dağılımı incelendiğinde yıllık ortalama $62,8$ 'dir.Genel olarak nem miktarının fazla olduğu mevsim kış mevsimidir ki Aralık, Ocak ve Şubat aylarında nem miktarı belirgin olarak artmaktadır (Tablo 2.6).

Tablo 2.5.Oğuzeli'nde 2008-2012 Yılları Arası Nem Miktarının Aylara Dağılımı (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Yıllar	Aylar												Yıllık Ortalama
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	
2008	41.1	61.6	63.8	57.9	71.9	62.0	52.0	53.4	64.6	63.4	71.4	69.3	61.0
2009	80.8	89.6	82.8	75.5	54.3	62.6	78.3	68.4	80.0	84.0	78.4	75.8	75.9
2010	74.7	72.4	77.0	67.5	55.1	40.3	42.8	45.8	46.8	61.1	72.1	69.1	60.4
2011	88.0	74.9	79.0	54.1	51.6	41.7	37.8	41.9	38.2	52.8	66.5	79.0	58.8
2012	76.2	71.6	69.9	65.3	60.6	41.3	45.9	41.0	44.53	50.6	58.2	69.9	57.9

Tablo 2.6.Oğuzeli'nde 2012 Yılı Nem Miktarının Mevsimlere Dağılımı (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

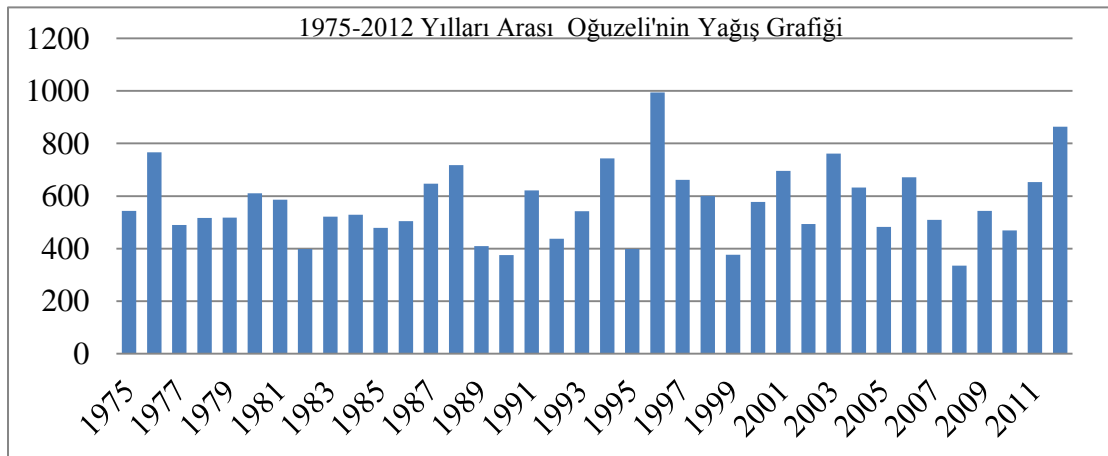
Mevsimler	İlkbahar	Yaz	Sonbahar	Kış
Nem Miktarı	184.7	121.4	157.5	241.9

Grafik 2.3.Oğuzeli’nde 2012 Yılı Nem Miktarının Mevsimlere Dağılımı (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Nem miktarının mevsimlere dağılımı incelendiği zaman ilkbaharda 184,7 (%26) olan nem miktarı, yaz mevsiminde 121,4’e (%17)düşerken, sonbaharda 157,5’e (%23) yükselirken, kış mevsiminde 241,9 (%34) olarak en yüksek seviyesine ulaştığı görülmektedir (Tablo 2.7).

Bir yerin alacağı yağış miktarı ve cinsini coğrafi özellikler ile bölgede etkili olan genel sirkülasyon, hava kütlelerinin hareketleri, güneşlenme süresi ve yoğunlaşma koşulları gibi planetar faktörler belirlemektedir.

Grafik 2.4.Oğuzeli’nde 1975-2012 Yılları Arası Yağışın Dağılımı(Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

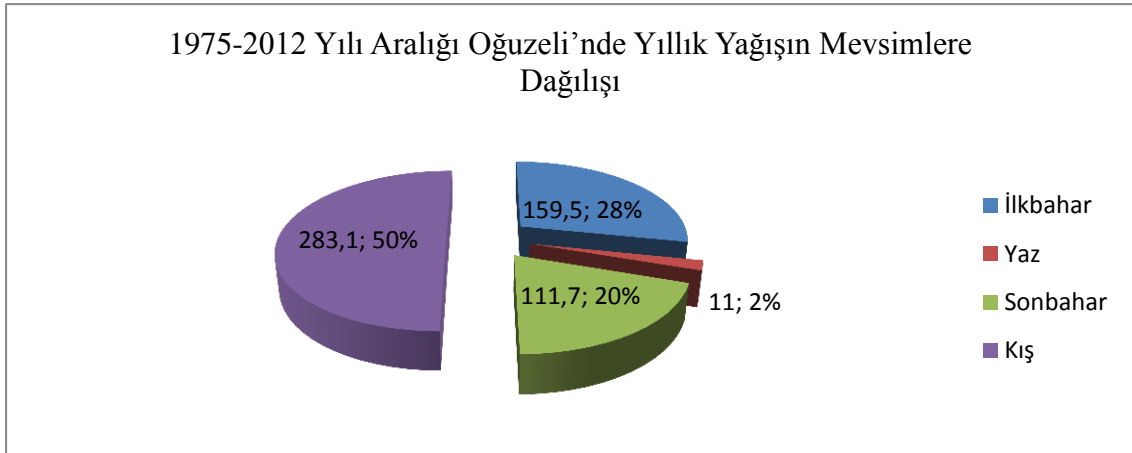
Tablo 2.7.Oğuzeli’nde 1975-2012 Yılları Arası Yağışın Aylara Dağılımı (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Yıllar	Aylar											Toplam	
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K		A
1975	69.0	153.9	17.7	68.2	48.6	19.8	-	-	0.0	4.7	48.8	113.5	544.2
1976	120	87.2	113.8	101.4	68.8	2.4	-	-	2.1	66.9	62.6	141.4	766.6
1977	50.7	37.5	85.5	79.7	47.3	1.3	-	-	2.5	19.5	11.3	155.3	490.6
1978	168.2	100.9	43.7	24.5	3.5	7.3	-	-	0.9	41.7	3.1	124.0	517.8
1979	91.5	86.6	44.2	25.6	28.7	5.9	1.4	2.5	1.0	57.4	96.6	77.0	518.4
1980	95.8	87.5	146.7	77.5	26.7	-	1.5	-	-	14.6	53.5	107.5	611.3
1981	162.7	72.3	66.4	18.6	31.2	11.4	0.6	-	0.2	14.8	68.3	140.0	586.5
1982	76.4	57.0	51.1	57.4	38.0	7.2	-	-	-	29.4	35.1	47.7	399.3
1983	69.0	68.4	75.8	51.9	61.2	6.2	-	-	0.1	18.9	101.4	68.2	521.1
1984	107.3	52.2	98.2	60.5	5.1	8.8	-	-	-	2.3	134	61.2	529.6
1985	83.1	88.2	58.5	39.6	17.3	-	-	-	0.3	52.5	49.1	90.8	479.4
1986	82.0	103.7	12.4	38.2	47.3	12.1	-	-	3.7	34.5	66.2	104.3	504.4
1987	143.2	28.6	173.9	13.5	5.4	0.4	-	-	0.9	38	101.9	142.1	647.9
1988	75.3	71.6	159.4	81.6	31.8	11.0	0.3	-	0.6	107	89.7	90.8	718.9
1989	38.1	3.7	67.6	1.9	2.8	0.5	-	2.5	-	117	105.8	69.4	409.5
1990	97.7	109.5	23.1	20.8	8.7	0.8	3.6	7.5	2.0	9.3	64.9	27.1	375.0
1991	79.8	66.9	75.1	70.5	29.2	0.2	-	-	1.4	57.1	86.8	155.4	622.4
1992	31.8	102.2	10.6	9.2	63	20.8	-	-	22.4	7.6	76.5	93.4	437.5
1993	82.6	111.4	75.4	24.8	126.8	2.0	0.1	0.2	-	-	69.3	49.9	542.5
1994	166.2	157.1	21.0	9.1	30.6	28.6	-	-	40.9	27.1	143.5	119.0	743.1
1995	64.7	47.4	38.9	49.2	14.6	13.7	0.8	-	2.3	37.6	97.7	32.9	399.8
1996	148.2	169.7	247.4	66.1	8.2	1.4	16.8	-	14.5	91.0	67.9	162.8	994.0
1997	39.6	75.5	43.5	163.2	17.6	8.2	-	-	23.2	118	74.7	98.7	662.2
1998	89.1	32.6	85.9	125.3	42.8	17.2	5.9	-	0.5	12.7	75.8	113.8	601.6
1999	44.8	105.1	62.1	33.5	1.8	15.6	5.0	-	0.6	32.8	3.1	71.7	376.1
2000	165.2	86.6	39.2	48.0	5.7	-	-	0.4	28.9	39.8	67.8	95.5	577.1
2001	29.4	131.7	81.1	62.7	40.9	-	-	-	1.3	21.0	69.4	258.9	696.4
2002	94.6	54.8	93.9	74.6	48.9	0.7	-	5.8	1.7	22.5	45	52.4	494.9
2003	85.3	196.6	140.7	46.2	36.9	7.1	-	-	9.3	60.8	64.8	114.5	762.2
2004	197.1	95.3	5.1	37.2	26.8	0	1.5	0	0	5.8	214.3	48.9	632.0
2005	71.1	63.6	88.4	39.5	18.5	1.8	-	75.5	0.7	48.2	43.4	32.5	483.2
2006	93.7	162.5	77.5	60.3	2.0	-	46	2.1	10.3	113	89.5	14.5	671.2
2007	99.9	83.1	31.9	63.2	63.8	1.5	5.1	1.9	0	21.9	45.5	91.6	509.4
2008	84.5	44.0	22.5	3.4	15.4	0	0	0	54.7	19.3	33.4	57.8	335.0
2009	50.3	107.4	72.5	49.7	17.2	4.4	3.0	0.0	8.9	44.2	60.4	136.0	554.0
2010	133.1	36.1	53.2	47.8	24.8	20.9	0	0	0.4	28.7	0	124.5	469.5
2011	80.5	56.9	35.4	143.0	37.5	15.4	0	0	3.8	44.7	150.0	68.1	635.3
2012	235.6	119.9	41.4	30.6	23.0	9.3	1.6	0	0	83.5	60.5	259.4	864.8

Oğuzeli’nin yıllık ortalama yağış değerleri incelendiğinde en yüksek yağış düşen yıl 1996 yılı olup yıllık düşen yağış miktarı 994,0 mm olarak ölçülmüştür ki bu miktar ortalama 565,3 mm olan yağış değerlerinin çok üzerindedir. En düşük yağış düşen yıl ise 2008 olup ortalama düşen yağış miktarı 335,0 mm’dir (Tablo 2.8).

Tablo 2.8.Oğuzeli’nde 1975-2012 Yılı Arası Yıllık Yağışın Mevsimlere Dağılışı (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Toplam Yağışın Miktarı	İlkbahar	Yaz	Sonbahar	Kış
565.3mm	159.5mm	11mm	111.7mm	283.1mm

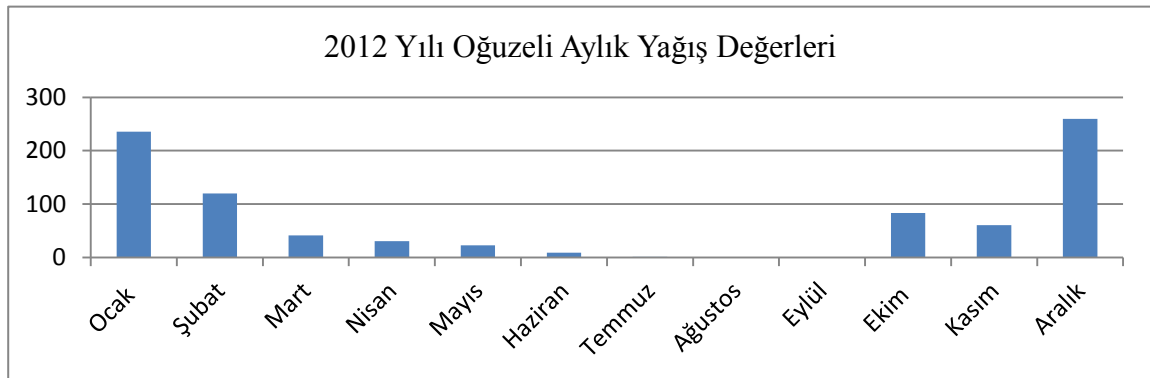

Grafik 2.5.Oğuzeli'nde 1975-2012 Yılı Aralığı Yıllık Yağışın Mevsimlere Dağılışı (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Oğuzeli'nde 2012 yılı yağışın mevsimlere dağılımını incelendiğinde en fazla yağış kış mevsiminde 282,1 mm(%50) düşerken, bu mevsimi 159,5 mm(%28) ile ilkbahar mevsimi, onu 111,7 mm (%20) ile sonbahar mevsimi ve 11 mm (%2) yaz mevsimi izlemektedir (Grafik 2.5). Kış aylarındaki bol yağışlı dönemin etkisi Mart ve Mayıs arasında giderek azalır. Yağışların en az olduğu yaz mevsimdir. Bu nedenle, yağış olasılığı çok az, buharlaşma fazla, nisbi nem düşük ve güneşlenme süresi uzundur. Bunun yanı sıra, bu mevsimde Sahra üzerinde bulunan kontinental tropikal (cT) hava kütlesi de alanını genişleterek Türkiye'yi etkisi altına alır. Bundan dolayı, Oğuzeli'nde yaz mevsiminde yağış miktarında önemli düşüş olur. Bu dönemde zaman zaman orajlı yağışlar görülebilir fakat bunlar yıllık yağış miktarını etkileyecek öneme sahip değildirler.

Tablo 2.9.Oğuzeli'nde 2012 Yılı Aylık Yağış Miktarı (M³) (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Aylar	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A
Yağış	235.6	119.9	41.4	30.6	23.0	9.3	1.6	0	0	83.5	60.5	259.4

Grafik 2.6.Oğuzeli'nde 2012 Yılı Aylık Yağış Miktarı (M³) (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

2012 yılı yağış değerleri incelendiğinde Oğuzeli’nde yıllık yağış toplam 864,8 mm olduğu görülür ki bu yıllık ortalama 565,3 mm olan yağış ortalamasının üzerinde bir değere sahiptir. Yağışlar Akdeniz ikliminde olduğu gibi, daha çok kış mevsiminde görülür. Özellikle Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında azalan yağış değerleri Aralık, Ocak ve Şubat aylarında düşen yağış miktarı belirgin olarak arttığı görülmektedir (Tablo 2.9).

Tablo 2.9.Oğuzeli’nde 2012 Yılı Yağışlı Gün Sayısı (m³) (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Aylar	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Toplam
Yağışlı Gün Sayıları	16	16	5	4	4	2	1	0	0	5	7	15	75

Grafik 2.7.Oğuzeli’nde 2012 Yılı Yağışlı Gün Sayısı (m³) (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Oğuzeli’nde 2012 yılında toplam 75 gün olan yağışlı gün sayısı yıllık ortalama yağışlı gün sayısı ise 6.25’tir. Yağışlı gün sayısının en fazla olduğu mevsim kış mevsimi olurken, en fazla yağışlı gün olan aylar ise 16’şar günle Ocak ve Şubat aylarıdır. En az yağış alan mevsim yaz mevsimi olup Ağustos ve Eylül ayları 0 günle en az yağış alan aydır. Yıllık ortalama kar yağışlı gün sayısı Oğuzeli’nde 2,8’dir. Karla örtülü ortalama gün sayısı Oğuzeli’nde 5,5’dir. Donlu geçen ortalama gün sayısı Oğuzeli ilçe merkezi de 5-7 gün arasındadır. İlçede her yıl düşen yağış çok istikrarsızdır. Bir yıl artan yağışın diğer yıl yarıdan aşağıya düştüğü çok olmuştur. Üst üste kurak geçen yıllara da rastlanır (Grafik 2.7).

2.3.3.Buharlaştırma

Kış aylarında nemli hava kütleleri atmosferin doyma derecesini artırır ve buharlaştırma oranının düşmesine sebep olur. Sonbaharın ilk yarısı ile ilkbaharın ilk yarısı arasındaki yağışlı devrede buharlaştırma yılın geri kalan bölümüne göre daha düşüktür. Yaz mevsiminde güneyden gelen tropikal sıcak ve kuru hava kütlelerinin etkisiyle buharlaştırma en yüksek değerine ulaşır. Ayrıca, zaman zaman Basra Körfezinden esen kuru rüzgârlar da buharlaşmayı arttıran bir etkidir. Oğuzeli, Gaziantep’in güneydoğu kesiminde yer alması ve güney orijinli hava kütlelerinin etkisinde kalması nedeniyle görülen bu buharlaştırma rejiminde mevsimler arasında belirgin farklar bulunmaktadır.

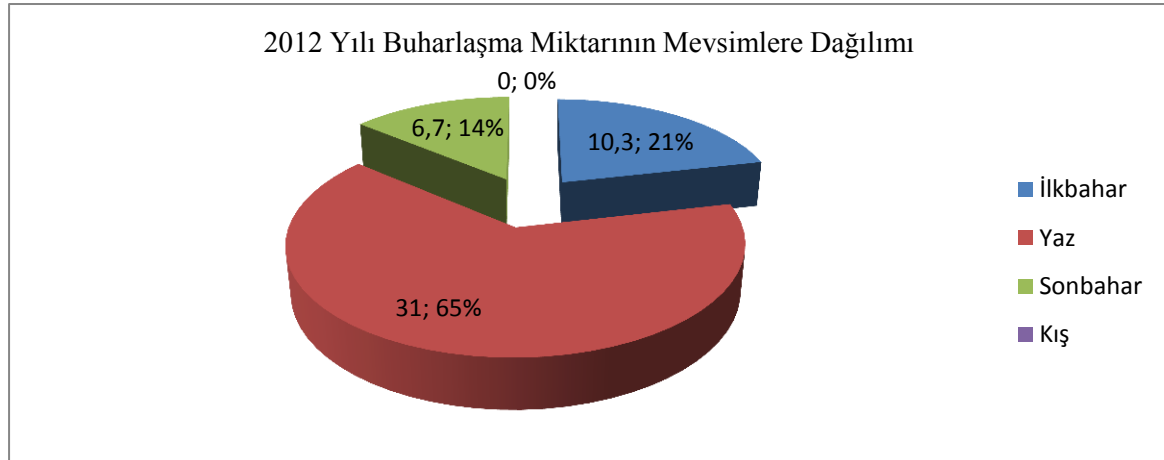
Özellikle yaz mevsiminde sıcaklık değerlerinin artmasına bağlı olarak buharlaşma miktarı artmaktadır. Kış mevsiminde ise kuzeyden gelen soğuk hava kütlelerinin etkisinde kalması nedeniyle bulutluluğun artması ve yağışlara bağlı olarak buharlaşmada azalmaktadır veya hiç olmamaktadır (Tablo.2.12).

Tablo 2.11.Oğuzeli’nde 2008-2012 Yılları Arası Aylık Ortalama Buharlaşma (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Yıllar	Aylar												Yıllık Ortalama
	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara	
2008	0	0	0	3.5	5.8	7.4	9.4	8.6	7.1	3.7	0	0	3.7
2009	0	0	0	3.1	7.5	9.8	8.3	8.8	6.7	2.9	0	0	3.9
2010	0	0	0	2.4	5.7	9.2	9.8	8.9	7.2	3.7	0	0	3.9
2011	0	0	0	5.5	5.8	9.9	11.7	8.8	6.2	3.3	0	0	4.3
2012	0	0	0	3.5	6.8	10.0	11.1	9.9	6.7	0	0	0	4.0

Tablo 2.12.Oğuzeli’nde 2012 Yılı Buharlaşma Miktarının Mevsimlere Dağılımı (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Mevsimler	İlkbahar	Yaz	Sonbahar	Kış	Toplam
Buharlaşma Miktarları	10.3	31	6.7	0	48

Grafik 2.8.Oğuzeli’nde 2012 Yılı Buharlaşma Miktarının Mevsimlere Dağılımı (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Buharlaşma dönemi özellikle Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında artmaktadır.2008-2012 yılları arası ortalama buharlaşma miktarı 3.96’dır.Buharlaşmanın en fazla olduğu yıl 4,0 olan 2012 yılıdır. Buharlaşma miktarlarının mevsimlere dağılımı incelendiğinde ise en fazla buharlaşma 31mm (%65) ile yaz mevsiminde, onu 10,3 mm (%21)ile ilkbahar mevsimi,6,7 mm (%14)ile sonbahar mevsimi ve kış mevsiminde ise buharlaşma olmadığı görülmektedir (Tablo.2.12) .

2.3.4.Bulutluluk

Genel olarak, bir yerdeki bulutluluk durumunu hava kütleleri ile coğrafi faktörler

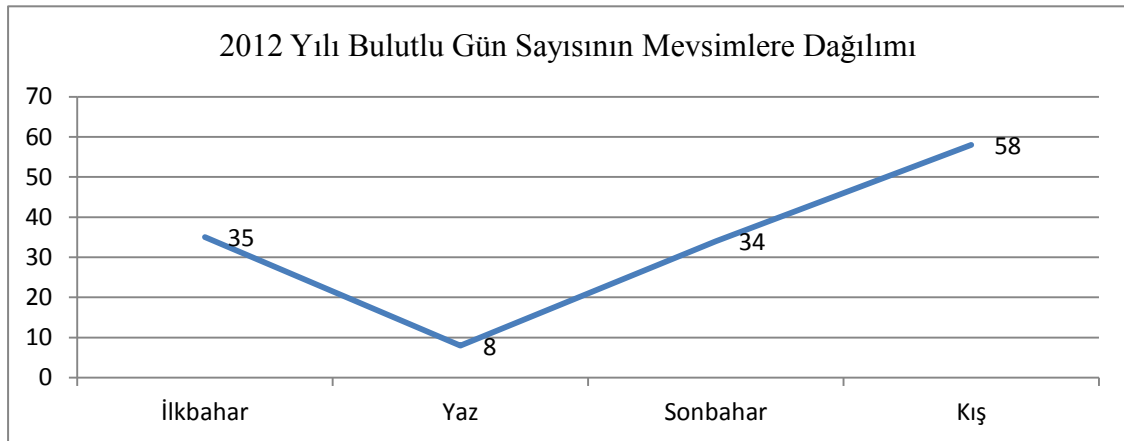
belirlemektedir. Bu konuda basınç, nem, sıcaklık, güneşlenme süresi gibi iklim elemanları da etkili olmaktadır.

Tablo 2.13.Oğuzeli’nde 2008-2012 Yılları Arası Bulutlu Günlerin Aylara Dağılımı (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Yıllar	Aylar												Yıllık Toplam
	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara	
2008	10	14	15	16	11	4	3	2	9	8	12	13	9.8
2009	14	14	20	23	12	4	-	-	3	11	13	14	10.7
2010	14	11	15	18	14	2	5	2	0	20	14	13	10.7
2011	17	12	14	15	16	3	1	4	6	5	14	10	9.8
2012	20	21	14	12	9	4	1	3	7	12	15	17	11.25

Tablo 2.14.Oğuzeli’nde 2012 Yılı Bulutlu Gün Sayısının Mevsimlere Dağılımı (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Mevsimler	İlkbahar	Yaz	Sonbahar	Kış	Toplam
Bulutlu Gün Sayısı	35	8	34	58	135

Grafik 2.9.Oğuzeli’nde 2012 Yılı Bulutlu Gün Sayısının Mevsimlere Dağılımı (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Türkiye'nin genelinde olduğu gibi, Oğuzeli'nde de havanın kapalılığı kış mevsiminde maksimum, yazın ise minimum değerdedir. Tabloda da (Tablo 2.15) görüldüğü gibi, bulutluluk en yüksek değerine kış aylarında ulaşır. İlkbahardan itibaren hızla azalan bulutluluk oranı yaz mevsiminde en düşük halini alır. Bu dönemde su buharının da az olması nedeniyle hava çok parlaktır (Tablo 2.14).

Ortalama bulutlu gün sayısına bakıldığında ise, en fazla bulutlu günün Mart ve Nisan aylarında olduğu fark edilir. İlkbahar aylarında havanın kararsız oluşu sebebiyle bulutlu gün sayısı artar. Havanın kararlı olduğu yaz mevsiminde bulutlu gün sayısı ise oldukça azalır. Bulutluluk oranının mevsimlere dağılımı incelendiğinde en fazla bulutluluk olan mevsim 58(%43) gün ile kış mevsimi olurken onu 35(%26) günle ilkbahar mevsimi izlerken 34(%25) gün ile sonbahar mevsimi takip etmekte ve en az bulutluluk 8 (%6) gün ile yaz mevsimidir (Grafik 2.9).

2.3.5. Don Olayı

Tablo 2.15. Oğuzeli’nde 2008-2012 Yılları Arası Aylar İçerisinde Dolu Yağışlı Gün Sayısı (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Yıllar	Aylar												Yıllık Toplam
	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara	
2008	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
2009	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
2010	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
2011	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2012	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3

Oğuzeli’nde 2008-2012 yılları aralığında don olayına uzun aralıklarla ve ender olarak rastlanmaktadır. Don olayı yalnız kış aylarında soğuk hava kütlelerinin Güneydoğu Anadolu bölgesine sokulabildiği zamanlarda olabilmektedir. Don olaylarının aylara dağılımına bakılırsa, 5 yıllık devrede toplam 5 gün don olayı yaşandığı görülür. Bu 5 günün aylara dağılımı ise şöyledir: Ocak ayında 4, Şubat ayında 1, Aralık ayında ise 1 gün olarak gerçekleştiği görülür (Tablo 2.15).

2.3.6. Basınç

Atmosfer basıncı, yıl içerisinde, genel hava sirkülasyonuna bağlı olarak değişim göstermektedir. Oğuzeli’nde yıllık ortalama basınç 916.0 mb’dır (Tablo 2.16).

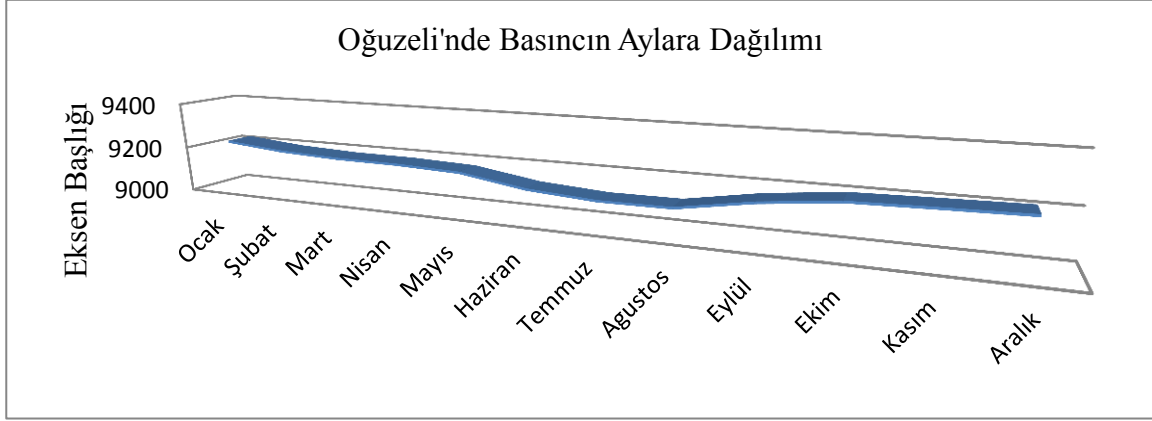
Tablo 2.16. Oğuzeli’nin 2008-2012 Yılları Arası Basınç Değerleri (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Yıl	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A
2008	923,3	918,2	918,2	917,8	917,8	913,6	912,3	912,6	916,4	921,3	920,7	921,2
2009	916,2	919,6	921,0	918,2	915,2	913,1	910,0	910,4	915,4	918,5	917,4	920,3
2010	920,3	918,7	919,3	917,8	916,5	913,2	911,5	911,1	915,6	920,1	918,7	921,3
2011	919,7	919,1	918,9	918,1	196,8	913,5	910,9	910,8	916,1	920,8	919,8	920,3
2012	922,0	919,6	918,5	918,3	917,3	912,9	911,0	911,2	916,3	919,6	920,3	920,9

Tabloda da görüldüğü gibi, Ekim ayından Şubat ayı sonuna kadar basınç değerleri yıllık ortalamanın (916,0 mb) üzerindedir, Mayıs ayından Eylül ayı sonuna kadar ise yıllık ortalamanın altındadır. Genel olarak, Türkiye üzerine Ekim ayından itibaren Orta ve Doğu Avrupa üzerine termik yüksek basınç merkezi yerleşir. Derinleşip, genişleyen bu yüksek basınç merkezinden yayılan kontinental polar (cP) hava kütleleri Gaziantep çevresini de etkiler. Bu hava kütlelerinin etkisiyle Oğuzeli’nde de basınç değerlerinde yükselme görülür. Kış mevsiminde Oğuzeli’nde basınç değişimleri üzerinde etkili olan diğer faktör de, Doğu Anadolu üzerinde yer alan Sibiryaya antisiklonundan çevreye yayılan soğuk hava akımlarıdır. Alanını genişlettiği zamanlarda soğuk hava kütlesi Gaziantep ve Oğuzeli çevresini de etkisi altına etkisi altına almaktadır.

Tablo 2.17.Oğuzeli’nde 2012 Yılı Basınc Değerleri (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

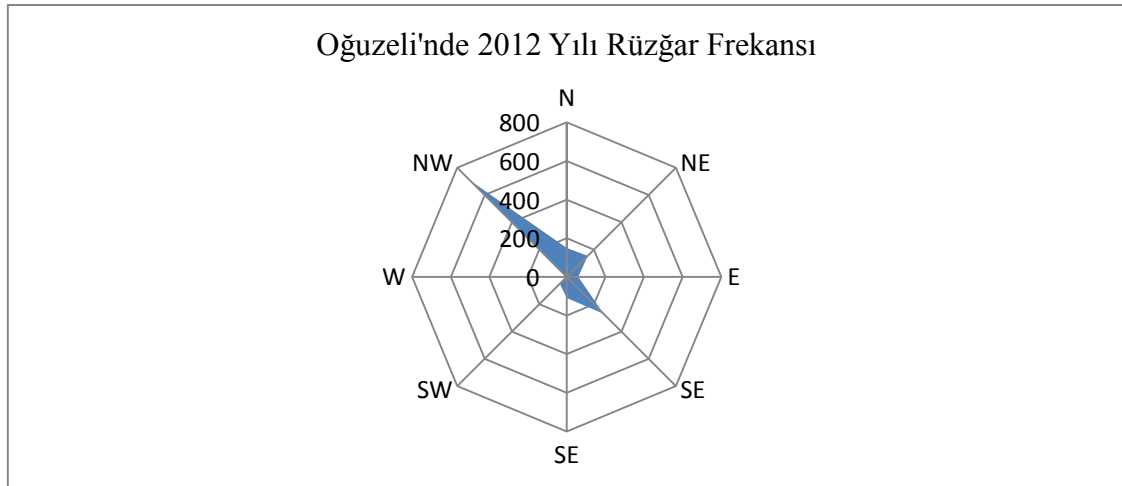
Yıllar	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A
2012	922.0	919.6	918.5	918.3	917.3	912.9	911.0	911.2	916.3	919.6	920.3	920.9

Grafik 2.10.Oğuzeli’nde Basıncın Aylara Dağılımı (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Yaz mevsiminde ise Basra Körfezi çevresinde gelişen Güney Asya alçak basıncından kaynaklanan kontinental tropikal (cT) hava kütleleri tüm güney ve güneydoğu Anadolu’yu etkisi altına alır. Sıcaklığın artışı basıncın düşmesine yol açar. Oğuzeli’nde ortalama basınç en düşük değerine Temmuz ayında ulaşır. Bu dönemde ekstrem basınç değerleri arasındaki fark da oldukça azalır.

2.3.7.Rüzgâr

Grafik 2.11.Oğuzel Rüzgâr Frekansı (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Yapılan rasatlara göre yılın hâkim rüzgârı kuzey batıdan-güney doğuya doğru yönünde eserler. Kış mevsiminde ise kuzey (poyraz) rüzgârları hâkimdir. Yaz

aylarında güneyden gelen samyeli rüzgârı mevsimin hâkim rüzgârıdır. Basra Körfezi tarafından esen rüzgâr yaz mevsiminde sıcaklığı artırıcı etki yapmaktadır. Yaz mevsimindeki kavurucu sıcakların temel nedeni Basra Alçak basıncın etkisinde kalmasıdır (Grafik 2.11).

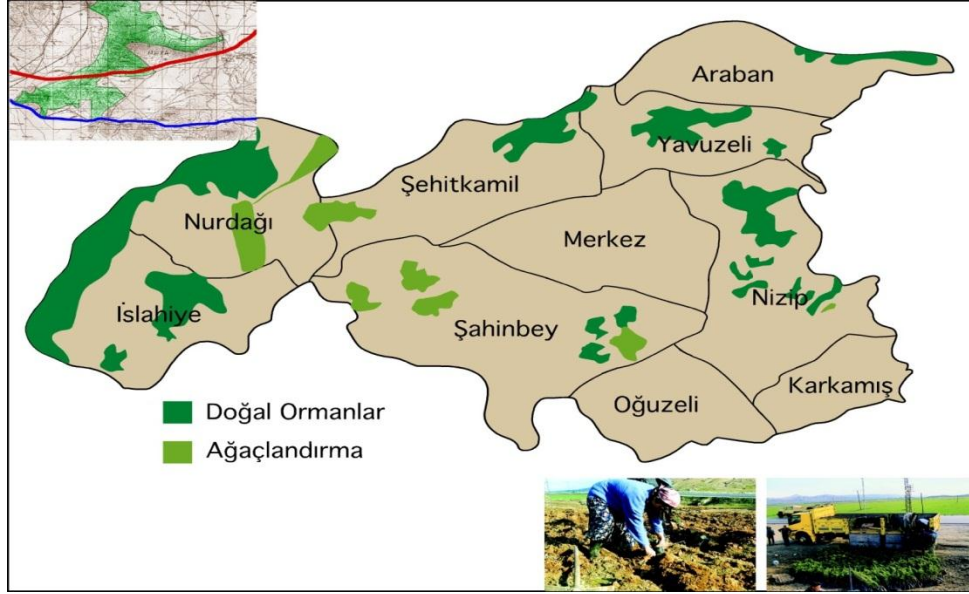
Oğuzeli ovası ve çevresi çeşitli yükseltilerde plato yüzeyleri ve tepelerle çevrilidir. Özellikle kuzey-güney istikametinde uzanan Sacır suyu vadisinde etkili olan rüzgârlar kış mevsiminde esmektedir.

Rüzgâr frekansı basınç merkezlerine göre incelendiğinde en fazla (Kuzeybatı) yönünde 9,1 (M/Sec) esmektedir. Araştırma sahasında çoğunlukla kuzey batı ve doğu sektörlü rüzgârlar etkilidir (Tablo 2.18).Nitekim batı sektörlü rüzgârların frekansları % 63,5 ve doğu sektörlü rüzgârların frekansları %13,9 ile ikinci sıradadır. Kuzey sektörlü rüzgârların esme frekansı %12,6 olurken batı sektörlü rüzgârların esme frekansı % 8 dir. Araştırma sahasının kuzey-kuzeybatısında yer alan Gaziantep platosundan Barak Oğuzeli ve Tüm ovalarına doğru bir rüzgâr esme frekansı olduğu görülmektedir. Yaz mevsiminde güney sektörlü rüzgârlar etkili olurken bu rüzgârlar hava sıcaklığını azaltıcı etki yapmaktadırlar. Yaz mevsiminde güneyden Suriye üzerinden gelen rüzgârlar sıcaklığı artırıcı etkide bulunmaktadır. Araştırma sahasında en hızlı rüzgâr 12,4 m/s'lik hız ile Haziran ayında kuzeybatı yönü olmuştur.

Tablo 2.18.Oğuzeli’nde 2001-2012 Yılları Arası Rüzgâr Frekansları (Oğuzeli Hava Meydanları İşletmesi Meteoroloji İstasyonu).

Yıl	Aylar												Yıl- lık Ort.
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	
2001	E 6.6	Ese 9.0	Ssw 8.6	Ssw 9.7	Nnw 9.6	Nnw 12.9	Nw 8.4	Nw 8.4	Nw 8.2	Ese 7.8	N 15.6	Ese 10.9	N 9.6
2002	Ene 8.5	Nnw 14.3	E 9.2	Nw 9.8	Nw 10.8	Nw 10.7	Nnw 11.7	Ese 13.8	Sw 7.8	Wsw 14.1	Ssw 6.5	Nw 6.6	Nw 10.3
2003	Ssw 7.0	Ese 7.0	Ese 10.6	Ssw 9.6	Wn w 8.8	Nw 11.2	Nw 9.8	Nw 7.6	Wnw 10.8	Wnw 11.3	Ssw 10.8	Ssw 10.6	Nw 9.6
2004	Ese 13.1	Nw 12.0	Wsw 13.2	Nnw 13.0	Sse 13.3	Wsw 9.6	Nnw 11.3	Ssw 8.4	Wnw 11.1	Ene 8.3	Ssw 11.2	Ese 7.7	Wsw 11.0
2005	Wn w 12.9	Nnw 10.9	Wnw 11,0	Sse 13,4	Sse 12,1	Nnw 9,7	Wnw 8,3	Nnw 10,4	Wsw 7,5	Nnw 7,7	Ssw 9,7	Ene 6,7	Nnw 10,0
2006	Nn w 11,9	Ssw 10,6	Ene 9,3	Ene 12,0	Nnw 9,8	Wsw 10,4	Wnw 14,3	Nnw 11,0	Nnw 10,0	Ese 7,2	Ssw 13,7	Nnw 9,2	Nnw 10,7
2007	Nn w 11,2	Sse 9,0	Wsw 9,6	Ssw 9,4	Ene 9,8	Wnw 10,0	Wnw 12,0	Wnw 6,8	Wnw 4,3	Wnw 8,1	Ssw 7,0	Ene 9,2	Wnw 12,0
2008	Nn w 2,9	Wnw 9,8	Wnw 9,1	Wnw 9,0	Wn w 8,3	Wnw 9,4	Nnw 10,7	Wsw 9,9	Wnw 8,6	Wnw 5,8	Ene 6,6	Ene 9,1	Nnw 10,7
2009	Ssw 8,4	Wsw 10,5	Ssw 9,9	Ene 9,2	Ene 10,3	Ese 10,4	Wnw 10,2	Nnw 7,6	Nnw 8,1	Wnw 6,8	Ene 5,3	Ene 9,4	Ese 10,4
2010	Nn w 3,7	Wnw 8,9	Wnw 9,4	Wnw 11,3	Wn w 12,3	Wnw 10,1	Nnw 12,1	Wsw 7,8	Wnw 8,6	Wnw 6,8	Ene 7,8	Ene 6,1	Wnw 10,3
2011	Nn w 6,1	Wnw 11,5	Wnw 9,6	Wnw 12,1	Wn w 10,7	Wnw 8,4	Nnw 10,3	Wsw 10,3	Wnw 8,6	Wnw 7,4	Ene 5,6	Ene 8,1	Wnw 10,1
2012	Nn w 4,2	Wnw 10,2	Wnw 9,9	Wnw 10,3	Wn w 9,3	Wnw 12,4	Nnw 9,7	Wsw 10,9	Wnw 8,6	Wnw 9,4	Ene 5,3	Ene 10,1	Wnw 9,1

2.4.Oğuzeli'nin Bitki Örtüsü

Harita 2.3. Gaziantep ve İlçelerinin Orman Alanlarının Dağılımı (Gaziantep Çevre İl Müdürlüğü).

Ülkemiz florası son derece zengindir. Ülkemizde yaklaşık 10.000 civarında bitki türü bulunmaktadır. Gaziantep florası da Güneydoğu Anadolu Bölgesi içerisinde florası zengin bölgelerdendir. Fakat Oğuzeli orman zenginliği bakımında pek Gaziantep'e benzemez haritadan da görüleceği gibi ilçede pek bir orman varlığından söz edilemez (Harita 2.3).

Oğuzeli ilçe güneyinde geniş bozkır vejetasyon formasyonlarına rastlanır. Oğuzeli ilçesi, bozkırın geniş bir alan kaplaması sebebiyle zengin bitki çeşitliliğine sahiptir. Oğuzeli ilçesinde antepfıstığı ve zeytin bahçeleri ile buğday ve baklagiller tarım alanları geniş yer tutmaktadır.

Tablo 2.19. Gaziantep'in İlçelere Göre Orman Alanları (Gaziantep Çevre İl Müdürlüğü).

İlçe Adı	Orman Alanı
Araban	10.229 Ha
İslâhiye	47.720 Ha
Karkamış	-
Nizip	2.443 Ha
Nurdağı	16.142 Ha
Oğuzeli	456 Ha
Şahinbey	7.480 Ha
Şehitkâmil	18.402 Ha
Yavuzeli	9.255 Ha

Oğuzeli'nde ormanlık alan pek bulunmamakta olup sadece Deliktaş tepede ve bazı tepelik alanlarda 456 ha'lık (Tablo.2.19) küçük bir orman alanı bulunmaktadır. Bu ormanlık alanlarda da Kızılçam ormanları bulunmaktadır. (Fotoğraf.2.4) Genel itibariyle bozkır alanlarına sahip olan çalışma alanında bozkırın çeşitleri olan Koyun Yumağı, Üzerlik, Gelincik ve Sığır Kuyruğu gibi çeşitleri görülür. Bunların yanında

Sacır suyunun geçtiği alanlara da kenarında önemli kavaklık alanlar bulunmaktadır.

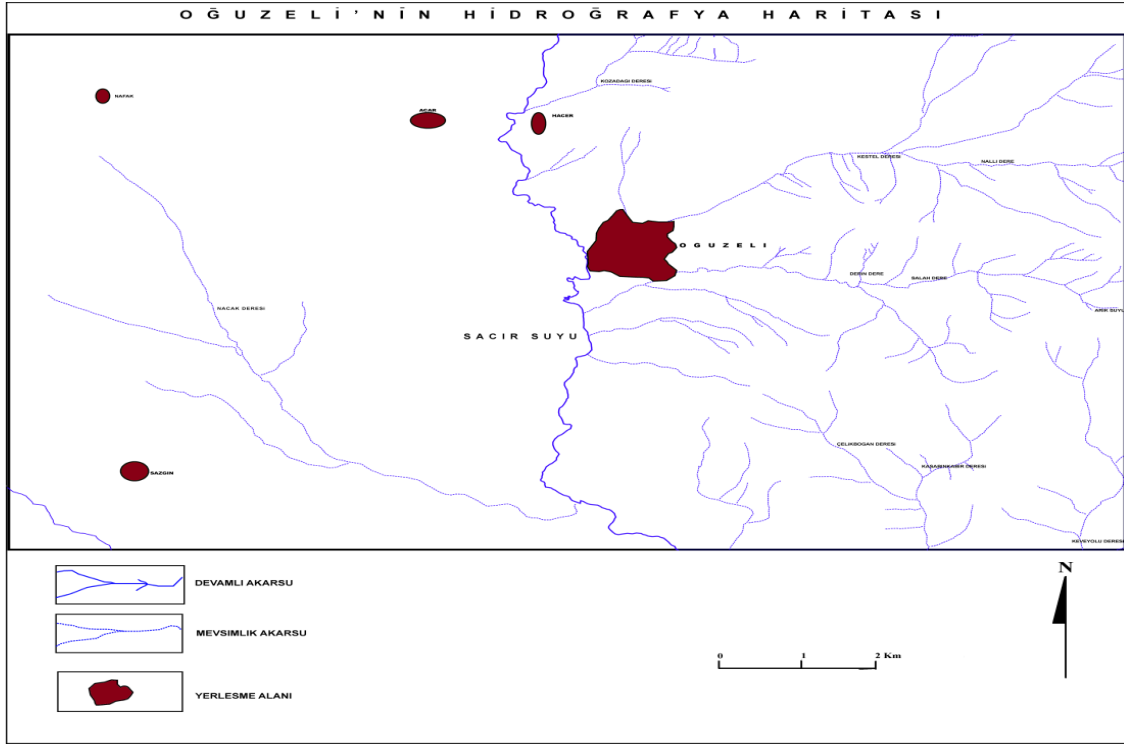
Fotoğraf 2.4.Oğuzeli Deliklitaş Tepedeki Ormanlık Alandan Görünüm.

İkliminin bir bölümünün kurak bir dönemin olması ilçemizin bitki varlığını da önemli ölçüde etkilemiştir. Kurak arazilerde su isteği az olan bitki ve tarım ürünleri yetişmektedir. Bu arazilerde kurakçıl otlar ve çalılar ile zeytin, fıstık, incir ve üzüm gibi tarım ürünleri de yetiştirilir. Sulak arazilerde ise yetiştirilen en önemli tarım ürünleri sebze, meyve, mısır ve nar'dır.

2.5.Oğuzeli'nin Hidrografya Özellikleri

Alleben deresi il merkezinin kuzeybatısındaki Sof dağlarının yamaçlarından çıkar ve Gaziantep'in kuzeydoğusundaki Humanız yöresine kadar adı Alleben deresidir. Humanız yöresinden sonra Sacırsuyu deresi adını alır. Sacırsuyu deresi Oğuzeli ovasını kat ederek Akçakoyun yöresinde Suriye topraklarına girer ve Fırat'a karışır. İnceleme alanını boydan boya keteden Sacır suyu, Gaziantep il merkezi ve civarındaki yan derelerin ve Gaziantep atık sularını toplayarak Akpınar (Cağdın), Karpuzatan akımlarını ve Oğuzeli ilçesi atık sularını alarak güneye doğru akar.

İnceleme alanındaki akarsuların çoğu mevsimlidir. Bundan dolayı vadiler kuru vadi özelliğindedir. İlçenin batısında Nacar Deresi, güneydoğusunda Kasabınkabir Deresi, kuzeydoğusundaki Kestel Deresi mevsimlik akarsulara örnektir.(Harita.3ve Harita.2.3)Çalışma alanının doğu, güneydoğu, güney ve güneybatısındaki vadiler çok derin değillerdir (20-30m.).Ancak kuzeydoğuda yer alan en yüksek plato yüzeyi üzerindeki vadiler biraz daha derindir (100-120 m.).Çalışma alanının kuzeydoğusunda Gaziantep il merkezini Oğuzeli ilçesi ve köylere bağlayan kara yolunun geçtiği yerde (Nafak boğazı) ve güneydoğuda bu karayolunun devamında (Tilbeşar boğazı) boğazlar yer alır. Kuzeydeki Nafak boğazı 120-130 m, güneydeki Tilbeşar bogazı 40-50 m derinliktedir. Tilbeşar ovasından, Oğuzeli ovasına çok belirgin olmayan bu boğazdan geçilir (Harita.2.1.)(GASKİ).

Harita 2.4.Oğuzeli'nin Hidrografya Haritası (İLBANK Gaziantep Şube Müdürlüğü).

Taban suyu ve kaynaklara baktığımızda; Oğuzeli ovası çevresinde bazalt ve çok çatlaklı maral kalker gibi kayalar geniş alanlar kaplamaktadır. Arazinin bu özelliğine bağlı olarak bölgeye kış ve bahar aylarında düşen yağışlar yer altına sızar. Bu sızan sular vadi yamaçlarında ve çoğunlukla plato sahası ile ovalık sahanın birleşme yerlerinde karstik kaynaklar olarak yüzeye çıkar. Çalışma alanında Sazgın kasabası yakınlarında ve Yalnız bağ mahallesinde önemli kaynaklar bulunmakta ve bunlar Sacir suyu deresini beslemektedir. Ayrıca birçok köyde küçük kaynakların oluşturduğu pınar ve çeşmeler mevcuttur (GASKİ).

Fotoğraf 2.4.Karpuzatan Kaynağından Bir Görünüm.

2.5.1. Oğuzeli'nin İçme Suyu Kaynakları

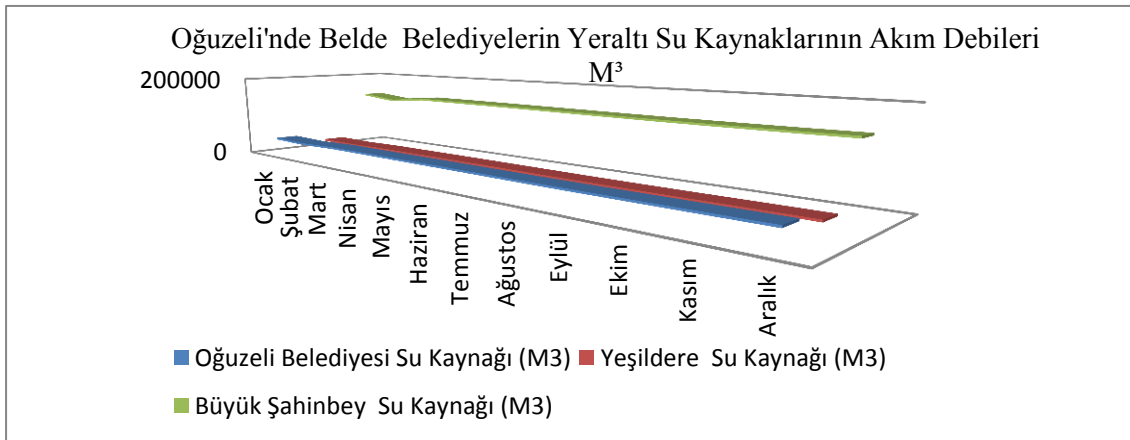
Tablo 2.21.Oğuzeli'nde 2010 Yılı Önemli Yüzey Sularının Ortalama Akım Değerleri (Gaziantep Su ve Kanalizasyon İşleri Müdürlüğü-2010).

Adı	Ortalama Akım (hm ³ /yıl)
Sacır Suyu	130 lt/sn debiye sahip olup sulama suyu olarak kullanılmaktadır.
Kırkgöz Kaynağı	329 lt/sn debiye sahip köylere içme suyu olarak veriliyor. Ayrıca sulama suyunda kullanılıyor
Akpınar-Çağdın Kaynağı	231 lt/sn debiye sahip içme suyu olarak kullanılıyor.
Karpuzatan Kaynağı	351 lt/sn debiye sahip sulama olarak kullanılıyor. Bunlarla ilgili, depo isale-terfi hatları, şebeke inşaatları İller Bankası'na yürütülmektedir.
Yeşildere Kaynağı	İçme suyu için; Akpınar kaynağı P:300 lt/sn, Belediye için 18 lt/sn lik su tüketime verilecektir. Ayrıca Oğuzeli ilçesinin içme suyu ihtiyacı da söz konusu kaynaktan karşılanmaktadır.
Tınaz dere Kaynağı	18 lt/sn su kapasitesi olup çevre yerleşmelerinin su ihtiyacını karşılamaktadır.

Tablo 2.20.Oğuzeli'nin İçme Suyu Kaynakları (Gaziantep Su ve Kanalizasyon İşleri Müdürlüğü-2010).

Belde Adı	Kaynağın Adı	Kaynağın Toplam Debişi (Lt/Sn)	Beldeye İletilen Su Miktarı (Lt/Sn)
Büyük Şahinbey	Höyük Pınarı Kaynağı	100	22
Yeşildere	Akpınar-Çağdın Kaynağı	367	148
Oğuzeli	Yeşildere Kaynağı	300	18
Oğuzeli	Kırkgöz Kaynağı	234	125

Oğuzeli içme suyu kaynakları 4 tane olup bu kaynakların debisi Höyük Pınarı 100 Lt/Sn, Akpınar Kaynağı 367 Lt/Sn, Yeşildere Kaynağı 400 Lt/Sn ve Kırkgöz Kaynağı 234 Lt/Sn'dir (Tablo.2.21) .

Grafik 2.12.Oğuzeli'nde Belediye Yeraltı Suları (Gaziantep Su ve Kanalizasyon İşleri Müdürlüğü-2010).

Tablo 2.21.Oğuzeli’nde Belde Belediyelerinin Yer Altı Su Kaynakları ve Debileri (Gaziantep Su ve Kanalizasyon İşleri Müdürlüğü-2010).

Aylar	Oğuzeli Belediyesi Su Kaynağı (M ³)	Yeşildere Su Kaynağı (M ³)	Büyük Şahinbey Su Kaynağı (M ³)
Ocak	38.700	21.060	142.560
Şubat	36.120	19.656	133.000
Mart	38.700	21.060	142.560
Nisan	38.700	21.060	142.500
Mayıs	38.400	20.950	142.300
Haziran	38.100	20.600	142.000
Temmuz	37.800	20.200	141.500
Ağustos	37.500	19.800	141.000
Eylül	37.500	19.800	140.800
Ekim	37.850	20.100	141.000
Kasım	38.200	20.700	141.500
Aralık	38.700	21.060	142.560
Toplam	456.270	246.046	1.693.280

Oğuzeli şehir merkezinin de içme su ihtiyaçlarını karşılayan yer altı su kaynakları ve debileri incelendiği zaman debilerinin aylar arasında çok fazla değişmediği görülmektedir (Tablo 2.21).

Akpınar (Cağdın) Kaynağı

Fotoğraf 2.4.Akpınar Kaynağından Görünüm.

Akpınar kaynağı akımlarıyla Oğuzeli ilçesine, Yeşildere kasabasına ve 300’den fazla köye içme-kullanma suyu sağlanmaktadır. Arta kalan akımlar Sacir suyuna karışarak sulamada kullanılmaktadır. 1982 yılından bu yana zaman zaman kesintiye uğramakla beraber DSİ tarafından sürekli olarak aylık akım ölçümleri yapılmaktadır. Genel olarak maksimum ve minimum kaynak akımları arasında büyük bir farklılık bulunmamaktadır.

2.5.2.Sondaj Kuyuları

İnceleme alanında çok sayıda kuyu olmasına karşın, kuyuların gerçek karakteristikleri hakkında detaylı bilgi elde edilememiş, vatandaşların beyanına dayanan değerler alınmıştır. 21-160 m arasında değişen derinliklerde genellikle darbeli sondaj

yöntemiyle açılmıştır. Kuyuların bir kısmı yeterli su alınınca askıda bırakılmıştır. Yer yerde bazı kuyulardan 15-20 lt/sn civarında su alınabildiği gözlenmiştir. Kuyulardaki statik su seviyeleri 10-60 m arasında değişmektedir. Kuyuların sağlıklı bilgileri elde edilemediğinden kesin veriler kullanılamamıştır. İnceleme alanında 18 adet kuyu bulunmaktadır.

3.OĞUZELİ'NİN TARİHÇESİ

Oğuzeli Gaziantep'in güneydoğusunda Sacır Suyu kenarında kurulmuş bir ilçedir.

Fotoğraf 3.1.Oğuzeli'nin Eski Bir Görünümü (Oğuzeli Kaymakamlığı).

Eski adı ile Kızılhisar olan inceleme alanı 1 Ocak1946 günü ilçe olarak, adı Oğuzeli olarak değiştirilmiştir. Oğuzeli isminin üzerinde yaşayan ailelerin geçmişine istinaden verildiği aşikârdır. Yerleşim yerleri olarak ilçe çok eskidir. İlçemize bağlı Gündoğan Köyünde bulunan Tilbaşar Kalesinde yapılan kazılarda M.Ö. 3000'li yıllara ait kalıntılara rastlanmıştır. Kızılhisar ismini evlerin tümsek bir mevkiide ve kırmızı toprak ve kerpiçten oluşan yüksek yapılar nedeniyle verildiği söylenmektedir (Fotoğraf 3.1) (Çiner, 1958:3-4).

Tarih öncesi devirlerden sonra klasik çağlarda da, yakınında kurulmuş olan ve Abara ismi ile anılan antik kentte yerleşim devam etmiştir. Tilbaşar Kalesi, M.S. 11. ve 12. yüzyıllarda Haçlı Seferleri sırasında, önemli ticaret yollarına ve stratejik kavşaklara hâkim ve yüksek bir tepeye (höyüğü) sahip olduğundan yeniden ele alınmış, höyüğün etrafında oluşan şehir bir sur ile çevrilmiş ve höyüğün üzerinde de sağlam bir kale inşa edilmiştir. Oğuzeli ilçesi Tünp Höyükte Gaziantep ili, Oğuzeli ilçesinde bulunan Tünp Höyükte, soyulmuş taştan inşa edilmiş oda mezarlar bulunmuştur(Çiner, 1958:3-4).

O zamanki adı olan Tel-Başır, sonradan Tilbaşar olarak anılmaya başlanmıştır. 1995 yılında Yrd. Doç. Dr. Rıfat ERGEÇ başkanlığında Gaziantep Arkeoloji Müzesi ile Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü'nün birlikte yürüttüğü arkeolojik kazılarda höyük eteklerinde Eski Tunç Çağı, Bizans, Eyyubi ve Haçlı dönemlerine ait yerleşim yerleri ortaya çıkarılmıştır (Fotoğraf 3.1). Oğuzeli Hitit, Asur, Medler, Persler, Romalılar, Sasaniler, Bizans egemenliğine girmiştir. Hz. Ömer döneminde 639'da Suriye cephesi komutanı Ebu Ubeyde'nin öncü birliği komutanı Ganenoğlu İyaz tarafından bölge İslam egemenliğine girmiştir. Müslümanlarla Bizanslılar arasında sık sık el değiştiren Oğuzeli, Abbasi devleti zamanında (750-1258) tamamen İslam toprağı olmuştur. Türklerin Anadolu'ya gelmesi ile bölge Türk –İslam egemenliğine taşınır. Kısa sürelerle haçlı egemenliğine giren bölge, Selçuklu sultanı I.Mesut zamanında kesin Türk hâkimiyetine girmiştir.

Fotoğraf 3.2.Tilbaşer Kalesi(Harabesi).

1516 Mercidabık Savaşı için Yavuz Sultan Selim bölgeye gelince Osmanlı hâkimiyetine giren Oğuzeli, şer-i mahkeme sicillerine “Kızılhisar-ı Fevkani” olarak geçmiştir. Milli mücadele yıllarında yöre köylerin Fransızlar tarafından işgale uğraması üzerine halk Kuva-i Milliye Birliklerine katılarak bölgenin Türk yurdu olduğunu bir kez daha kanıtlamışlardır (Çiner,1958:3-4).

14 Şubat 1946 da ilçe olan Oğuzeli’nden 1995 yılında Elbeyli ilçesi ve 23 köy ayrılarak Kilis iline bağlanmıştır. 23 Temmuz 2004 tarihinde 5216 sayılı Büyükşehir Belediye kanunu ile ilçe merkezi konumuna gelmiştir. Oğuzeli 5747 sayılı kanun ile Büyük Şahinbey Belediyesinin tüzel kişiliği kaldırılarak Oğuzeli Belediyesine bağlanmış olup belediye sınırları içerisinde sanayi sitesi, 1.000 hane ev ve 1200 adet yazlık villanın yanı sıra 3.216 nüfus katılımı ile Gaziantep’in 3. Merkez ilçesi olmuştur.

Fotoğraf 3.3.Oğuzeli’nden Eski Bir Görünüm (Oğuzeli Kaymakamlığı).

17.yüzyılda yaşamış halk şairlerinden Karacaoğlan uzun yıllar ilçemize bağlı köylerde dolaşmış ve şiirlerinde Tilbaşar, İkizkuyu, Sazgın ve Nafak pınarı yörelerini işlemiştir (Güzelbey, 1977:6546-6556). Şöhreti ilçe sınırlarını aşarak ülkemize mal olmuş Ezo Gelin ilçeye bağlı Uruş Köyünde doğup büyümüştür. İlçede Tilbaşar Kalesi kalıntılarından başka; Hamzababa, Gaffurbaba, Şih Bilecan Türbesi ve Selçuklu döneminden kalma Orta Cami minaresi başlıca tarihi eserlerdir.

4.ARAŞTIRMA SAHASININ BEŞERİ VE EKONOMİK ÖZELLİKLERİ

4.1.Oğuzeli Şehri'nin Nüfus Özellikleri

Sınırları belli bir alanda yaşayan insan sayısına nüfus denir. Nüfusun sayısı, eğitim durumu, yaş ve cinsiyet gruplarına dağılımı gibi özellikleri hakkında bilgi edinebilmek için, nüfus sayımları yapılır. Nüfus sayımı bir ülkede yaşayan insanların belli bir günde sayılması işlemidir (Tanoğlu, 1969:45).

Sacır suyu kenarında Büyük Kızıl hisar adıyla kurulan Oğuzeli'nin nüfus bilgilerine ait ilk veriler 1935 yılına aittir. Bu yıllarda nüfus miktar 1.643'tür. 1940 yılında yapılan nüfus sayımlarına göre Oğuzeli'nin nüfus miktar 2.887 kişi olmuştur.1940 sayımlarına göre 1.425 kadın nüfusu 1.462 erkek nüfusu vardır.1945 yılında ilçe nüfusu 3.171 olmuştur. Bu yılki nüfus sayımına göre erkek nüfus 1.572 kişi iken 1.599 kadın nüfus vardır.1950 nüfus sayımına göre 28.283 olan nüfusun 3.943 ü ilçe merkezinde yaşarken 24.340'ı köy ve kasabalarda yaşamaktadır. 1940 nüfus miktarıyla 1950 nüfusu arasındaki bu farkın oluşmasının nedeni 1 Ocak1946 tarihinde ilçe olması ve çevre kasaba ve köylerin Oğuzeli'ne bağlanmasıdır. 2012 yılı ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi) sonuçlarına göre toplam nüfus, 28.884 olup, bunun 11.830'u köylerde, 17.014'ü ilçe merkezinde yer almaktadır (Tablo 4.1.).

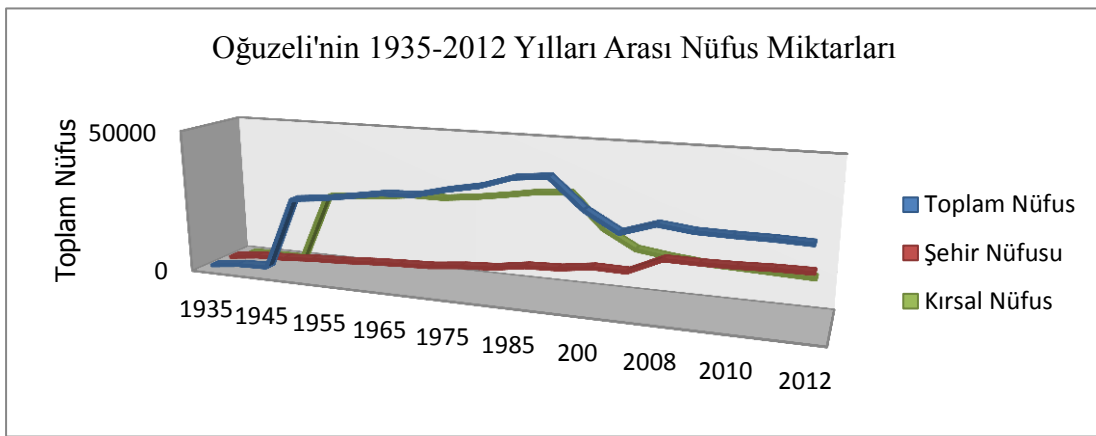
Tablo 4.1.Oğuzeli'nin 1935-2012 Yılları Arası Nüfus Verileri (TUİK).

Yıl	Toplam	%Artış Oranı	Şehir	Toplam nüfus içindeki %'lik Oranı	%Artış Oranı	Kırsal Nüfus	Toplam nüfus içindeki %'lik Oranı	%Artış Oranı
2012	28.844	-1.0	17.014	58.9	0.4	11.830	41.1	-3.2
2011	29.146	0.07	16.937	58.1	2.3	12.209	41.9	-3.1
2010	29.123	-0.6	16.534	56.7	0.9	12.589	43.3	-2.7
2009	29.313	-4.2	16.374	55.8	-0.8	12.939	44.2	-8.5
2008	30.561	11.9	16.514	54.0	31.5	14.047	46.0	-10.9
2007	26.897	-23.9	11.311	42.0	-1.9	15.586	58.0	-38.8
2000	33.162	-28.6	11.527	34.7	13.3	21.635	65.3	-51.0
1990	42.661	2.7	9.983	23.3	4.3	32.678	76.7	2.2
1985	41.477	8.6	9.547	23.1	17.8	31.930	76.9	5.8
1980	37.903	6.0	7.847	20.7	8.3	30.056	79.3	5.4
1975	35.617	6.7	7.194	20.2	16.7	28.423	79.8	4.2
1970	33.213	1.1	5.986	18.1	6.8	27.227	81.9	-0.1
1965	32.836	5.4	5.577	17.0	9.4	27.259	83.0	4.5
1960	31.062	5.7	5.048	16.3	16.5	26.014	83.7	3.6
1955	29.392	3.7	4.331	14.8	8.9	25.062	85.2	2.8
1950	28.283	88.7	3.943	14.0	19.5	24.340	86.0	-
1945	3.171	8.9	3.171	8.9	8.9	-	-	-
1940	2.887	43.0	2.887	43.0	43.9	-	-	-
1935	1.643	-	1.643	-	-	-	-	-

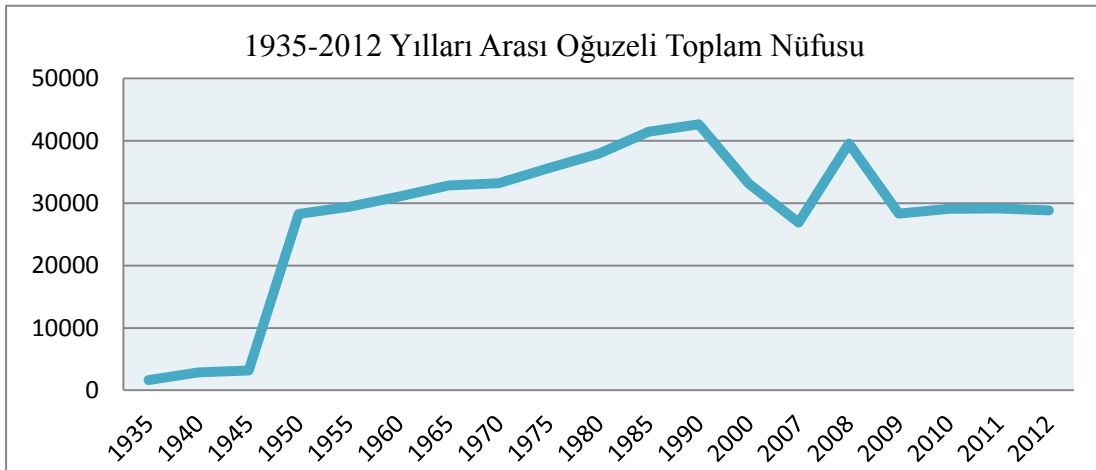
Not: Oğuzeli'nin 1935,1940 ve 1945 yıllarına ait nüfus verileri 1 Ocak1946 günü ilçe merkezi olması nedeniyle adı Kızılhisar adıyla kayıtlı olup bu yıllardaki veriler tamamen şehir merkezi (Köy)nüfus verileridir.

1935-2012 yılları arasında Oğuzeli'nin şehir nüfusu sürekli bir artış göstermiştir. 1950 yılında şehir nüfusunun toplam nüfus içindeki payı % 14 iken, bu oran 1970

yılında % 18'e yükselmiş, 1980 yılında %20,7 olan şehir nüfusunun oranı, 1990 yılında şehir nüfusunun ise %23,4'e yükselmiştir. 2000 yılında şehir nüfusunun kır nüfusa oranı ise %34,7'ye yükselmiş olup, 2010 yılında şehir nüfusunun kır nüfusa oranı ise %56,7'ye yükselmiştir. 2012 yılında ise şehir nüfusunun kır nüfusa oranı %58,9'a yükselmiştir. Kent nüfusu, toplam ilçe nüfusunun % 58,9'unu oluşturmaktadır. Şehir nüfusu kır nüfusunu 2008 yılından itibaren geçmiştir. Oğuzeli kent nüfusu 1935 yılında 1.643 iken, 2012 yılında 17.014'e yükselmiştir. Ancak 1990-2012 (13.633 kişilik bir düşüş) yılları arasında Oğuzeli'nin genel nüfusunda belirgin bir düşüş gözlemlenmektedir. Oğuzeli ilçesinin toplam nüfusu 1990 yılından itibaren bir önceki yıla oranla düşüş göstermiştir. 2008 yılında 30,561 olan Oğuzeli'nde nüfus, 2009'da 29,313, 2011'de 29,146, 2012'de ise 28,844 olmuştur. Bunda ilçeden Gaziantep' e ve diğer şehirlere göçler etkili olmuştur. 1935-2012 yılları arasında şehir nüfusunda artış olmuştur. (Tablo 4.1) Oğuzeli'nde km²'ye 118 kişi düşmektedir.

Grafik 4.1.Oğuzeli'nin 1935-2012 Yılları Arası Nüfus Değerleri (TUİK).

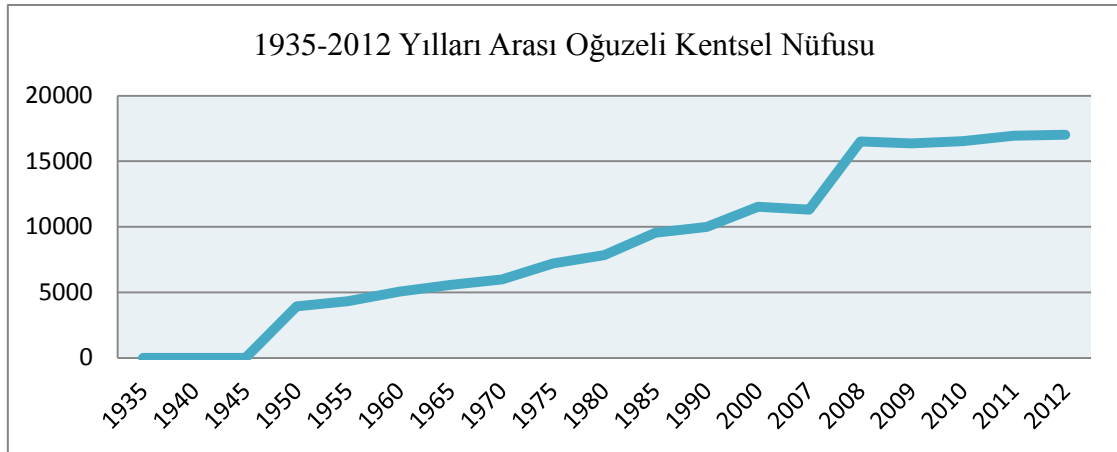
Grafik 4.2.Oğuzeli'nde 1935-2012 Yılları Arası Toplam Nüfus (TUİK).

Oğuzeli'nin toplam nüfus özellikleri incelendiğinde ilçe nüfusunun 1935 yılından itibaren düzenli olarak sayım yapıldığı görülmektedir. Eski adı ile Kızıllhisar olan yerleşmenin 1.643 olan nüfusu 1940 yılında 2.287'ye çıkmış 1945 yılında 3.171 olmuştur. Kızıllhisar 1 Ocak 1946 günü ilçe olup adı Oğuzeli olarak değiştirildikten

sonra çevredeki yerleşme alanlarının ilçe merkezine bağlanmasıyla hızlı bir artış olmuş ve 1950 yılında 28.283'e yükselmiştir.1970'te 33.213 olan ilçe nüfusu 1990'da 42.661 olmuş, 2000 yılında 33.162'e düşen ilçe nüfusu 2007 yılında 26.897'ye düşmüş ve 1990 yıldan itibaren görülen bariz azalışın temel nedeni Oğuzeli ilçe nüfusunda kırdan kente göç sebebiyle Gaziantep merkeze ve diğer illere olan göç etkili olmuştur. (2007 yılındaki nüfus sayımlarında Türkiye genelinde sayım yanlışlıkları dikkat çekmektedir.)

2008 yılında 30.561 olan nüfusu 2009 yılında 29.313 olmuş ve 2012 yılında ilçenin toplam nüfusu 28.844'tür. Oğuzeli'nin 1935-2012 yılları arası nüfus artış oranları incelendiğinde1940 yılında bir önceki sayıma göre yerleşme nüfusu%43,0 artmış olup, 1945 yılında bir önceki sayıma göre %8,9 artmıştır.1950 yılı sayımlarına göre yerleşmenin toplam nüfusu %88,7 oranında artmıştır. (1950 yılındaki bu hızlı artışın nedeni 1946 yılında ilçe olan Oğuzeli'ne çevre kasaba ve köy nüfuslarında katılmasıdır).

1935 yılından 2000 yılı nüfus sayımlarına kadar artış gösteren yerleşme nüfusu 2000 yılında %-28,6 oranında azalmış, 2007 nüfus sayımında yerleşme nüfusu %-23,9 oranında azalırken, 2008 yılı nüfus sayımlarında %11,9 artmış, 2009 yılı nüfus sayımlarında %-4,2 azalmış, 2010 yılı nüfus sayımlarında %-0,6 azalmış, 2011 yılında cüzi bir artış gösteren nüfus miktarı, 2012 yılında toplam nüfusta %-0,1 azalmıştır (Grafik 4.2).

Grafik 4.3.Oğuzeli'nde 1935-2012 Yılları Arası Kentsel Nüfus (TUİK).

Oğuzeli ilçe merkezinin nüfus verileri incelendiğinde ilçe merkezi yapılmadan önceki adı Kızılhisar olan yerleşmenin nüfusu 1935 de 1.643 iken bu sayı 1940'ta 2.887 olmuş 1945 yılında 3.171 yükselmiştir (Tablo.24). 1 Ocak1946 tarihinde olması ilçe merkezi olan Kızılhisar'ın adı Oğuzeli olarak değiştirilmiştir.1950 sayımlarında 3.943 (%14,0)olan ilçe nüfusu 1955 nüfus sayımlarında 4.331(%14,8) olmuştur. İlçe merkezinin nüfusu hep artış göstermiş olup 1990'da 9.983(%23,3) olan ilçe nüfusu 2000 yılında 11.527(%34,7) olmuş, 2007 yılında 11.311(%42,0)ve 2008 yılında hızlı bir artışla 16.514(%54,0) olmuştur.

1945 yılından sonraki yükselmenin nedeni 1 Ocak1946 günü ilçe olması nedeniyle ilçe merkezi olan Kızılhisar'ın nüfusu bu tarihten önce 1.643 iken 1950'deki nüfus sayımlarında 28.283 ve 1955'teki nüfus sayımlarında 29.392 olduğu görülmektedir. Bu artış köy yerleşmesi iken ilçe merkezi olmasıdır.

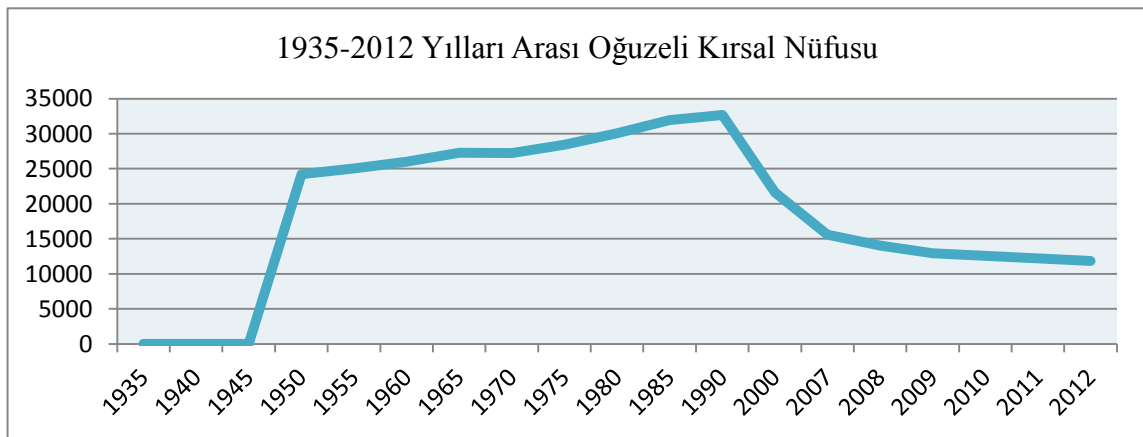
2012 yılında ilçe merkezinin nüfusu 17.014 (%58,9) olduğu görülmektedir. Şehir nüfusunun grafikte de görüleceği gibi şehir merkezinin nüfusu sürekli artış

göstermiştir. 2007 yılında %42,0 olan şehir nüfusunun kır nüfusuna oranı 2008 yılında %54,0 olmuş ve şehir merkezinin nüfusu kır nüfusunu geçmiştir. Bunda ülkemizde şehirleşmenin Cumhuriyetin kuruluşundan beri hız kazanmasının etkisi görülmektedir (Grafik 4.1).

Özellikle 1950 yılından sonra tarımda makineleşmeyle birlikte kır nüfusunun kentlere göç etmesi olayı ve 1980 sonrası hızlı bir sanayileşmeye giren ülkemizde kır nüfusu hızla kentlere göç etmiştir. Bu göç olgusu Oğuzeli nüfus verileri bazında da hissedilmektedir (Grafik 4.3). Ülke içerisinde yer değiştiren insanların, göç ettikleri yerlere yerleşmesiyle gerçekleşir. Türkiye’de, Cumhuriyetin başlangıcından günümüze kadar, özellikle kırsal alanlardan kentlere doğru hızlı bir göç olayı görülmektedir. 1927’de kent nüfusu % 24, kır nüfusu % 76 iken 1997’de bu oran kentte % 65, kırdaki % 35 olarak gerçekleşmiştir. Yani, 70 yılda kent nüfusu % 40 oranında artarken, kır nüfusu aynı oranda azalmıştır. Kır nüfusunun doğurganlık oranı kent nüfusundan daha fazla olduğu halde, oran olarak azalması kırdan kentlere doğru göç olgusunun varlığını gösterir. Türkiye’de iç göçler 1950 yılına kadar fazla etkili olmamış ve kır - kent nüfus oranlarında önemli bir değişiklik olmamıştır. İç göçler 1950’den itibaren, ulaşım ağının gelişmesi ve kırsal alanlara kadar ulaşmasına, sanayileşmenin artmasına bağlı olarak artış göstermiştir. Bunun sonucunda, kırsal nüfus oran olarak devamlı azalma, kent nüfusu da devamlı artma göstermiştir.

1935-2012 yılları arası Oğuzeli’nin şehir nüfusundaki artış oranı incelendiğinde ise 1940 yılında %43,0 olan artış oranı, 1945 yılında %8,9 olmuş, 1950 yılında %19,5, 1955 yılında % 8,9, 1960 yılında % 16,5, 1965 yılında %9,4 olan ilçe merkezinin nüfus artış oranı 1970 yılında %6,8 olur iken, 1975 yılında 16,7, 1980’de % 8,3, 1985’te %17,8, 1990’da %4,3, 2000 yılında %13,3 ve 2007 yılında %-1,9 azalmıştır (Bu yılki nüfus sayımlarında Türkiye geneli sayım hataları dikkat çekmektedir.)

2008 yılında %31,5 artmış, 2009 yılında %-0,8 azalmış, 2010 yılında %0,9 artmış, 2011 yılında %2,3 artmış ve 2012 yılında %0,4 artmıştır. En yüksek artış oranı 1940 yılı olup %43,9 artış gösterirken bu yılı %31,5 artış oranıyla 2008 yılı takip etmektedir. İlçe merkezi nüfusunun en fazla azaldığı yıl ise % -1,9 ile 2007 yılı olmuştur.

Grafik 4.4.Oğuzeli’nde 1935-2012 Yılları Arası Kırsal Nüfus (TUİK).

Oğuzeli kır nüfusu incelendiğinde ilçe toplam nüfusu içerisindeki kır nüfusu 1 Ocak 1946 da ilçe olması nedeniyle kır nüfusu verileri 1950 yılından itibaren olan sayımlarda görülmektedir. 1950 yılı nüfus sayımlarına göre köy nüfusu 24.340(%86,0)

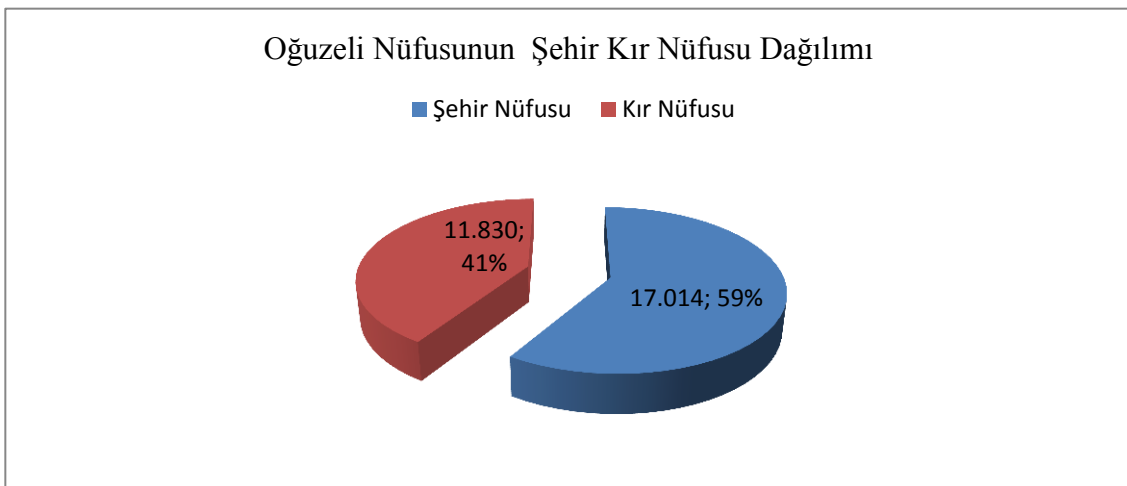
olarak sayılmış 1955 yılında 25 062 (%85,2)olmuş 1960 yılı nüfus sayımlarında kır nüfusu 26 014 (%83,7) olmuştur.(Tablo.4.1) Kır nüfusundaki bu artış 1990 yılında kadar devam etmiş ve 1990 da kır nüfusu 32.678 (%76,7) olmuştur. 1990 yılında itibaren azalan kır nüfusu 2000 yılı nüfus sayımlarına göre 21.635'e (%65,3) düşmüş olup 2007 nüfus sayımlarına göre 15.586'ya (%58,0) düşmüş ve 2012 yılında 11.830 (%41,1) olmuştur.

1935-2012 yılları arası Oğuzeli'nin kırsal nüfusundaki artış oranı incelendiğinde ise 1950 öncesi kırsal nüfus hakkında bilgi bulunmamaktadır. 1955 yılında bir önceki yıla göre %2,8 olan artış oranı, 1960 yılında %3,6 olmuş, 1965 yılında %4,5 olmuş, 1970 yılında % -0,1 azalış olmuş, 1975 yılında %4,2 artış olmuştur. 1980 yılında %5,4 olan ilçe merkezinin nüfus artış oranı, 1985 yılında %5,8 olurken,1990 yılında %2,2 artmıştır. 2000 yılında %51,0 düşerken, bu düşüş 2007 yılında %-38,8 olmuş,2008 yılında %-10,9 olmuş, 2009 yılında %-8,5 düşmüş,2010 yılında bu düşüş %-2,7 olurken,2011 yılında-3,1 olmuş ve 2012 yılında%-3,2olmuştur. Kırsal nüfustaki en fazla artış%5,8 ile 1985 yılı olurken, en fazla azalış %-51,0 ile 2000 yılı olmuştur(Grafik.4.2) .

4.1.1.Oğuzeli'nde Nüfusun İlçe Merkezi ve Kırsal Dağılımı

Tablo 4.2.Oğuzeli ilçe merkezinde 2012 Yılı İlçelere Göre İl/İlçe Merkezi ve Belde/Köy Nüfusu (TUİK Verileri).

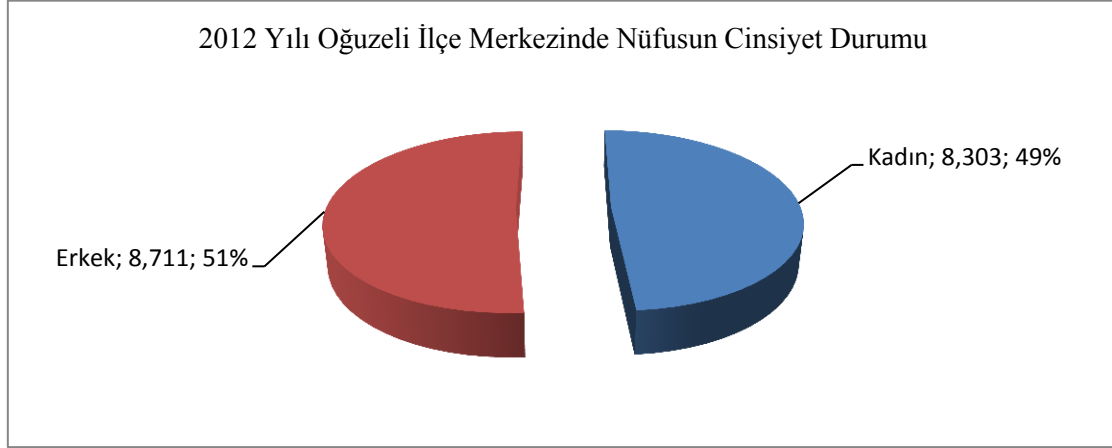
	İl/İlçe merkezi			Belde/Köy			Toplam		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Gaziantep									
Oğuzeli	17.014	8.711	8.303	11.830	5.726	6.104	28.844	14.437	14.407
Toplam	17.014	8.711	8.303	11.830	5.726	6.104	28.844	14.437	14.407

Grafik 4.5.Oğuzeli'nde2012 Yılı Verilerine Göre Şehir Ve Kır Nüfusu (TUİK).

Oğuzeli ilçe merkezindeki nüfusun artmasının temel nedeni; Türkiye genelinde olduğu gibi tarımda makineleşmeyle beraber köyden kente göç hareketinin

başlamasıdır. 2012 yılında yapılan genel nüfus sayımı sonuçlarına göre Oğuzeli'nin toplam nüfusu 28.884 kişi olmuştur (Tablo.4.5). Bu nüfusun 11.830'unu (%41'i) kırsal nüfusu, 17.014'ünü (%59) şehir nüfusunu oluşturmaktadır. Oğuzeli'nde şehir nüfusunun artış oranının en fazla tespit edildiği miktar; % 40,3 oranı ile 2007-2008 yılları arasındır (Grafik 4.5).

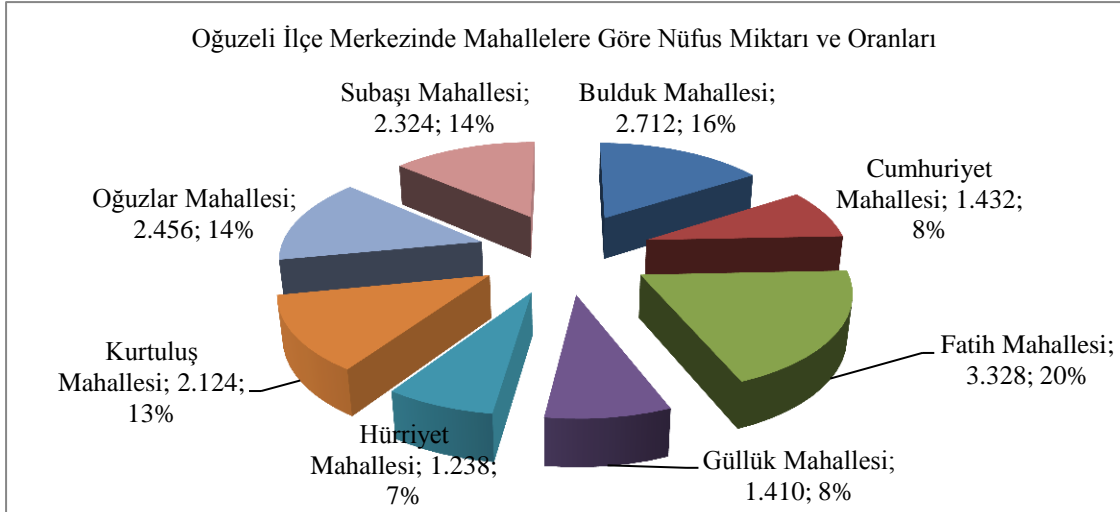
Grafik 4.6.Oğuzeli'nde 2012 Yılı İlçe Merkezinde Nüfusun Cinsiyet Durumu (TUİK).

Oğuzeli şehir merkezindeki nüfus 2012 nüfus sayımlarına göre 17.014 olan nüfusun 8.711(% 51) erkek nüfusu 8.303'ü (%49) ise kadın nüfusundan oluşmaktadır (Grafik.4.6).

4.1.2. Oğuzeli İlçe Merkezinde Nüfusun Mahallelere Göre Dağılımı

Tablo 4.3.Oğuzeli İlçe Merkezinde Nüfusun Mahallelere Göre Dağılımı (Oğuzeli Belediyesi).

Mahalle Adı	Nüfus Miktarı	Şehir Nüfusu İçerisindeki %'lik Oranı
Bulduk Mahallesi	2.712	15.9
Cumhuriyet Mahallesi	1.432	8.2
Fatih Mahallesi	3.328	19.6
Güllük Mahallesi	1.410	8.3
Hürriyet Mahallesi	1.238	7.3
Kurtuluş Mahallesi	2.124	12.5
Oğuzlar Mahallesi	2.456	14.5
Subaşı Mahallesi	2.324	13.6
Toplam	17.014	100

Grafik 4.7.Oğuzeli İlçe Merkezinde Nüfusun Mahallelere Göre Dağılımı (Oğuzeli Belediyesi).

Oğuzeli ilçe merkezinde 2012 yılı nüfus sayımına göre ilçe merkezinin toplam nüfusu 17.014'tür. 2012 yılı verilerine göre Oğuzeli'nin en kalabalık mahallesi, 3.332 (%19,6) nüfus ile Fatih Mahallesi iken, onu 2.712 (%15,9) nüfuslu Bulduk mahallesi ve 2.456 (%14,5) nüfuslu Oğuzlar mahalleleri takip etmektedir. Nüfusu en az olan mahalle ise 1.238 (%7,3) ile Hürriyet mahallesidir (Grafik.4.6).

4.1.3.Nüfus Hareketleri

Nüfus hareketi ise belirli bir alanda yaşayan insanların yaşadıkları yerlerden daha elverişli yaşam koşullarına sahip olabilmek ve ihtiyaçlarını (Eğitim, Sağlık, İş imkânları vb.) karşılayabilmek için yer değiştirmeleri olayına denir.

Bir yıl içinde, doğum ve ölüm sayısına bağlı nüfus artışına doğal nüfus artış hızı ya da doğurganlık hızı denir. Doğurganlık hızı, eğitime, kültüre ve ekonomik gelişime bağlı olarak değişir. Ekonominin tarım ve hayvancılığa dayalı olduğu, eğitim ve kültür düzeyinin geri olduğu ülke ve bölgelerde doğurganlık hızı fazladır. Ayrıca kırsal kesimde doğurganlık hızı kentlere göre daha yüksektir. Nüfusun yıl içinde göstermiş olduğu artış hızına ise yıllık nüfus artış hızı denir. Bir bölgedeki yıllık nüfus artış hızı doğum ve ölüm oranları dışında göçlerle de değişebilir. Doğurganlık hızı ve yıllık nüfus artış hızı yüzde (%) ya da binde (‰) ile ifade edilir (Tanoğlu,1989:1-15).

Türkiye'de Şehirleşme ve sanayileşme süreciyle yaşanan toplumsal ve ekonomik değişme, nüfus gelişimi kadar hareketlerini de etkilemiştir. Sanayileşme hızının üzerinde gerçekleşen kentleşme eğilimi doğal nüfus artışından çok göçlerle meydana gelmiştir. Kır ile kent arasında nüfusun dağılımını yeniden belirleyen göçler aynı zamanda nüfusun bölgesel dağılımını ve niteliklerinin de değişmesini sağlayan en önemli faktör olmuştur.

Türkiye'de 1950 sonrasında başlayan göç süreci, dinamik yapısı gereği kendi içerisinde değişerek günümüzde de devam etmektedir. Oğuzeli'nde 1990 yılından itibaren nüfusun azalmalarının neden Türkiye'de 1950 yılından itibaren görülen kırsal yerleşmelerden kentlere göçtür. Yerleşme hiyerarşisinde köyden metropole kadar değişen yerleşme tipleri göçten farklı düzeylerde etkilenmişlerdir. Bu araştırmanın amacı Ege bölgesi illeri içinde sürekli net göç veren Afyonkarahisar ilinin il

merkezindeki göçlerin gelişimi, tipleri, boyutları ve hızları ile mekânsal dağılımını ortaya çıkarmaktır. Ayrıca kentteki göçlerin ildeki göç akımlarındaki yerini benzer ve farklılıklarıyla belirlemektir. Sonuçta, 1975-2000 döneminde daimi ikametgâh değişikliğine göre elde edilen göç verilerine göre kent, ilin köyleri ve ilçe merkezlerinden göç alırken diğer illerin il merkezlerine göç verdiği görülmüştür.

Türkiye’de kentleşme eğilimi var olan kentlerin nüfuslarının artışı ve yeni kentlerin oluşması şeklinde meydana gelmiştir. Sanayileşme ve istihdam kapasitesinin ötesine geçen kentsel nüfus artışında doğal nüfus artışından çok kırdan kente olan göçler etkili olmuştur. Yeni kurulan kentler için de geçerli olan bu süreç çalışan nüfusun sektörler arası geçişini tarımdan sanayiye doğru olması gerekirken, atlamalı bir şekilde hizmetlere geçişini ortaya çıkarmıştır. Türkiye’nin 1950 sonrasında hızlanan kalkınma sürecinin bir parçasını oluşturan iç göçlerle kırsal nüfusun kente akını kentlerin kendini yenilemesine fırsat bırakmadan alt ve üst yapı hizmetlerini yerine getirilmesini güçleştirmiştir. Türkiye’de demografik kentleşmenin ötesine geçemeyen bu süreç, kentsel toplum oluşturma amacını taşımaktan uzak olduğu gibi sosyal, kültürel, siyasal, çevresel boyutlarda çok çeşitli sorunlara neden olmuştur (Darkot,1954:5-6).

Göç sürecinde gelişen kentleşme eğilimleri, Türkiye’nin her yerinde homojen bir dağılım göstermez. Zira kalkınma sürecinin başlangıcı ve ivmesi bölgeden bölgeye hatta bölge içinde iller arasında farklılık göstermektedir. Sonuçta bölge veya iller arasında ortaya çıkan gelişmişlik farklılıkları göçleri tetiklemekle kalmayıp boyutlarını ve yönünü belirlemektedir. Zaman içinde mekânsal bazı değişiklikler gösterse de Türkiye’nin orta, doğu ve güneydoğusu yanında Karadeniz gibi kıyı bölgelerinden yerini terk eden nüfus, başta ulusal metropoller olmak üzere az sayıda bazı bölgesel merkezlere yönelmiştir.

Oğuzeli’nde nüfus hareketlerinin belirlenmesinde doğal artış yanında göçlerin etkisi önemlidir. Çünkü Oğuzeli’nin gerek Gaziantep’e yakın olması gerekse de diğer illere göç nüfusun bazı yıllar arası da hızlı değişimlerine neden olmuştur. Özellikle 1990 yılında itibaren ilçenin genel nüfusundaki azalmanın temel nedeni çalışma amacıyla il merkezine giden işçi göçleridir. 1990-2007 yılları arasında hızla azalan ilçe nüfusu 2008 yılında 30.561’e yükselmiştir.1990 yılında 42.461 olan ilçenin genel nüfusu 2007 yılında 26.897’ye düşmüştür. 2008 yılında 30.561 olan nüfus miktarı 2012’a kadar sürekli azalmış ve 2012 yılında 28.884’e düşmüştür. Oğuzeli’nde göç edenlerin büyük çoğunluğu iş imkânları nedeniyle Gaziantep’e göç etmektedir. Oğuzeli’nin nüfusunun 1990 yılından sonra azalış gösterdiği görülmektedir.(Nüfus hareketlerindeki artış-azalış oranları yukarıda toplam nüfus, şehir nüfusu ve kırsal nüfus incelemesi içerisindedir)(Tanoğlu,1959:1-15).

4.1.3.1.İkamet edilen ilçeye göre nüfusa kayıtlı olunan il – 2012

(Tablodaki satırlar "nüfusa kayıtlı olunan il"i, sütunlar ise "Oğuzeli İlçesinde ikamet edilen kişi sayısını" göstermektedir.)

Tablo 4.4.Oğuzeli’nde 2012 Yılı İkamet Edilen İlçeye Göre Nüfusa Kayıtlı Olunan İl Durumu (TUİK Verileri).

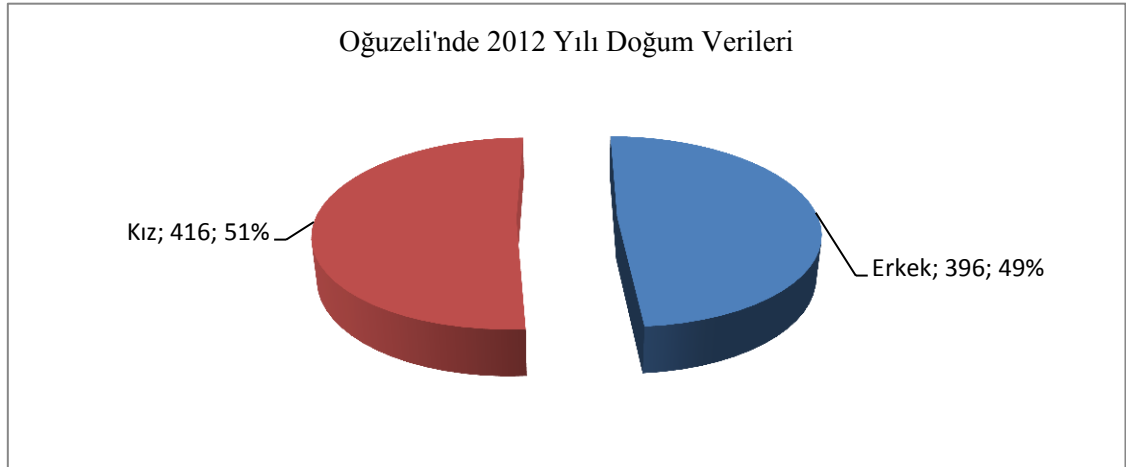
Nüfusa Kayıtlı Olunan İl	İlçede İkamet eden Sayısı	Nüfusa Kayıtlı Olunan İl	İlçede İkamet eden Sayısı	Nüfusa Kayıtlı Olunan İl	İlçede İkamet eden Sayısı
Adana	84	Gümüşhane	1	Sinop	7
Adıyaman	76	Hakkâri	1	Rize	14
Afyonkarahisar	16	Hatay	53	Sivas	30
Ağrı	23	Isparta	9	Sakarya	10
Amasya	7	Mersin	55	Tekirdağ	1
Ankara	42	İstanbul	18	Tokat	27
Antalya	3	İzmir	24	Trabzon	7
Artvin	3	Kars	1	Tunceli	5
Aydın	9	Kastamonu	3	Şanlıurfa	452
Balıkesir	22	Kayseri	17	Uşak	1
Bilecik	4	Kırklareli	9	Van	41
Bingöl	5	Kırşehir	15	Yozgat	17
Bitlis	12	Kocaeli	5	Zonguldak	3
Bolu	0	Konya	31	Aksaray	5
Burdur	5	Kütahya	4	Bayburt	1
Bursa	2	Malatya	34	Karaman	2
Çanakkale	1	Manisa	9	Kırıkkale	15
Çankırı	2	Kahramanmaraş	165	Batman	8
Çorum	14	Mardin	44	Şırnak	16
Denizli	11	Muğla	13	Bartın	6
Diyarbakır	40	Muş	22	Ardahan	1
Edirne	2	Nevşehir	1	Iğdır	0
Elazığ	38	Niğde	10	Yalova	0
Erzincan	5	Ordu	22	Karabük	2
Erzurum	25	Rize	14	Kilis	272
Eskişehir	15	Sakarya	10	Osmaniye	73
Gaziantep	26.786	Samsun	25	Düzce	0
Giresun	9	Siirt	56	Yabancılar dâhil değildir.	Topl.:2.098

Oğuzeli’nde ikamet eden toplam yabancı sayısı 2.098 kişidir. İkamet edenlerin en fazla nüfusa kayıtlı oldukları il 452 kişi ile Şanlıurfa ili nüfusuna kayıtlı olanlardır. Şanlıurfa’yı 272 kişi ile Kilis ili nüfusuna kayıtlı olan kişiler izlemektedir. Bu nüfus içerisinde memurların ve Oğuzeli Meslek Yüksek Okulunda (MYO) eğitimine devam eden öğrenciler çoğunluğu oluşturmaktadır (Tablo4.4).

4.1.3.2. Doğumlar ve Ölümler

Tablo 4.5. Oğuzeli’nde 2012 Yılı Cinsiyete Göre Doğumlar (TUİK).

	Toplam	Erkek	%	Kız	%
Türkiye	1 238 970	636.722	51,3	602. 248	48,7
Gaziantep	41 751	21.365	51,1	20. 386	48,9
Oğuzeli İlçe Merkezi	812	396	48,7	416	51,3

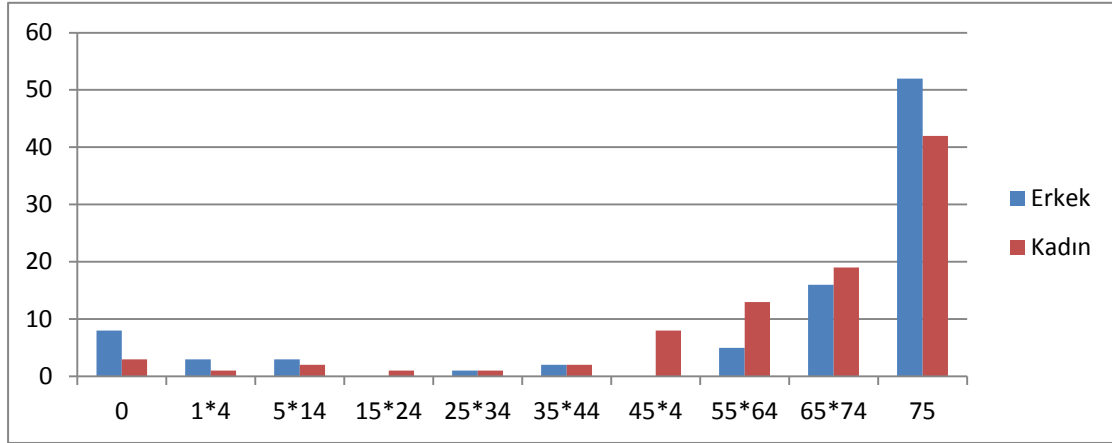
Grafik 4.8. Oğuzeli’nde 2012 Yılı Cinsiyete Göre Doğumlar (TUİK).

Bir yıl içinde, doğum ve ölüm sayısına bağlı nüfus artışına doğal nüfus artış hızı ya da doğurganlık hızı denir. Doğurganlık hızı, eğitime, kültüre ve ekonomik gelişime bağlı olarak değişir. Ekonominin tarım ve hayvancılığa dayalı olduğu, eğitim ve kültür düzeyinin geri olduğu ülke ve bölgelerde doğurganlık hızı fazladır. Ayrıca kırsal kesimde doğurganlık hızı kentlere göre daha yüksektir. Nüfusun yıl içinde göstermiş olduğu artış hızına ise yıllık nüfus artış hızı denir. Bir bölgedeki yıllık nüfus artış hızı doğum ve ölüm oranları dışında göçlerle de değişebilir. Doğurganlık hızı ve yıllık nüfus artış hızı yüzde (%) ya da binde (‰) ile ifade edilir.

Tablo 4.6. Oğuzeli’nde 2012 Yılı Cinsiyet Ve Yaş Grubuna Göre Ölümler (TUİK).

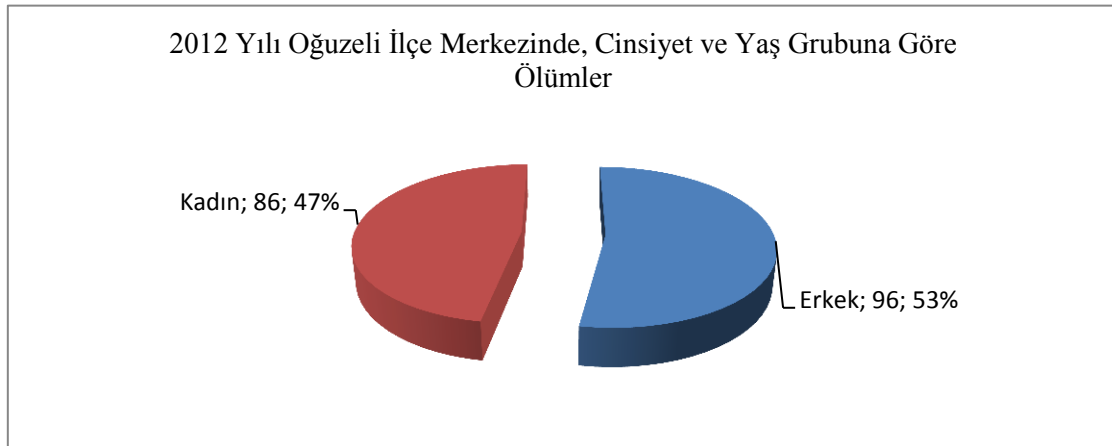
		Toplam	0	1-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75-
Türkiye	T	365.190	15.049	4.183	5.186	6.612	7.984	12.130	27.495	47.790	75.208	163.441
	K	199.964	8.184	2.231	2.814	4.512	5.312	7.732	18.851	32.002	44.217	7.404
	E	165.226	6.865	1.952	2.370	2.100	2.672	4.398	8.644	15.788	30.991	89.425
Gaziantep	T	6.549	761	158	149	195	196	267	439	779	1.225	2.380
	K	3.550	419	73	85	145	138	169	295	483	688	1.055
	E	2.999	342	88	64	50	88	98	244	296	537	1.325
Oğuzeli İlçe Merkezi	T	182	11	4	5	1	2	4	8	18	35	94
	K	86	3	1	2	1	1	2	8	13	19	42
	E	96	8	3	3	-	1	2	-	5	16	52

Nüfus miktarını etkileyen faktörler arasında doğum ve ölüm oranları ana faktördür. Doğurganlık oranı bir alanda yâda bölgede gerçekleşen doğumların doğurma yaşındaki kadınların (15-49 yaş arası) sayısına oranına denir. Herhangi bir ülke ya da bölgede, bir yıl içinde gerçekleşen doğumların, doğurma yaşındaki kadın (15-49 yaş arası) sayısına oranıdır. Oğuzeli’nde 2012 yılında doğurganlık oranı %o 47,7 olarak tespit edilmiştir. Genel doğum oranının, Türkiye genelindeki ortalamasının %o28.1 civarında olduğu göz önüne alınır, Oğuzeli’ndeki değerlerin Türkiye ortalaması üzerinde olduğu ortaya çıkar. 2012 yılında Oğuzeli’nde toplam 812 olan doğumların 396’sı (%48,7’si) erkek ve 416’sı (%51,3’ü) kız çocuğudur.

Grafik 4.9.Oğuzeli’nde 2012 Yılı Cinsiyet Ve Yaş Grubuna Göre Ölümler(TUİK).

Not: Oğuzeli’ne ait doğum ve ölüm oranlarını belirlemede, Devlet İstatistik Enstitüsü’nün (D. İ. E.) verileri yanında Oğuzeli Sağlık Grup Başkanlığının kayıtlarından yararlanılmıştır.

Grafik 4.10.Oğuzeli İlçe Merkezinde 2012 Yılı Cinsiyet Ve Yaş Grubuna Göre Ölümler (TUİK).

2012 yılında ölüm sayısının 182 kişi olduğu araştırma sahasında genel ölüm oranı %o10.6 olduğu görülmektedir. Genel doğum oranının %o 47,7 olduğu, genel ölüm oranının %o 10,6 olduğu Oğuzeli’nde doğal nüfus artış hızı %o 37,1 civarındadır. Oğuzeli’nde doğal nüfus artış oranı Türkiye genelindeki nüfus artışından fazla olduğu

görülür. Ölüm oranları incelendiğinde ölümlerin 96'sı(%53'ü) erkek 86'sı (%43'ü) kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 4.7.2012 Yılı Gaziantep'te Ve İlçelerde Cinsiyete Göre İntiharlar (TUIK).

	Toplam	Erkek	Kadın
TR Türkiye	2 677	1 876	801
TRC11 Gaziantep	57	45	12
Oğuzeli	-	-	-
Şahinbey	20	14	6
Şehitkâmil	27	21	6
Araban	-	-	-
İslâhiye	1	1	-
Karkamış	1	1	-
Nizip	5	5	-
Nurdağı	1	1	-
Yavuzeli	2	2	-

Oğuzeli'nde 2012 yılında erkek ve kadın nüfusunda intihar vakası gerçekleşmemiştir (Tablo 4.7).

4.1.4.Nüfus Yapısı

Oğuzeli'nin dinamik bir nüfus özelliğinde olması sahada gerek nüfus özelliklerinin belirmesinde gerekse nüfusun ekonomik faaliyetlerinin ortaya konulmasında önemli bir etken olmuştur. Oğuzeli'nde nüfus yapısı Türkiye geneliyle bir paralellik gösterse de sahada yaşanan göç nüfus yapısı üzerindeki en belirleyici faktördür.

4.1.4.1.Cinsiyet ve Yaş Yapısı

Oğuzeli ilçe merkezi nüfusunun cinsiyet ve yaş yapısı iç ve dış göçlerle önemli bir değişiklik göstermiştir. Oğuzeli'nin 1955-2012 yılları arasındaki nüfus verileri incelendiğinde genel olarak erkek nüfus, kadın nüfusa oranla azdır. Sadece 1975 yılı verilerine göre erkek nüfus 3.448 (%48,0) iken kadın nüfus 3.746 (%52,0) olduğu görülmektedir. Bu yıl kadın nüfus oranı erkek nüfus oranını geçmiştir (Tablo 4.8).

Tablo 4.8.1935-2012 Yılları Arasında Oğuzeli Şehir Nüfusunun Cinsiyet Yapısı(TUİK).

Oğuzeli	Toplam	Artış Oranı %	Erkek	Şehir Nüfusu İçerisindeki Oranı %	Kadın	Şehir Nüfusu İçerisindeki Oranı
2012	17.014	0.4	8.711	51.2	8.303	48.8
2011	16.937	2.3	8.629	50.9	8.308	49.1
2010	16.534	0.9	8.348	50.5	8.186	49.5
2009	16.374	-0.8	8.282	50.4	8.092	49.4
2008	16.514	31.5	8.337	50.5	8.177	49.5
2007	11.311	-1.9	5.887	52.1	5.424	47.9
2000	11.527	13.3	6.467	54.2	5.060	43.8
1990	9.983	4.3	5.381	53.9	4.602	46.1
1985	9.547	17.8	5.291	55.5	4.256	44.5
1980	7.847	8.3	4.233	54.0	3.614	46.0
1975	7.194	16.7	3.448	48.0	3.746	52.0
1970	5.986	6.8	3.157	52.8	2.829	47.2
1965	5.577	9.4	2.977	53.4	2.600	46.6
1960	5 048	16.5	2.528	50.1	2.520	49.9
1955	4.331	8.9	2.179	50.4	2.152	49.6
1950	3.943	19.5	-	-	-	-
1945	3.171	8.9	-	-	-	-
1940	2.887	43.9	-	-	-	-
1935	1.643	-	-	-	-	-

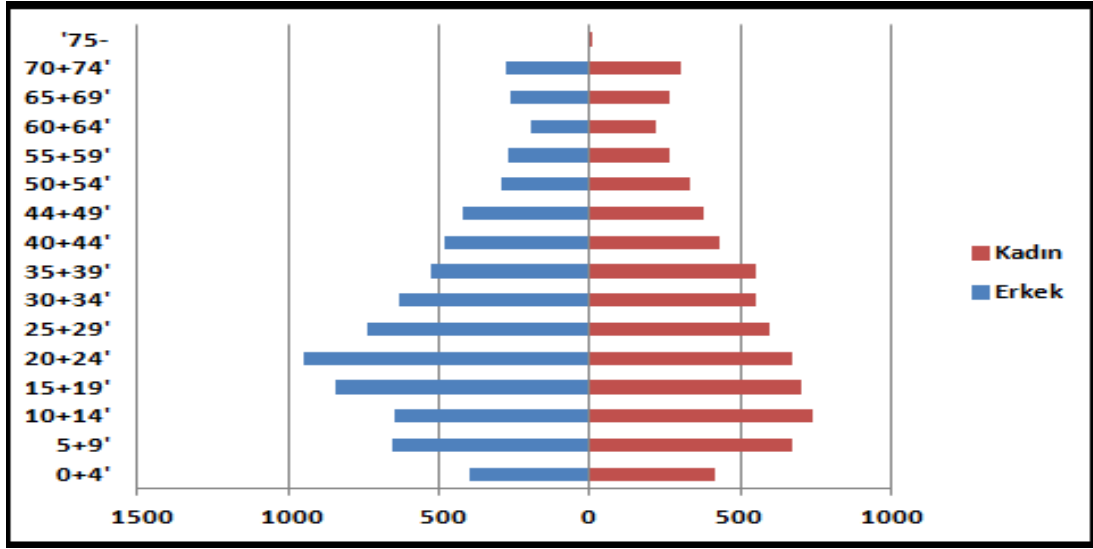
Oğuzeli'nde 1935 -1940-1945-1950 yılı nüfus sayımı verilerine göre ilçe merkezindeki nüfusun cinsiyet durumu belli değildir. 1955 yılı nüfus sayımlarından sonra nüfusun cinsiyet durumu ile ilgili verileri elde edebiliyoruz.1955 yılında 4.331 olan şehir nüfusunun 2.179'u (% 50,4'ü) erkek 2.152'si (%49,6'sı) kadınlardan oluşmaktadır. 2012 yılı verilerine göre 17.014 olan toplam nüfusun 8.711'i (%51,2'i) erkek, 8.303'ü (%48,8'i) ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 4.9.Oğuzeli'nde 2012 Yılı Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfusu (TUİK).

Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın
'0-4'	812	396	416
'5-9'	1.324	655	669
'10-14'	1.386	650	736
'15-19'	1.544	845	699
'20-24'	1.623	951	672
'25-29'	1.334	739	595
'30-34'	1.185	636	549
'35-39'	1.076	524	552
'40-44'	915	484	431
'45-49'	792	418	374
'50-54'	625	292	333
'55-59'	536	274	262
'60-64'	414	193	221
'65-69'	523	262	261
'70-74'	578	275	303
'75-	2.290	1.117	1.173
Toplam	17.014	8.711	8.303

Oğuzeli ilçe merkezinin nüfus piramidi gelişmekte olan toplumların nüfus piramitleriyle karakteristik olarak benzerlik göstermektedir. Nüfus piramidinin alt

kısımında (0-4,5-9, 10-14 ve 15-19 yaş dilimlerinde) bir daralma görmek mümkündür (Tablo 4.9).

Grafik 4.11.Oğuzeli'nde 2012 Yılı Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfusu-2012 (TUİK).

Herhangi bir yerin nüfus özelliklerini göstermede temel araçlardan biri de nüfusun yaş ve cinsiyet yapısını gösteren piramitlerdir. Ayrıca bir ülkenin veya bir bölgenin nüfus piramitlerine bakılarak o alandaki nüfus hareketleri, nüfus özellikleri, yaş grupları, cinsiyet durumu ve ekonomik alanın özellikleri hakkında bilgi sahibi olunabilir. Ülkelerin nüfusları, nüfus özelliklerine ve piramidin şekline bağlı olarak; gelişen, durağan, gerileyen ve orta tip olmak üzere dörde ayrılmaktadır. Bu piramitler sayesinde zamana ve ülkelere göre nüfus hareketleri ve özelliklerinin değişimi gözlenebilmektedir.

Gelişmekte olan ülkelerde sanayinin gelişme ivmesi içerisinde girmesi sonucunda sağlık ve beslenme koşullarındaki iyileşmeler çocuk ölümlerinin azalmasına neden olduğu gibi eğitim seviyesinin de iyileşmesiyle beraber nüfusun kontrol altına alınmasına da neden olmaktadır. Bu nedenle alt yaş gruplarında daralmalar meydana gelmektedir. Oğuzeli ilçe merkezinin nüfus piramidinde de bu durumu görmek mümkündür. Oğuzeli ilçe merkezinin nüfus piramidinde; erkek nüfusun 15-19, 20-24, 25-29, 30-35, 40-44, 45-49 ve 55-59 yaş dilimlerinde erkek nüfusun kadın nüfusa oranla bariz bir şekilde fazla olduğu görülür. Bunun yanında 0-4,5-9,10-14, 50-54, 60-64 65-69,70-74 ve 75 üstü yaş aralığında ise kadın nüfusun bariz bir şekilde fazla olduğu görülmektedir.(Grafik 4.11).

Nüfus oranı:

0-14-%30

15-64-%64

65+ %6

Görüldüğü gibi ülkemizde genç nüfus oranı fazladır. Bunun nedeni nüfus artış hızının fazla olmasıdır. Bu durum nüfusumuzun genç ve dinamik bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Ancak ülkemizde genç nüfus oranının fazla olması beslenme, eğitim sağlık gibi yatırımların artırılmasını gerekli kılmaktadır. Bu alanlarda yapılan yatırımlara demografik yatırımlar denir. Nüfusumuzun %64, 15-64 yaş grubu arasında

yer alır. Bu oran ülkemizde üretime katkıda bulunabilecek büyük bir iş gücü potansiyelinin olduğunu göstermektedir. Ancak ülkemizde işsizlik önemli bir sorundur ve yatırımlar hızlı nüfus artışının yanında yetersiz kalmaktadır. Nüfusumuzun % 6'sı 65 yaş ve üstü yaş grupları içinde yer almaktadır. Ortalama yaşam süresi ve yaşlı nüfus oranı bir ülkenin hayat standardını ve gelişme düzeyini gösteren en önemli ölçütlerdendir(Göyünç,1991:331-348).

4.1.4.2.Nüfusun Aile Büyüklüğü ve Yapısı

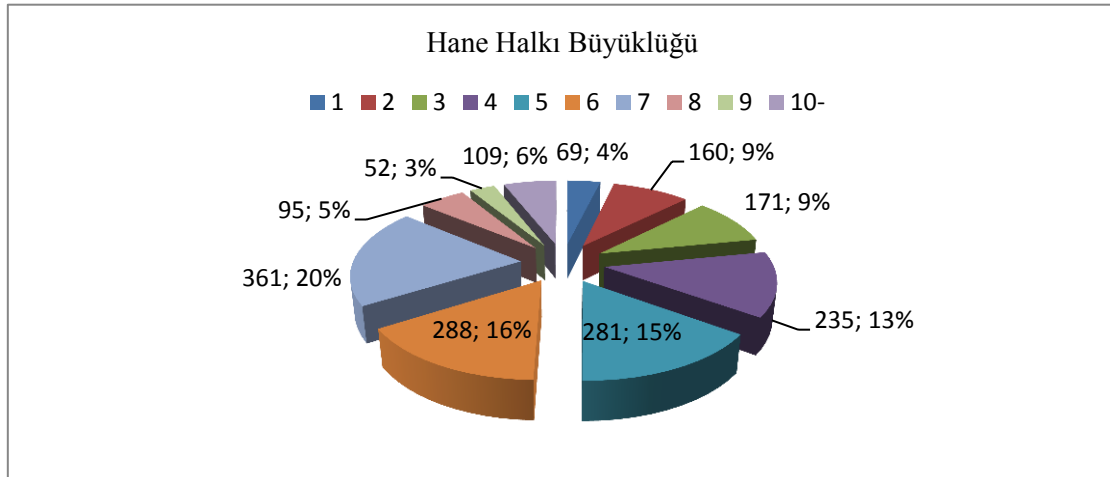
1.927 hane olan Oğuzeli ilçe merkezinde ortalama hane halkı büyüklüğü toplam oranda 4.78 iken İlçe merkezinde 4.87 ve belde-köylerde ise 4.67'dir.Diğer ilçelerle karşılaştırıldığında toplamda Şahinbey ve İslâhiye ilçelerinden yüksek diğer ilçelerden düşük bir hane halkı büyüklüğüne sahiptir.(Tablo 4.10). Bir hane halkı, ekonomik birim olarak, başlangıçta birey (kişi) ele alınmış, bu dönemde kişi tükettiği ya da tasarruf ettiği, ürettiği ve değişte bulunduğu için ekonomik birim olarak kabul edilmiştir. XIX. Yüzyılın sonu ve XX. Yüzyılda, ekonomistlerin, tüketiciler ya da bireylerden söz ederken, çoğu zaman, birden çok insanı kapsayan sosyolojideki aile 'den (hane halkından) söz etmişlerdir. Ekonomi biliminin hane halkını, en küçük tüketim birimi, yani tüketici olarak görmesinin nedeni; haneyi oluşturan bireylerin tüketim kararlarını genellikle birlikte vermeleridir. Ekonomik birim olarak hane halkı, bir çatı altında yaşayan ve ortak mali kararlar alan, ya da başkalarının aldığı kararlara tabi olan bütün kişilerdir.

Tablo 4.11.Oğuzeli'nde Nüfusun Hane Halkı Büyüklüğü-2012 (TUİK).

İl	İlçe	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10+	T. Hane Halkı Sayısı
Gaziantep	Oğuzeli İlçe Merkezi	69	160	171	235	281	288	361	95	52	109	1.821

Tablo 4.10.Gaziantep İl Ve İlçe Merkezi İle Belde Ve Köylere Göre Ortalama Hane Halkı Büyüklüğü-2012 (TUİK).

	Toplam	İl-İlçe Merkezi	Belde-Köy
TRC11 Gaziantep	4,73	4,67	5,23
Oğuzeli	4,78	4,87	4,67
Şahinbey	4,61	4,60	5,29
Şehitkâmil	4,84	4,78	6,27
Araban	5,14	4,63	5,39
İslâhiye	4,53	4,26	4,81
Karkamış	4,73	4,48	4,82
Nizip	4,80	4,74	4,99
Nurdağı	4,75	4,47	4,99
Yavuzeli	5,57	4,71	5,79

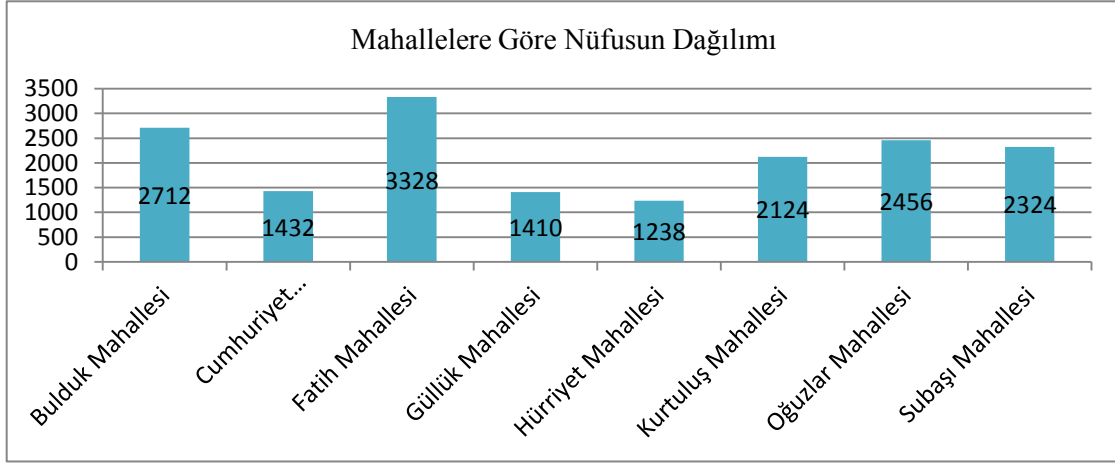
Grafik 4.12.Oğuzeli’nde Nüfusun Hane Halkı Büyüklüğü-2012 (TUİK).

Oğuzeli hane halkı büyüklüğüne göre incelendiğinde toplam hane halkı sayısı 1.821 iken en kalabalık hane halkı 361 (%20) ile 7 kişilik ailenin oluşturduğu bölüm olurken,7 kişilik aile büyüklüğünü 288(%16) ile 6 kişilik aile takip etmektedir. En az hane halkı olan 52 ile 9 kişilik ailelerin oluşturduğu gruptur (Tablo 4.10-Grafik 4.12) .

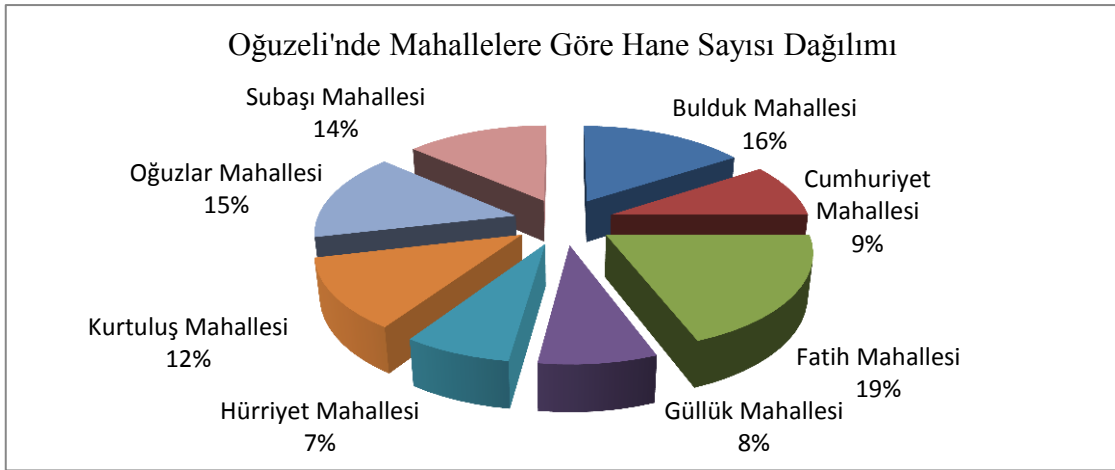
Tablo 4.12.Oğuzeli’nde Mahallelere Göre Nüfusun Hane Halkı Büyüklüğü ve Nüfus Miktarı (Oğuzeli Belediyesi).

Mahalle Adı	Hane Sayısı	%'lik Oran	Nüfus Miktarı	Genel Nüfus İçer.%'lik Oranı
Bulduk Mahallesi	308	15.9	2.712	15.9
Cumhuriyet Mahallesi	236	12.3	1.432	8.2
Fatih Mahallesi	343	17.9	3.328	19.6
Güllük Mahallesi	170	8.8	1.410	8.3
Hürriyet Mahallesi	179	9.2	1.238	7.3
Kurtuluş Mahallesi	244	12.7	2.124	12.5
Oğuzlar Mahallesi	213	11.1	2.456	14.5
Subaşı Mahallesi	234	12.1	2.314	13.6
Toplam	1.927	100	17.014	100

Oğuzeli ilçe merkezinde 2012 yılı nüfus sayımına göre ilçe merkezinin toplam nüfusu 17.014 iken, toplam hane sayısı ise 1.927'dir (Tablo.35). Oğuzeli Nüfusu mahalle büyüklüğüne göre incelendiğinde ise en fazla nüfusa sahip olan mahalle 3.328 (%19,6) kişi ile Fatih Mahallesi iken onu 2.712 (%15,9) ile Bulduk Mahallesi izlemektedir. En az nüfusa sahip olan mahalle ise 1.410 (%8,8) kişi ile Güllük Mahallesi'dir (Grafik 4.12).

Grafik 4.12.Oğuzeli’nde Nüfusun Mahallelere Göre Nüfusun Dağılımı (Oğuzeli Belediyesi).

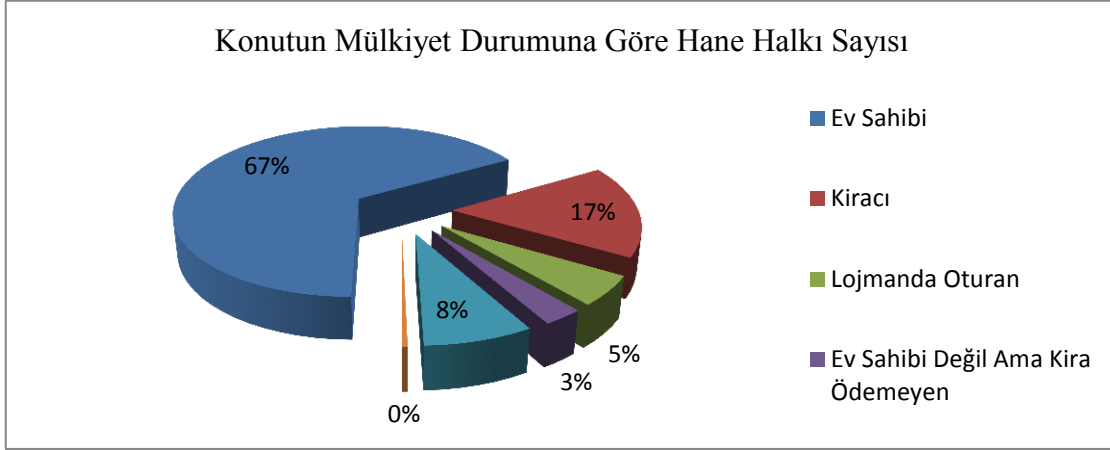

Grafik 4.13.Oğuzeli’nde Mahallelere Göre Hane Sayısı Dağılımı (Oğuzeli Belediyesi).

Hane halkı büyüklüğünde en fazla hane sayısı 342 (%17,9) hane sayısı ile Fatih Mahallesine aittir. Bunu 244 (%12,7) hane ile Bulduk Mahallesi izler. En az hane sayısı ise 170(%8,8) hane ile Güllük Mahallesi oluşturmaktadır. Oğuzeli’nde toplam 22 mahalle mevcut olup, bunların her birinin sahip oldukları nüfus miktarı değişmektedir. Bu mahallelerden 8 tanesi ilçe merkezinde bulunmakta ve araştırma sahamız içerisinde yer almaktadır (Grafik 4.13) .

Tablo 4.13.Oğuzeli İlçe Merkezinde Konutun Mülkiyet Durumu (TUİK).

İl	İlçe	Ev Sahibi	Kiracı	Lojmanda Oturan	Ev Sahibi Değil Ama Kira Ödemeyen	Diğer	Bilinmeyen
Gaziantep	Oğuzeli	1.213	306	97	54	144	7

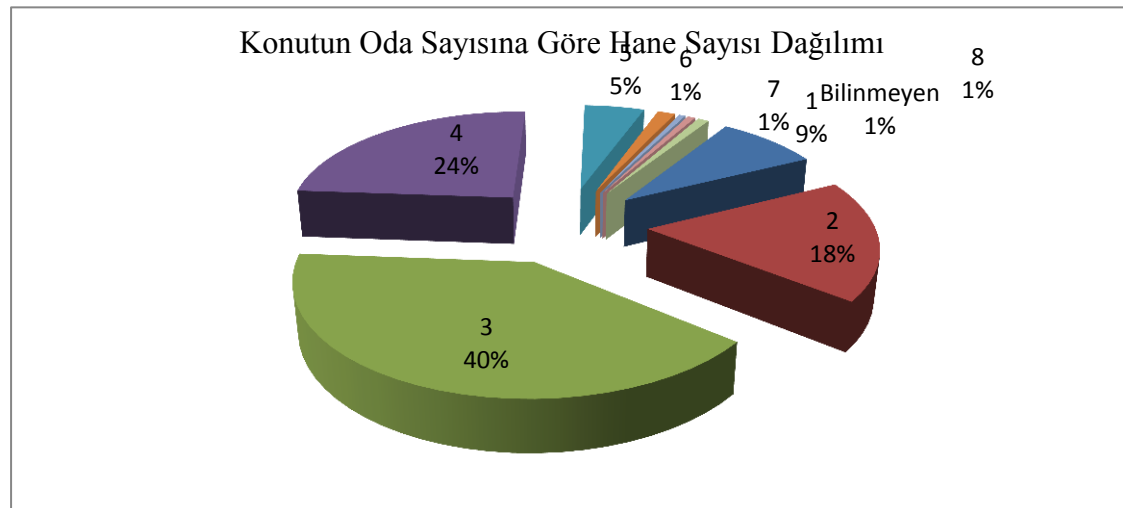
Grafik 4.14.Oğuzeli’nde Konutun Mülkiyet Durumuna Göre Hane Halkı Sayısı (TUİK).

Oğuzeli’nde ev sahibi olan aile sayısı 1.213 (%67) iken kiracı olan aile sayısı 306 (%17) lojmanda oturan sayısı 97 (%5) ev sahibi olmayan ama kira ödemeyen sayısı (Babadan miras kalma)54 (%3) diğer grupta yer alan aile sayısı ise 144 (%8) ailelerdir (Tablo 4.14).

Tablo 4.14.Oğuzeli’nde Konutun Oda Sayısına Göre Hane Sayısı(TUİK).

İl	İlçe	Oda Sayısı	1	2	3	4	5	6	7	8+	Bilinmeyen
Gaziantep	Oğuzeli İlçe Merkezi		155	328	737	443	92	27	10	12	17

Oğuzeli’nde 1 odalı evlerin sayısı 155, 2 odalı evlerin sayısı 328,3 odalı evlerin sayısı 737,4 odalı evlerin sayısı 443, 5 odalı evlerin sayısı 92,6 odalı evlerin sayısı 27, 7 odalı evlerin sayısı 10 ve 8 odadan daha fazla olan evlerin sayısı ise 12’dir.

Grafik 4.15.Oğuzeli’nde Konutun Oda Sayısına Göre Hane Sayısı Dağılımı(TUİK).

Oğuzeli’nde konutun oda sayısına göre hane halkı sayısı incelendiğinde oda sayısı 3 olan hane sayısı 737 (%40) olduğu, 4 odalı hane sayısı 443 (%24) ve 2 odalı

hane sayısı 328 (%18) olduğu görülür (Grafik 4.15).

4.1.5.Nüfusun Medeni Durumu

Oğuzeli’nde Medeni durum, cinsiyet ve yaş grubuna göre dağılımı incelendiğinde 15-19 yaş aralığı incelendiğinde erkeklerde evli olan sayısı 2 kişi iken kadınlarda bu oran 129 kişi gibi çok yüksektir. Bunun nedeni kızların çok küçük yaşlarda evlenmeye zorlanmasındandır. Hiç evlenmeyenlerin oranı her yaş grubunda kadınlarda daha fazladır. Boşanma oranlarına bakıldığında genel olarak kadınlarda boşanma oranı erkeklerden daha fazladır. Hiç evlenmeyenlerin oranı incelendiğinde ise 15-19 20-24 ve 25-29 yaş aralıklarına bakıldığında erkeklerde evlenmeyen oranı fazla iken diğer yaş aralıklarında kadınlarda evlenmeme oranı erkeklerden fazladır (Tablo 4.15).

Tablo 4.15.Oğuzeli’nde 2012 Yılı Medeni Durum, Cinsiyet Ve Yaş Grubuna Göre İl/İlçe Merkezleri Nüfusu (TUİK).

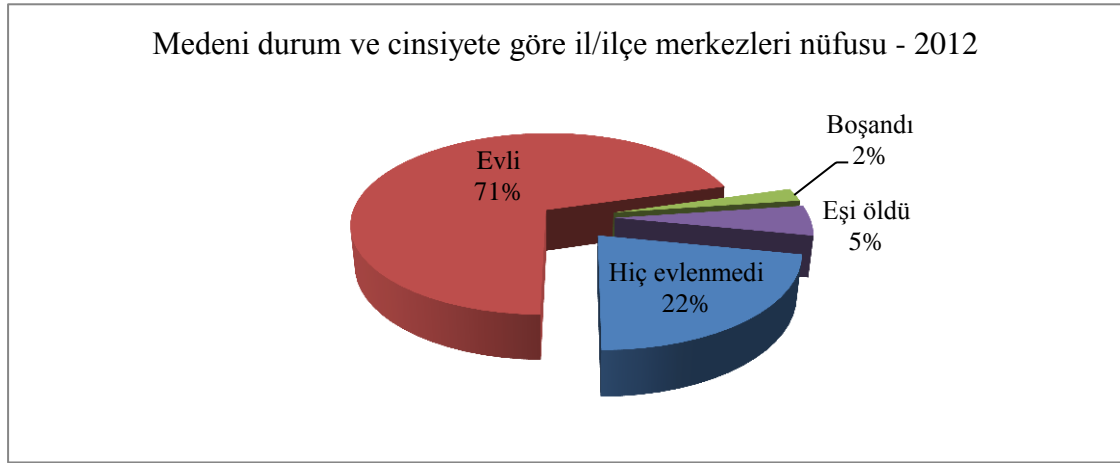
Yaş grubu	Cinsiyet	Hiç evlenmedi	Evli	Boşandı	Eşi öldü	Toplam
15-19	Erkek	843	2			845
	Kadın	570	129			699
20-24	Erkek	808	141	2		951
	Kadın	191	474	6	1	672
25-29	Erkek	208	524	7		739
	Kadın	75	499	18	3	595
30-34	Erkek	46	582	7	1	636
	Kadın	51	490	6	2	549
35-39	Erkek	18	499	7		524
	Kadın	36	494	13	9	552
40-44	Erkek	6	467	10	1	484
	Kadın	22	371	22	16	431
45-49	Erkek	5	405	7	1	418
	Kadın	12	330	14	18	374
50-54	Erkek	7	278	7		292
	Kadın	8	289	14	22	333
55-59	Erkek	4	259	8	3	274
	Kadın	12	204	5	41	262
60-64	Erkek	1	188	2	2	193
	Kadın	7	163	4	47	221
65+	Erkek	15	1399	76	164	1654
	Kadın	36	1312	72	374	1794
Toplam		2.981	9.499	307	705	13.492

Yabancılar kapsama alınmamıştır.

Medeni Durum Ve Cinsiyete Göre İl/İlçe Merkezleri Nüfusu – 2012

Tablo 4.16.Oğuzeli’nde 2012 Medeni Durum Ve Cinsiyete Göre Nüfusu (TUİK).

Medeni Durum	Toplam	Erkek	%	Kadın	%
Hiç Evlenmedi	2.981	1.961	%66.0	1.020	%44.0
Evli	9.499	4.744	%50.0	4.755	%50.0
Boşandı	307	133	%40.0	174	%60.0
Eşi Öldü	705	172	%23.9	533	%86.1
Toplam	11.336	5.900	%52.0	5.436	%48.0

Grafik 4.16.Oğuzeli’nde 2012 Medeni Durum Ve Cinsiyete Göre Nüfusu(TUİK).

Oğuzeli’nde medeni durum ve cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde hiç evlenmeyen toplam insan sayısı 2.981(%22) kişi olup bu rakam içerisindeki 1.961(%65,7 erkek 1.020 (%44,3) kadın olduğu görülmektedir. Evli olan sayısı ise 9.499 kişinin 4.744’ü (%49,9) erkek 4.755’i (%50,1) kadınlardan oluşmaktadır. Boşanma sayısı 307 iken boşananların 172’si (%43,3) kişisi erkek iken, 174’ü (%56,7) kadınlardan oluşmaktadır. Eşi ölenlerin 705 kişinin 172’si (%24,3) erkek iken 533’ü (%85,7) kadınlardan oluşmaktadır (Tablo 4.16).

4.2. Nüfusun Eğitim ve Kültürel Durumu

Oğuzeli nüfusunun eğitim durumunu değerlendirmek için sahadaki eğitim faaliyetlerinin tarihi geçmişinin de incelenmesi gereklidir.

‘Merkez İlkokulu’ adıyla 1928 yılında şimdiki Çarşı Camii olan yerde eğitim-öğretime başlamıştır. 1935 yılında şimdiki okul bahçesinin batısında (Özel İdare binasının yerinde) taş ve kerpiçten 5 derslikli bir okul binası yapılmış ve 1936 yılından sonra eğitim-öğretime bu binada devam edilmiş Oğuzeli’ndeki en eski eğitim kurumudur.

Cumhuriyetin ilanından sonra tüm Türkiye’de olduğu gibi, Oğuzeli’nde eğitim

faaliyetleri millet mekteplerinde ve köy odalarında öğretmenler ve eğitimciler tarafından yürütülmüştür. İleriki yıllarda bu millet mekteplerinin ilkokula dönüştürüldüğü görülür.

Oğuzeli İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı olarak 5 Müstakil İlköğretim Okulu, 5 Ortaöğretim Kurumu, 1 Anaokulu, 1 Halk Eğitim Merkezi, 1 Sürücü Kursu ile eğitim-öğretime devam etmektedir.

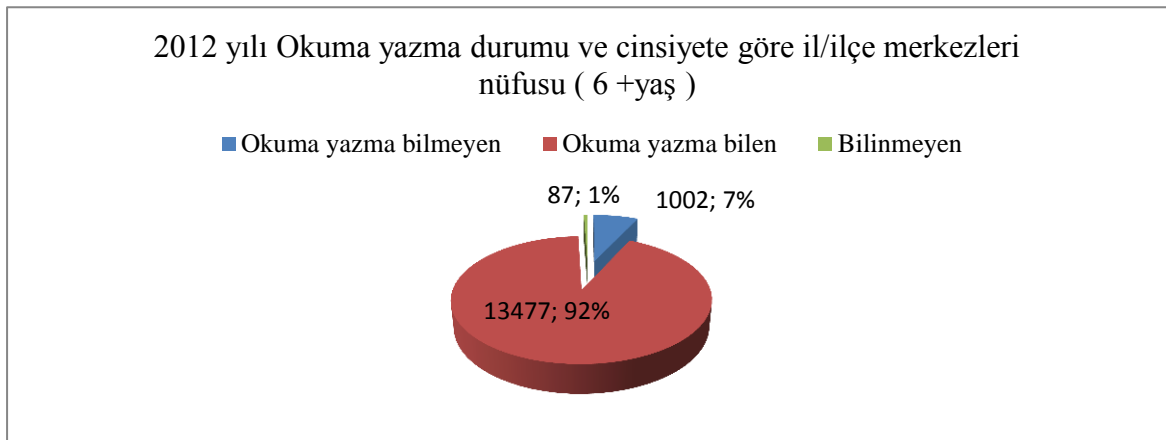
Fotoğraf 4.1.Merkez İlkokulundan Bir Görünüm.

4.2.1.Oğuzeli’nde Nüfusun Okur-Yazarlık Durumu

Tablo 4.17.Oğuzeli’nde 2012Yılı Okuma yazma durumu ve cinsiyete göre il/ilçe merkezleri nüfusu (6 +yaş) (TUİK).

Okuma yazma durumu	Toplam	Erkek	%	Kadın	%
Okuma yazma bilmeyen	1.002	94	9.3	908	90.7
Okuma yazma bilen	13.477	7.361	54.6	6.116	45.4
Bilinmeyen	87	48	55.1	39	54.9
Toplam	14.566	7.503	51.5	7.063	48.5

Yabancılar kapsama alınmamıştır.

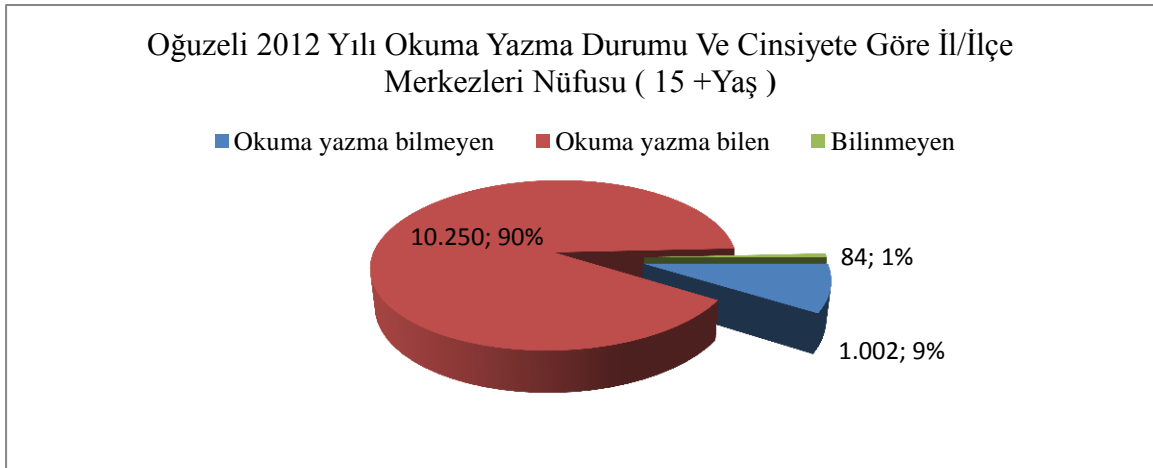
Grafik 4.17.Oğuzeli’nde 2012Yılı Okuma yazma durumu ve cinsiyete göre il/ilçe merkezleri nüfusu (6 +yaş) (TUİK).

2012 yılı verilerine göre, Oğuzeli'nde 6 yaş üstü okuma yazma bilenler 13.477 kişi, okuma yazma bilmeyenler 1.002(%7) kişidir. Okuma yazma bilenlerin 7.361(%54,6) kişisi erkek, 6.116(%45,4) kişisi kadındır. Okuma yazma bilmeyenlerin 94(%9,3) kişisi erkek, 908 (%91,7) kişisi kadındır. Sahada erkek nüfusun 7.503(%98,1)'i okuma yazma bilirken buna karşılık kadın nüfusun 7.063 (%86,5)'i okuma yazma bilmektedir (Tablo 4.17).

Tablo 4.18.Oğuzeli 2012 Yılı Okuma Yazma Durumu Ve Cinsiyete Göre İl/İlçe Merkezleri Nüfusu (15 +Yaş) (TUİK).

Okuma yazma durumu	Toplam	%	Erkek	%	Kadın	%
Okuma yazma bilmeyen	1.002	8.8	94	9.3	908	90.7
Okuma yazma bilen	10.250	90.5	5.760	56.1	4.490	43.9
Bilinmeyen	84	0.7	46	54.7	38	43.3
Toplam	11.336	%100	5.900	52.0	5.436	48.0

Yabancılar kapsama alınmamıştır.

Grafik 4.18.Oğuzeli 2012 Yılı Okuma Yazma Durumu Ve Cinsiyete Göre İl/İlçe Merkezleri Nüfusu (15 +Yaş) (TUİK).

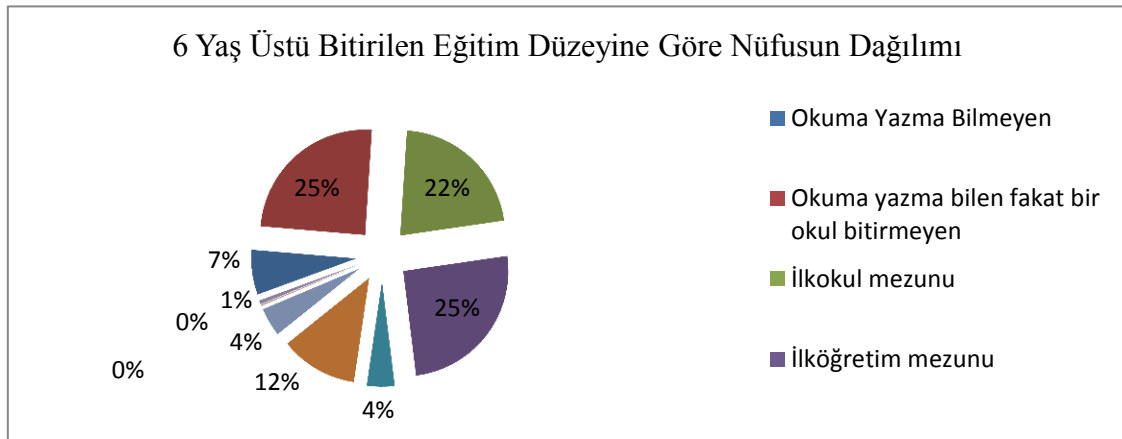
15 yaş üstü nüfusun eğitim durumu incelendiğinde ise 11.336 olan toplam nüfusun 5.900 (%52) erkeklerden 5.436'sı (%48'i) ise kadınlardan oluşmaktadır. Toplam nüfusun 10.250'si(%90,5) okuma-yazma bilirken okuma-yazma bilmeyenlerin sayısı ise 1.002 (%8,8)kişidir. Okuma yazma bilen erkek sayısı 5.760(%56.1) iken okuma yazma bilen kadınların sayısı 4.490(%43.9)'dır. Okuma yazma bilmeyen erkeklerin sayısı 94 (%9,3) kişi iken bu sayı kadınlarda 908 (%90,7) kişidir.15 yaş üstü okuma-yazma bilenlerin 5.760'ı (% 56,1) erkekler iken 4.490 (%43,9) kadınlardan oluşmaktadır (Tablo 4.19).

Tablo 4.19.Oğuzeli 2012 Yılı Bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre il/ilçe merkezleri nüfusu (6 +yaş) (TUİK).

Bitirilen eğitim düzeyi	Toplam	%	Erkek	%	Kadın	%
Okuma Yazma Bilmeyen	1.002	6.8	94	9.3	908	90.7
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	3.598	24.7	1.651	45.8	1.947	54.2
İlkokul Mezunu	3.159	21.6	1.371	43.3	1.788	56.7
İlköğretim Mezunu	3.691	25.3	2.062	55.8	1.629	44.2
Ortaokul Veya Dengi Okul Mezunu	624	4.2	467	74.8	157	25.2
Lise Veya Dengi Okul Mezunu	1.739	11.9	1.311	75.3	428	24.7
Yüksekokul Veya Fakülte Mezunu	640	4.3	484	75.6	156	24.4
Yüksek Lisans Mezunu	21	0.15	12	57.1	9	42.9
Doktora Mezunu	5	0.03	3	60	2	40
Bilinmeyen	87	0.5	48	55.1	39	44.9
Toplam	14.566	%100	7.503	%100	7.063	%100

Yabancılar kapsama alınmamıştır.

6 yaş üzeri nüfusun bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde 6 yaş üzeri toplam nüfusun 7.503'ü (%51,5'i) erkek 7.063'ü (%48,5'i) kadın olmak üzere toplam 14.566 olduğu görülür. Okuma yazma bilmeyen sayısı 1.002'si(%6,8) kişi, Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen sayısı 3.598(%24,7) kişidir. İlçe merkezinde ilkokul mezunlarının sayısı 3.159(%21,6) kişi; ilköğretim mezunu sayısı 3.691(%25,3) kişi ve ortaokul mezunlarının sayısı ise 624(%4,2) kişidir.

Grafik 4.19.Oğuzeli 2012 Yılı Bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre il/ilçe merkezleri nüfusu (6 +yaş) (TUİK).

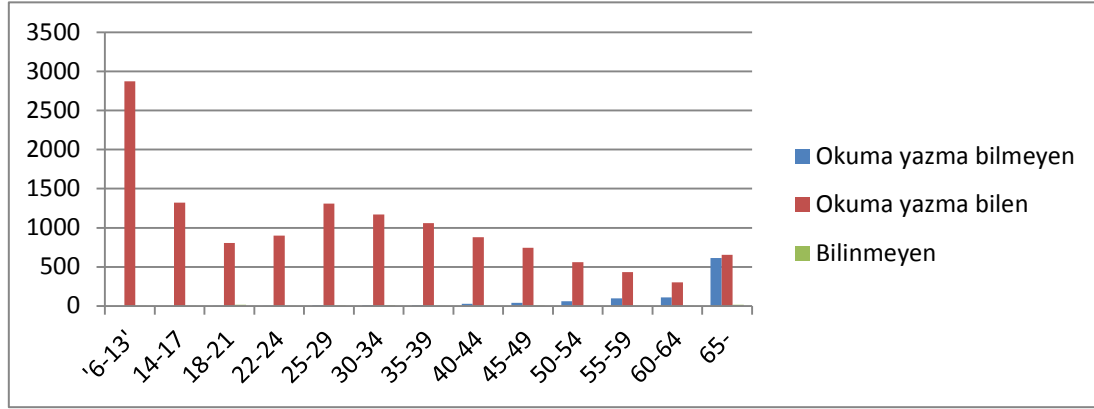
Lise veya dengi okul mezunu sayısı 1.739(%11,9) kişi olup lise ve dengi mezunu olanların 1.311'i (%75,3'ü) erkek iken 428'i(%24,7'si) kadınlardan oluşmaktadır. Yüksekokul veya fakülte mezunu 640 kişi iken 484'ünü(% 75,6'sı)

erkekler oluştururken 156'sını (%24,4'ünü)kadınlar oluşturmaktadır. Yüksek lisans mezunu 21 kişinin 12'sini(%57,1) erkekler oluştururken 9'unu(%43,9) kadınlardan oluşturmaktadır. Doktora mezunu 5 kişinin 3'ü(% 60) erkek iken, 2'si(%40) kadınlardan oluşmaktadır. Bilinmeyen 87 kişinin 48'i erkek iken 39'u kadınlardan oluşmaktadır (Tablo 4.20).

Tablo 4.20.Oğuzeli 2012 Yılı Okuma Yazma Durumu, Cinsiyet Ve Yaş Grubuna Göre İl/İlçe Merkezleri Nüfusu (TUIK).

Yaş grubu	Cinsiyet	Okuma yazma bilmeyen	Okuma yazma bilen	Bilinmeyen	Toplam
'6-13'	Erkek		1.428	2	1.430
	Kadın		1.445	1	1.446
'14-17'	Erkek		699	1	700
	Kadın		623		623
'18-21'	Erkek		753	11	764
	Kadın	1	513	5	519
'22-24'	Erkek		501	4	505
	Kadın	6	401	3	410
'25-29'	Erkek	4	728	7	739
	Kadın	7	582	6	595
'30-34'	Erkek	7	628	1	636
	Kadın	6	541	2	549
'35-39'	Erkek	3	519	2	524
	Kadın	10	540	2	552
'40-44'	Erkek	6	471	7	484
	Kadın	22	409		431
'45-49'	Erkek	1	414	3	418
	Kadın	40	332	2	374
'50-54'	Erkek	4	286	2	292
	Kadın	56	274	3	333
'55-59'	Erkek	2	269	3	274
	Kadın	96	165	1	262
'60-64'	Erkek	1	190	2	193
	Kadın	108	111	2	221
'65 +'	Erkek	66	475	3	544
	Kadın	556	180	12	748
	Toplam	1.002	13.477	87	14.566

Oğuzeli ilçe merkezinde okul mezuniyetlerine göre cinsiyet oranlarına bakıldığında genelde %50'ye yakın bir denge olmasına karşın bu dengeyi ortaokul ve yüksekokul mezunları bozmaktadır. Ortaokul mezunlarının 467 (%74,8)erkek, 157 (%25,2)ise kadınlardır. Sahadaki 640 kişi olan yüksekokul mezunlarının 484 (%75,6) erkekler oluştururken, 156'sını(%24,4) kadınlar oluşturmaktadır (Grafik 4.20).

Grafik 4.20.Oğuzeli 2012 Yılı Bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre il/ilçe merkezleri nüfusu (6 +yaş)(TUİK).

Oğuzeli'nde yaş gruplarına göre okuma yazma bilmeyenlerin dağılımı incelendiğinde '6-24'yaş aralığında okuma yazma bilmeyenlerin çok az olduğu görülmektedir. Bu oranın az olmasında özellikle 'Haydi Kızlar Okula' ve 'Kız Çocuklarının Okullaşma Oranının Artırılması Projesi' (KEP) projelerinin etkili olduğu görülmektedir. Okuma yazma programları özellikle İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünün Yaygın veya Örgün Eğitim kurumları vasıtasıyla açtığı kurslarla azaltılmıştır. Özellikle 40 yaş üstü bayanlarda okuma-yazma bilmeyenlerin oranının arttığı gözlemlenmektedir (Tablo 4.20).

4.2.2.Oğuzeli'nde Eğitim - Öğretim Durumu

Bir ülkenin gelişmişlik düzeyini saptarken eğitim en temel ölçüttür. Ülkemizde okur-yazarlık oranı gittikçe artmakla birlikte, hala istenen düzeyde değildir. Buna bağlı olarak gazete, dergi ve kitap tüketimi gelişmiş ülkelerdeki düzeyin çok altındadır.. Nisan 2013 eğitim göstergelerine göre 15 yaş ve üzerinde okuma yazma bilmeyen erkek oranı yüzde 1.74, kadın oranı yüzde 8.40 oldu. İzmir'de bu nüfus içinde okuma yazma bilmeyen erkek oranı yüzde 1'in altında kalırken, kadınlarda oran yüzde 3.91 olarak belirlendi. Türkiye genelinde başlatılan okuma- yazma kampanyalarıyla okur-yazar oranının arttığı gözlemlendi. Türkiye genelinde 6- 13, 14- 17 yaş gruplarında okuma yazma bilmeyenlerin oranı binde birlerin altında kalıp, 18- 21 yaş grubunda da yüzde 1'lere inerken, okuma yazma bilmeyen nüfus 65 ve yaş ve üzerinde toplandı. 50- 54 yaş arasında okuma yazma bilmeyenlerin oranı 4.61 olurken, bu oran 65 yaş ve üzerinde 25.37'e çıktı. İzmir'de ise 50- 54 yaş grubunda okuma yazma bilmeyenlerin oranı 1.91, 65 yaş üzerinde 11.76 olarak kayıtlara geçti. Türkiye'de 15 yaş üzeri eğitim durumuna göre nüfus dağılımı ise şöyle: Okuma yazma bilmeyen 2 milyon 784 bin 257 (yüzde 5), okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen 3 milyon 784 bin 667 (yüzde 7) insanımız var. İlkokul mezunu sayımız; 15 milyon 220 bin 28 (yüzde 28). İlköğretim diplomasına sahip olanların sayısı 11 milyon 617 bin 159 (yüzde 21). 2 milyon 849 bin 999 (yüzde 5) ortaokul veya dengi okul mezunumuz, 12 milyon 96 bin 830 (yüzde 22) lise veya dengi okul mezunumuz var. Yüksekokul veya fakülte mezunlarının sayısı 5 milyon 913 bin 187 (yüzde 11) , Yüksek lisans mezunu 416 bin 741 (yüzde 1), doktora mezunu ise 122 bin 619. Oran ise % 0'dır.

Kırsal kesimde iş gücüne duyulan ihtiyaç nedeniyle çocukların okula gönderilememesi, kız çocuklarının eğitime önem verilmemesi ve okullaşma oranının

yetersizliği eğitimin istenen düzeye gelmesini engellemektedir.

Tablo 4.21.Oğuzeli'nin 2012-2013 Yılı Okullaşma Oranı (Oğuzeli İlçe MEM).

	Okullaşma Oranları
İlköğretimde Okullaşma	% 99
Ortaöğretimde Okullaşma	%91
Okulöncesi Okullaşma	%88,7

Oğuzeli'nde okullaşma oranları ilköğretimde % 99 iken, Ortaöğretimde % 91 ve Okulöncesi eğitiminde okullaşma oranı ise % 88,7'dir (Tablo 4.22).

Tablo 4.22.Eğitim-Öğretimle İlgili Genel Bilgiler (Oğuzeli İlçe MEM).

Toplam Okul Sayısı		10
Derslik Sayısı		124
İlkokul-Ortaokul Sayısı	Erkek	1.116
	Kız	1.064
Lise Öğrenci Sayısı	Erkek	657
	Kız	402
	Toplam	3.239
Öğretmen Sayısı	Norm	348
	Mevcut	263
	Ücretli Öğretmen Sayısı	35

İlçemizde 1 müstakil Anaokulu 17 ilkokul bünyesinde anaokulu 5 Müstakil İlköğretim Okulu, 1 Çok Programlı Lise,1 Düz Lise, 1 İmam Hatip Lisesi ve 1 Anadolu Lisesi ile eğitim öğretime devam edilmektedir. İlköğretim okullarımızda 1.116 (%51,1'i) erkek, 1.064 (%48,9'u) kız toplam 2180 öğrenci, Lise ve dengi okullarda ise 657 (% 62'si) erkek, 402 (38'i) kız toplam 1.059 öğrenci bulunmaktadır. Öğretmen ihtiyacı(Norm) sayısı 348 iken bunların 263'ü kadrolu görev yaparken,35 ücretli öğretmen görev yapmaktadır (Tablo 4.22).

Tablo 4.23.Oğuzeli'ndeki Okullar (Oğuzeli İlçe MEM).

Yerleşim Yeri	Okul Adı	Öğrenci Sayısı	Derslik Sayısı	Derslik B. Düşen Öğr.Say.
Merkez (Taşıma Merkezi)	Atatürk İlköğretim Okulu	652	19	33
Merkez (Taşıma Merkezi)	H.Şakire H.Ögücü İmam Hatip Lisesi	136	7	19
Merkez	Oğuzeli Lisesi(Oğuzeli ÇPL İçerisinde)	196	10	19
Merkez	Merkez İnkılâp İlköğretim Okulu	302	11	28
Merkez	Oğuzeli Ana Okulu	72	4	18
Merkez	Oğuzeli ilköğretim Okulu	297	9	33
Merkez	Oğuzeli Çok Programlı Lisesi	577	24	24
Merkez	Yatılı Bölge İlköğretim Okulu	249	13	19
Merkez	Oğuzeli Anadolu Lisesi	150	9	17
Merkez (Taşıma Merkezi)	Fatih Sultan Mehmet İlkokulu	625	18	38
Toplam		3.256	124	Ortalama 26,2 kişi

Oğuzeli’nde 5 ilköğretim okulu 4 tane lise 1 anaokulu olmak üzere toplam 10 tane eğitim kurumunda eğitim-öğretime devam edilmektedir. Bu eğitim kurumlarından ilköğretimler içerisinde en fazla öğrenciye sahip olan okul 652 öğrenci ile Atatürk İlköğretim Okulu iken liselerde 577 öğrenci ile Oğuzeli Çok Programlı Lisesidir (Tablo 4.23).

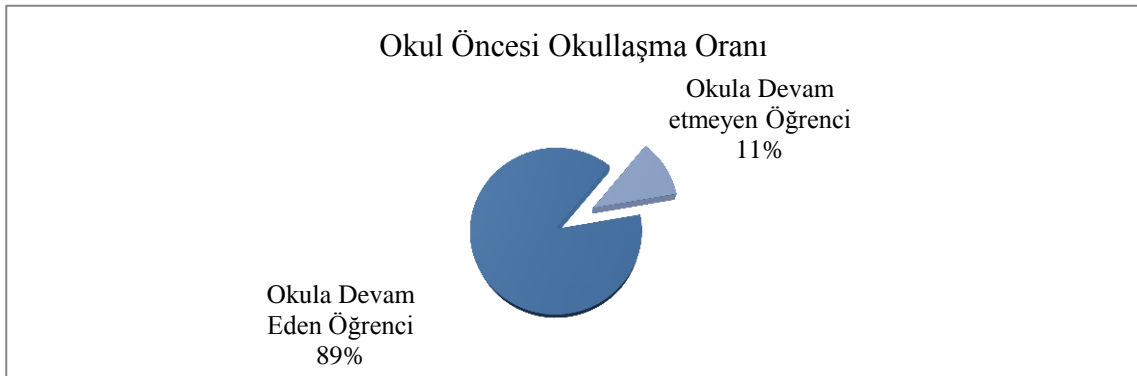
4.2.2.1.Okul Öncesi Eğitim

Fotoğraf 4.2.Oğuzeli Anaokulundan Bir Görünüm.

Tablo 4.24.Oğuzeli’nde 2012-2013 Yılı Okul Öncesi Eğitim Durumu (Oğuzeli İlçe MEM).

Kurum Adı	Okul Sayısı	Ana Sınıfı Bulunan Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Şube	Derslik B. Düşen Öğrenci S.
Bağımsız Anaokulu	1		102	5	20,40
İlköğretim Bünyesinde		17	419	20	26,05
Toplam	1		521	25	25,17
Genel Toplam	1	17	521	25	25,17
Çağ Nüfusu		585	Okullaşma Oranı		% 88,7

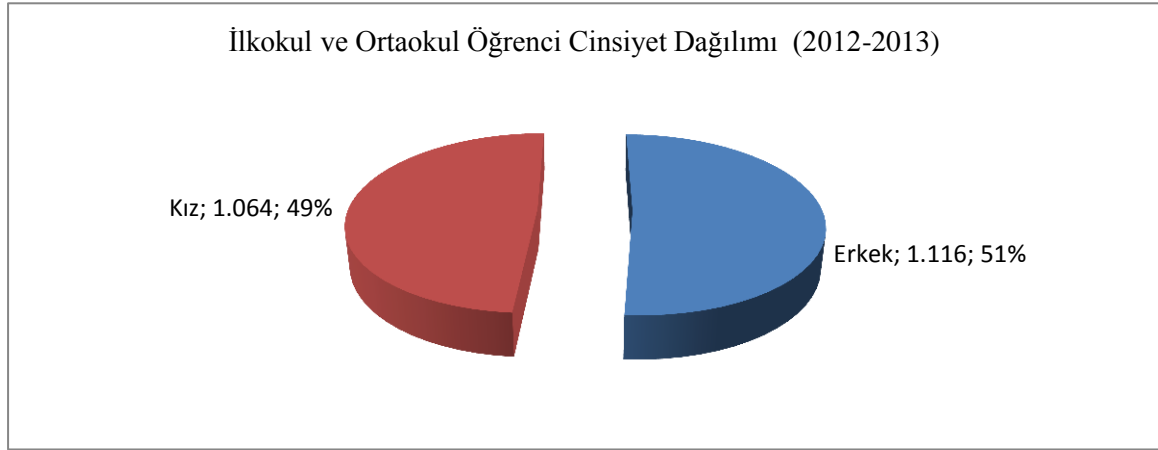
Grafik 4.21.Oğuzeli’nde 2012-2013 Yılı Okul Öncesi Okullaşma Durumu (Oğuzeli İlçe MEM).

İlçemizde 1 bağımsız anaokulu, 17 İlköğretim Okulu bünyesinde Anasınıfı bulunmaktadır. Bu okullarımızda 521 öğrenci eğitim-öğretime devam etmektedir (Tablo.47). Oğuzeli merkezinde 1 Anaokulu bulunmakta olup, 62 öğrenci ile eğitim öğretime devam etmektedir. İlçemizde Okul Öncesi Okullaşma oranı ilçe geneli %88,7 olup bu oran merkezde % 91, köylerde (taşınmalı ve birleştirilmiş sınıflı okullar dâhil) ise % 65 oranındadır (Grafik.4.21).

4.2.2.2.İlkokul ve Ortaokul

Tablo 4.25.Oğuzeli’nde 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı İlkokul Ve Ortaokul Durumu (Oğuzeli İlçe MEM).

Kurum Adı	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı				Derslik	Şube	Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı	
		E	%	K	%				
İlkokul ve ortaokul	5	1.116	51.1	1.064	48.9	2.180	70	138	31.2

Grafik 4.22.Oğuzeli’nde 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı İlkokul Ve Ortaokul Öğrenci Cinsiyet Durumu(Oğuzeli İlçe MEM).

İlçemizde 5 okulda 70 derslikte 1.116(%51,1) erkek 1064 (%48,9)kız öğrenci olmak üzere toplam 2180 öğrenci ile eğitim-öğretime devam edilmekte olup derslik başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde 31,2’dir (Tablo 4.26).

Oğuzeli Yatılı İlköğretim Okulu

Tablo 4.26.Oğuzeli Yatılı İlköğretim Bölge Okulunun Durumu (Oğuzeli İlçe MEM).

Kurum Adı	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı			
		E	%	K	%
Yatılı Ortaokulu	1	169	60.1	112	39.9

Oğuzeli Yatılı İlköğretim Bölge Okulunda 108 Kız 192 Erkek 300 Öğrencilik Yurt Kapasitesi bulunmaktadır. Şu anda 112(%39,9) kız öğrenci, 150 (%60,1) erkek öğrenci olmak üzere toplam 239 öğrenci barınmaktadır. Okulda 12 derslik bulunmakta,

18 öğretmen ve 4 idareci görev yapmaktadır (Tablo 4.27) .

Fotoğraf 4.3.Oğuzeli Yatılı İlköğretim Okulundan Bir Görünüm.

4.2.2.3.Orta Öğretim

Tablo 4.27.Orta Öğretim Öğrenci Durumu (Oğuzeli İlçe MEM).

2012-2013- Orta Öğretim Genel Müdürlüğü								
Kurum Adı	Okul Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı			Derslik	Şube		
		E	K	T				
Resmî	G.Liseler	Oğuzeli Lisesi(ÇPL Bünyesinde)	1	146	50	196	5	5
		Anadolu Lisesi	1	61	89	150	6	6
		Fen Lisesi						
	Toplam	2	207	139	346	11	11	
	Mesleki Liseler	Ç.P.L.	1	457	120	577	25	25
	İmam Hatip	1	60	76	136	6	5	
	Toplam	4				31	30	
	Genel Toplam	4	931	474	1.405	42	41	

Oğuzeli’nde 1 Anadolu Lisesi,1 Düz Lise (Oğuzeli Ç.P.L.’nin bünyesinde),1 İmam Hatip Lisesi ve 1 de Çok Programlı Lise olmak üzere 4 tane lise bulunmaktadır. Bu eğitim kurumlarında 47 derslikte 931(%66,2) erkek, 474(%33,8) kız olmak üzere toplam 1.059 öğrenci eğitim öğretimine devam etmektedir. İlçemiz Çok Programlı Lisesi 577 öğrenci, 34 öğretmen ve idareci ile eğitim öğretime devam etmektedir. Çok Programlı Lisede Genel Lise, Elektrik Elektronik, Muhasebe ve Finansman, Bilişim Teknolojileri ve Çocuk Gelişimi bölümleri bulunmaktadır. Anadolu Lisesi ve İmam Hatip Lisesi kendi binaları olmayıp İlköğretim Okulları binalarında eğitim öğretime devam etmektedirler (Tablo 4.28).

Fotoğraf 4.4.Oğuzeli İmam Hatip Lisesinden Görünüm.

1977-1978 Öğretim yılında Kur'an Kursu Binasında (şu anki Müftülük) geçici olarak Eğitim – Öğretime başlayan Okulumuz 1985-1986 Öğretim yılında Merhum Hacı Hasan ÖĞÜCÜ tarafından yaptırılan binasına geçti. 2001-2002 Öğretim yılında ise Öğrencimizin azalması sonucu Oğuzeli Çok Programlı Lisesi'nin 4. katına taşınmıştır. 2007-2008 eğitim öğretim yılında ise merkez İnkılâp İlköğretim okulunun eski binasında faaliyet göstermektedir.

Fotoğraf 4.5.Oğuzeli Çok Programlı Lisesinden Bir Görünüm.

Okul Erkek Teknik Öğretimi Genel Müdürlüğüne bağlı olup, bünyesindeki Meslek Lisesi (Bilgisayar, Elektrik, Muhasebe) bölümlerindeki öğrencileri ile iş alanlarına teknik eleman yetiştirmektedir. Ayrıca Genel Lise bölümü öğrencilerinden bir kısmını üniversite sınavına hazırlayarak, üniversitelerimize öğrenci yetiştirmektedir. Okuldaki bütün öğrencileri 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda belirtilen amaçlar doğrultusunda yetiştirmektedir.

Okulumuz Oğuzeli Çok Programlı Lisesi 1995-1996 Eğitim-Öğretim yılında öğretime açılmıştır. Öğretime 82 öğrenci, 8 öğretmen ve 2 hizmetli ile başlamıştır. Şu anda 28 öğretmen (Müdür ve Müdür Yardımcıları), 1 Memur, 1 Hizmetli ve 550 öğrenci ile eğitim-öğretime devam etmektedir.

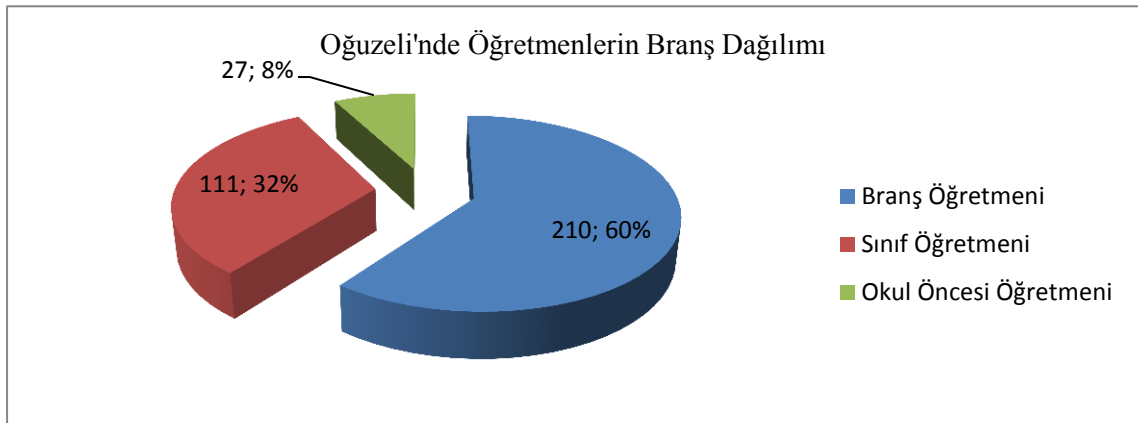
4.2.2.4. İlçe Milli Eğitiminde Personel Durumu

İlçemizde 288 eğitim-öğretim hizmetleri sınıfı (öğretmen), eğitim öğretime devam etmektedir. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde İlçe Milli Eğitim Müdürü, 1 kadrolu ve 1 görevlendirme ile 2 Şube Müdürü, 3 şef, 3 memur, 2 hizmetli; okullarda ise 14 asil ve 4 vekil Müdür, 2 Müdür Başyardımcısı, 22 Müdür yardımcısı ve 14 kadrolu hizmetli çalışmaktadır. Çok Programlı Lisede 26, Anadolu Lisesinde 7 ve İmam Hatip Lisesinde ise 6 eğitim-öğretim hizmetleri sınıfı personeli bulunmaktadır (Tablo 4.29).

İlçemizin normuna göre 93 tane öğretmen ihtiyacı bulunmaktadır. 8 Sınıf Öğretmeni, 85 Branş öğretmenine ihtiyaç vardır.

Tablo 4.28. Oğuzeli MEM Personel Durumu (Oğuzeli İlçe MEM).

Türü	Sayısı
İlçe Milli Eğitim Müdürü	1
Şube Müdürü	2
Şef	3
Memur	3
Hizmetli	2
Okul Müdürü (Asil)	17
Okul Müdürü (Vekil)	-
Müdür Başyardımcısı	2
Müdür Yardımcısı	17
Kadrolu Öğretmen	288
Kadrolu Hizmetli	16
Ücretli	25 (2011-2012 yılı için 16 Sınıf ve 9 Branş öğretmeni)

Grafik 4.23. Oğuzeli'nde Öğretmenlerin Branş Dağılımı (Oğuzeli İlçe MEM).

Tablo 4.29. Oğuzeli'nde MEM Öğretmenlerin Branş Dağılımı ve Mevcut Durumları (Oğuzeli İlçe MEM).

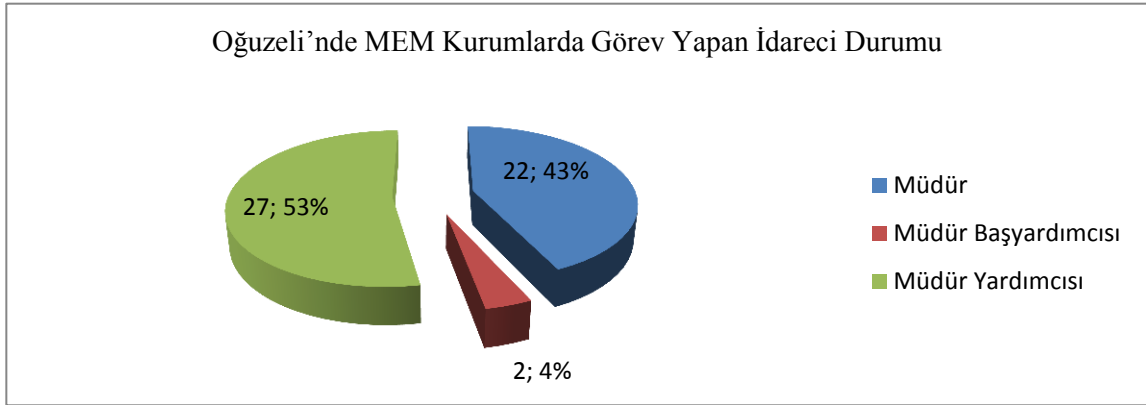
Öğretmenler	Norm	Mevcut	İhtiyaç
Branş Öğretmeni	210	142	68
Sınıf Öğretmeni	111	103	8
Okul Öncesi Öğretmeni	27	18	9
Genel Toplam	348	263	85

Oğuzeli Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde 1 Milli Eğitim Müdürü, 2 şube müdürü, 3 şef, 3 memur, 2 hizmetli, 17 asil okul müdürü, 2 Müdür Başyardımcısı, 17 Müdür Yardımcısı, 288 Kadrolu Öğretmen, 25 ücretli öğretmen ve 16 Kadrolu Hizmetli olmak üzere toplam 376 kişi görev yapmaktadır (Tablo 4.29).

Oğuzeli’nde 142 Branş Öğretmeni, 103 Sınıf Öğretmeni ve 18 de Okul Öncesi öğretmeni olmak üzere toplam 263 öğretmen görev yapmaktadır. İlçemizde eğitim-öğretime devam eden öğretmen eksikliği ise 68 branş, 8 sınıf öğretmeni ve 9 da okul öncesi öğretmenine olmak üzere toplam 85 öğretmene ihtiyaç duyulmaktadır (Tablo 4.30).

Tablo 4.30.Oğuzeli İlçe Merkezinde Milli Eğitim Kurumlarında Görev Yapan İdareci Durumu (Oğuzeli İlçe MEM).

Yöneticiler	Yönetici Durumu		
	Norm	Mevcut	İhtiyaç
Müdür	22	19	3
Müdür Başyardımcısı	2	2	0
Müdür Yardımcısı	27	24	3
Toplam	51	45	6

Grafik 4.24.Oğuzeli İlçe Merkezinde Milli Eğitim Kurumlarında Görev Yapan İdareci Durumu (Oğuzeli İlçe MEM).

Oğuzeli genelinde 51 norm kadronun olduğu eğitim yöneticiliğinde 19 Müdür, 2 Müdür Başyardımcısı ve 24 Müdür Yardımcısı olmak üzere toplam 96 yönetici bulunmaktadır. İlçenin 3 Müdür ve 3’te Müdür Yardımcısına ihtiyacı vardır (Grafik 4.24).

4.2.2.5.Özel Öğretim

İlçemizde 1 Özel Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu bulunmaktadır.

4.2.2.6. Oğuzeli Halk Eğitim Merkezi

Fotoğraf 4.6.Oğuzeli Halk Eğitim Merkezinden Bir Görünüm.

İlçede Halk Eğitim Merkezi 1977'de kurulmuş olup, bugünkü Atatürk İlköğretim Okulunun eski baraka binasında marangozluk, demircilik gibi atölyeye dayalı kurslar açmak sureti ile ilçede bu alanlarda birçok usta yetişmesine ve istihdam yaratılmasına öncülük etmiştir. Kullanılan binanın yıkılarak özel idare binası yapılmasıyla ilçe içerisinde çeşitli kamu binalarını kullanmak sureti ile toplumun ihtiyaç duyduğu alanlarda ve günün şartlarına uygun olarak eğitim vermeye devam etmiştir. Bugün Oğuzeli İlköğretim Okulunun eski binasının bir bölümünü kullanarak, İlçe merkezinde, mahalle ve köylerde kurslar ve çeşitli eğitsel etkinlikler düzenleyerek eğitimine devam etmektedir. 7 personel ile hizmet veren merkez, ilçedeki kurum, kuruluş, öğretmen ve usta öğreticilerle işbirliği içinde, eğitim sürecini zaman ve yer kısıtlaması olmadan, halkın eğitim ihtiyaçlarını göz önüne alan uygun kurs ve etkinlikler düzenlemektedir.

Halk eğitim Merkezi ise yetişkin nüfusun eğitim ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik çeşitli kurslar ve programlar düzenlemektedirler. İlçemizde yaygın eğitim faaliyetleri Oğuzeli Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğüne yürütülmektedir. Halk Eğitim Merkezimizi 2011-2012 yılında 63 kurs açılmış olup, 747 bayan ve 556 erkek olmak üzere toplamda 1.303 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.18 adet okuma-yazma kursu, 29 tane genel kurslar (sosyal ve kültürel kurs), 16 tanede mesleki ve teknik eğitim kursu açılmıştır (Tablo 4.31).

Tablo 4.31.Oğuzeli'nde Yaygın Eğitim Durumu (Oğuzeli Halk Eğitim Müdürlüğü).

Öğretim Yılı	Tüm Kurslar(Mesleki Kurslar, Sosyal Kültürel Kurslar, Okuma-Yazma Kursları)			Açılan Kursu Sayısı
	Erkek	Kadın	Toplam	
2011-2012	556	747	1303	63
2012-2013	580	770	1350	65(Tahmini Açılan ve Açılacak kursların verileridir)

Halk Eğitim Merkezlerinde Açılan Kurslar

- Okuma-Yazma Kursu
- Satranç Kursu
- Sıvı Yakıtlı Kalorifer Ateşçisi
- Taekwondo Kursu
- Türk Halk Oyunları Kursu
- Üniversite Hazırlık Kursu

- Voleybol Kursu
- Arapça Kursu
- Atletizm Kursu
- Basketbol Kursu
- Ebru Kursu
- Bilgisayar Kursu
- Futbol Kursu
- Grafik ve Animasyon Kursu
- Hasta ve Yaşlı Refakatçisi Kursu
- İngilizce Kursu
- Giyim Dikim Kursu
- Dikiş Kursu
- Sedef İşlemeciliği Kursu
- Antep İşi İşlemeciliği Kursu

Tablo 4.32.Oğuzeli Halk Eğitim Müdürlüğünün Açtığı Okuma Yazma Kursu Durumu (Oğuzeli Halk Eğitim Müdürlüğü).

Öğretim Yılı	Okuma Yazma Oranı			Açılan Okuma-Yazma Kursu Sayısı
	Erkek	Kadın	Toplam	
2011-2012	44	282	326	18
2012-2013	50	156	206	7(Haziran ayına kadar olan verilerdir.)

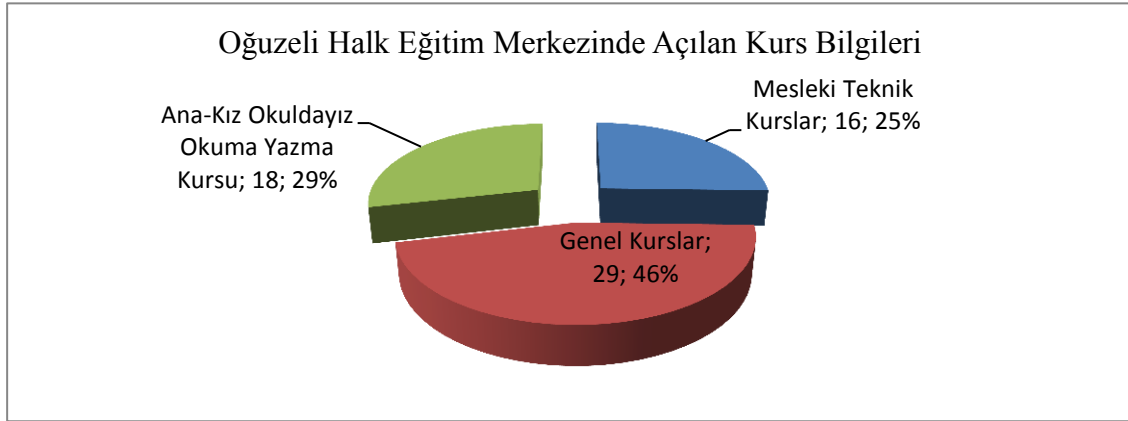
Açılan okuma-yazma kurslarında 2011-2012 eğitim-öğretim yılında 44 erkek ve 282 bayan olmak üzere toplam 326 kursiyer kurs almış olup, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında (Haziran ayına kadar olan verilerdir.) ise 50 erkek 156 kadın toplam 206 kursiyer kurs almıştır (Tablo 4.32).

4.2.2.6.(1).Hayat Boyu Öğrenme

Okuma-yazma bilmeyenlerin sayısı : 1002
 İlçe Nüfusu : 17.014
 Okuma-yazma oranı : % 94,2

Tablo 4.33.Oğuzeli Halk Eğitim Merkezinin Açmış Olduğu Kurs Bilgileri (Oğuzeli Halk Eğitim Müdürlüğü).

Kurs Türü	Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı		
		E	K	T
Mesleki Teknik Kurslar	16	159	235	394
Genel Kurslar	29	353	230	583
Ana-Kız Okuldayız Okuma Yazma Kursu	18	44	282	326
Toplam	63	556	747	1.002

Grafik 4.25.Oğuzeli Halk Eğitim Merkezinin Açmış Olduğu Kurs Bilgileri (Oğuzeli Halk Eğitim Müdürlüğü).

Oğuzeli Halk Eğitim Merkezinin düzenlemiş olduğu 16 Mesleki Teknik 29 Genel Kurslar ve 18 Ana-Kız Okuldayız Okuma Yazma Kurslarında 556 Erkek 7.547 Kadın olmak üzere toplam 1303 kursiyere kurslar verilmiştir (Tablo.56).

4.2.2.7.İlçeye Yapılacak İnşaatlar

Tablo 4.34.Oğuzeli’nde Yapılacak İnşaatlar (Oğuzeli İlçe MEM).

Sıra No	Projenin Adı	Baş-Bitiş Tarihi	Proje Bedeli	2012 Yılı Yatırımı
1	Oğuzeli Anadolu Lisesi	2012-2013	5.000.000	1.500.000
3	Oğuzeli Ortaöğretim Pansiyonu	2011-2013	3.685.000	1.000.000
Toplam			3.685.000	2.500.000

- Anadolu Öğretmen Lisesi
- Anadolu Lisesi
- Yakacık İlköğretim Okuluna 5 derslik
- Öğretmenevi binasına ihtiyaç vardır.

4.2.2.8.İlçenin Eğitim İhtiyaçları

Öğretmenlerimizin ve öğrencilerimizin sosyal, kültürel ve bilimsel manada gelişmelerinin daha etkin biçimde sağlayabilmek için:

- Öğretmenevine
- Anadolu Lisesi hizmet binasına
- Halk Eğitim Merkezi hizmet binasına

İhtiyaç bulunmaktadır.

4.2.3.Oğuzeli Kütüphanesi

Fotoğraf 4.7.Oğuzeli Kütüphanesinden Bir Görünüm.

İlçemizde T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı olarak 1 adet Halk Kütüphanesi 10.157 adet kitapla öğrencilere ve halka hizmet vermektedir.

İlçe Halk Kütüphanesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğüne bağlı olarak 19.08.1987 tarihinde Halk ve Çocuk Kütüphaneleri yönetmeliği doğrultusunda hizmetlerini sürdürmektedir. Kütüphane, çeşitli konularda 10.157 adet kitap ve çeşitli materyalle hizmet vermektedir. 2012 yılında 420 kişi kütüphane materyalinden faydalanmıştır (Oğuzeli Kütüphane Müdürlüğü).

Kütüphane binası iki katlı olup bir adet okuma salonu, bir adet çok amaçlı salon, müdür odası, teknik hizmetler odası, çay ocağı, kazan dairesi ve deposu bulunmaktadır. Kütüphanede 2 yönetici bulunmaktadır.

4.2.4.Oğuzeli Meslek Yüksek Okulu

Oğuzeli'nde Gaziantep Üniversitesi'ne bağlı bir Meslek Yüksek Okulu (MYO) bulunmaktadır. Yüksekokulumuz, 24.12.2002 Yüksek Öğretim Yürütme Kurulu Kararı ile kurulmuş olup, bünyesinde Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, Muhasebe ve Vergi Bölümü, Yönetim ve Organizasyon Bölümü bulunmaktadır.

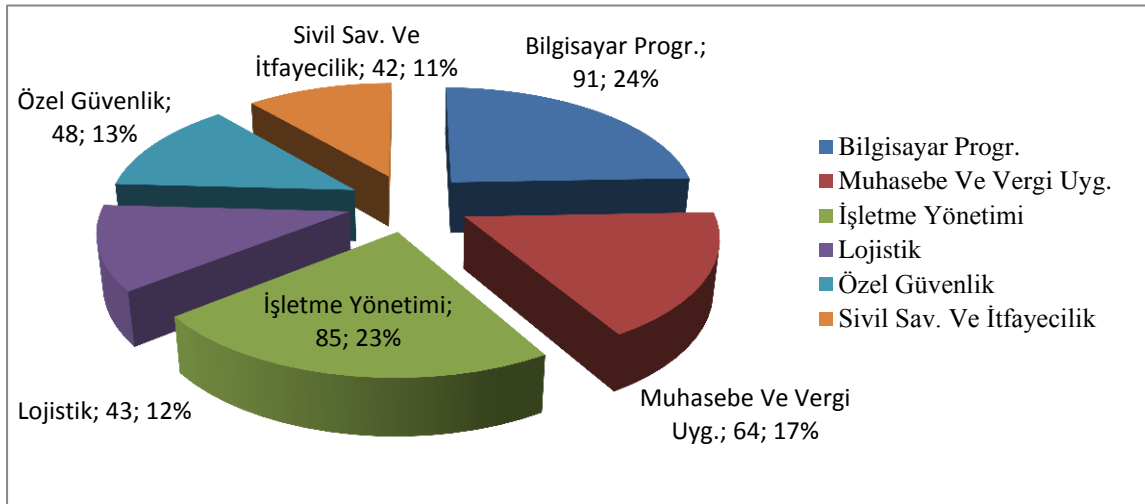

Fotoğraf 4.8.Oğuzeli Meslek Yüksek Okulundan Bir Görünüm.

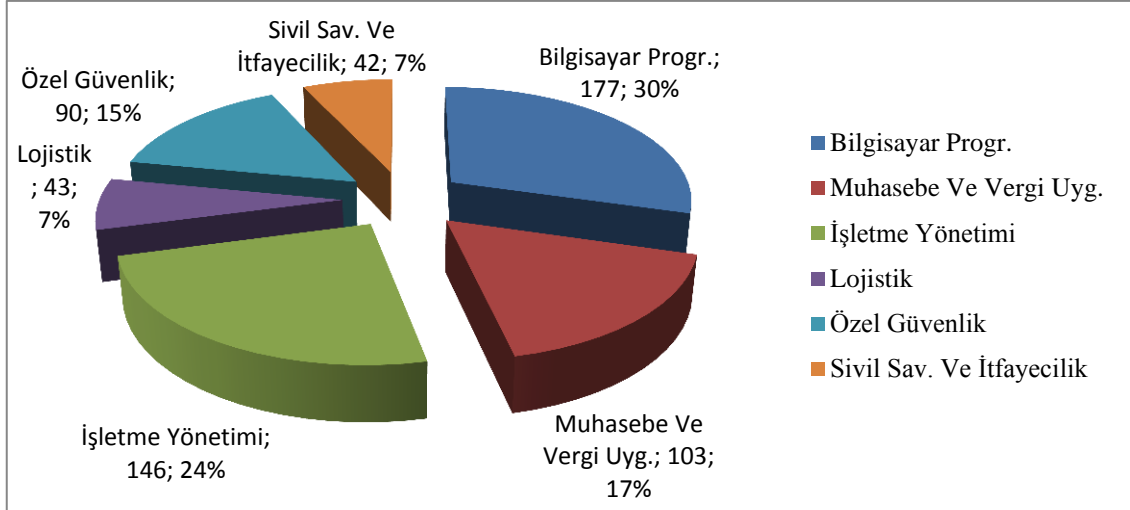
2009 yılında Oğuzeli Meslek Yüksekokulu bünyesinde Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, 2010 yılında ise Ulaştırma Hizmetleri Bölümü kurulmuştur. Bilgisayar Teknolojisi Bölümü bünyesinde Bilgisayar Programcılığı, Muhasebe ve Vergi Bölümünde Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Yönetim ve Organizasyon Bölümünde İşletme Yönetimi, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümünde Özel Güvenlik ve koruma Programı faaliyet göstermektedir.

2010 yılında yapılan çalışmalar neticesinde Yönetim ve Organizasyon Bölümü bünyesinde Lojistik Programı, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü bünyesinde Sivil Savunma ve İtfaiyecilik Programı ile Ulaştırma Hizmetleri Bölümünde Sivil Hava Ulaştırma İşletmeciliği Programları açılmıştır.

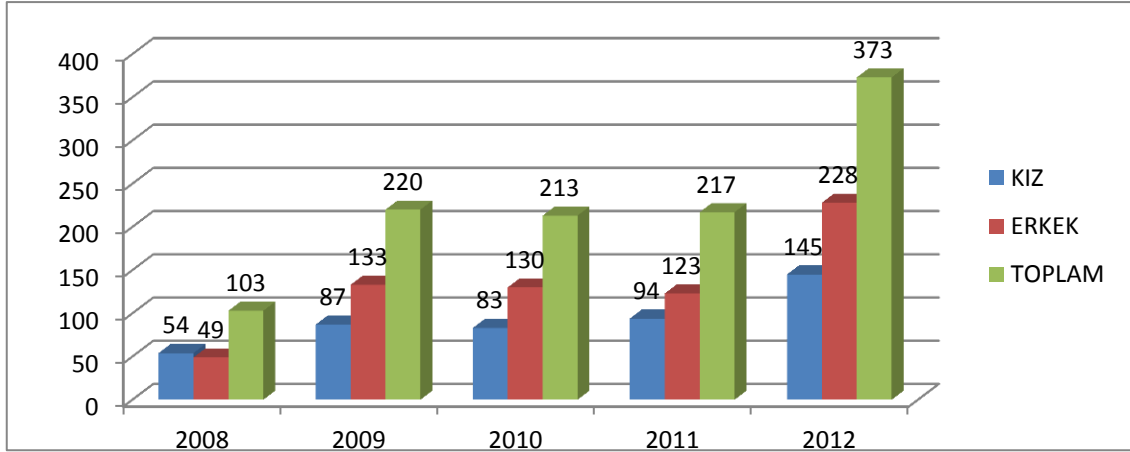
Okulda ayrıca; Bilgisayar Programcılığı, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, İşletme Yönetimi ve Özel Güvenlik ve Koruma Programlarında ikinci öğretimde mevcuttur. Ülkemizin ve bölgemizin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak kurulmuş olan Yüksekokulumuzun hedefi; Gaziantep Üniversitesi'nin temel ilke ve amaçları doğrultusunda, iş gücü piyasasının ihtiyaç duyacağı nitelikli ara elemanları yetiştirmektir. Bu hedefi gerçekleştirmek için; gelişen teknoloji ile uyumlu, modern ve uygulamaya dönük bir eğitim ve öğretim programının uygulanması yolu benimsenmiştir. Oğuzeli MYO, 2012-2013 eğitim öğretim yılında toplam 601 öğrenci ve 22 akademisyenle eğitime devam etmektedir.

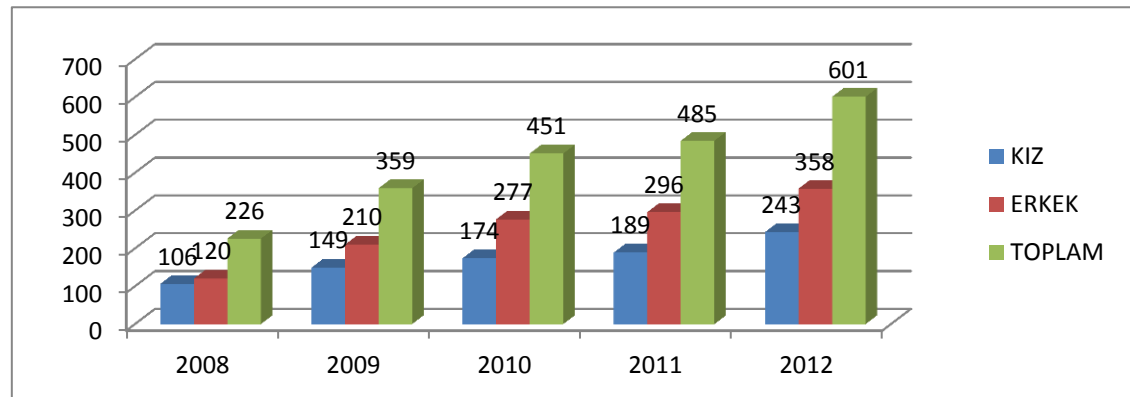
Grafik 4.26. Programlara Göre Yeni Kayıt Yaptıran Öğrenci Sayıları (Oğuzeli Meslek Yüksekokulu).

Grafik 4.27. Programlara Göre Toplam Kayıtlı Öğrenci Sayıları (Oğuzeli Meslek Yüksek Okulu).

Grafik 4.28. Yıllara Göre Yeni Kayıt Yaptıran Öğrenci Sayıları (Oğuzeli Meslek Yüksek Okulu).

Grafik 4.29. Yıllara Göre Toplam Öğrenci Sayıları (Oğuzeli Meslek Yüksek Okulu).

Tablo 4.35.Mevcut Öğrencilerin Giriş Yıllarına Göre Dağılımı (Oğuzeli Meslek Yüksek Okulu).

No	Bölümler / Programlar	2010/2011		2011/2012		2012/2013		T
		E	K	E	K	E	K	
1	Bilgisayar Programcılığı Programı	10	6	39	26	55	36	172
2	Muhasebe Ve Vergi Uygulamaları Programı	4	1	11				16
3	İşletme Yönetimi Programı	1	2	23	30	41	44	141
	Lojistik Programı					19	24	43
4	Mülkiyet Koruma Ve Güvenlik Bölümü							0
	Özel Güvenlik Ve Koruma Programı	2		30	10	42	6	90
	Sivil Savunma Ve İtfaiyecilik Programı					41	1	42
5	Ulaştırma Hizmetleri Bölümü							0
	Sivil Hava Ulaştırma İşletmeciliği Programı							0
	Posta Hizmetleri Programı							0
6	Hukuk Bölümü							0
	Adalet Programı							0
	Sosyal Güvenlik Programı	17	9	103	66	198	111	504

4.2.4.1.Oğuzeli MYO Bölümleri

4.2.4.1.(1).Bilgisayar Teknolojileri Bölümü

Bilgisayar bilimlerinin temel bilgileri ile donatılmış, programlama dillerinin kullanılmasında teknik bilgi ve deneyime sahip, yenilenen teknolojiye kolayca uyum sağlayabilen programcılar yetiştirmeyi hedefleyen bölümde şu anda Bilgisayar Programcılığı Programı ile eğitim-öğretim devam etmektedir.

4.2.4.1.(2).Muhasebe Ve Vergi Bölümü

Muhasebe ve Vergi Bölümünün temel amacı muhasebe ve vergi konusunda hizmet veren muhasebe veya müşavirlik bürolarının, kamu veya özel sektör kuruluşlarının muhasebe ve finans departmanlarının ihtiyacını karşılayacak, analitik düşünme yeteneğine sahip, problem çözen, girişimci muhasebe elemanları yetiştirmektir. Bu amacı, ders içeriklerinin zenginliği ve özel sektörde uzun yıllardır tecrübe edinmiş konusunda uzman öğretim görevlilerinin desteğiyle ve hedeflenen sektörlerin öngördüğü ölçütler doğrultusunda hazırlanmış bir program ile gerçekleştirmektedir.

4.2.4.1.(3).Mülkiyet Koruma Ve Güvenlik Bölümü

Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü'nün amacı kolluk güçleri içinde yer alan özel kolluk alanında istihdama hazır nitelikli personel yetiştirmek ve özel kolluk kapsamında karşılaşılan sorunlara bilimsel çözüm yöntemleri geliştirmektir.

4.2.4.1.(4).Yönetim Ve Organizasyon Bölümü

İşletmecilik alanındaki temel ilkeleri bilen, işletmecilik mesleği ile ilgili çağdaş

teknolojileri kullanan, mesleği ile ilgili mevzuata hâkim, meslek hayatının hukuki sorumluluklarını bilen, ticari hayatı tanıyan, ekonomik gelişmeleri takip edebilen, alanı ile ilgili konularda araştırma ve geliştirme yapabilme yeteneğine sahip kişiler yetiştirmektedir. İş hayatının sevk ve idaresinde yönetime yardımcı olacak, iş hayatında meslek ahlâkının önemini kavramış nitelikli elemanların yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

4.2.4.1.(5).Hukuk Bölümü

Hukuk bölümünün amacı, toplumda bireylerin birbirleri ile ve devletle veya devletlerin birbirleriyle ilişkilerini düzenleyen yasaların uygulanması sırasında ortaya çıkacak anlaşmazlıkların çözümü konusunda çalışacak hukukçuları yetiştirmek ve bu alanda araştırma yapmaktır.

4.2.4.1.(6).Ulaştırma Hizmetleri Bölümü

Bölüm ulaşım araçlarının yapımı onarımı ve işletimi konularında eğitim verirken, öğrencilerin aldıkları makine, motor, elektrik bilgisiyle bu alanlarda çalışa bilirler. Ulaştırma programının amacı, kentler arası ve kent içi ulaşım yollarının projesinin hazırlanması, yapımı bakımı ve onarımı ile taşımacılığın planlanıp yürütülmesi işlerinde, mühendislerle teknisyen ve işçiler arasında görev yapan ara insan gücünü yetiştirmektedir.

4.2.4.1.(7). Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı

Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümünün amacı öğrencilerine iyi bir işletmecilik, muhasebe, finans, pazarlama ve istatistik temeli verdikten sonra edindikleri bilgilerin pratik hayata uygulanmasını sonuçlar çıkarmasını ve yeni stratejiler geliştirmeler yeteneğini kazandırmaktır. Bu maksatla eğitim programının uygulanmasında üniversite-sanayi işbirliğinde en geniş ölçüde yararlanılmaktadır.

Tablo 4.36.Oğuzeli Meslek Yüksek Okuldakilerin Mevcut Öğrencilerin İllere Göre Dağılımı (Oğuzeli Meslek Yüksek Okulu).

No	İli	Bilgi. Prog.		Muh. vergi		İşi. Yön.		Lojistik		Özel Güv.		Siv. Sav. İtf.		TOPLAM
		I. Öğ	II. Öğ	I. Öğ	II. Öğ	I. Öğ	II. Öğ	I. Öğ	II. Öğ	I. Öğ	II. Öğ	I. Öğ	II. Öğ	
26	Malatya	4	4	1	2	0	0	2		3	0	0		16
27	Maras	3	3	4	1	0	2	1		7	6	1		28
23	Mardin	3	4	4	1	0	2	2		1	1	2		20
29	Muş	1	1	0	0	0	1	0		1	0	0		4
30	Niğde	0	1			1								2
31	Ordu	0	1											1
32	Samsun	0				1		1						2
33	Siirt		1				1				1			3
34	Sivas		1											1
35	Tokat	1						1			1	1		4
36	Tunceli		2											2
37	Urfa	7	2	7	4	5	4	4		4	2	3		42
38	Van	1					1			1		1		4
39	Yozgat										1			1
40	Bayburt									1				1
41	Karaman							1			2			3
42	Kırıkkale									1				1
43	Batman		3		1	2		1		1				8
44	Şırnak	1	1	2		1				3	1			9
45	Ardahan	1												1
46	Kilis	4	5	1	0	5	2	1		3	2	1		24
47	Osmaniye	0	2	1	1	2	1	4			1	3		15
	Toplam	26	31	20	10	17	14	18	0	26	18	12	0	601

Oğuzeli Meslek Yüksek Okulunda okuyan öğrencilerin mevcut illere göre dağılımına baktığımızda 42 öğrencinin Şanlıurfa ili en fazla öğrenci bulundururken bu ili 28 öğrenci ile Kahramanmaraş 24 öğrenci ile Kilis ve 20 öğrenci ile Mardin ili takip etmektedir.

4.3.Oğuzeli'nin Ekonomik ve Ticari Fonksiyonu

Bir yerleşmenin ekonomik yapısını temel taşı ve yürütücü unsuru ticari fonksiyonlardır. Başka bir ifadeyle merkezi özellik gösteren bir yerdeki ticari faaliyet o yerleşmenin ekonomik faaliyetlerine yön veren temeli teşkil etmektedir. Oğuzeli'nin Gaziantep il merkezine yakın olması ticari fonksiyonunu olumsuz etkilemiştir. Ekonomik faaliyetler genel olarak üç büyük grupta toplanır:

- Tarım (tarım, hayvancılık, ormancılık, balıkçılık)
- Sanayi (madencilik, imalât, sanayii, elektrik, gaz, su)
- Hizmetler (inşaat, ticaret, ulaştırma, malî kurumlar, sosyal ve kişisel hizmetler)

Şehirler, üretici ve tüketici arasında aracılık yapılan yerleşmelerdir. Bu aracılıktan gerek kendi sakinleri gerekse çevreleri istifade etmektedir. Şehirlerde ticari hayatın gelişimi birçok faktörün etkileşimi ile mümkündür. Nüfusun miktarı, çevresinin

özellikleri, sanayi faaliyetlerinin mevcut oluşu, şirketleşmenin varlığı, ulaşım ve bankacılık faaliyetleri bunlardan birkaçıdır (Aliğaoglu ve Uğur, 2010:1-68).

Oğuzeli'nde 2012 yılında ticaret fonksiyonlarında istihdam edilenlerin sayısı 1.121 kişidir. Bu hizmetler sektörü içerisinde %58,3'üne karşılık gelmektedir.

Fotoğraf 4.9.Oğuzeli'nde Bir Beyaz Eşya Satan Alış-Veriş Merkezi.

Oğuzeli'nde ticari iş yerleri daha çok günlük periyodik ihtiyaçlara dayalı iş yerlerinden oluşmaktadır. Gıda ve giyim eşyası satan işyerlerinin oranı çok fazladır. Ticari fonksiyonun çok fazla gelişmediği Oğuzeli şehrinde 1 adet Ziraat Bankası şubesi faaliyet göstermektedir.

Ticari faaliyetlerin dağılımı açısından bakıldığında, Oğuzeli Şehri'nin çevresindeki kırsal yerleşmelerin merkezilik fonksiyonuna sahip olan ilçe merkezinde toplandığı görülür. Araştırma sahasında bu duruma örnek oluşturabilecek biçimde önemli sayılabilecek küçük ölçekli ticari faaliyetler Oğuzeli İlçe merkezinde Barak Caddesi (Fotoğraf.20)üzerinde yoğunlaşmıştır. Oğuzeli'nde 2012 yılı itibariyle 443 ticari iş yeri bulunmaktadır. İlçede yapılan ticaret genelde perakende ticaret şeklindedir. Bunlar arasında günlük ihtiyaçlara yönelik işletmeler (Bakkal Ve Büyük Market 54, Berber ve Kuaför 17, Pazarcı 18, Kahvehane 14) ve periyodik ihtiyaçları karşılayanlar (Tuhafiye 6, Kırtasiye 4, Elektrik Tesisat 14) başta gelir (Tablo 6).Oğuzeli Şehri'nde ticari yoğunluk ağırlıklı olarak Barak Caddesine toplanmıştır. Bu caddenin yanında İnönü Caddesi, Fevzi Çakmak Caddesi ve Menderes Caddesi üzerinde toplanmıştır (Tablo 4.37).

Fotoğraf 4.10.Barak Caddesinden Bir Görünüm.

Tablo 4.37.Oğuzeli'nde 2012 Yılı Faal Halde Olan Ticari İşletmeler (Oğuzeli Esnaf ve Sanatkârlar Odası).

Meslek Grubu	Faal İşyeri	Meslek Grubu	Faal İşyeri
Ayakkabı Satıcısı	7	Kundura Tamircisi	6
Av Bayii	4	Kuruyemiş	2
Bakal Ve Büyük Market	54	Kuyumcu	3
Berber Ve Kuaför	17	Lastik Tamircisi	4
Beyaz Eşya Satıcısı	6	Lokanta-Restoran	9
Bilgisayar Malzemesi Satıcısı	2	Madeni Yağ	1
Benzin İstasyonu	7	Manifaturacı	4
Büfe	3	Manav	5
Balıkçı	1	Marangoz	15
Çay Ocağı	8	Mobilyacı	22
Cep Telefon Satıcısı	5	Motosiklet Tamircisi Ve Bisikletçi	3
Çiçekçi	2	Otel	2
Çorbacı	2	Oto Yağlama Yıkama	3
Dondurma	2	Oto Lastikçi	4
Eczane	6	Pastane	6
Elek. Tesisat ve Tamirâtı	14	Pazarıcı	18
Elektronik Cihaz Tamiri	4	Parfümeri Eşyası Satıcısı	2
Emlakçı	6	Perdecî	2
Fırıncı	12	Saatçi	4
Fotoğrafçı	4	Sihhi Tesisat	5
Hırdavat	6	Sigortacı	3
Hızarcı	8	Sobacı	4
Hububat Ve Un Satıcısı	10	Şarküteri	4
Hurdacı	5	Telefon Bayisi	12
İnşaat Malzemesi Satıcısı	5	Ticaret Yapan İş Yerleri	22
İnternet Kafe	8	Terzi	12
Konfeksiyoncu	4	Tüpçü	4
Kantinci	7	Tuhafiye	6
Kahvehane	14	Un-Kepek-Yem Satıcısı	6
Kasap	14	Zaireci	1
Kuru Temizleme	1	Ziraat İlaç Ve Tarım Aletleri	4
Kaynakçı	8	Züccaciye	2
Kırtasiye	4	Toplam	443

Araştırma sahasında ekip dikme faaliyetleri ve hayvancılık ile üretilen ürünlerin satışı dışında, temel ihtiyaçların karışlanması için İlçe Merkezi'nde Çarşamba günleri pazar kurulmaktadır. Oğuzeli şehrinde ticareti canlandıran bir başka faktör 'de semt pazarıdır. Oğuzeli merkezi ve çevresindeki kırsal alanlardan pazarlara alış-veriş yapmaya gelenler ticari açıdan bir yoğunluk oluşturlar (Fotoğraf 4.10) .

Bu pazarlar mevsime özgü sebze- meyvenin yanı sıra, çeşitli türden temizlik malzemeleri ile basit ev gereçleri ve giysi gibi ürünler satılmaktadır. Yakın çevredeki köylerde üretilen ürünlerin satışının da yapıldığı bu pazarlar, ticari faaliyetin bir nebze canlılık kazandığı alanlar olmakla birlikte ortaya çıkan faaliyetin tamamen temel ihtiyaçların karşılanmasına yönelik olduğu ve belirli bir ticari hacimle sınırlı kaldığı ifade edilebilir.

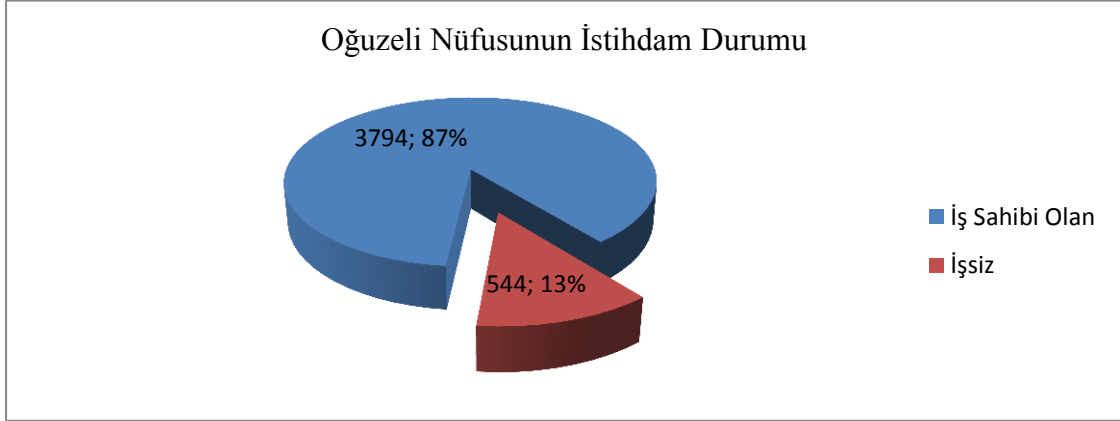

Fotoğraf 4.11.Oğuzeli Pazarından Bir Görünüm.

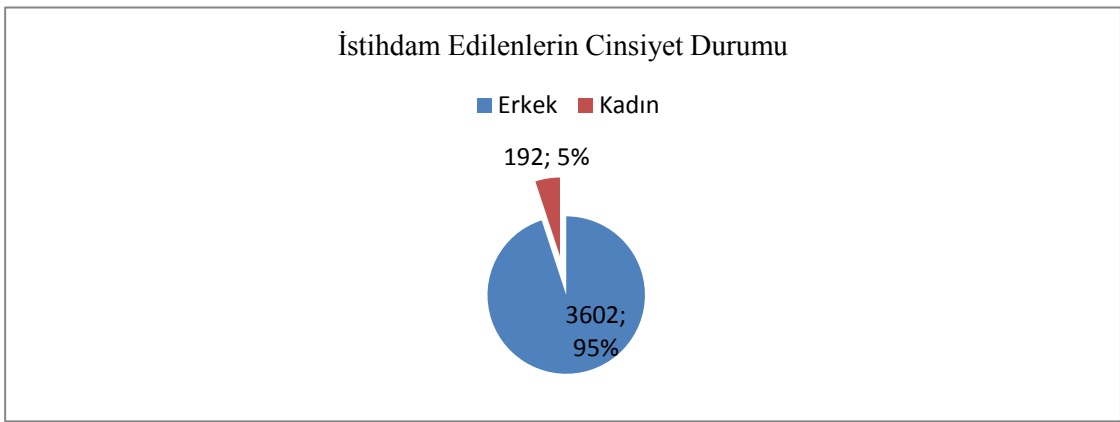
Tablo 4.38.Oğuzeli'nde 2012 Yılı İş Gücü Durumu (TUİK).

İl	İlçe	Cinsiyet	İstihdam	İşgücü			İşgücünde Olmayan		Bilinmeyen	
				%	İşsiz	%	%	%	%	
Gaziantep	Oğuzeli	Toplam	3.794	100	544	100	4.924	100	2	100
		Erkek	3.602	94.9	462	84.9	1.510	30.6	1	50
		Kadın	192	5.1	82	15.1	3.414	69.4	1	50

Çalışma çağındaki nüfus dilimi içinde bulunan ve belirli bir işi olan nüfusa “çalışan nüfus” veya “aktif nüfus” denir. Çalışma çağındaki nüfus dilimi içerisine girdiği hâlde işi olmayan nüfusa da “iş gücüne dâhil olmayan” nüfus veya “işsiz nüfus” adı verilmektedir. Oğuzeli'nde 2012 yılı itibariyle faal nüfus sayısı toplam 4.338 kişidir. Bu nüfusun 3.794 (% 87) kişisi istihdam edilirken 544 (%13) kişi işsiz durumdadır. İşgücünde olmayan nüfus dediğimiz 65 yaş üstü ve 18 yaş altı nüfusun sayısı ise 4.924 kişidir (Tablo 4.39).

Grafik 4.30.Oğuzeli Nüfusunun İstihdam Durumu (TUİK).

Grafik 4.31.Oğuzeli'nde İstihdam Edilenlerin Cinsiyet Durumu (TUİK).

İstihdam edilenlerin 3.794 kişinin 3.602'si (%94,9) erkeklerden oluşurken 192'si (%5,1) kadınlardan oluşmaktadır (Grafik 4.31).

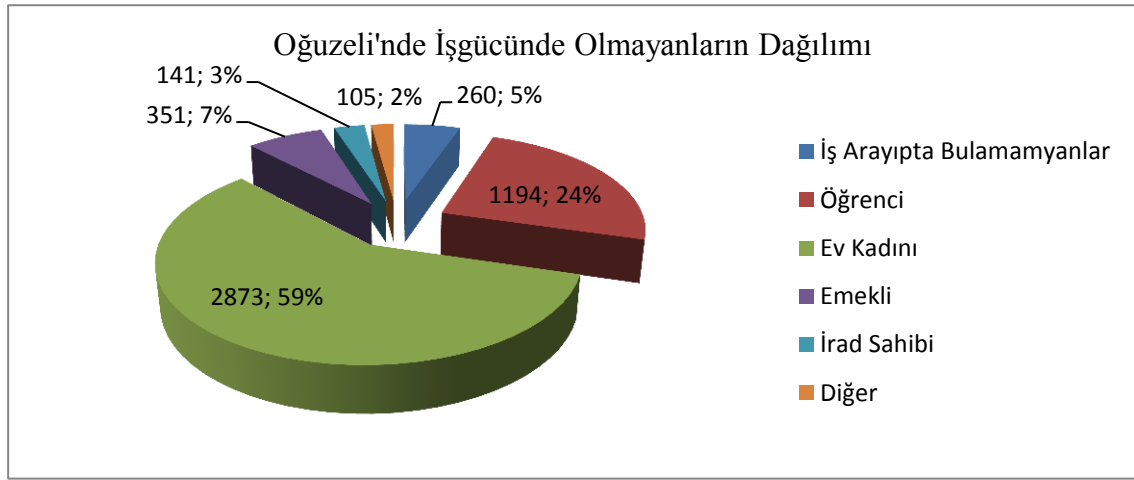

Grafik 4.32.Oğuzeli'nde İşsizlerin Cinsiyet Dağılımı (TUİK).

Oğuzeli'nde İşsizlerin cinsiyet dağılımı incelendiğinde 544(%84,9) olan işsizlerin 462 kişi erkeklerden oluşurken 82 (%15,1) kişide kadınlar oluşturmaktadır (Grafik 4.32).

Tablo 4.39.Oğuzeli İlçe Merkezi 2012 Yılı Cinsiyete Göre 12 Yaş Üstü İş Gücünde Olmayan Nüfus(TUİK).

İl	İlçe	Cinsiyet	İş Arayıp, Son 3 Ayda İş Aramayan	Öğrenci	Ev Kadını	Emekli	İrad (kazanç)Sahibi	Diğer
Gaziantep	Oğuzeli	Toplam	260	1.194	2.873	351	141	105
		Erkek	212	746		325	124	103
		Kadın	48	448	2.873	26	17	2

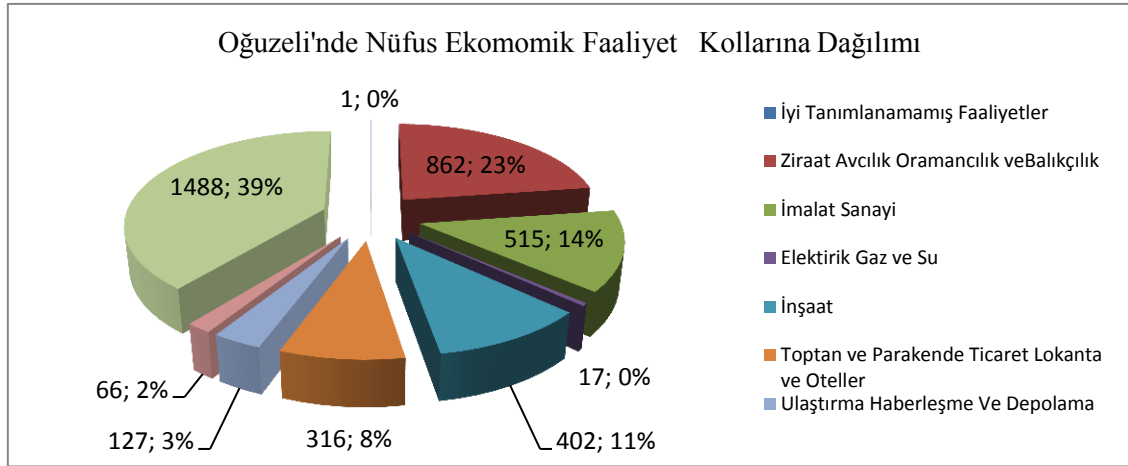
Grafik 4.33.Oğuzeli'nde İşgücünde Olmayanların Dağılımı.

İşgücünde olmayanların toplam kişi sayısı 4.924'tür. İşgücünde olmayanların 1.510(%30,6) kişisi erkek iken 2.414 (%69,4) kişisi kadındır. İşgücünde olmayanların 260'ı (%5) son 3 ayda iş arayıp da bulamayanlardan oluşurken bunların 212'si(%81,5) erkeklerden, 48 (%18,5) tanesi de kadınlardan oluşmaktadır. Toplam 1.194 (%24) öğrenci sayısının 746'sını (%62,4) erkekler oluştururken 448'ini(%37,6) kızlar oluşturmaktadır. 2.873 (%59) olan ev kadını. 141'i (%3) İrad (Kazanç) sahibi olan ve 105'ide (%2) diğerlerinden oluşmaktadır (Grafik 4.33).

Tablo 4.40.Oğuzeli'nde 2012 Yılı Ekonomik Faaliyet ve Cinsiyete Göre İstihdam Edilen 12 Yaş Üstü Nüfus (TUİK).

İl	İlçe	Cinsiyet	İyi Tanımlanmamış Faaliyetler	Ziraat, Avcılık, Ormancılık Ve Balıkçılık	İmalat Sanayi	Elektrik, Gaz Ve Su	İnşaat	Toplan Ve Perakende Ticaret, Lokanta Ve Oteller	Ulaştırma, Haberleşme Ve Depolama	Mali Kurumlar, Sigorta, Taşınmaz Mallara Ait İşler Ve Kurumları, Yardımcı İş Hizmetleri	Toplam Hizmetleri, Sosyal Ve Kişisel Hizmetler
Gaziantep	Oğuzeli	Toplam	1	862	515	17	402	316	127	66	1.488
		Erkek	1	620	489	17	399	312	121	53	1.290
		Kadın	0	242	26	0	3	4	6	13	198

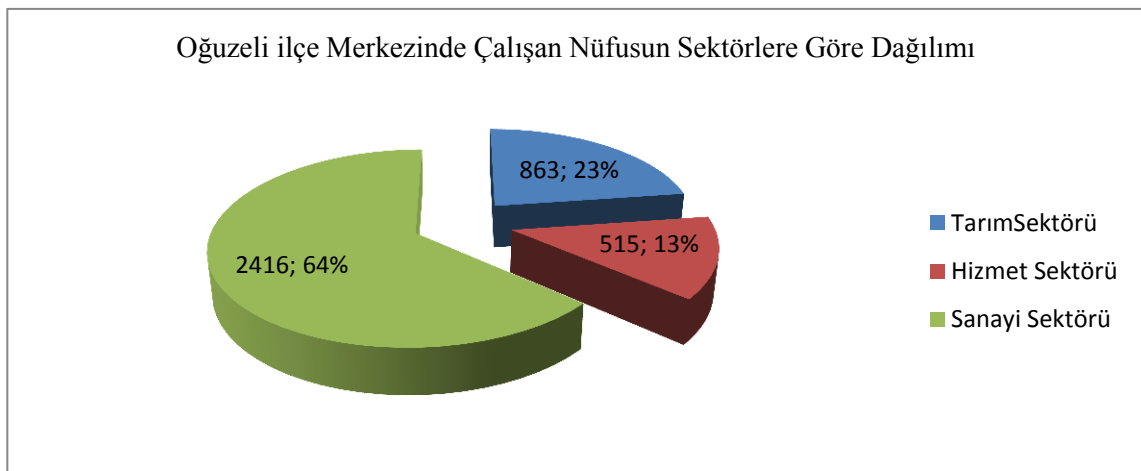
Oğuzeli’nde ekonomik faaliyet ve cinsiyete göre istihdam edilen nüfus yapısı incelendiğinde 3.794 olan 12 yaş üstü nüfusun İyi Tanımlanmamış olan meslek grubunda 1 kişi, Ziraat, Avcılık, Ormancılık ve Balıkçılıkla 862 kişi, İmalat Sanayinde 515 kişi, Elektrik, Gaz Ve Su işlerinde 17 kişi, İnşaat alanında 402 kişi, Toptan ve Perakende Ticaret, Lokanta Ve depolamada 127 kişi, Mali Kurumlar, Sigorta, Taşınmaz Mallara Ait İşler ve Kurumları, Yardımcı İş Hizmetlerinde 66 kişi ve Toplum Hizmetleri, Sosyal ve Kişisel Hizmetlerinde 1.488 kişi istihdam edilmektedir.

Grafik 4.34.Oğuzeli’nde 2012 Yılı Nüfusun Ekonomik Faaliyet Kollarına Dağılımı (TUİK).

Tablo 4.41.Oğuzeli İlçe Merkezinde 2012 Yılında Çalışan Nüfusun Sektörlere Göre Dağılımı (TUİK).

Sektörler	Erkek	%	Kadın	%	Toplam	%
Tarım	621	71.9	242	28.1	863	22.8
Sanayi	489	95	26	5	515	13.6
Hizmet	1.924	75	492	25	2.416	63.6

Grafik 4.35.Oğuzeli ilçe Merkezinde Çalışan Nüfusun 2012 Yılı Sektörlere Göre Dağılımı (TUİK).

Ülkelerin gelişmişlik ölçütlerinden biri de toplam nüfus içindeki aktif nüfus oranı ve aktif nüfusun faaliyet kollarına göre dağılımıdır. Bu konuda belirleyici olan faaliyet kolları tarım (birincil), sanayi (ikincil) ve hizmet (üçüncül) sektörüdür. Gelişmiş ülkelerde tarım alanında çalışan nüfus oranı azdır. Türkiye’de çalışan nüfusun en fazla olduğu ekonomik faaliyet kolu tarımdır. Cumhuriyetin ilk yıllarında tarım alanında çalışanların oranı daha fazla iken sanayi ve hizmet sektöründeki gelişmelere paralel olarak azalmaktadır.

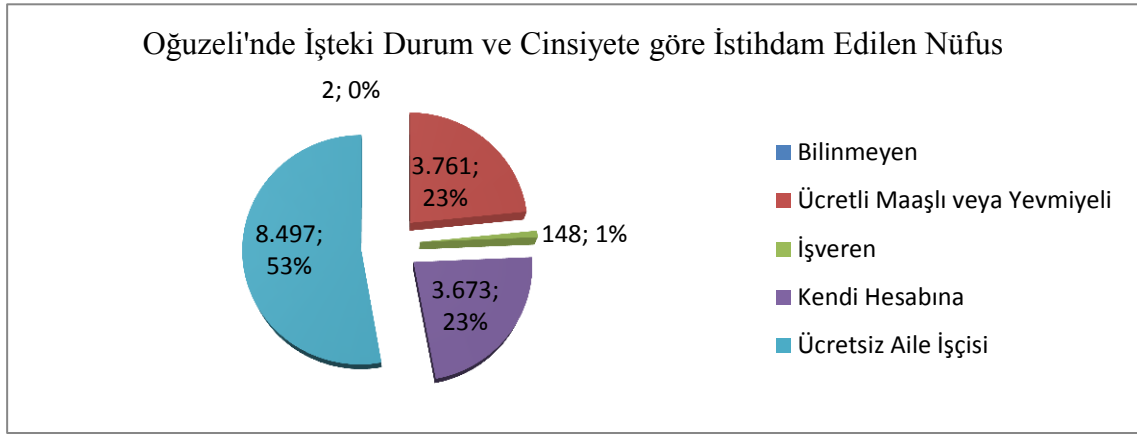
Toplam 3.794 olan faal nüfusun 2.416’sı (%63,6’sı) hizmet sektöründe, 863’ü(%22,8’i) tarım sektöründe ve 515’i (% 16’sı) ise sanayi sektöründe çalışmaktadır (Tablo 4.41). Şehrin fonksiyonel özelliklerinde 2010-2012 yılları arasında önemli değişimler olmuştur. Bunların hiç kuşkusuz en önemlisi hizmet sektöründe çalışan nüfusun toplam faal nüfus içindeki payının % 30’dan % 63,3’e yükselmesinin yanında tarım sektöründe çalışan nüfusun % 60’ının % 22,8’e düşmesidir. Sanayi sektöründe çalışan nüfusun payı ise % 6,8’den %13,6’ya yükselmiştir. Tarım sektöründe çalışan nüfusun azalması hizmet ve sanayi sektöründe nüfusun artmasını sağlamıştır. Oğuzeli’nde faal nüfus 2010 yılında 3.149 iken 2012 yılında artarak 3.794’e yükselmiştir (Tablo 4.42).

Tarım sektöründe çalışan toplam 862 (%22,8) kişinin 620’si (%71,9) erkek 242 (% 28,1) kadınlardan oluşmaktadır. Sanayi sektöründe çalışan 515 (13,6) kişinin 489’unu (%94,9) erkekler oluştururken 26’sını (%5,1) kadınlar oluşturmaktadır. Hizmet sektöründe çalışan 2.416 (%63,6) kişinin ise 1.924’ü (%79,6) erkeklerden oluşurken 492’sini (%20,4) kadınlar oluşturmaktadır (Grafik 4.36).

Tablo 4.42. Oğuzeli’nde İşteki Durum ve Cinsiyete Göre İstihdam Edilen Nüfus (12 ve daha yukarı yaştaki nüfus) (TUİK).

İlçe Toplamı		İşteki Durum					
İl	İlçe	Cinsiyet	Bilinmeyen	Ücretli, Maaşlı Veya Yevmiyeli	İşveren	Kendi Hesabına	Ücretsiz Aile İşçisi
Gaziantep	Oğuzeli	Toplam	2	3.761	148	3.673	8.497
		Erkek	2	3.499	110	3.275	1.972
		Kadın		262	38	398	6.525

İşteki duruma göre çalışma şartları ise şöyledir. Bilinmeyen 2 kişi Ücretli, Maaşlı Veya Yevmiyeli 3.761(% 23) kişi İşveren 148 (%1) kişi Kendi hesabına 3.673 (%23) kişi Ücretsiz Aile İşçisi 8.497(%53) kişiden oluşmaktadır (Tablo 4.43).

Grafik 4.36.Oğuzeli'nde İşteki Durum ve Cinsiyete Göre İstihdam Edilen Nüfus(12 ve daha yukarı yaştaki nüfus) (TUİK).

Fotoğraf 4.12.Oğuzeli'nde Yapılan Kurutmalıktan Bir Görünüm.

Ticari yönü Kurutmalık; İlçemizde en yaygın olan tarım ürünlerinin başında kurutmalık gelmektedir, Patlıcan, Biber ve Kabak gibi ürünler iklim şartları nedeniyle kurutmalık çalışma alanımızda üretilmekte olup Türkiye ve Dünyanın birçok ülkesine ilçeden ihraç edilmektedir(Fotoğraf4.14). Kavakçılık; ilçemiz güneydoğu bölgesindeki en yüksek hacimli kavak ticaretinin merkezi durumundadır, üretim, alım ve satım yapılmaktadır, önemli bir oranı da ihracata gitmektedir. Narcılık; 1970 yıllarda ticari olarak üretilen nar daha sonra bölgenin sembolü haline gelmiştir, 1992 yılına kadar üretimin % 80'i ihraç edilirken gün geçtikçe bu oran azaldığı gibi üretim de ona paralel olarak azalmıştır.İlçede halkın büyük bir bölümü tarımla uğraşmaktadır. Ticaretle uğraşanlar ise Barak Caddesi, Fevzi Çakmak Caddesi, İnönü Caddesi ve Mustafa Kemal Bulvarı üzerindeki küçük dükkânlarda ticari faaliyetlerini devam ettirmektedirler. Oğuzeli'nde üretilen sebze ve meyvelerin satışı için bir sebze hali mevcuttur. Tarıma elverişli olan arazilerin büyük bir bölümünde susuz şartlarda zeytincilik, fıstıkçılık, bağcılık, hububat ve bakliyatçılıkla uğraşılmaktadır. Sulu tarımın yapıldığı yerlerde ise bol miktarda nar üretimi yapılmaktadır.Oğuzeli'nde hâkim ekonomik faaliyet kolları içerisinde hizmetler fonksiyonu gelişmiş, bir şehir özelliği taşımaktadır. Bunun yanında şehirde Havaalanı Sanayi bölgesinin olması nedeniyle sanayi fonksiyonu gelişen bir

yerleşmedir. Tilbaşer ovası ve Oğuzeli ovasının verimli tarım arazilerinin var olmasında Oğuzeli’nde tarım sektörünü geliştirmesine neden olmuştur.

4.4. Oğuzeli’nin Sanayi Fonksiyonu

Sanayiinin daha çok şehir ve yakın çevresinde gelişiminin birçok nedeni vardır. Şehirlerde, çeşitli faaliyetlerin coğrafik olarak bir yerde yoğunlaşması ile ortaya çıkan kazançlar anlamına gelen toplanma ekonomileri (agglomeration economies) nedeniyle, değişik sanayi türlerinin birbirinden yararlanması mümkün olduğu gibi, yine aynı nedenlerle işgücü bulma kolaylığı da ortaya çıkmaktadır. Toplanma ekonomisi sonucu ortaya çıkan bir başka etki de şehirleşme ekonomisidir (urbanisation economies). Sanayi faaliyetleri, bu ekonomi sayesinde, şehrin kendi sakinlerine sunduğu hizmetlerden (belediye hizmetleri, bankacılık gibi) yararlanabilmektedir. Ayrıca şehirlerde ulaşım sonucu ortaya çıkan bir takım kolaylıklar da vardır. Bu kolaylıklar gerek hammadde ve mamul maddenin naklini kolaylaştırmakta gerekse bilginin şehirlerde toplanmasını sağlamaktadır (Wheeler ve Müller, 1986:132-136).

Tablo 4.43.Havaalanı Sanayi Bölgesinde Faaliyet Gösteren Sanayi Kolları (Oğuzeli Havaalanı Sanayi Bölgesi Derneği).

Sektör Adı	Firma Sayısı
Ahşap-Orman Ürünleri	1
Ambalaj	1
Boya	2
Çelik-Büro Mobl.	1
Elektronik-Elektrik	1
Enerji	1
Gıda	27
İnşaat Malz.	1
İplik Boyama	3
Kimya	8
Makine-Ends.	3
Metal	1
Mobilya	3
Petrol Ürünleri	1
Plastik-Ambalaj	9
Pvc	4
Sentetik Dokuma	7
Suni Deri	1
Taşımacılık-Kargo	4
Tekstil	18
Torna- Hırdavat	6
Yem	2
Diğer	3
TOPLAM	108

Sanayi, işlenmemiş ve yarı işlenmiş maddeleri bir emek ve enerji yardımıyla insana yararlı hale getirme olayıdır. İnsanların başlıca ekonomik faaliyetlerinden birisi, kalkınma ve küreselleşmenin motoru sanayidir. Bu yolla hammaddelerin şekilleri değiştirilir, daha kullanılabilir hale getirilir ve değerlendirilir (Tümerekin ve Özgüç, 2007:270-358).İlçede sanayi yeni gelişmektedir. Gaziantep sanayisinin son on yıllık gelişme sürecinde kendine seçtiği en yeni gelişme alanı havaalanı bölgesidir. Körkün ya

da Büyük Şahinbey kasabası sanayi bölgesi olarak da bilinen bu bölgede yatırımlar tekstil sektörü ağırlıklı olmakla beraber, kimya, plastik, gıda ve makine imalat sanayinde faaliyet gösteren firmalar da bulunmaktadır.108 işyerinin faaliyet gösterdiği bu bölgede ‘‘Organize Sanayi Bölgesi’’ olma çalışmalarını devam etmektedir.

Oğuzeli’nde bulunan Havaalanı Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren sanayi kollarını incelendiğinden fazla 27 fabrikayla Gıda sanayisi,18 fabrikayla Tekstil sanayisi,9 fabrikayla Plastik-Ambalaj sanayisi faaliyet göstermektedir.

Oğuzeli şehrinde çalışan nüfusun % 13,6’sını istihdam edildiğı sanayi sektörü, faal nüfus içindeki payını itibariyle tarım ve hizmetlerden sonra üçüncü sırada gelir. Sanayi sektöründe 515 çalışanın 489’u (%95’i) erkekler ve 26’sında (%5’i) kadınlardan oluşmaktadır (Oğuzeli’nde gidiş geliş yapanların sayısıdır).

Araştırma sahasında tarıma dayalı gıda ve tekstil sanayi tesisleri ön plandadır. Oğuzeli’nde gıda sanayi alanında özellikle Zeytin Yağı Fabrikası ve Antep Fıstığı işletme tesisi bulunmaktadır.

5.OĞUZELİ’NİN FONKSİYONEL ÖZELLİKLERİ

Beşeri eserlerin en görkemlilerinden birisi olarak göze çarpan şehirler, bünyesinde barındırdığı insanların bütün ihtiyaçlarını başka yerleşmelere muhtaç olmadan yerinde karşılayabilecek fonksiyonlara sahip, belediye örgütlü yerleşmelerdir. Şehirler, mevcut çeşitli fonksiyonları ile insanların kültür seviyelerinin yükselmesi ve iktisaden kalkınmalarına hizmet etmektedir. Şehir yerleşmelerinde belirleyici özellik şehrsel fonksiyonlardır. Çünkü nüfus miktarından çok, şehir halkının kültürel ve ekonomik durumu, yaşama ile çalışma seviyesi ve bütün bunların neticesinde etki alanlarının genişliği önemlidir (Göney,1995:138-139). Şehir olarak tanımlanan bir yerleşmenin gerçekten şehir olup olmadığının belirlenmesinde fonksiyonlar en önemli unsurdur.

5.1.Oğuzeli’nin Yönetim Fonksiyonu

Şehrsel fonksiyonlardan biri de yönetim fonksiyondur. Ticaret, sanayi ve kültürel fonksiyonlar hemen hemen eş zamanlı olarak ortaya çıktıkları halde, yönetim fonksiyonu devlet yöneticileri tarafından sonradan verilir. Yönetim fonksiyonu sadece şehirlere ait bir fonksiyon da değildir. Ancak şehrsel yönetim fonksiyonu belirli bir etki alanına sahiptir (Beaujeau-Garnier ve Chabot, 1967:189). Merkezî fonksiyonlardan biri olan yönetim fonksiyonunun belirmesi ile birlikte şehirlerde birtakım gelişmeler olur ve buna bağlı olarak nüfusları artar.

Yönetim fonksiyonunun tarihî boyutu vardır. Başka bir deyişle, yönetim fonksiyonunda zamanla değişiklikler meydana gelebilmektedir. Bu değişikliklerin başlıca nedenleri “politik görüşte meydana gelen değişiklikler, nüfus yapısında ve dağılışında meydana gelen değişiklikler” (Karaboran,1989: 81-118).

Bir yerleşmenin en önemli fonksiyonlarından olan idari fonksiyon o yerleşmenin gelişmesi ve merkezi yer olarak önem kazanmasında rol oynayan önemli faktördür. Çünkü yönetim ile ilgili bütün tesisler merkezde toplanmış olup ülke yönetiminin en üst düzeydeki temsilcileri, bu merkezde topluma hizmet vermektedir. Bu nedenle şehirlerin merkezi yer olarak bünyelerinde toplamış oldukları kamu kurum ve kuruluşları, yönetim fonksiyonunun uygulayıcısı olarak ilçe merkezi genel görünümünün değişmesinde önemli bir yere sahiptir (Avcı,2004:9-28).

Fotoğraf 5.1.Oğuzeli Kaymakamlığından Bir Görünüm.

İdari bakımdan 1 Ocak 1946 yılına kadar Büyük Kızıllıhisar adında bir köy olan yerleşme bu tarihten sonra ilçe hüviyeti kazanmıştır. Bu dönemde ilçe statüsüne getirilen Oğuzeli' de 1946'dan sonra birçok resmi kurum ve kuruluş zorunlu olarak teşkilatlanmıştır. 1946 yılından 1999 yılına kadar ilçe olarak kalan Oğuzeli 5216 sayılı Büyükşehir Belediye kanunu ile merkez ilçe konumuna gelen Gaziantep merkez ilçesi olmuştur. Oğuzeli, 556 km² alanıyla, merkezde yaşayan nüfusun ve merkeze bağlı bulunan 66 köy ve 16 çevre mahalle yerleşmesinin yönetim merkezidir, Oğuzeli resmi ve idari işlerinin yapıldığı, yönetim merkezi konumundadır.

Bilindiği gibi, kır ve şehir ilişkilerini geliştiren, şehre merkeziyet gücünü kazandıran fonksiyonların en önemlilerinden biri, kuşkusuz yönetim fonksiyonudur. Zira bu fonksiyonun uygulayıcısı durumundaki çeşitli kuruluşlar ve devlet daireleri, genellikle il ve ilçe merkezlerinde toplanmışlardır. Bu fonksiyonda istihdam sağlayan başlıca kamu kurum ve kuruluşları arasında; Oğuzeli Kaymakamlığı, Oğuzeli Belediyesi, İlçe Emniyet Müdürlüğü, İlçe Jandarma Komutanlığı, Vergi Dairesi, İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (Yeşildere Mahallesi), Müftülük, PTT ve Tapu Sicil Müdürlüğü yer almaktadır.

Oğuzeli Kaymakamlığı Subaşı Mahallesi, İlçe Emniyet Müdürlüğü Subaşı Mahallesi, Oğuzeli Belediyesi, Oğuzlar Mahallesi ve İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Yeşildere Mahallesiindedir.

Oğuzeli şehrinde, yönetimle ilgili birimlerde çalışan toplam nüfus sayısı, 803 kişidir (Tablo 5.1). Oğuzeli şehrinin gelişmesinde, kuşkusuz yönetim fonksiyonunun da önemli bir yeri bulunmaktadır. Çünkü sadece yönetimle ilgili birimlerde çalışan 803 kişiyi değil, aynı zamanda yönetimle ilgili herhangi bir dairede işi olan nüfusun da şehre gelmesi; özellikle ticareti ve ulaşımı teşvik etmesi açısından da düşünülmesi gereken bir konudur.

Grafik 5.1. Oğuzeli İdari Yönetiminde Çalışanların Dağılımı (Oğuzeli Kaymakamlığı).

Tablo 5.1.Oğuzeli Şehrinde Kamu Kurumlarında Çalışanların Kurumlara Göre Dağılımı (Oğuzeli Kaymakamlığı).

Kurum Adı	Bulunduğu Mahalle	İşgücü	%'si
Askerlik Şubesi	Oğuzlar Mah.	23	2.8
Belediye	Oğuzlar Mah.	29	3.6
Sağlık Kurumları	Oğuzlar Mah.	150	18.6
Emniyet Müdürlüğü	Subaşı Mah.	69	8.5
Gençlik Merkezi	Subaşı Mah.	2	0.2
Kütüphane	Kurtuluş Mah.	2	0.2
İlçe Müftülüğü	Fatih Mah.	29	3.6
İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	Yeşildere Mah.	32	3.9
Kaymakamlık	Subaşı Mah.	9	1.1
Meteoroloji Müdürlüğü	Havaalanı	3	0.3
Milli Eğitim Müdürlüğü	Subaşı Mah.	376	46.8
Milli Emlak Müdürlüğü	Subaşı Mah.	2	0.2
Muhasebe Müdürlüğü	Subaşı Mah.	2	0.2
Nüfus Müdürlüğü	Subaşı Mah.	7	0.8
Özel İdare Müdürlüğü	Fatih Mah.	2	0.2
Ptt	Oğuzlar Mah.	8	1
Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Müdürlüğü	Subaşı Mah	6	0.7
Tapu-Kadastro Müdürlüğü	Subaşı Mah	5	0,6
Tedaş	Oğuzlar Mah.	30	3.8
Vergi Dairesi Müdürlüğü	Subaşı Mah	11	1.4
Ziraat Bankası	Kurtuluş Mah.	6	0.7
Toplam		803	% 100

5216 sayılı Büyükşehir Belediye kanunu ile merkez ilçe konumuna gelen Oğuzeli 5747 sayılı kanunla Büyük Şahinbey Belediyesinin tüzel kişiliği kaldırılarak Oğuzeli Belediyesine bağlanmıştır. Belediye sınırları içine 1.000 hane ev sanayi sitesi ve 1.200 yazlık villanın yanı sıra 3.100 nüfus katılmıştır. Yine 5747 sayılı kanunla Yeşildere Belediyesinin tüzel kişiliği kaldırılarak ilçe merkezine bağlanmış olup 5 mahalle 750 hane ve 3.100 nüfus katılmıştır.

Fotoğraf 5.2.Oğuzeli Belediyesinden Bir Görünüm.

14 Şubat 1946 yılında ilçe olan Oğuzeli'nden 1995 yılında Elbeyli ilçesi ve 23 köy ayrılarak Kilis iline bağlanmıştır. 23 Temmuz 2004 yılında Gaziantep'in 3. Merkez ilçesi olmuştur. Oğuzeli ilçesinin ilçe merkezi olması nedeniyle, toplam 66 köy ve 16 mahalle yerleşim birimiyle ilgili idari işlerin yürütüldüğü bir yönetim merkezidir. Dolayısıyla çeşitli kamu kurum kuruluşlarında herhangi bir işi olan çok sayıda insan hemen her gün ilçe merkezine gelmektedir (Grafik 5.1).

Yerleşmede 24 mahalle vardır. Bu mahallelerin 8 mahalle inceleme alanımızın içerisindedir. Kent merkezi iki ana cadde üzerinde yol boyunca gelişmiştir. Faaliyet türlerine göre mekânda ihtisaslaşma oluşmadığı ilçe merkezinde ticaret ve küçük sanat birimleri iç içeliğini korumaktadır.

Oğuzeli merkezi yönetim fonksiyonu için ayrılmış ve bu amaç için kullanılan belirli bir alanda olup kamu hizmet binaları toplanmıştır. İlçe 'de devleti temsil eden Kaymakamlığa bağlı birimlerden Mal Müdürlüğü, Tapu, İlçe Nüfus Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma Müdürlüğü, Nüfus Müdürlüğü ve Milli Eğitim Müdürlüğü iki katlı Hükümet Konağı binası içinde hizmet vermektedir. Diğer taraftan İlçe Tarım Müdürlüğü, Özel İdare, Müftülük ve Emniyet Müdürlüğü kendi binalarında hizmet vermektedir (Tablo 5.1).

Oğuzeli, ilçe statüsüne getirilişinden dolayı idari fonksiyon bakımından güçlenmiş, birçok resmi kurum ve kuruluşu bünyesinde toplamıştır. Resmi kurum ve kuruluş alanları Subaşı Mahallesiinde yoğunluk gösterse de ilçe merkezine dağılmış durumdadır (Harita). Bu kuruluşlar çok geniş (556 km²) bir alanın idari işlerinin yürütülmesini üstlenirken, aynı zamanda. Oğuzeli'nin idari etki alanını da ortaya koymaktadır. Resmi kurum ve kuruluşların yapılanmasına bağlı olarak idari işlerde çalışan işgücünü arttırmıştır. Yönetim fonksiyonda çalışanlar, 2012 sayımlarında, hizmetler sektöründe çalışanların %41,7'sini (803 kişi) oluşturuyor. En çok iş gücü çalıştıranlara örnek verecek olursak, Milli Eğitim Müdürlüğü 376 kişi, Sağlık Hizmetlerinde 150 kişi, Oğuzeli Belediyesi 28 kişi, Oğuzeli Kaymakamlığı 9 kişi, Müftülük 29 kişi, İlçe Tarım Müdürlüğü 32 kişi, Tedaş şubesinde 30 kişidir. Sağlık hizmetleri, tarımsal altyapı, ulaşım ve haberleşme hizmetleri, ticaret ve bankacılık, askeri ve mülki hizmetler, gibi birçok kamu kurum ve kuruluşu farklı alanlarda yapılanmıştır (Tablo 5.1).

5.2.Oğuzeli'nin Sağlık Fonksiyonu

Şehirsel ortamda, toplumun ruhsal ve bedensel açıdan uygun bir yaşantı sürdürebilmesi, öncelikle sağlık kurumlarının mevcut olması, bunların nüfusla orantılı bir kapasitede bulunması ve modern medikal ihtiyaçlara göre donatılmış olmasına bağlıdır. Ayrıca bu gibi kurumlar, donatım yönünden, belli bir standarda kavuşturulmuş olmalıdır" (Doğanay, 1983 Basılmamış Doçentlik Tezi).

Şehir yerleşmelerini kırsal yerleşmelerden farklı kılan en önemli faktörlerden biriside yerleşmelerin sağlık fonksiyonudur. Sağlık fonksiyonunda olan gelişmeler şehirsel yerleşmeyi kırsal yerleşmelerden ayıran önemli faktörlerden biridir. Ülkemizde küçük yerleşmelerde faaliyet gösteren Devlet hastaneleri tarafından yürütülen sağlık hizmetleri ilçe merkezlerinde önemli bir fonksiyonu yerine getirmektedir. Özellikle son 20 yılda büyük şehir merkezlerinde artış gösteren Özel Hastaneler İlçemizde bulunmamaktadır.

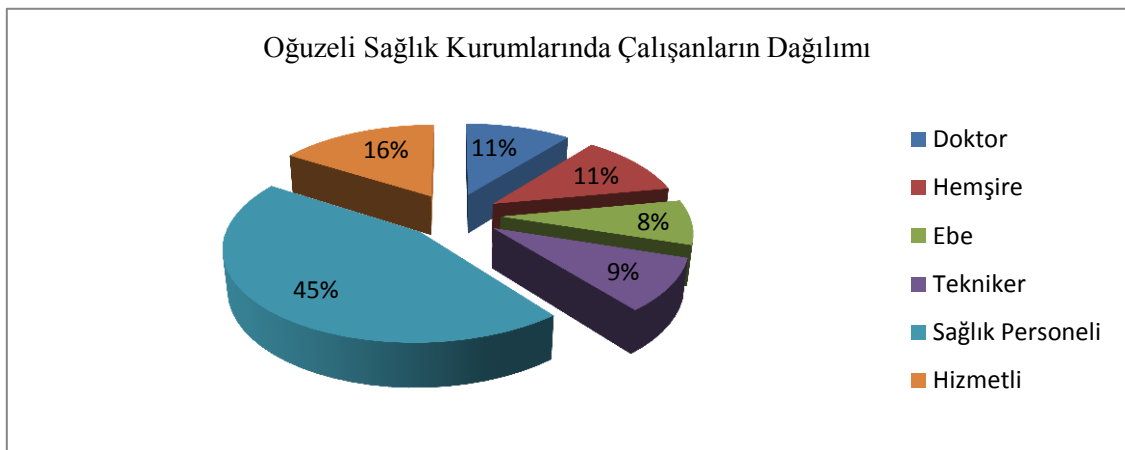

Fotoğraf 5.3.Oğuzeli Devlet Hastanesinden Bir Görünüm.

Oğuzeli Devlet hastanesinin binasının inşaatına başlama tarihi 20.12.2001 ve inşaatın bitiş tarihi ise 13.06.2007'dir.Oğuzeli'nde bir devlet hastanesi 4 tanesi ilçe merkezinde, 4 tanesi de mahallelerde olmak üzere toplam 8 tane Aile Sağlık Merkezi bulunmaktadır.

Tablo 5.2.Oğuzeli Sağlık Kurumlarında Çalışanların Dağılımı (Oğuzeli Devlet Hastanesi).

Oğuzeli Sağlık Kurumlarında Çalışanların Dağılımı		%
Doktor	16	10.6
Hemşire	17	11.4
Ebe	12	8.0
Tekniker(Bilgi İşlem)	14	9.3
Sağlık Personeli	67	44.7
Hizmetli	24	16.0
Toplam	150	100

Grafik 5.2.Oğuzeli Sağlık Kurumlarında Çalışanların Dağılımı (Oğuzeli Devlet Hastanesi).

Bu sağlık kuruluşlarında 16 (%11) Doktor,17 (%11) Hemşire, 12 (%8) Ebe, 14(%9) Tekniker, 67 (%45) Sağlık Personeli ve 20 (%16) Hizmetli olmak üzere toplam

150 kişi görev yapmaktadır (Grafik 5.2) .

Tablo 5.3.Oğuzeli Devlet Hastanesinde Bölümlere Göre Bakılan Hasta Sayısı (Oğuzeli Devlet Hastanesi).

Bölüm	Doktor Sayısı	Günlük Ortalama Bakılan Hasta Sayısı
KBB	1	20-30
Göğüs Hastalıkları	1	20
Aile Hekimi	1	100
Dâhiliye	1	50
Diş Hekimi	2	100
Cildiye	1	10
Kadın Doğum	Geçici Görevli	
Acil	4	100

Devlet hastanesinde Kulak Burun Boğaz bölümü, Göğüs Hastalıkları, Aile Hekimliği, Dâhiliye, Diş hekimliği, Cildiye, Kadın Doğum (Geçici Görevle Gaziantep Merkezde) ve Acil Müdahale bölümleri bulunmaktadır. Devlet Hastanesinde Kulak Burun Boğaz bölümünde 1, Göğüs Hastalıkları bölümünde 1, Aile Hekimliği bölümünde 1, Dâhiliye bölümünde 1, Diş hekimliği bölümünde 2, Cildiye bölümünde 1, Kadın Doğum bölümünde 1 ve Acil bölümünde 4 doktor görev yapmaktadır. Devlet Hastanesinde toplam 20 temizlik görevlisi görev yapmaktadır (Tablo 5.3).

Devlet hastanesinin kapalı alanın toplamı 7.007 m² iken binanın oturma alanı 676m²'dir. Yatak sayısı 20 olup 1 kişilik oda sayısı 4, 2 kişilik oda sayısı 13, Poliklinik oda sayısı 10, Acil oda sayısı ve 1 Pansuman odası 1'dir (Tablo 5.4).

Tablo 5.4.Oğuzeli Devlet Hastanesinin Genel Özellikleri (Oğuzeli Devlet Hastanesi).

Binanın Oturma Alanı	676 m ²
Kapalı Alan	7007 m ²
Yatak Sayısı	20
1 Kişilik Oda Sayısı	4
2 Kişilik Oda Sayısı	13
Poliklinik Oda Sayısı	10
Acil Oda Sayısı	1
Pansuman Odası	1

Devlet Hastanesinde günde ortalama 300 hasta tedavi edilmektedir. Haftada 1.500-2.000 hasta tedavi edilirken. 2012 yılında ise 70.000 hasta tedavi edilmiştir.

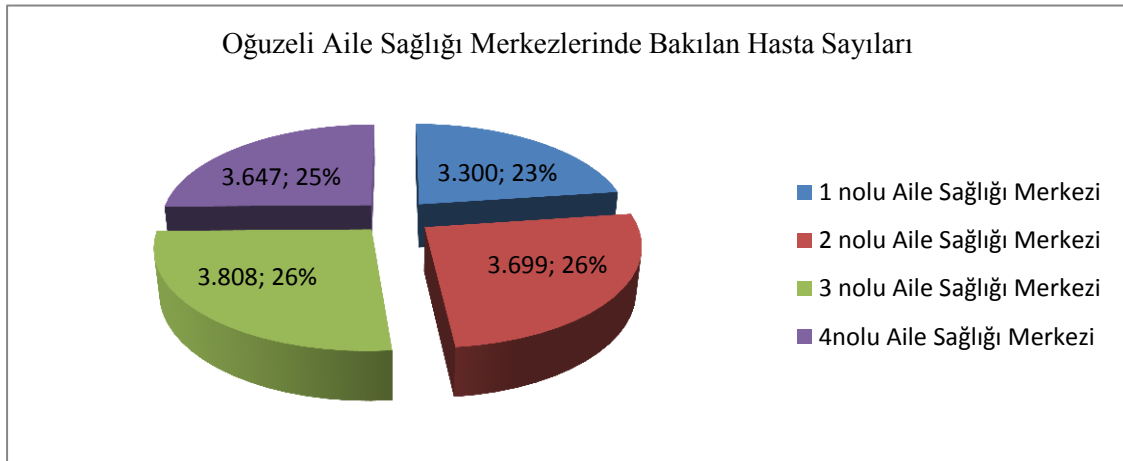

Fotoğraf 5.4. Oğuzeli Devlet Hastanesinden Bir Görünüm.

Tablo 5.5.Oğuzeli Aile Sağlığı Merkezlerinin Personel Sayıları ve Bakılan Hasta Sayıları (Oğuzeli ASM).

Yer İsimleri	Doktor Sayısı	Hemşire Sayısı	Hizmetli Sayısı	Bakılan Hasta Sayısı
1 Nolu Aile Sağlık Merkezi	1	1	1	3.300
2 Nolu Aile Sağlık Merkezi	1	1	1	3.699
3 Nolu Aile Sağlık Merkezi	1	1	1	3.808
4 Nolu Aile Sağlık Merkezi	1	1	1	3.647

Oğuzeli’nde 8 adet aile sağlık merkezi bulunmaktadır. Bu merkezlerden 1 nolu Aile Sağlık Merkez’inde 1 Doktor, 1 Hemşire, 1 Temizlik görevlisi, 2 nolu Aile Sağlık Merkez’inde 1 Doktor, 1 Hemşire, 1 Temizlik görevlisi olup, 3 nolu Aile Sağlık Merkezinde 1 Doktor, 1 Hemşire, 1 Temizlik görevlisi, 4 nolu Aile Sağlık Merkezi’nde 1 Doktor, 1 Hemşire, 1 Temizlik görevlisi görev yapmaktadır.

Grafik 5.3.Oğuzeli Aile Sağlığı Merkezlerinde Bakılan Hasta Sayıları (Oğuzeli ASM).

1 nolu Aile Sağlık Merkez’inde bakılan hasta sayısı 3.300, 2 nolu Aile Sağlık Merkez’inde bakılan hasta sayısı 3.699, 3 nolu Aile Sağlık Merkezinde bakılan hasta sayısı 3.808, 4 nolu Aile Sağlık Merkezi’nde bakılan hasta sayısı 3.647 tedavi görmektedir. İlçede toplam 16 doktor görev yaparken ilçe genelinde doktor başına 1.063 hasta düşmektedir. Yöredeki sağlık kuruluşlarında daha çok enfeksiyon hastalıklarına

bağlı hastalar tedavi edilirken bunun yanında zehirlenme ve iş kazaları sonucu yaralanan hastalar tedavi edilmektedir. İlçe merkezinde tedavi edilme imkânı olmayan hastalar Gaziantep merkezde bulunan Devlet ve Özel Hastanelerinde tedavi edilmektedir. Oğuzeli’nin Gaziantep Merkezine çok yakın olması sebebiyle ilçe merkezinde sağlık hizmetleri veren kuruluşların gelişmesini olumsuz yönde etkilemektedir (Gaziantep İl Sağlık Müdürlüğü).

5.3. Oğuzeli’nin Dini Fonksiyonu

Kentlerin çok eski kültürel fonksiyonlarından biri de, dini hizmetlerdir. Kentler belirli bir bölgenin dini hizmetlerini yönetir ve yönlendirirler. İlçe merkezinde dini hizmetlerini sürdürmekte olan 8 cami ve 9 Kur'an Kursu bulunmaktadır (Oğuzeli İlçe Müftülüğü).

Tablo 5.6. Oğuzeli Müftülüğü İdari Personel Dağılımı (Oğuzeli Müftülüğü).

Müftülük İdari Personel Dağılışı	
Müftü	1
Vaiz	1
M.Kayyım	7
İmam-Hatip	8
VHKİ	2
Hizmetli	1
K.Kursu Öğreticisi	8
Şoför	1
Toplam	29

Oğuzeli Müftülüğü bünyesinde 1 Müftü, 1 Vaiz, 7 Kayyım, 8 İmam-Hatip, 2 VHKİ, 1 Hizmetli, 8 K.Kursu Öğreticisi ve 1 Şoför görev yapmaktadır. (Tablo.72)

- Oğuzeli’nde Açılan Kur’an Kursları
- Kur’an Kursu Sayısı : 9 (5 C Grubu/ 4 D Grubu Kursu)
- Kur’an Kursları Sınıf Sayısı : 12 Sınıf
- Kadrolu Öğretici Sayısı : 8
- Fahri Öğretici Sayısı : 4
- Toplam Öğrenci Sayısı : 281 Kişi

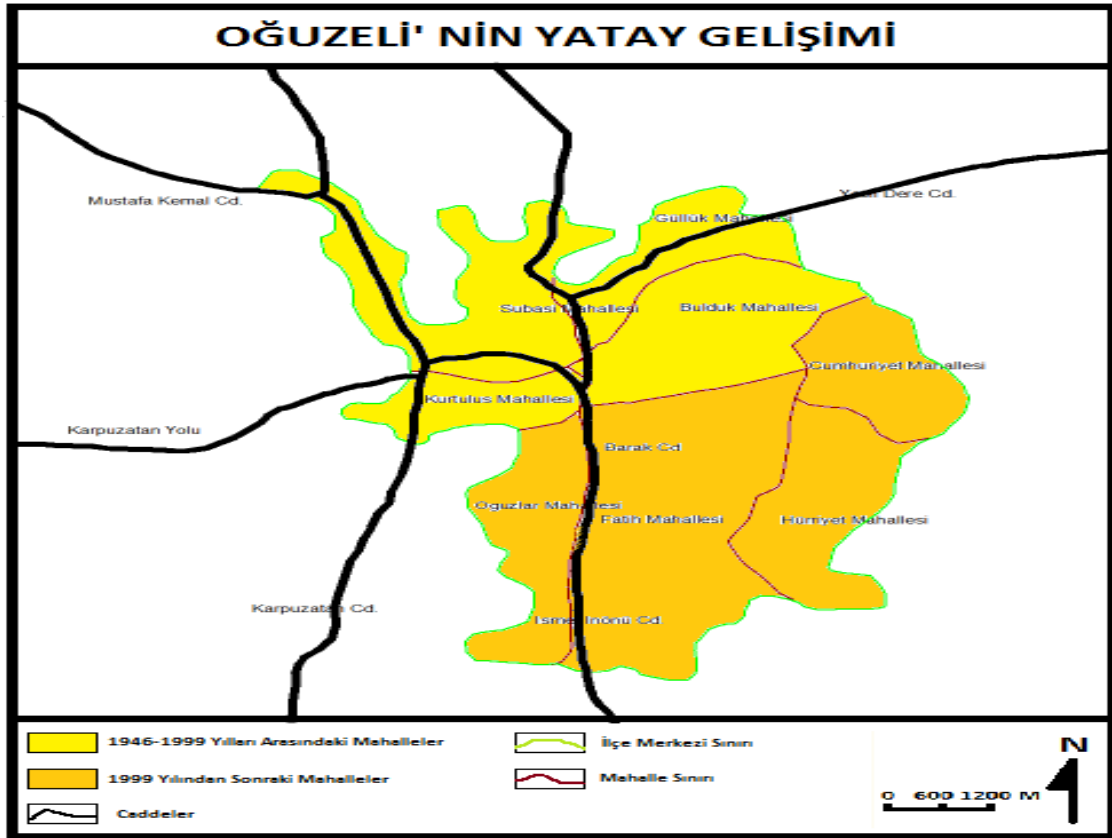

Fotoğraf 5.5.Orta Cami Minaresinden Bir Görünüm

Oğuzeli'nde ise Kurtuluş Camii, Fatih Camii, Konukoğlu Camii, Orta Camii, Çarşı Camii ve Öksüz Camii vardır.12 sınıf bulunan Kur'an Kursunda 8 tane kadrolu Öğretici ve 4 tanede Fahri Öğretici bulunmaktadır. İlçe müftülüğünün açtığı kurslarda 281 öğrenci faydalanmaktadır. Müftülüğün şehirde bulunması ve belli sayıdaki Kur'an kursunun varlığı, kırsal kesimdeki nüfusu bu yönde şehre bağlamaktadır. Orta Camii minaresi Selçuklu döneminden kalmadır. Muhtemelen 1.000 yıllık bir geçmişi olduğu düşünülmektedir (Fotoğraf 5.5). Cami yapısı defalarca restore edilerek orijinallikinden uzaklaşmışsa da, minaresi orijinallikini korumaktadır.

5.4.Oğuzeli Şehri'nin Yatay ve Dikey Gelişimi

Oğuzeli, yeryüzü şekilleri bakımından ovalık bir alan olması nedeniyle dairesel bir gelişme göstermiştir. İlçe merkezinin ilk yerleşme çekirdeğini Subaşı Mahallesi oluşturmaktadır.1946-1999 yılları arasında gelişim alanları Subaşı Mahallesi merkezli olmak üzere daha çok çevreye doğru dairesel gerçekleşmiştir. Günümüzde Oğuzeli; Subaşı, Kurtuluş, Güllük, Bulduk, Cumhuriyet, Hürriyet, Fatih ve Oğuzlar Mahalleleri gibi toplam sekiz mahalleden oluşmaktadır (Harita 5.2). Oğuzeli'nin belediye yönetim bölgesi yüzölçümü 556 hektardır. Oğuzeli'ndeki tüm yoğunluk ağırlıklı olarak Barak Caddesi, İnönü Caddesi (Barak Caddesinin Devamı), Menderes Caddesi, Cumhuriyet Caddesi, Mustafa Kemal Bulvarı ve Fevzi Çakmak Caddesi'nde toplanmıştır. Şehrin gelişme yönünü etkileyen en önemli faktör çevresinin tamamen tarım arazileriyle kaplı olmasından kaynaklanmaktadır.

Harita 5.1.1946-1999 Yılları Arası Oğuzeli'nin Yatay Gelişimi (Oğuzeli Belediyesi).

Oğuzeli'nde yerleşim alanı yatay yönde geliştiği kadar, dikey yönde de önemli gelişme kat edememiştir. Bunun neden Gaziantep Hava Alanının Oğuzeli sınırları içerisinde yer alması nedeniyle çok katlı bina yapımı izne tabi olmasıdır. Bu nedenle dikey gelişim sadece devlet dairelerindedir ki oralarda da sınırlıdır. Geçmiş dönemlerde konutlar yakın çevreden elde edilen inşaat malzemeleri ile basit şekilde yapıldığından kat sayısı fazla yükselmemiştir. Taş, toprak ve odun, yeryüzünde en eski zamanlardan beri kullanılan yapı gereçleridir.

Harita 5.2. Oğuzeli'nin Mahalle Haritası (<http://harita.turkcebilgi.com>-2012).

Oğuzeli'nde çok katlı binalar özellikle Subaşı Mahallesi, Kurtuluş Mahallesi, Oğuzlar Mahallesi ve kısmen Fatih Mahallelerinde görülmektedir (Fotoğraf.30). Merkezden çevreye gidildikçe konutlardaki kat sayıları azalmakta ve bahçeli toprak konutlar genel görüntüyü oluşturmaktadır. Oğuzeli şehrinin günümüz yerleşme çekirdeğini, bugünkü ticaret alanlarının da yoğunluk kazandığı, Barak caddesi, Menderes Caddesi, İnönü Caddesi ve Cumhuriyet caddelerinin çevreleri oluşturmaktadır (Harita 5.2). Bu dönemde yani 1946-1999 arası gelişimin çekirdek alanın çevresine doğru dairesel bir şekilde, her yöne doğru olduğunu söyleyebiliriz (Harita 5.2). 1946-1999 yılları arasında Subaşı Mahallesi, Kurtuluş Mahallesi, Güllük Mahallesi ve Bulduk Mahallelerinden oluşmaktaydı. 1999 yılından sonra bu mahallelere Hürriyet Mahallesi, Oğuzlar Mahallesi, Fatih Mahallesi ve Cumhuriyet Mahalleleri eklenmiştir.

Oğuzeli ilçe merkezinde 1946-1999 arası, birçok resmi kurum ve kuruluş yapılanmasını tamamladığı, ticarethanelerin yaygınlaştığı ve nüfus artışına paralel

olarak alansal büyümelerin görüldüğü dönemdir. Bu tarihler arasında gelişim merkezden çevreye doğru olmasına karşın, dikkati çeken gelişmenin kuzeydoğu doğrultusunda olduğudur (Harita 5.3).Ekonomik faaliyet ana birimlerin, yerleşmelerin kuruluş ve gelişme yönlerinin oluşmasında, önemli bir faktör olduğu bu çalışmada açıkça görülmektedir.

Bu dönemde gelişimin hızlanmasında diğer bir etken ise 1980'den sonra Gaziantep'teki sanayileşmenin artması nüfusun artışı ve dağılımını etkilemektedir. Bu dönem içerisinde nüfusun ekonomik, sosyal ve kültürel yapısının sonucu olsa gerek, gelişim daha çok yatay yönde yayılarak ovaya doğru olmuştur. Yatay yönde gelişimin bu dönemde hızlı olmasının bir başka nedeni de, konutların eski tip konutlar olmasına bağlanabilir. Eski tip konutlar daha çok tek katlı olarak inşa edildiklerinden fazla alan kaplamaktadırlar.

Merkezde 1946 sonrasında gelişen şehrsel fonksiyonlar ve özellikle iş ve ticaret alanlarının artması, ayrıca Tilbaşer ovasındaki ve Oğuzeli ovasının tarım faaliyetin yoğunlaşması ilçenin nüfusu artışı hızlanmıştır. Özellikle ilçe merkezinde eğitim ve sağlık hizmetlerinin oluşması ve gelişmesi, tarıma dayalı sanayinin kurulmasının da etkisiyle çevreye doğru alansal bir gelişim kendini göstermiştir. Ancak Oğuzeli' da bu dönemde gelişen kültürel faaliyetler ve ekonomik yapının gelişmesin de etkisiyle, modern inşaat malzemelerinin kullanılmasıyla, dikey gelişim başlamıştır. Fakat Gaziantep Havaalanın ilçe sınırları içerisinde yer alması nedeniyle çok katlı binaların yapımının izne tabi olması nedeniyle Oğuzeli'nde şehrin yatay gelişimini zorunlu hale getirmiştir. Sonuç olarak Oğuzeli, Sacır suyu boyunca ve Barak caddesi boyunca gelişim göstermiştir.

Fotoğraf 5.6. Oğuzeli'nde Eski Tip Yerleşme Türünden Görünüm.

Özellikle "yerleşme coğrafyası "veya dar anlamda bu bilim alanının yeni bir inceleme alanı olan "Şehir Coğrafyasında" fonksiyon kavramı ile hizmetler ve bağlantılar anlaşılmaktadır. Böylece şehrsel fonksiyonların çok çeşitli olmasının yanı sıra iki temel özelliği de bulunmaktadır. Bunlardan birincisi yapıları, diğeri ise etki alanlarıdır (Doğanay H. 1983,S.87). Fonksiyon kavramı, zaman içinde akıp giden faaliyetler veyahut yapılan iş anlamına gelmektedir. Bir başka ifadeyle "Şehrin varlığını ve gelişimini mümkün kılan, unsurlar için gerekli kaynakları sağlayan faaliyetleri" anlıyoruz (Tümertekin,1973:72).

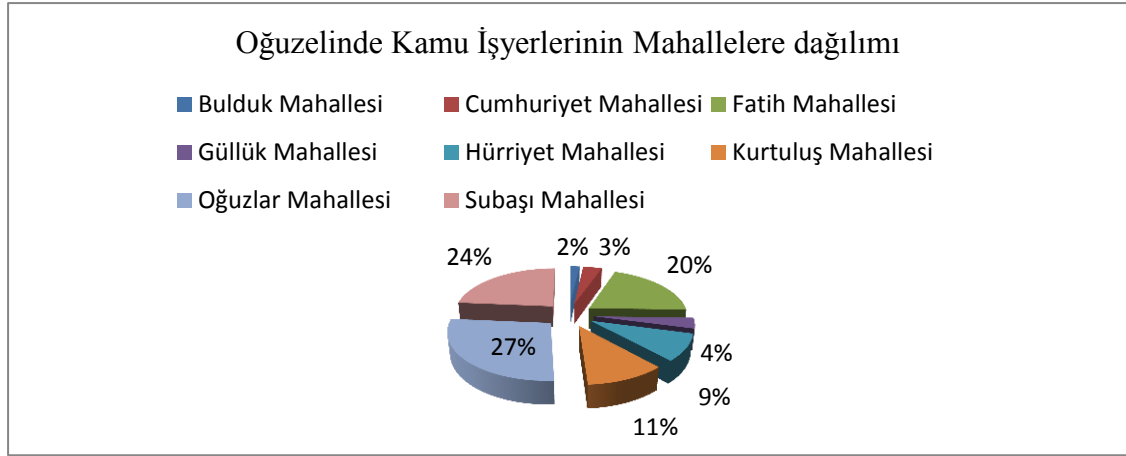
5.5.Oğuzeli Şehri'nin Strüktür Özellikleri

Oğuzeli şehri son şehir planından elde edilen verilere göre yaklaşık 556 hektarlık bir alana yayılmaktadır. Bu alanda 2012 yılı bina sayımlarına göre 5.545 bina ve arsa bulunmakta ve binaların 1.927'si (%34,7'si) ikamet konutları oluşturmaktadır.

Tablo 5.7.Mahalle Bazında Nitelik Kodlarına Göre Hane Sayısı ve Dağılımı (Oğuzeli Belediyesi).

Mahalle Adı	İnşaat	Kamu İşyeri	Özel İşyeri	Diğer	Bina	Arsa	Toplam
Bulduk	5	1	53	213	308	29	637
Cumhuriyet	10	2	6	98	236	217	611
Fatih	48	11	47	221	343	690	1.418
Güllük	16	2	3	80	170	196	468
Hürriyet	11	5	1	81	179	241	535
Kurtuluş	2	6	52	127	244	23	482
Oğuzlar	11	15	221	114	213	170	774
Subaşı	1	13	60	138	234	164	620

Binaların 443'ü (%7,9'u) de ticaret ve işyerleri karışık olarak bulunmaktadır. Ana caddeler üzerindeki yüksek binaların zemin ve birinci katlarının büro ve ticari işyeri olarak kullanılmasından kaynaklanmakta olan bu durum, ülkemizin bütün şehir yerleşmesinde görülmektedir. Mevcut binaların %7,9'unu ticari amaçlı kullanılan yapılar oluşturmaktadır. Bu miktar birçok bakımdan yerleşmenin ticari fonksiyonlarının gelişmiş, aynı zamanda ticaret alanlarının özelleşmiş olduğunu da ifade etmektedir.

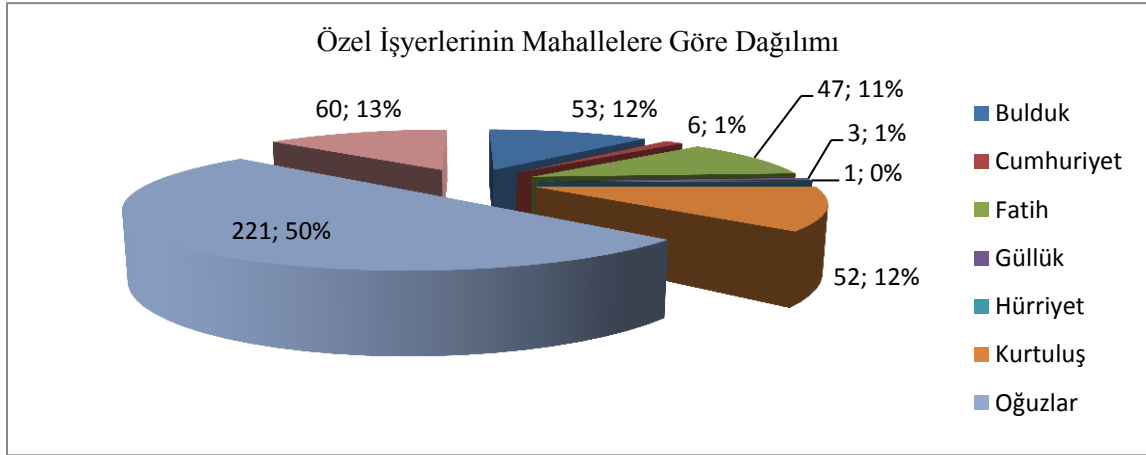

Grafik 5.4.Mahalle Bazında Nitelik Kodlarına Göre Hane Sayısı ve Dağılımı (Oğuzeli Belediyesi).

Oğuzeli'nde Kamu binalarının mahallelere göre dağılımı incelendiğinde en fazla kamu binası Oğuzlar Mahallesi (%27) 15 bina, Subaşı Mahallesi (%24) 13 bina ve Fatih Mahallesi (%20) 11 kamu binası vardır.

Tablo 5.8 Oğuzeli'nde Devlet Dairelerinin Mahallelere Dağılışı (Oğuzeli Belediyesi).

Kurum Adı	Bulunduğu Mahalle
Askerlik Şubesi	Oğuzlar Mahallesi
Belediye	Oğuzlar Mahallesi
Sağlık Kurumları	Oğuzlar Mahallesi
Emniyet Müdürlüğü	Subaşı Mahallesi
Gençlik Merkezi	Subaşı Mahallesi
Halk Kütüphanesi	Kurtuluş Mahallesi.
İlçe Müftülüğü	Fatih Mahallesi
İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	Yeşildere Mahallesi
Kaymakamlık	Subaşı Mahallesi
Meteoroloji Müdürlüğü	Havaalanı
Milli Eğitim Müdürlüğü	Subaşı Mahallesi
Milli Emlak Müdürlüğü	Subaşı Mahallesi
Muhasebe Müdürlüğü	Subaşı Mahallesi
Nüfus Müdürlüğü	Subaşı Mahallesi
Özel İdare Müdürlüğü	Fatih Mahallesi
Ptt	Oğuzlar Mahallesi
Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Müdürlüğü	Subaşı Mahallesi
Tapu-Kadastro Müdürlüğü	Subaşı Mahallesi
Tedaş	Oğuzlar Mahallesi
Vergi Dairesi Müdürlüğü	Subaşı Mahallesi
Ziraat Bankası	Kurtuluş Mahallesi

Grafik 5.5.Özel İşyerlerinin Mahallelere Göre Dağılışı (Oğuzeli Belediyesi).

Oğuzeli'nde Özel İşyerlerinin mahallelere dağılımı incelendiğinde en fazla iş yerine sahip olan mahalle 221(%50) iş yeri ile Bulduk Mahallesi iken, onu 60 (%13) iş yeri ile Subaşı Mahallesi takip ederken, Subaşı Mahallesi 53(%12) işyeri ile Bulduk Mahallesi takip etmektedir. En az işyeri olan mahalle ise 1 (%0.01) özel işyeri ile Hürriyet Mahallesi olduğu görülmektedir.

Fotoğraf 5.6.Oğuzeli'nde Ticaretin Yoğun Olduğu Cadde (Barak Caddesi).

Oğuzeli Şehri'nde binaların sayısal olarak %84'ü 1 ve 2 katlı binalardan oluşurken, %16'sı 3 ve daha yüksek katlı binalardan oluşmaktadır. Şehir merkezini teşkil eden kesimlerde bina kat sayısında yükselmeler görülmekte, ticaret ve ticari hizmetlere ait işyerleri merkezi cadde üzerinde 4. katlara kadar çıkmaktadır (Fotoğraf). Binaların %96'i beton, tuğla, briket ve kiremit gibi modern yapı malzemeleri, geri kalan % 4'ü ise taş, kerpiç ve ahşap gibi geleneksel yapı malzemeleri ile inşa edilmiştir. Geleneksel yapı malzemeleri tümüyle ortadan kalkmamış olan eski yapılarda görülmektedir. Şehrin muhtelif yerlerinde park ve çocuk bahçeleri hazırlanmış, trafik işaret ve ışıkları uygun yerlere yerleştirilmiştir.

Fotoğraf 5.7.Oğuzeli'nde Çok Katlı Binalardan Bir Görünüm.

Şehirde binaların %58'i kanalizasyon sistemine bağlı olup, geri kalanlar sıhhi fosseptik çukurlarına sahiptir. Tüm binalar içme ve kullanma suyu şebekesine bağlıdır. Şehir içi ulaşım sistemi düzenlenmiş olup, dolmuş ve otobüslerden oluşan toplu taşıma araçları için güzergâhlar belirlenmiştir. İlçe merkezinden Gaziantep merkeze düzenli dolmuş seferleri yapılmaktadır.

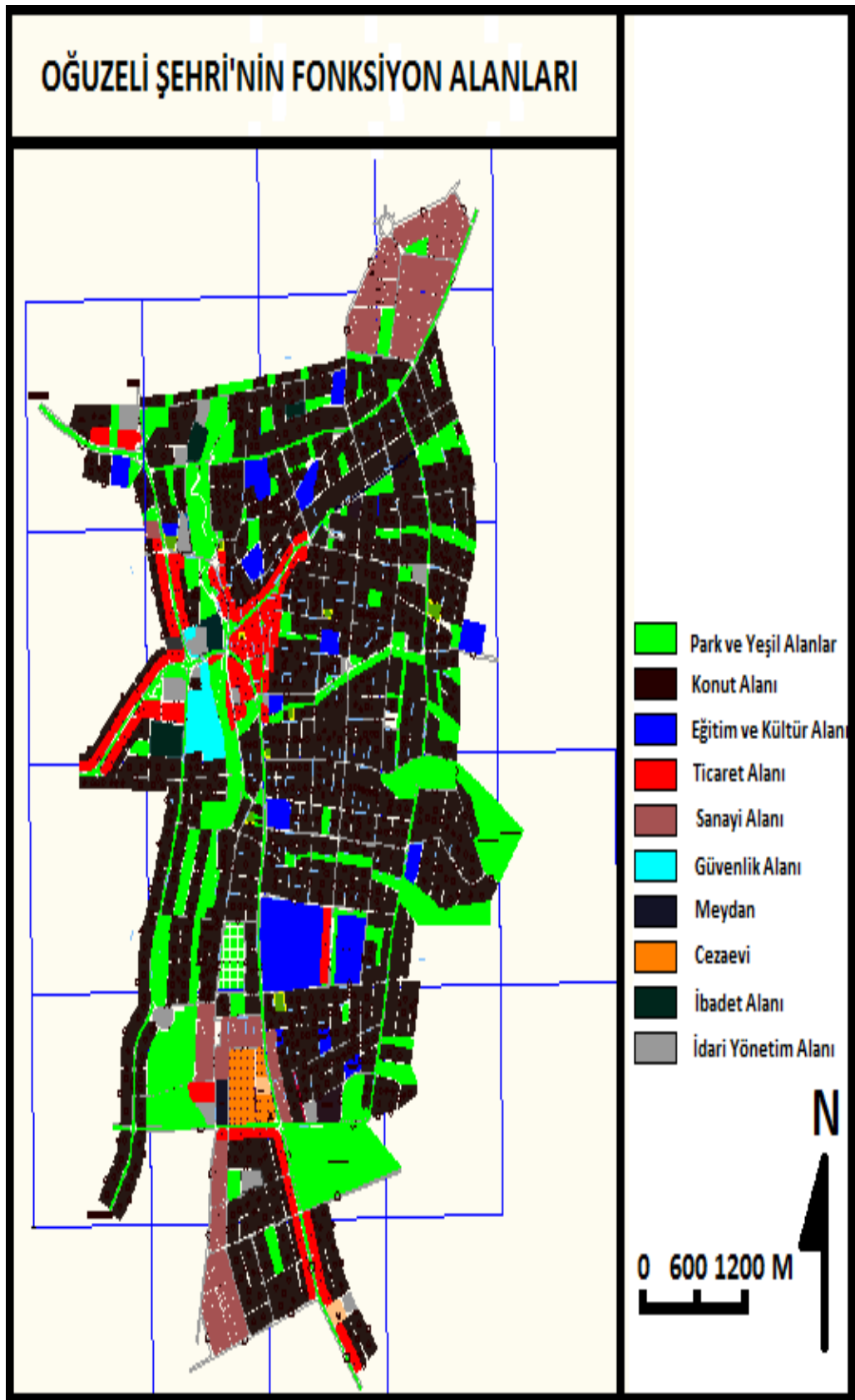
Oğuzeli Şehri'nin fonksiyonlarına bağlı olarak mekânsal kullanım alanlarında da özelleşmeler görülmektedir. Şehrin asıl merkezinde ticari ve idari alanlar yer almakla

birlikte, eski idari binaların dar alanları nedeniyle yenilerinin muhtelif yerlerde inşa edilmesine bağlı olarak resmi hizmet binaları şehrin farklı yerlerine dağılmıştır. Geniş mekâna ihtiyaç duymayan ticari faaliyetler merkezde yoğunlaşmaktadır.

5.6.Oğuzeli Şehri'nin Fonksiyon Alanları

Eğitim ve kültür hizmetlerinin verildiği alanlar şehrin muhtelif yerlerine dengeli dağıtılmaya çalışılmıştır. Gaziantep Üniversitesine bağlı Meslek Yüksek Okulu şehrin batısında bir yerleşke oluşturmuştur. Subaşı Mahallesinde Kaymakamlık Binasında Kaymakamlık ile Nüfus Müdürlüğü, Mal Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma Müdürlüğü, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve Tapu Müdürlüğü bulunmaktadır. Yine Subaşı Mahallesinde İlçe Emniyet Müdürlüğü ve Oğuzeli MYO bulunmaktadır. Oğuzlar Mahallesinde Oğuzeli Belediyesi, İlçe Jandarma Komutanlığı ve Oğuzeli Devlet Hastanesi yer almaktadır. Kurtuluş Mahallesinde ise Ziraat Bankası ve Halk Eğitim Merkezi yer almaktadır.

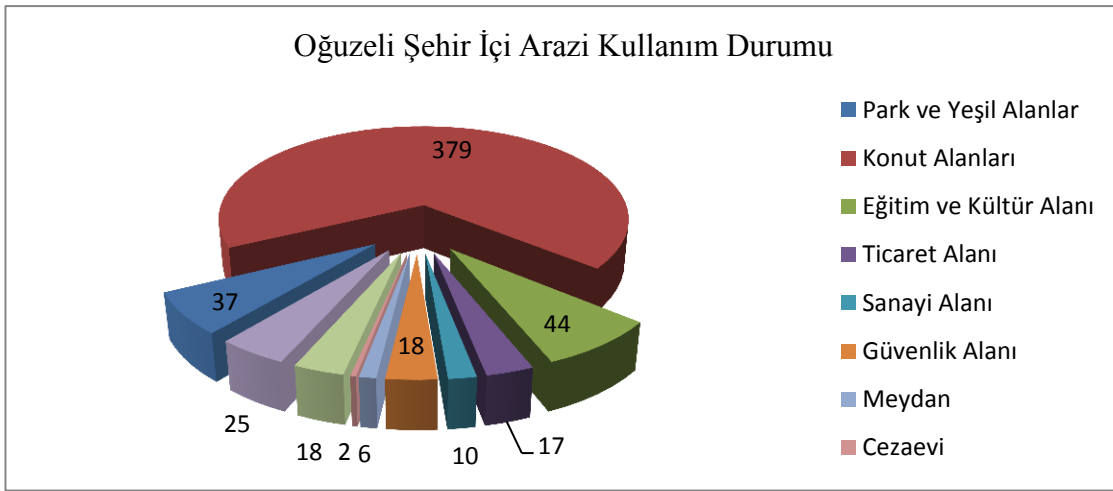
Oğuzeli'nde okulların dağılımı ise şöyledir: Kurtuluş Mahallesinde Atatürk İlköğretim Okulu, Fatih Mahallesinde Oğuzeli Yatılı İlköğretim Okulu, Fatih Sultan Mehmet İlköğretim Okulu ve Oğuzeli Çok Programlı Lisesi bulunmaktadır. Güllük Mahallesinde İnkılâp İlköğretim Okulu ve İmam Hatip Lisesi, Hürriyet Mahallesinde Oğuzeli İlköğretim Okulu vardır. Oğuzeli İlköğretim Okulu Oğuzeli Şehri, merkezini üstlendiği ilçe idari ünitesinin geometrik olarak merkezinde yer almaz. Buna rağmen ticari etki alanı idari etki sahasından daha geniştir. Oğuzeli, il merkezi olan Gaziantep'e çok yakın olduğundan ticari etki sahası oldukça daralmaktadır.

Harita 4.3.Oğuzeli Fonksiyon Haritası (Oğuzeli Belediyesi).

Tablo 5.9.Oğuzeli Şehir İçin Arazi Kullanım Durumu (Oğuzeli Belediyesi).

Arazi Kullanım Şekli	Kullanılan Alan	Kullanılan Alan (%)
Park ve Yeşil Alanlar	137	9.5
Konut Alanı	879	61.5
Eğitim ve Kültür Alanı	102	7.3
Ticaret Alanı	37	2.5
Sanayi Alanı	40	2.7
Güvenlik Alanı	60	4.2
Meydan	25	1.8
Cezaevi	15	1.0
İbadet Alanı	40	2.8
İdari Yönetim Alanı	95	6.7
Toplam	1.430 hektar	100

Grafik 5.6.Oğuzeli Şehir İçi Arazi Kullanım Durumu (Oğuzeli Belediyesi).

Oğuzeli’nde şehir içi arazi kullanım durumunu incelediğimizde en fazla alana 879 ha ‘la (%61,5) konut alanıdır. Konut alanını 137 ha ‘la (%9,5) Park ve Yeşil alanlar takip ederken, 102 ha (%7,3) alana sahip olan Eğitim ve Kültür alanı, 95 ha alanla İdari Yönetim alanı, 60 ha alanla Güvenlik alanı,40’ar ha alanlarla Sanayi ve İbadet alanları,37 ha ‘la Ticaret alanı,25 ha ‘la Meydan alanı ve 15 ha ‘la Cezaevi alanından oluşmaktadır.

Ticaret ve sanayiye dayalı etki sahasını genişlettikçe nüfus toplamaya devam etmektedir. Özellikle bağ evlerinin yaygın olduğu Gaziantep-Oğuzeli arasındaki alan yakın gelecekte yerleşme alanının Gaziantep Şehir merkezi ile fiziki olarak birleşmesi mümkün görülmektedir. Hali hazırda şehrin gelişimi için mekân problemi bulunmamaktadır. Yerleşmenin tarihi gelişim süreci içerisinde karşılaştığı en önemli problem sağlıklı ve yeterli içme suyunun temini olmuştur. Gaziantep atık sularının Sacır suyuna karışması yer altı sularını etkilemesi nedeniyle yerleşmede yakın gelecekte oluşabilecek en büyük problemi yine yeterli içme ve kullanma suyunun temini oluşturmaktadır.

5.7.Oğuzeli'nin Tarihi ve Turistik Özellikleri

İlçe merkezinin güney batı köşesinde yer alan Karpuzatan piknik alanı ve

alabalık üretim tesisleri yaz günlerinde halkın rahatlıkla dinlenebileceği ve mesire yapabileceği önemli bir yerdir. Ayrıca 1995 yılında ilçe merkezinde faaliyete geçirilen Cumhuriyet parkı, çay bahçesiyle, lokantasıyla ve düğün salonuyla önemli bir hizmeti gerçekleştirmektedir. Kırmızının değişik tonlarından oluşan narlardan meydana gelen nar bahçeleri görülmeye değer bir manzara oluşturmaktadır.

Tablo 5.10.Oğuzeli Çevresindeki Höyükler (Gaziantep Turizm İl Müdürlüğü).

No	Adı	İlçesi	Köyü
01	Tilbaşar Höyük	Oğuzeli	Güdoğan Köyü
02	Akça Höyük	“	Kaşyolu Köyü
03	187 Nolu Parsel	“	Kaşyolu Köyü
04	Yenice Höyük	“	Kaşyolu Köyü
05	Doğanpınar Höyük	“	Kaşyolu Köyü
06	Kastel Höyük	“	İlçe Merkezi
07	Dibecik Höyük	“	Dibecik Köyü
08	Seylan Höyük	“	Taşyazı Köyü
09	Taşyazı Höyük	“	Taşyazı Köyü
10	Yona Höyük	“	Yona Köyü
11	Tilhalit Höyük	“	Asmacık Köyü
12	Sazgın Höyük	“	Sazgın Köyü
13	Çatalsu Höyük	“	Çatalsu Köyü
14	Karahasan Höyük	“	Karahasan Köyü

İnceleme alanı olan Oğuzeli ilçesi çevresinde 14 adet höyük bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi Tilbaşar kalesidir.

Fotoğraf 5.8.Oğuzeli Tilbaşar Kalesi(Höyüğü).

Oğuzeli merkez ilçeye bağlı Gündoğan (Tilbaşar) köyü hudutları içindedir. Oğuzeli ilçesinin 10 km kadar güneyinde ve Sacır suyuna yakın bir mevkide kurulmuştur. Tilbaşar, kareye yakın biçimde, yaklaşık 60 hektarlık bir alanı kaplayan ve bir aşağı bir de yukarı kentten oluşan, önemli bir ören yeridir. Yaklaşık 40 m. yüksekliğindeki bu tepenin, üzerindeki, Haçlı Seferleri sırasında 50 yıl kullanıldığı antik kaynaklardan bilinen bir kale kalıntısı ve bugün çok az kısmı toprak üzerinde olan sur duvarları yer almaktadır. XII. yy ilk yarısında Urfa(Edesse) Kontluğu yapmış Baudouin de Boulogne ve Jocelin de Courtenay'e saray hizmeti görmüştür. Tilbaşar Kale ve

Höyüğünde Gaziantep Müzesi başkanlığında, CNRS İnstitute'den Christin.Kepinski-Lecomte'nin bilimsel başkanlığında kazı çalışmalarına 1996 yılında başlanılmıştır (Fotoğraf 5.8).

Tilbaşar (Tel-Başır), büyük ve yüksek bir höyük ile onun eteğindeki bir aşağı şehirden oluşmaktadır. Bu aşağı şehir, Ortaçağda bir sur ile çevrilmiş olup, surun izleri görülmektedir. Ortaçağ şehri ile çağdaş olarak da höyük üzerine bir kale inşa edilmiştir. Kale taşları çevre köylerdeki köprü-okul-camii vb. inşaatlar için zaman içinde sökülüp götürüldüğünden toprak üzerinde çok az kalıntı görülmektedir. Yapılan yüzey araştırması ve kazı çalışmalarının sonucunda; sistemli bir şekilde toplanan seramik parçaları, bu yerleşmenin en geç 15.yy tarihlenebileceğini göstermiştir. Kalenin Ortaçağ surlarının bir tanesinin güzergâhı izlenmiş, bu sura ait kare planlı kulelerin çoğu ve bir adet sekizgen kule saptanmıştır. Ayrıca kentle ilişkili yollar ve kentin başlıca dört kapısı üzerine veriler elde edilmesi sağlanmıştır. Kapılardan biri batıda Antep yönüne, ikisi güneyde Antakya ve Halep yönüne, biride doğuda Urfa yönüne açılmaktaydı. Bu son kapı kentin ana girişini oluşturuyordu. Buraya Sacır suyu üzerindeki bugün hala ayakta olan bir köprüden geçilerek ulaşıyordu.

Aşağı şehrin buluntuları arasında; Orta-Son Tunç Çağı seramikleri, taş temelli kerpiç küçük yapılar, Orta Çağa ait demir aletler, bir Uruk silindir mühür ile gümüş sikkelerden oluşan bir Ortaçağ-İslami defnesi çıkmış olup; aynı zamanda atı ile birlikte gömülmüş bir erkeğe ait mezar çukuru ortaya çıkarılmıştır. (Ciner,1958:3-4). İskeletin el ve ayak bileklerinde tunç halkalar, atın altında ise bir tunç ok başı bulunmuştur. Bu özellikleri nedeniyle Orta Asya Türklerindeki Kurgan geleneğine benzemektedir.

Kurgan eskiden Orta Asya'da ölen Türklerin eşyalarıyla birlikte gömülerek kimsenin tahrip etmemesi için üzerine tonlarca toprak yığılmak suretiyle yuvarlak bir tepelik şekli verilen mezarlara denir. Kurgan Türk ve Altay kültüründe kutsal mezardır. Kurgan olaraktan adlandırılan ve kutlu kişilerin yattığı bu gömütler genellikle yığma tepeler ve höyük şeklindedir. Ölüler genellikle başı doğuya doğru çevrilmiş şekilde ve eşyalarıyla birlikte gömülürdü. Devlet yöneticileri ve boyların ileri gelenleri için yapılan kurganlar Orta Asya Türk geleneklerindedir. Eski Türklerde ölüm halinde ruhun kuş şekline girerek uçup gittiğine inanıldığını, eski metinlerdeki son kur oldu "şahin oldu" sözünün de bunu ifade ettiğini belirtir. Eski Türkler defin merasimi için yaprak dökümünü veya ağaçların yapraklanması zamanını beklerler, büyüklerin mezarı üstüne toprak yığarak kurgan (tepe) yaparlardı. Çin sınırlarından Macaristan'a kadar uzanan bozkır yolu boyunca bu kurganlar sıralanır. Eski Türklerde cenaze merasimine (yoğ) Çinlilerin "kubbeli otağ altındaki tabut" adını verdiklerini, çünkü Türk geleneğinde ölen kimsenin cesedinin, kubbeli otağ altına konarak otağın etrafında at koşturulduğunu belirtir. Otağın kapısına gelince matem tutanlar yüzlerini ve kulaklarını bıçaklarlar. Matem işareti olarak saç kesilir, tütsü kullanılır, tütsülü matem meşalesi (yug yıpar) yakılırdı.

Dede Korkut hikâyelerinin kahramanları son vasiyetlerinde şöyle demektedirler: "Akboz atımın kuyruğunu kesiniz. Ak çıkarıp kara giyiniz." Ölülerle beraber gömülen atların da kuyrukları kesilmiş olsa gerektir. Ölü ile gömülecek atın yelesini örmek âdeti de belirtilerde görülmüştür. Türklerin ölülerini nasıl gömdüklerine gelince en sağlıklı ve eski bilgileri Çin kaynaklarından edinebilmekteyiz: "Çin kaynaklarına göre, Türk uluslarında aşağı yukarı aynı devirlerde çeşitli gömme adetleri görüyoruz: yakma, ağaca asma, toprağa gömme."

Gök Türkler "ölüyü çadıra korlar. Oğulları, torunları, erkek-kadın başka akrabası, atlar ve koyunlar keserler ve çadırın önüne sererler. Ölü bulunan çadırın

etrafında at üzerinde yedi defa dolaşırlar. Kapının önünde bıçakla yüzlerini kesip” “kanlı gözyaşı dökerler”. Bu töreni yedi defa tekrar ederler. ”Sonra belli bir günde ölünün bindiği atı, kullandığı bütün eşyasını kendisiyle beraber ateşte yakarlar; külünü belli bir günde mezara gömerler. “İlkbaharda ölenleri sonbaharda, otların ve yaprakların sarardığı zaman gömerler. Kışın veya güzün ölenleri çiçeklerin açıldığı zaman (ilkbaharda) gömerler. Defin gününde ölünün akrabası, tıpkı öldüğü günde yaptıkları gibi, at üzerinde gezer ve yüzlerini keser, ağlarlar. Eski Türklerde “ölünün mezarına, et, süt gibi yiyecekler, silahı ile ölünün atı binilmeye hazır halde mezara gömülürmüş. Mezarın başında bir at kurban edilip eti yendikten sonra ise ölenin evi ve arabası tahrip edilmiştir. ”Bütün bunlar ölenin ruhunun gideceği dünyada; yoksul, silahsız, yalnız ve güçsüz kalmasını önleyerek geri dünyaya gelip yaşayanları rahatsız etmemesini sağlamaktır (Gömeç,1998:38-50).1996-2000 yılları arasında bahar aylarında beş kazı sezonu, 2001-2004 yılları arasında ise üç çalışma dönemi gerçekleştirildi. 2005'te yapılan kazı çalışmalarında ise Tunç Çağı tabakalarına ağırlık verildi. Gaziantep Müze Müdürlüğü başkanlığında, altısı yabancı 33 kişilik kazı ekibi tarafından yapılan bir aylık kazılar sonucunda, 27 parça eser ortaya çıkartıldı. Buluntular, temizleme işlemlerinin ardından sergilenecek.

Fotoğraf 5.9.Tilbaşer Harabelerinden Görünüm.

Kazı ekibi tarafından ortaya çıkartılan Eski Tunç Çağı'na ait (M.Ö. 3.000) çanak, çömlek, bronzdan yapılmış takı malzemeleri ve değişik ev aletleri, bir kadına ait mezar ve çömlek fırını, Gaziantep Müze Müdürlüğü'ne teslim edilmiştir. Tarih öncesi devirlerden sonra klasik çağlarda da, yakınında kurulmuş olan ve Abara ismi ile anılan antik kentte yerleşim devam etmiştir. Tilbaşar Kalesi M.S. 11. ve 12. yüzyıllarda Haçlı Seferleri sırasında, önemli ticaret yollarına ve stratejik kavşaklara hâkim ve yüksek bir tepeye (höyüğü) sahip olduğundan yeniden ele alınmış, höyüğün etrafında oluşan şehir bir sur ile çevrilmiş ve höyüğün üzerinde de sağlam bir kale inşa edilmiştir (Ciner, 1958:3-4).

O zamanki adı olan Tel- Başır, sonradan Tilbaşar olarak anılmaya başlanmıştır. 1995 yılında Yrd. Doç. Dr Rıfat ERGEÇ Başkanlığında Gaziantep Müzesi ile Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsünün birlikte yürüttüğü arkeolojik kazılarda höyük eteklerinde Eski Tunç Çağı, Bizans, Eyyubi ve Haçlı dönemlerine ait yerleşim yerleri ortaya çıkarılmıştır.

Anadolu’nun sayılı büyük höyüklerinden olan Tılbaşar höyüğü üzerinde, yer yer Haçlı dönemi kalesinin kesme taştan duvar kalıntıları ile hemen önünde Türk ve Haçlı ordusunun büyük bir savaşa tuttuğu şehir surlarının toprak yığıntısı haline gelmiş kalıntılarını görmek mümkündür. İlçede Tılbaşar Kalesi kalıntılarında başka; Hamzababa, Gaffurbaba, Şıh Bilecan Türbesi ve Selçuklu döneminden kalma Orta Cami minaresi (Fotoğraf.5.9) başlıca tarihi eserlerdir. Orta Camii minaresi Selçuklu döneminden kalmadır. Muhtemelen 1.000 yıllık bir geçmişi olduğu düşünülmektedir. Cami yapısı defalarca restore edilerek orijinallikinden uzaklaşmışsa da, minaresi orijinallikini korumaktadır. Gaziantep Oğuzeli karayolunun kuzeybatısında yer almaktadır. Aynı ölçülerde içerde üzeri toprak kapatılmış 2 adet mezar bulunmaktadır.

Fotoğraf 5.10.Gaffurbaba Türbesinden Bir Görünüm.

Oğuzeli’nde bulunan Karpuzatan mesire alanı bu çevrede bulunan insanların günübirlik dinlenme amacıyla ziyaret ettikleri mesire alanıdır.

Fotoğraf 5.11.Karpuzatan Piknik Alanından Bir Görünüm.

5.8.Belediye Hizmetleri

5.8.1. Oğuzeli 2012 Belediye Atık İstatistikleri

Tablo 5.11.Oğuzeli 2012 Belediye Atık İstatistikleri (TUİK).

	Atık hizmeti verilen belediye nüfusunun belediye nüfusuna oranı (%)	Belediye tarafından ya da belediye adına toplanan atık miktarı (ton/yıl)	Kişi başı ortalama belediye atık miktarı (kg/kişi-gün)
TR Türkiye	99	25 276 698	1,14
TRC11 Gaziantep	100	413 236	0,74
Oğuzeli	100	2 313	0,38

Belediye atık miktarları incelendiğinde Oğuzeli'nde 2.313 ton atık olduğu görülmektedir. Oğuzeli Belediyesi tarafından toplanan atıklar Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin katı atık depolama ve geri dönüşüm alanlarında imha edilmektedir.

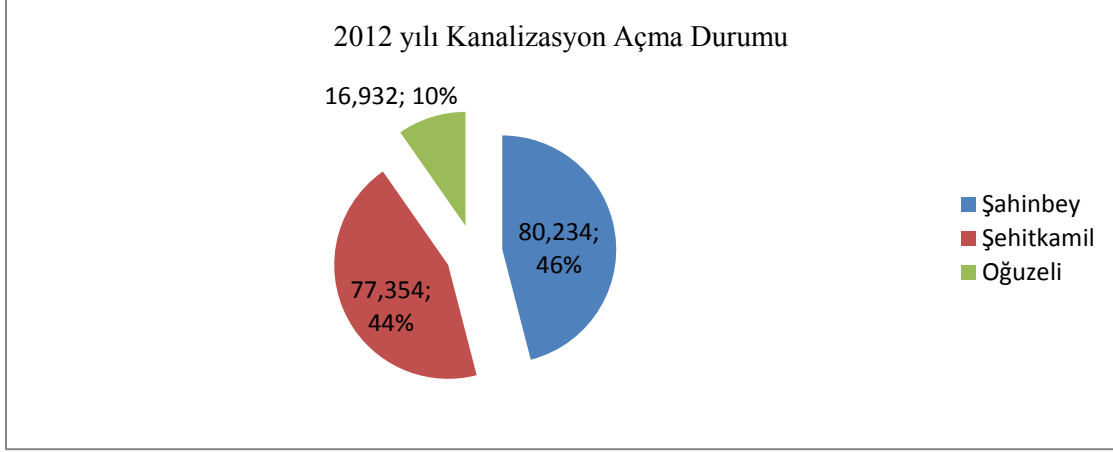
5.8.2.Oğuzeli 2012 Yılı Bölgelere Göre Kanalizasyon İşleri Düzenlemesi

2007 yılında 5216 kanun ile Büyükşehir Belediyesi kapsamına alınan Oğuzeli ilçesinde Sacır deresinin arıtma tesisleri 2011 yılında GASKİ arıtma tesisi açılmıştır.2011 yılında yapılan iş kapsamında bu kolektörler tamamlanarak atık sular Sacır deresine ilave edilmiştir. Yeşildere ve Yalnızbağ bağlantı kolektörleri bağlantı terfi merkezi kullanılmaya başlanmıştır.

Alleben deresi Sacır deresine Gaziantep Et Balık kurumundan sonra ilave olarak adı Sacır deresi olarak devam eder. Yeşilkent, Osmanlı, Kurtuluş, Bayramlı ve Çaybaşı köylerinde geçen atık sular Sacır deresine deşarj ediyordu. 2012 yılı içerisinde yapılan proje ile bu derelerden gelen atık sular iki terfi merkeziyle ve iletim hatlarıyla Yeşildere ana kolektör hatlarıyla Sacır deresine bağlanmıştır.

Oğuzeli ilçesinin ana içme suyu kaynağı Çaybaşı köyündeki kaynak sudan sağlanır. Bu kaynakta sel veya su taşkını zamanlarında yer altı sularının etkilendiği dönemlerde içme sularında kirlenme artar. Körkün'de yer alan Kırkgöz kaynağı Barak sulama birliği tarafından işletilmektedir. Bu kaynaktan Sazgın ve Altınyurt mahallelerine su verilmektedir. Oğuzeli ilçesinde Direkli, Kereelt, Beşdeli, Karaçoman ve Taşyazı köylerinde kuyu suları vardır.

- Şehitkâmil = 74.661 Mt
- Şahinbey = 79.125 Mt
- Oğuzeli = 15.605 Mt
- Toplam = 169.391 Mt

Grafik 5.7.Oğuzeli 2012 Yılı Kanalizasyon Açma Durumu (GASKİ).

5.8.3.Oğuzeli-Yeşildere Bölgeleri Pissu Kollektörü Ve 3. Atıksu Arıtma Tesisi İnşaatı

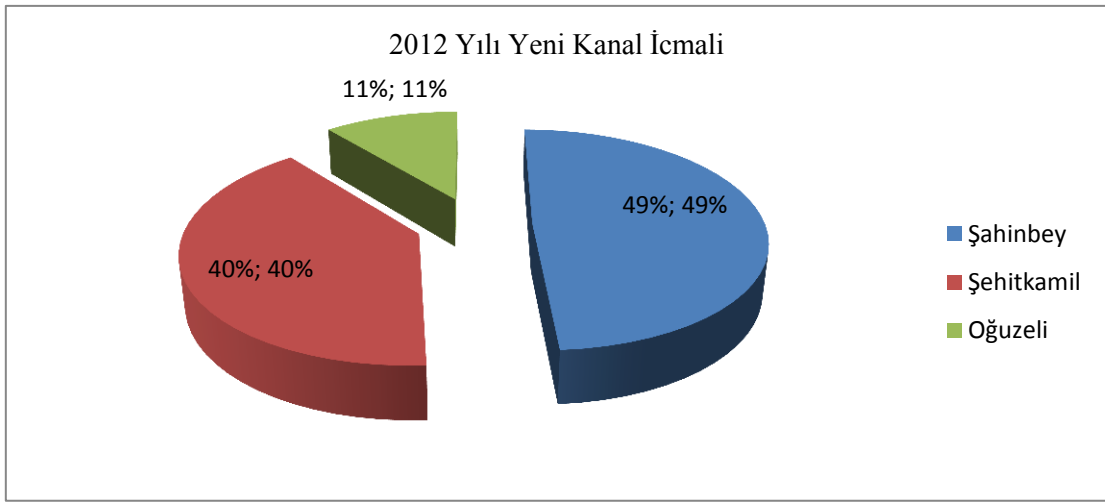
GASKİ(Gaziantep Su ve Kanalizasyon İşleri) sorumluluk sahasında bulunan Oğuzeli – Yeşildere Bölgelerinin Sacır Deresine akan pis sularının uzaklaştırılması amacıyla 5.941 mt. Ø600- Ø1000 çapları arasında kollektör hattı döşenmiştir. Ayrıca Oğuzeli-Yeşildere - Havaalanı yolu çevresi yerleşim birimlerinin atık sularının arıtılması amacıyla 3.Atık su arıtma tesisi inşaatına başlanmış olup tesisin tamamlanmasına müteakip bu bölgelerin atık suları temizlenerek Sacır Deresine verilmesi sağlanacaktır.

Fotoğraf 5.12. Oğuzeli-Yeşildere Ana Kollektör Hattı Yapımı.

Fotoğraf 5.13. Atık Su Arıtma Tesisi İnşaatı.

Grafik 5.7. Oğuzeli 2012 Yılı Yeni Kanal Açma İcmali (GASKİ).

5.8.4. Havaalanı Yolu Ve Civarı Yerleşim Yerleri İçme Suyu Temini İşi

GASKİ sorumluluk sahasında bulunan Havaalanı yolu ve civarı yerleşim birimlerine cazibeli olarak içme suyu temin etmek amacıyla 11.522 mt. Ø500vDuctil boru döşenmiş olup, 5.000 m³ lük içme suyu deposu bitme aşamasına gelmiştir.

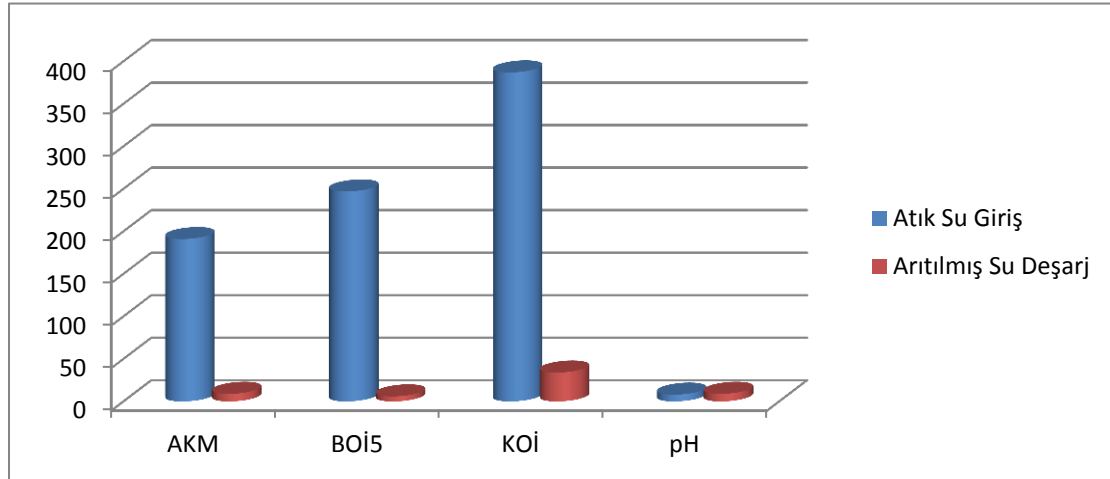
Fotoğraf 5.14. Oğuzeli Terfi Hattı ve Terfi Merkezi Yapımı.

Bu hattın işletmeye alınmasıyla yeni yapılan Gazikent Üniversitesine içme suyu verilmekte ayrıca Yeşilkent mezarlığında bulunan terfi merkezi iptal edilerek, enerji tasarrufu sağlanacaktır. GASKİ tarafından geçmiş yıllarda yapılan 3.000m³ lük içme suyu deposunun işletmeye alınabilmesi amacıyla, mevcutta bulunan 900 m³ lük depo yanına terfi merkezi inşaa edilmiş ve 5.300 mt Ø315 HDPE boru döşemesi yapılmıştır. Oğuzeli içme suyu ihtiyacını karşılayan ve kayıp kaçaklara neden olan Ø250 mm çapındaki ACB boru yerine, yine aynı çapta 3.120 mt. Ductil boru döşemesi yapılmıştır.

5.8.5.GASKİ Kızılhisar Atık Su Arıtma Tesisi

GASKİ Genel Müdürlüğü Kızılhisar Atık Su Arıtma Tesisi 2009 Yılında işletmeye alınmıştır. Tesis, Özalp İnşaat tarafından, 90 dönümlük arazi üzerine inşa edilmiş olup, isale hattı ve bağlantı inşaatları ile birlikte 32.000.000 TL'ye mal olmuştur. GASKİ Kızılhisar Atık Su Arıtma Tesisi, Gaziantep şehri Kızılhisar Havzası, Büyük Şahinbey O.S.B. ve Çöp Depo Alanı atık sularının arıtılması amacıyla projelendirilmiştir. Tesis, ileri Biyolojik arıtma projesinde olup, Karbon, Azot ve Fosfor giderimi yapılmaktadır.

Ham atık su tesise cazibeli olarak, mevcut kolektör hattıyla iletilmektedir. GASKİ Kızılhisar Atık Su Arıtma Tesisinde, 2010 yılı içerisinde günde ortalama 12.000 m³ atık su, atılmaktadır.

Grafik 5.8.Atık Su Arıtma (GASKİ).

GASKİ Kızılhisar Atık su Arıtma Tesisi 2010 yılı içerisinde Çevre Bakanlığı Mevzuatında yer alan, Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Hava Kalitesinin Kontrolü Yönetmeliği ve Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Standartlarını sağlayarak, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi GASKİ Kanalizasyon şebekesinde toplanan Evsel Atık suların ve Körkün Sanayi Sitesine ait atık suların arıtımını gerçekleştirmiştir.

* 2010-2012 yılları arası içerisinde tesisimizde arıtılan ortalama 12.000 m³/gün atık suyun deşarjı Sacır Deresine yapılmıştır.

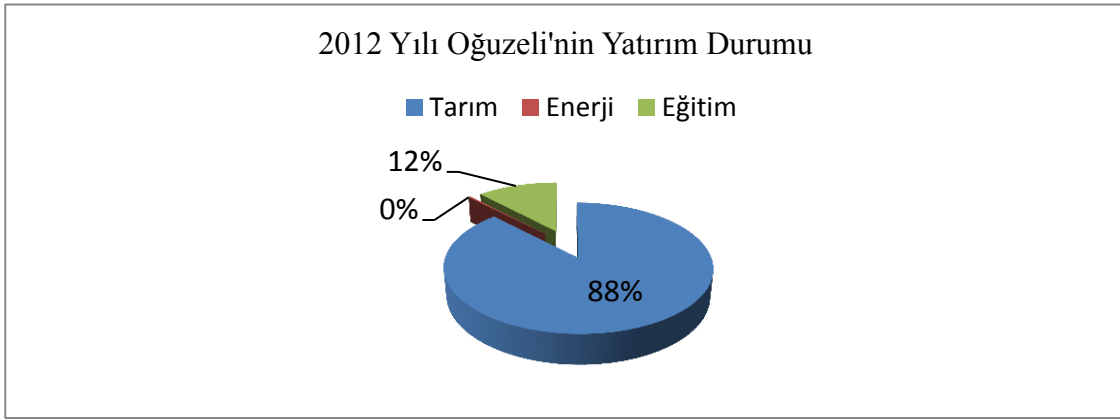
* 2010-2012 yılları arası içerisinde Atık Su Arıtma Tesisinin ön arıtma ünitelerinden günde ortalama 0,5 m³ katı atık çıkarılmış, çıkarılan katı atıklar çöp depo alanında bertaraf edilmiştir.

* Çamur Susuzlaştırma, Dekantör Ünitesinden % 26 kurulukta, 15 ton/gün Biokatı ürün belediyenin çöp depo alanında bertaraf edilmiştir.

5.9.Oğuzeli'ne Yatırım Durumu

Tablo 5.12.2012 Yılı Oğuzeli'ne Yatırım Durumu (Gaziantep Valiliği, İlçeleri Envanteri, 2007).

		Toplam Proje	Önceki Yıllar	2012 Yatırımı	Dönem Sonu Harcama
Genel Toplam	8	380.310.700	129.281.276	29.624.198	2.738.709
Tarım		370.101.502	128.531.692	26.000.000	2.513.181
Enerji		500,000	0	100,000	0
Eğitim		9.709.198	749,584	3.524.198	225,528
		380.310.700	129.281.276	29.624.198	2.738.709

Grafik 5.9.2012 Yılı Oğuzeli'ne Yatırım Durumu (GASKİ).

Oğuzeli'ne 2012 yılında yapılan yatırım incelendiğinde tarıma yapılan yatırım tutarı 26.000.000 TL (%88) Eğitime yapılan yatırım tutarı 3.534.198 TL (%12) olduğu görülmektedir.

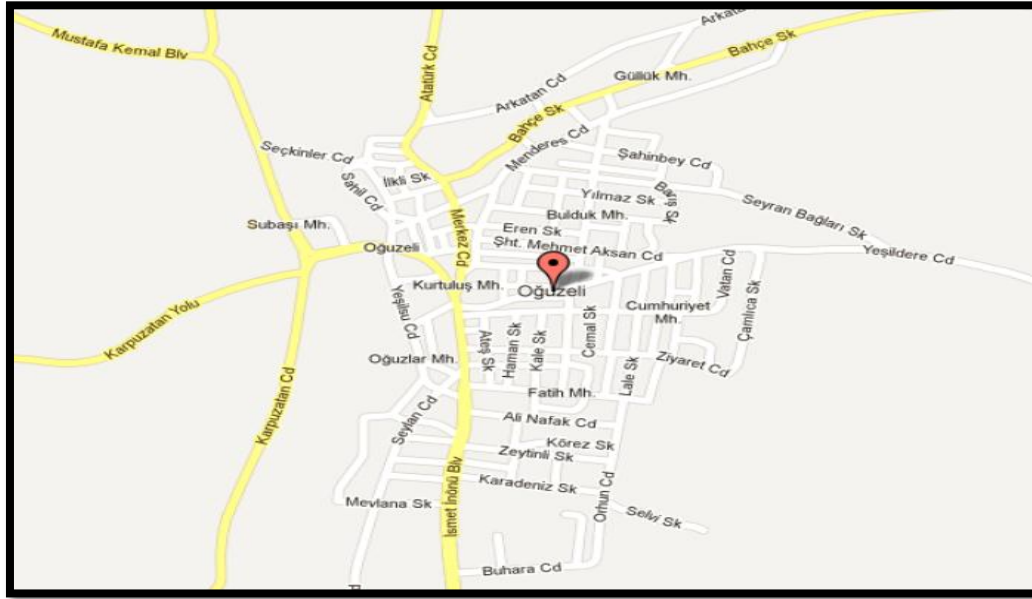
5.10.Oğuzeli'nin Ulaşım Fonksiyonu

Ulaşım, insanlar, kaynaklar, eşyalar, konuşulan ve yazılan söz, fikir ve bilgilerin bir yerden başka bir yere taşınmasıdır. Bu çerçevede ulaşım, bütün ulaşım (kara, demir, hava yollarını ve boru hatlarını) ve haberleşme şekillerini (telgraf, telex, televizyon, uydu iletişimi ve bilgisayar bağlantıları) kapsamaktadır (Whyne-Hammond, 1985: 134). Ulaşım faaliyetleri ile şehir yerleşmeleri arasındaki ilişkiler çeşitli ve de önemlidir (Tümertekin, 1987:2053). Şehirlerin kuruluş nedenlerinden biri de ulaşımın olmasıdır. Zaten Cooley, 1894 yılında yazmış olduğu "The Theory of Transportation" adlı eserinde, modern şehirlerin ortaya çıkışında, ön plânda ulaşım kolaylıklarının rol oynadığını ileri sürmüştü ve şehirlerin nehir ağzlarında, ovalarda, yolların birbiriyle kesiştiği noktalarda veya bu gibi gidiş geliş elverişli yerlerde kurulduğunu belirtmiştir (Yörükân, 1968: 45). Şehirlerin ortaya çıkışı kadar gelişimi de ulaşım faaliyetleri ile yakından ilgilidir. Şehirler kendi kendine yeterli olmayan dışa bağımlı yerleşmelerdir. Bu hizmetler şehir dışına ne kadar uzaklara yayılır ise şehirler de o ölçüde önem kazanacaklardır. Şehirlerin sunduğu bu hizmetlerin çevreye yayılması ise ancak uygun ulaşım ağı ile mümkün olacaktır (Karaboran, 1989: 81-118).

5.10.1.Oğuzeli Karayolu Ulaşım Özellikleri

Şehir içi ulaşımın gelişimi ile nüfus miktarı arasında yakın ilişki bulunmaktadır. Yerleşmelerde nüfus artışı, alansal büyümeye neden olmakta, böylece yerleşmelerin çeşitli noktaları arasında bağlantı kurulması ihtiyacı belirlemektedir. Dolayısıyla kamu ya da özel sektöre ait motorlu taşıtlar başlangıçta sınırlı kısımlarda olmak üzere faaliyete geçmektedir. Özellikle demiryolu güzergâhı olan yerleşmelerde istasyon ile kasabanın diğer kısımları arasında önce atlı arabalar, faytonlar ile kurulan, daha sonra minibüs ya da taksi dolmuşlarla sürdürülen bağlantının çok defa belediye otobüsleri ile düzenli bir duruma sokulması şehirselleşme sürecinin başlangıcıdır (Tümertekin, 1987: 2053).

Oğuzeli'nde ulaşım, genel olarak karayoluna bağlı bir özellik gösterir. Son yıllarda bütün alanlardaki gelişme ve değişimlere paralel olarak Oğuzeli'nde karayolu ulaşımını da geliştirmiştir. Oğuzeli'nin diğer illerle olan ulaşımı Gaziantep üzerinden yapılmaktadır. Gaziantep'e ulaşım ise Halk Otobüsleri ve Özel Minibüslerle sağlanmaktadır. Gaziantep - Oğuzeli yolu ilçe merkezi girişinde iki ana caddeye (Dere ve Cumhuriyet) ayrılmaktadır, Bu iki cadde ve Cumhuriyet Caddesi'nin devamı olan Barak caddesi, Oğuzeli ulaşım ağının ana arterini oluşturmaktadır. Oğuzeli ilçe merkezinde ulaşımın ana hatları Mustafa Kemal Bulvarı, Atatürk Caddesi, Karpuzatan Caddesi ve İnönü Caddeleri üzerinden yapılmaktadır.

Harita 5.4.Oğuzeli Şehir İçi Ulaşım Haritası (<http://harita.turkcebilgi.com-2012>).

Bir bölgenin bir yörenin ve bir yerleşmenin ekonomik olarak gelişmesi yoğun ulaşım ağlarıyla çevreye bağlanması ve açılması ile yakından ilgilidir. Herhangi bir ekonomik birimin uzak veya yakın çevresi ile olan ilişkisi ulaşım sektörüyle gerçekleşebilmekte ve böylece karşılıklı etkileşim ortaya çıkabilmektedir. Oğuzeli şehri ulaşım açısından oldukça elverişli bir konuma sahiptir. Eski dönemlerden bu yana doğuya uzanan ticaret yolları için geçiş yeri olma özelliği taşımaktadır. Oğuzeli'nde, ilçelere ve il merkezlerine ulaşım rahatlıkla sağlanmaktadır.

Tablo 5.13.Oğuzeli'nin Çevre Yerleşim Yerlerine Uzaklıkları (Gaziantep Karayolları 54.Bakım Şube Şefliği).

Yerleşme Merkezi	Uzaklık (Km)
Gaziantep	17
Adana	240
Antakya	204
Kilis	50
Kahramanmaraş	102
Şanlıurfa	198

Oğuzeli'nin bazı il merkezlerine olan uzaklıkları şöyledir. Gaziantep merkeze uzaklığı 17 km olup Adana merkeze olan uzaklık 240 km Antakya merkeze olan uzaklığı 204 km olup Kilis il merkezine 50 km Kahramanmaraş il merkezine uzaklığı 102 km ve Şanlıurfa il merkezine 198 km uzaklıktadır. Merkezdeki mahalleler ile iş ve ticaret alanlara arasında, düzenli taşımacılık yapılmaktadır. Ayrıca Oğuzeli'nden Gaziantep'e 20 dakikalık yakınlıkta olup her yarım saatte bir karşılıklı dolmuş seferleri düzenlenmektedir. Çevre ilçelere ve köylere ulaşım düzenli olarak her gün sağlanmaktadır. Oğuzeli'nde demiryolu ağı bulunmamaktadır. Fakat Oğuzeli'ne yakın olan Gaziantep il merkezinde geçen Demiryollarından dolayı olarak yararlanılmaktadır. Oğuzeli'ne en yakın Gaziantep Havaalanı vardır. Ulaşım faaliyetleriyle ilgili ele alacağımız diğer bir konu Telekom hizmetleridir. Merkezdeki telefon abone sayısı 5.200 dür. İlçe merkezi ve köylerin tamamında telefon bulunmakta ve haberleşme rahat bir şekilde sağlandığı belirtilmekte ve Postalar günlük olarak gelip gitmektedir (Oğuzeli Türk Telekom Müdürlüğü).

Tablo 5.14.Oğuzeli'nin Gaziantep Merkezindeki Bazı Yerleşmelere Uzaklığı (Gaziantep Karayolları 54.Bakım Şube Şefliği).

Mesafeler	Km.	Dakika
Şehir merkezine mesafesi	19	19
Organize Sanayi Bölgesine olan mesafesi	40	40
Küçük Sanayi Sitesine olan mesafesi	20	20
Serbest Bölgeye olan mesafesi	45	45

5.10.2.Oğuzeli Hava Ulaşım Özellikleri

Fotoğraf 5.15.Gaziantep Havaalanından Bir Görünüm.

Havaalanında 1 kalkış pisti vardır ve 3 uçak kapasitelidir. 2012 yılı itibariyle yıllık 1 milyon 442.969 yolcu ve 23.500 uçak kapasitesine sahiptir. Havaalanında ILS sistemi yoktur. Yeni Terminal Projesi çerçevesinde yolcu sayısını yıllık 4.000.000 yolcuya ve uçak kapasitesi 6'ya çıkarılması hedeflenmektedir. Şehrin muhtelif noktalarından havaalanına uzaklıkları ve varış süreleri aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Gaziantep Havalimanı 1976 yılında hizmete açılmıştır. Limanımız, uluslararası alanda hizmet vermek üzere dış hat uçuşlarına 1993 yılında başlamıştır. Limanımızda iki adet pist (10L-28R) bulunmakta olup, pistlerden bir tanesi (10L) acil durumlar için kullanılmaktadır. Acil durumlar için kullanılan pist (10L) normal şartlarda Taksi yolu olarak hizmet vermektedir. Toplam 8 adet uçağın park yapabileceği uçak park (apron) yeri mevcuttur. 2006 yılında hizmete açılan yeni iç-dış hat terminal binamız yıllık yaklaşık olarak 4 milyon yolcu hizmet vermektedir.

400 araç kapasiteli otoparkımız yolcularımız ve karşılayıcılarının hizmetine verilmiştir. En son teknoloji ile donatılmış olan yeni İtfaiye binamız 2011 yılı başında hizmete açılmıştır. Hava seyrüsefer hizmetleri ile yolcu hizmetleri uluslararası standartlar dâhilinde güvenli bir şekilde 24 saat çalışma esasına dayalı olarak verilmektedir.

Tablo 5.15.Gaziantep Havaalanından Yapılan Uçuş Noktaları (DHMI-Gaziantep Hava Limanı).

Havayolu	Uçuş Noktaları
Anadolu Jet THY tarafından işletiliyor	Ankara
Germania Airline	Berlin-Tegel, Hannover
Onur Air	İstanbul-Atatürk
Pegasus Havayolları	Ercan, İstanbul-Sabiha Gökçen, İzmir
Sky Airlines	Sezonluk: Hamburg, Tahran-Imam Khomeini
SunExpress	Antalya, Frankfurt, İstanbul-Sabiha Gökçen, İzmir, Stuttgart,Dusseldorf,Schonefeld
Türk Hava Yolları	İstanbul-Atatürk
XL Airways Germany	Frankfurt
Atlasjet	İstanbul-Atatürk
Borajet	Van

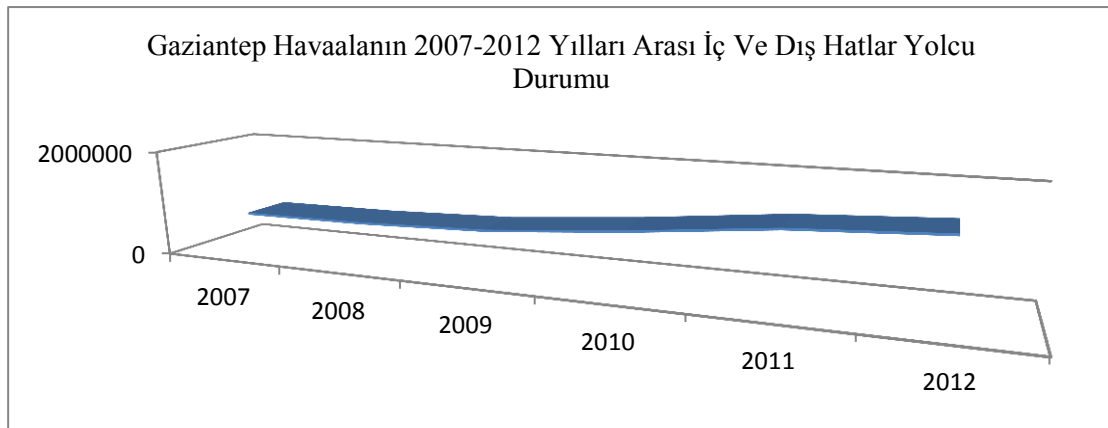

Fotoğraf 5.16.Gaziantep Havaalanının Giriş Kısmı.

Gaziantep ili, hava ulaşımı bakımından da çok gelişmiştir. İlde Gaziantep Oğuzeli Havaalanı adında uluslararası havaalanı bulunmaktadır. Her gün İstanbul, Ankara, İzmir ve Antalya'ya tarifeli uçak seferleri yapılmakla beraber, diğer illere de Ankara bağlantılı uçak seferleri yapılmaktadır. Ayrıca Almanya, Hollanda ve Fransa'ya direkt uçuşlar vardır.

Tablo 5.16.Gaziantep Havaalanının 2007-2012 Yılları Arası İç Ve Dış Hatlar Yolcu Durumu(Not: 2013 yılı hedefi % 28 büyüme hedefi vardır.) (DHMİ-Gaziantep Hava Limanı).

Yıl (Ay)	İç Hatlar	% Değişim	Dış Hatlar	% Değişim	Toplam	% Değişim
2012	1 268 715	%23,0	174 254	%48,0	1 442 969	%28,0
2011	1.181.015	%25,0	128.583	%35,0	1.309.598	%26,0
2010	945.359	%33,0	96.950	%22,0	1.042.309	%25,0
2009	708.673	%9,1	124.329	%17,7	833.002	%10,3
2008	649.344	%1,0	105.624	%15,0	754.968	%3,0
2007	642.232	-	92.195	-	734.427	-

Grafik 5.10.Gaziantep Havaalanının 2007-2012 Yılları Arası İç Ve Dış Hatlar Yolcu Durumu (DHMİ-Gaziantep Hava Limanı).

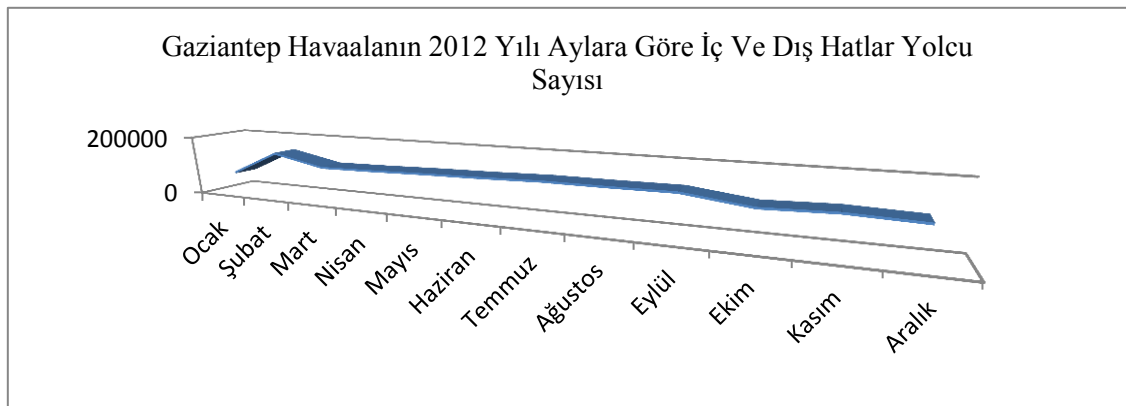
Havaalanına gelen yolcuların 2007-2012 yılları arasında gelen yolculara

bakıldığında 2007 yılında 734.427 olan yolcu sayısı 2008 yılında 754.968'e yükselmiş olup 2011 yılında 1.309.598'e yükselmiş ve 2012 yılında gelen yolcuların toplam sayısı 1.442.969 olmuştur.

Tablo 5.17. Gaziantep Havaalanının 2012 Yılı Aylara Göre İç Ve Dış Hatlar Yolcu Sayısı (DHMİ-Gaziantep Hava Limanı).

Aylar	Yurt İçi Yolcu Sayısı	Yurt Dışı Yolcu Sayısı
Ocak	68.786	1.193
Şubat	132.023	18.707
Mart	102.009	13.165
Nisan	102.876	15.425
Mayıs	109.005	13.878
Haziran	109.336	16.637
Temmuz	108.884	22.075
Ağustos	109.069	21.699
Eylül	112.531	19.654
Ekim	106.650	16.720
Kasım	105.045	9.515
Aralık	102.461	5.586
Toplam	1 268 715	174 254

Oğuzeli merkezde yer alan Gaziantep Havaalanına 2012 yılında gelen yolcuların profili incelendiğinde gelen toplam yolcuların 1.442.969 kişisini 1.268.715'i (%87,9) yurt içi yolcu iken 174.254'ü (%12,1) ise yurt dışından gelen yolculardan oluşmaktadır.

Grafik 5.11. Gaziantep Havaalanının 2012 Yılı Aylara Göre İç Ve Dış Hatlar Yolcu Sayısı (DHMİ-Gaziantep Hava Limanı).

5.10.3. Havaalanı Yakınlarında Oluşan Gürültü

Havaalanı şehre 19 km uzaklıkta bir mevkide bulunduğundan il merkezi açısından büyük kirlilik teşkil etmemektedir. Havaalanı çevresinde bulunan köy ve ilçelerde uçak iniş ve kalkışlarında gürültü kirliliği meydana gelmemektedir. İlimiz havaalanına önceki yıllara göre uçak seferleri artmakla beraber (günlük 5 tarifeli sefer ile günün değişik saatlerinde ortalama 8-10 özel uçak seferi), kirliliği çok fazla rahatsız edici düzeyde değildir. Yapılan seferlerle toplam 1.040 günlük yolcu taşınmaktadır. Havaalanı ve çevresinde yapılan ölçümler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Havaalanı ve çevresinde Müdürlüğümüz tarafından yapılan ölçüm sonuçları aşağıdaki Tabloda yer

almaktadır.

Tablo 5.17.Gaziantep Havaalanı Yakınlarında Oluşan Gürültü (DHMI-Gaziantep Hava Limanı).

Havaalanı Civarındaki Meskun Mahaller	Meskun Mahallerin Havaalanına Olan Uzaklığı	Tarih	Ölçme Zamanı	DB(A) Olarak Gürültü Seviyesi							
				Pzt.	Salı	Çrş.	Prş.	Cu.	Cmt	Paz	
Havaalanı		18.01.2011	Gündüz 06.00 – 22.00		75						
İçi		17.01.2011	Gece 22.00 - 06.00	89							
Havaalanı		16.01.2011	Gündüz 06.00 – 22.00				76				
İçi		15.01.2011	Gece 22.00 - 06.00			85					
Havaalanı		17.01.2011	Gündüz 06.00 – 22.00			84					
İçi		17.01.2011	Gece 22.00 - 06.00			86					
Havaalanı		18.01.2011	Gündüz 06.00 – 22.00				86				
İçi		18.01.2011	Gece 22.00 - 06.00				88				
Havaalanı		22.01.2011	Gündüz 06.00 – 22.00	79							
İçi		23.01.2011	Gece 22.00 - 06.00		76						
Sazgın Köyü	1 Km.	06.02.2011	Gündüz 06.00 – 22.00		73						
		07.02.2011	Gece 22.00 - 06.00			80					
Oğuzeli	3 Km.	15.02.2011	Gündüz 06.00 – 22.00				75				
			Gece 22.00 - 06.00								
Büyük Şahinbey Kasabası	4 Km.	16.02.2011	Gündüz 06.00 – 22.00					80			
			Gece 22.00 - 06.00			79					

Fotoğraf 5.17.Gaziantep Havaalanından Görünüm.

5.11. Oğuzeli'nin Tarım Fonksiyonu

Oğuzeli'nin ekonomisi içerisinde tarım önemli bir paya sahiptir. İktisaden faal nüfusun %22,8'i (863kişi) tarımla uğraşmaktadır. Oğuzeli ve Tilbaşer ovasının tarımda makineleşmeye bağlı olarak 1960'tan itibaren kullanılan verimli araziler çiftçinin nar ve buğday gibi tarımsal ürünlerin yanında biber, patlıcan ve marul gibi sebze üretimine yönelmesine sebep olmuştur. Aile ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılan sebzeçilik faaliyetleri son 30 yılda gelişerek tarla sebzeçiliği şekline dönüşmüş ve ilçede önemli ekonomik faaliyet kolu haline gelmiştir.

Oğuzeli’nde tarım ürünleri içerisinde en fazla buğday ekilmekte, ikinci sırada ise pamuk gelmektedir. İlçede tarım arazilerinde buğday, pamuk, mısır, kavun, domates, arpa, soğan, mercimek tarımı yapılmaktadır (Oğuzeli İlçe Tarım Müdürlüğü Verileri).Önemli ekonomik faaliyet kollarından olan hayvancılık, Oğuzeli da genellikle küçük aile işletmeciliği şeklinde yapılmakta olup, hayvanların büyük bir kısmını yerli ırklardan oluşmaktadır. Bunun yanında son 20 yılda büyük besi çiftliklerinin kurulması ilçeyi Gaziantep’in besi ve süt sığırı yetiştiriciliği merkezi haline getirmiştir. Özellikle küçükbaş hayvan olarak koyun ve keçi yetiştirilmektedir. İlçede 1.200 adet arı kovanı mevcuttur. Bu kovanlardan 68 ton bal üretimi yapıldığı belirtilmektedir (Oğuzeli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü).

5.11.1.Arazi Kullanım Durumu

Ülkemizin son derece yüksek ve engebeli yapıda olması var olan arazilerden istenilen ölçüde yararlanılmasını engellemiştir.2/3 dağlık olan ülkemizde planlı bir arazi kullanımı yoktur.

a.Ekili Dikili Alanlar; Bu alanlar sebze bahçeleri, bağlar, tarlalar, meyvelikler, zeytinlikler ve nadas alanlarından oluşmaktadır.1950yılından sonra makineleşme çayır ve meralık alanlar ile orman alanlarının bir bölümünün sökülerek tarım arazisine dönüştürülmesine neden olmuştur. Nadas alanları ise sulamanın gelişmesine bağlı olarak hızla azalmıştır. Tarım arazileri içinde en geniş ekim alanı tahıllara ayrılmıştır. Bunda iklimin ve sulama koşullarının önemli payı vardır.

b.Çayır ve Otlak Alanları; Hayvancılık açısından önemlidir. Büyük bölümü traktörle sökülerek tarım arazisi yapılmıştır. Çayır ve otlaklar Doğu, İç, Güneydoğu Anadolu bölgelerinde daha geniş yer kaplar.

Bölge yüzölçümlerine göre ekili dikili alanların oranı şöyledir.

1.Marmara (%30)

2-İç Anadolu(%27)

3-Ege (%24)

4-Güneydoğu (%’20)

5-Akdeniz (%18)

6-Karadeniz (%16)

7-Doğu Anadolu (10)

Delta ovaları genelde tarımsal amaçla kullanılır. Marmara bölgesinin İzmit ile boğaz arası sanayi ve yerleşme alanı olmuştur. Dağlık alanlar turizm ve madencilik alanları olarak kullanılmaktadır. Sahildeki birçok alan turizm yerleşme alanına dönüşmüştür. Platolar hayvancılık ve tahıl tarımı amacıyla kullanılır. Türkiye toprak dağılışı kullanım şekli:

%26 Orman

%32 Çayır Ve Meralar

%36 Ekili Dikili Alan

%6 Diğer

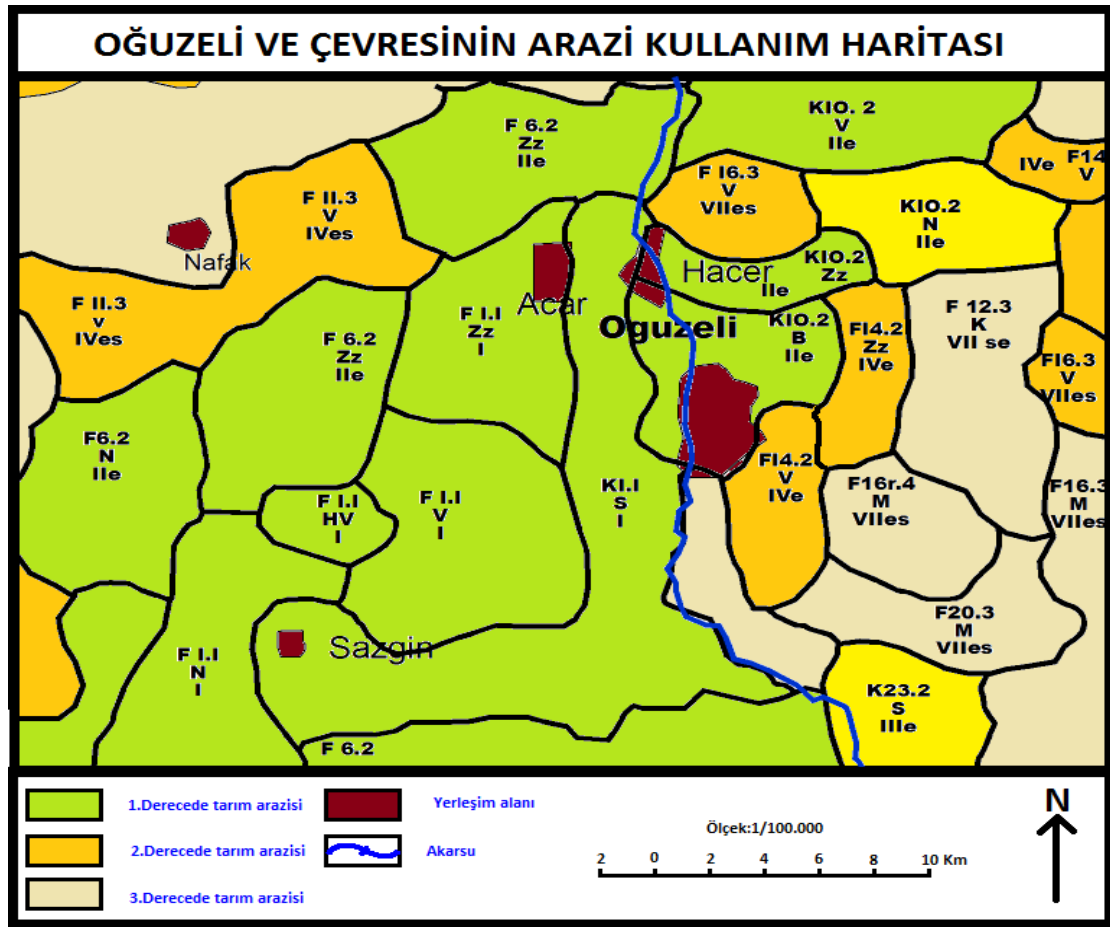
% Ekilen Arazinin Dağılışı

%10 Nadas

%30 Dikili

%60 Ekili Alanlar.

Çalışma alanının genelinde sulu tarım, kuru tarım ve bahçe alanları çoğunluktadır. Çalışma alanının arazi kullanım durumu büyük ölçüde yapı, iklim ve jeomorfolojik birimlerin etkisi altındadır. Örneğin yörenin kültür bitkilerinden fıstık ve zeytin, buradaki iklimin plato sahasına göre daha ılıman olmasından dolayı burada oldukça fazla yetişebilmektedir. Ova tabanında sulu ve kuru tarla ve bahçeler yer alır. Plato sahaları ve yamaçlarında mera ve kuru tarım alanları ile bahçeler mevcuttur (Harita5.5)(Özçağlar, 1988:131-150).

Harita 5.5.Oğuzeli ve Çevresinin Arazi Kullanım Haritası (Oğuzeli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü).

5.11.1.1. Jeomorfolojik Birimlerle Arazi Kullanımı Arasındaki İlişkiler

Bu bölümde inceleme sahasını oluşturan Oğuzeli Ovası ve çevresinde çeşitli jeomorfolojik birimler ile arazi kullanımı arasındaki ilişkiler ele alınmıştır.

5.11.1.2. Tepelik Alanların Kullanımı

Tepelik alanların yükseltisi fazla değildir. Yamaç eğimleri de azdır. Bundan dolayı bu alanlar kuru tarım alanı ve mera olarak kullanılmaktadır.

5.11.1.3. Plato Alanlarının Kullanımı

Plato alanları; en yüksek plato yüzeyi, yüksek plato yüzeyi ve alçak plato yüzeyi olmak üzere 3 ayrı düzlük sisteminden oluşmaktadır. En yüksek plato alanları daha çok mera ve bağ-bahçe olarak kullanılmaktadır. Yüksek platolar üzerinde bağ-bahçe, mera, zeytin, fıstık ve bazı alanlarda da kuru tarım yapılmakta, alçak plato alanları ise daha çok bağ-bahçe ve kuru tarım alanları olarak kullanılmaktadır. Plato yüzeyleri üzerinde yapılan kuru tarım faaliyeti tamamen iklimin kontrolü altındadır. Bu alanlarda düşen yağış miktarı ve düşme zamanına bağlı olarak yıllar arasında alınan ürün miktarı bakımından farklılıklar olabilmektedir (Gözenç,1977:69-81).

5.11.1.4.Yamaçların Kullanımı

Yamaçların büyük kısmı mera olarak kullanılmaktadır. Diğer yamaç alanlar ise bağ-bahçe, zeytinlik ve fıstıklık olarak kullanılmaktadır. Eğimin az olduğu alanlar ise kuru tarım alanı olarak kullanılmaktadır.

5.11.1.5.Ova Tabanının Kullanımı

Ova tabanında akarsu boyunca sulu tarım arazileri olarak kullanılmakta, sulu tarım arazileri çevresinde ise bağ-bahçe, zeytinlik ve kuru tarım alanları yer almaktadır. Son yıllarda daha çok yamaçlarda yetiştirilen fıstık ağaçları ova tabanına doğru kaymaya başlamıştır. Ayrıca ovanın orta kısmında Gaziantep havaalanı da yer almaktadır. Ovanın engebesiz olması ve etrafının plato sahalarıyla çevrili olması burada havaalanı kurulması için elverişli bir saha meydana getirmiştir.

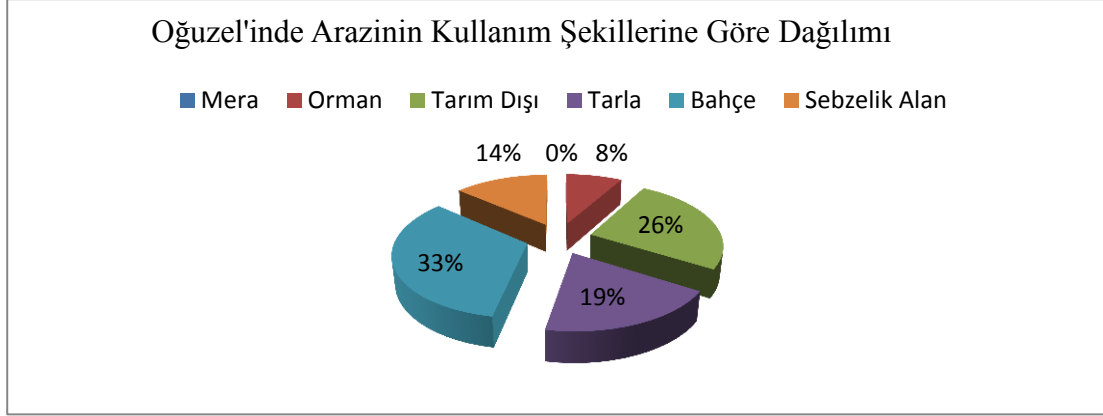
5.11.2.Oğuzeli’nde Arazi Kullanımının Dağılımı

Tablo 5.18.Oğuzeli’nin Arazi Kullanım Durumu (Oğuzeli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü).

	Alanı(Ha.)	Genel Tarım Dışı(Ha.)			Tarım Arazisi(Ha.)			Toplam	Toplam	
		Mera	Orman	Tarım Dışı	Toplam	Tarla	Bahçe			Sebze
Oğuzeli Merkezi İlçe Toplamı	5561,40	0	456	1430,9	1.886,9	1.060,00	1.854,5	760	3.674,50	5.561,40
	70.978,445	2.989,5	456	7.830,97	11.276,51	34.876,6	23.248,8	1.576,5	59.701,90	70.978,41

Oğuzeli ilçe merkezinde arazinin kullanım şekillerine göre dağılımı incelendiğinde ilçe merkezinin toplam alanı 5.561,40 ha’dır. Bu alanın 1.886,9 hektarı(%33,9) tarım dışı alan iken 3.674,50 hektarı da (% 66,1) tarım alanı olarak

kullanılmaktadır. İlçe merkezi alanın arazi dağılımı incelendiğinde ise toplam arazinin 456 ha(%8) Ormanlık alan, 1.430,9 ha (%26) tarım dışı alan,1.060 ha(%19) alan tarla alanı,1.854,5 ha(%33) alanı ise bahçelik alan ve 760 ha (%14) alanı ise sebzelik alandır.

Grafik 5.12.Oğuzeli'nin Arazi Kullanım Durumu (Oğuzeli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü).

5.11.3. Oğuzeli Genelinde Yetiştirilen Ürünlere Göre Dağılımı

Tablo 5.18.Oğuzeli İlçe Merkezi Yetiştirilen Ürünlere Göre Ürünlerin Dağılımı (Oğuzeli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü).

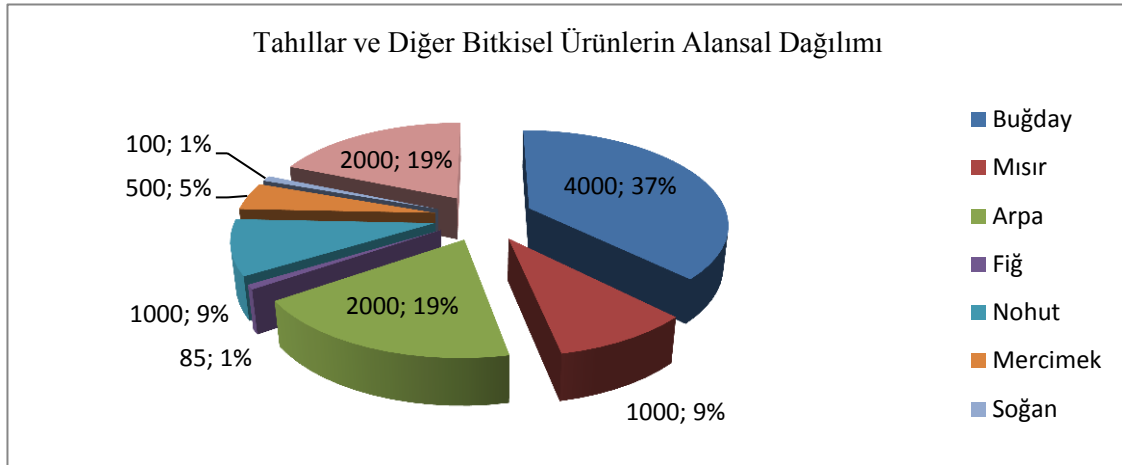
Ürünler	Köyler (Bucak)	İşletme Sayısı	Arazi Sayısı	Ekili Alan (da,m2)	Ürünün Ekildiği Alanın Toplam Ekili Alana Oranı	Ürünün İlçedeki Ek. Alanın 'Ürünün Ekildiği Alan'a Oranı	Ürünün İlçedeki Ekildiği Alanın, İlçedeki Ekili Toplam Alana Oranı
Buğday (Makarnalık)	Merkez	73	177	1,208.275	0.25%	1.18%	8.26%
Antep fıstığı	Merkez	258	617	3,797.461	0.80%	5.46%	25.95%
Arpa	Merkez	47	96	373.078	0.08%	0.64%	2.55%
Buğday (Ekmeklik)	Merkez	65	150	862.628	0.18%	1.68%	5.89%
Zeytin (Yağlık)	Merkez	233	518	3,310.115	0.69%	8.17%	22.62%
Mısır (Dane)	Merkez	27	65	371.414	0.08%	0.93%	2.54%
Mercimek kırmızı	Merkez	6	7	86.470	0.02%	0.26%	0.59%
Pamuk	Merkez	1	1	5.092	0.00%	0.03%	0.03%
Mısır (Silaj)	Merkez	9	15	177.920	0.04%	1.28%	1.22%
Nohut	Merkez	11	13	128.268	0.03%	0.95%	0.88%
Üzüm							
Kurutmalık (Çekirdekli)	Merkez	184	421	2,073.430	0.43%	16.81%	14.17%
Zeytin	Merkez	43	77	446.849	0.09%	9.92%	3.05%
Nadas	Merkez	10	12	97.803	0.02%	2.85%	0.67%
Nar	Merkez	173	399	985.308	0.21%	39.11%	6.73%
Acur	Merkez	4	9	54.039	0.01%	4.63%	0.37%
Karışık Meyvelik	Merkez	15	21	123.733	0.03%	15.92%	0.85%
Zeytin (Sofralık)	Merkez	4	8	69.267	0.01%	10.44%	0.47%
Hıyar	Merkez	1	1	4.700	0.00%	1.04%	0.03%

Kavaklık	Merkez	42	61	177.219	0.04%	44.81%	1.21%
Sarmısak (kuru)	Merkez	3	3	35.796	0.01%	10.02%	0.24%
Biber (dolmalık)	Merkez	1	1	1.510	0.00%	0.45%	0.01%
Ceviz	Merkez	14	17	27.980	0.01%	9.20%	0.19%
Patlıcan	Merkez	10	18	41.803	0.01%	17.87%	0.29%
İncir	Merkez	4	4	9.721	0.00%	4.66%	0.07%
Üzüm Sofralık (Çekirdekli)	Merkez	7	10	55.724	0.01%	28.32%	0.38%
Marul (göbekli)	Merkez	4	7	23.116	0.00%	27.75%	0.16%
Elma (Diğer)	Merkez	1	1	3.795	0.00%	5.43%	0.03%
Kiraz	Merkez	1	1	6.866	0.00%	14.21%	0.05%
Karışık Sebzelik	Merkez	3	4	3.242	0.00%	7.47%	0.02%
Trabzon hurması	Merkez	1	1	5.164	0.00%	17.53%	0.04%
Yonca	Merkez	1	1	2.968	0.00%	10.21%	0.02%
Zeytin-Üzüm	Merkez	1	2	24.099	0.01%	97.34%	0.16%
Kayısı	Merkez	4	4	4.475	0.00%	19.98%	0.03%
Zerdali	Merkez	7	9	15.475	0.00%	80.07%	0.11%
Domates (Salçalık)	Merkez	1	1	3.054	0.00%	20.09%	0.02%
Nane	Merkez	1	1	10.184	0.00%	100.00%	0.07%
Kabak (sakız)	Merkez	1	1	4.750	0.00%	55.17%	0.03%
Fasulye (taze)	Merkez	1	1	2.010	0.00%	100.00%	0.01%

5.11.3.1. Oğuzeli İlçe Merkezinde Tarla Ürünlerinin Alansal Dağılımı Ve Üretim Miktarları

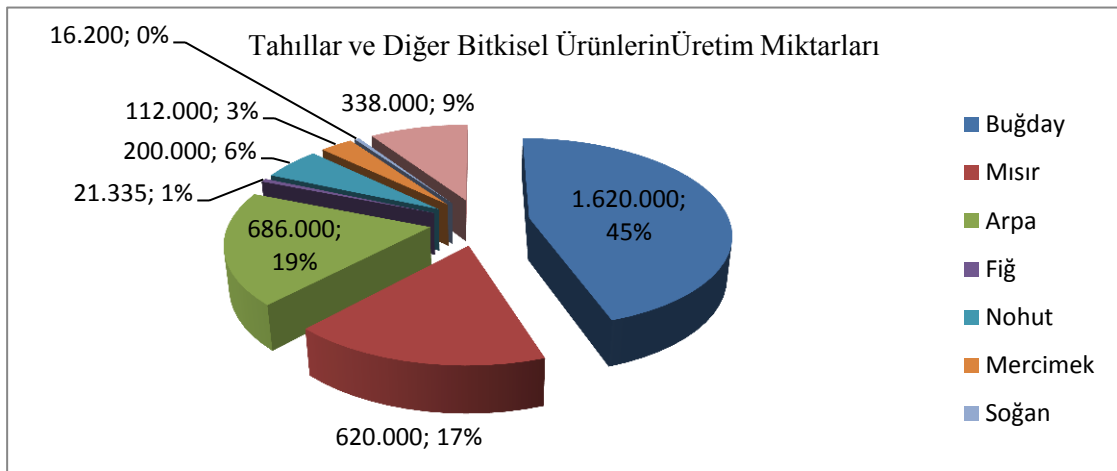
Tablo 5.19.Oğuzeli İlçe Merkezinde 2012 Yılı Tarla Ürünlerinin Alansal Dağılımı Ve Üretim Mik.(Oğuzeli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü).

İl Adı	İlçe Adı	Grup adı	Ürün adı	Ekilen alan(dekar)	Oğuzeli Geneli	Üretim(Kg)	Verim(kg/da)
Gaziantep	Oğuzeli	Tahıllar	Buğday	4.000	154.376	1.620.000	405
			Mısır	1.000	16.918	620.000	620
			Arpa	2.000	93.701	686.000	343
			Fiğ	85	615	21.335	251
			Nohut	1.000	15.810	200.000	200
			Mercimek	500	34.266	112.000	224
			Soğan	100	327	16.200	162
			Sarımsak	2.000	2.925	338.000	169

Grafik 5.13.Oğuzeli İlçe Merkezinde Tarla Ürünlerinin Alansal Dağılımı (Oğuzeli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü).

Oğuzeli ilçe merkezinde Tarla ürünlerinin alansal dağılımı ve üretim miktarları incelendiğinde Buğday'ın 4.000 ha(%37) ,Arpa üretiminin 2.000 ha(%19) alanda olduğu, Mercimek üretiminin 500 ha(%5) alanda olduğu, Nohut üretiminin 1.000 ha (%9) alanda olduğu, Mısır üretiminin 1.000 ha (%9) alanda üretildiği, Soğan üretiminin 100 ha(%1) ve Sarımsak üretiminin 2.000 (%19) alanda üretildiği görülmektedir.

Grafik 5.14.Oğuzeli İlçe Merkezinde Tarla Ürünlerinin Üretim Miktarları (Oğuzeli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü).

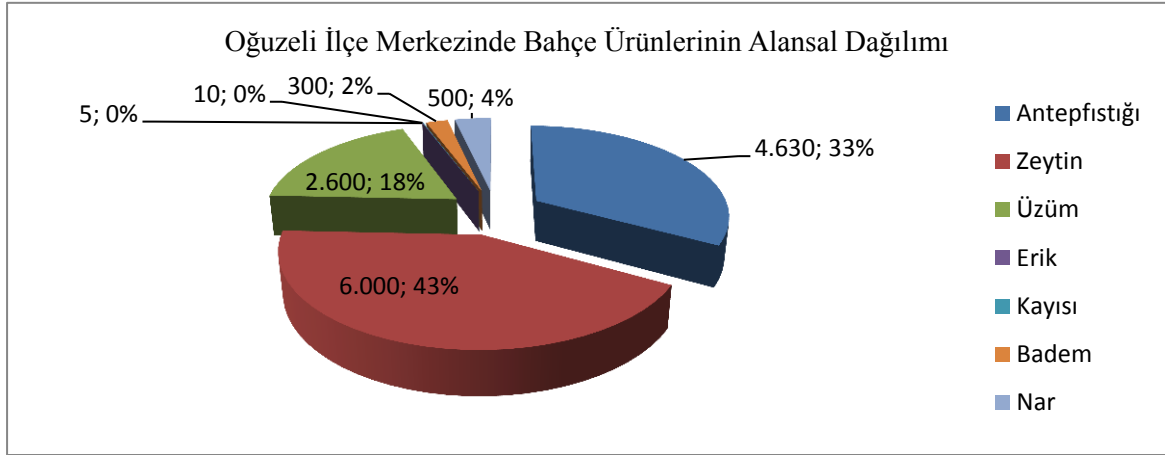
Üretim miktarları incelendiğinde ise en fazla üretim miktarı 162 (%45) tonla buğday üretimindedir. Onu 686 (%19) tonla arpa izlemekte olup, mısır üretimi 620 (%17) ton, nohut üretimi 200 (%6) ton olup, en az üretim ise 21 (%0.01) tonla fiğ üretimidir.

5.11.3.2. Oğuzeli İlçe Merkezinde Bahçe Ürünlerinin Alansal Dağılımı Ve Üretim Miktarları

Tablo 5.19.Oğuzeli İlçe Merkezinde Bahçe Ürünlerinin Alansal Dağılımı Ve Üretim Miktarları (Oğuzeli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü).

İl Adı	İlçe Adı	Grup adı	Ürün adı	Meyvelikler in alanı(ha)	Üretim(kg)	Dekar başına ortalama verim(kg)
Gaziantep	Oğuzeli	Meyveler	Elma	51	3.570	70
			Antepfıstığı	4.630	162.050	35
			Zeytin	6000	18.000	32
			Üzüm	2600	39.000	15
			Erik	5	200	40
			Kayısı	10	380	38
			Badem	300	7.500	25
			Nar	500	20.000	40

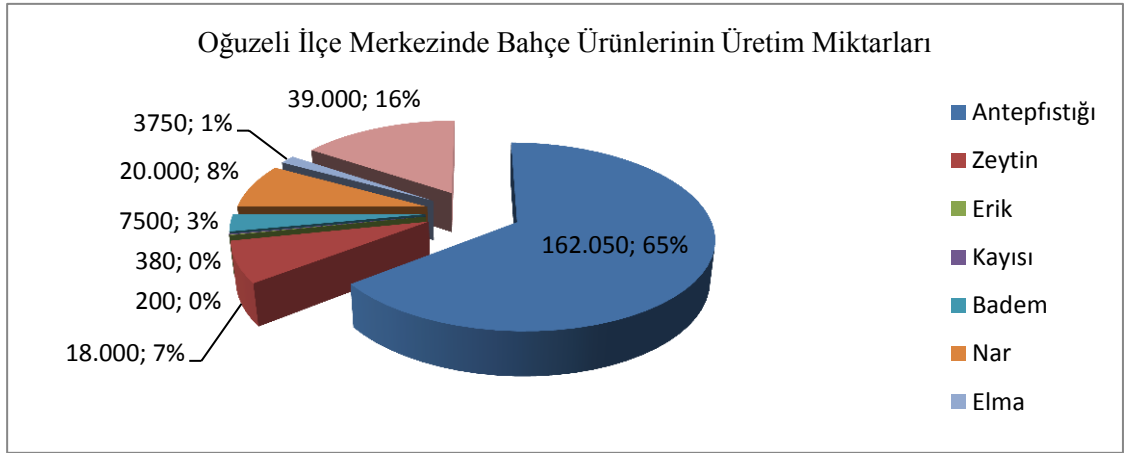
Oğuzeli ilçe merkezinde Bahçe ürünlerinin alansal dağılımı ve üretim miktarları incelendiğinde Antepfıstığı 4.630 ha(%33) alanda üretimin yapılırken, Zeytinin üretim alanı 6.000 ha(%43) ,Üzüm üretiminin alanı 2.600 ha(%18) , Erik üretiminin alanı 5 ha, Kayısı üretiminin alanı 10 ha, Badem üretiminin alanı 300 ha(%2) ve Nar üretiminin alanı 500 ha(%4) olduğu görülmektedir.

Grafik 5.15.Oğuzeli İlçe Merkezinde Bahçe Ürünlerinin Alansal Dağılımı (Oğuzeli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü).

Fotoğraf 5.18.Fıstık Hasadından Bir Görünüm.

Grafik 5.16.Oğuzeli İlçe Merkezinde Bahçe Ürünlerinin Üretim Miktarları (Oğuzeli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü).

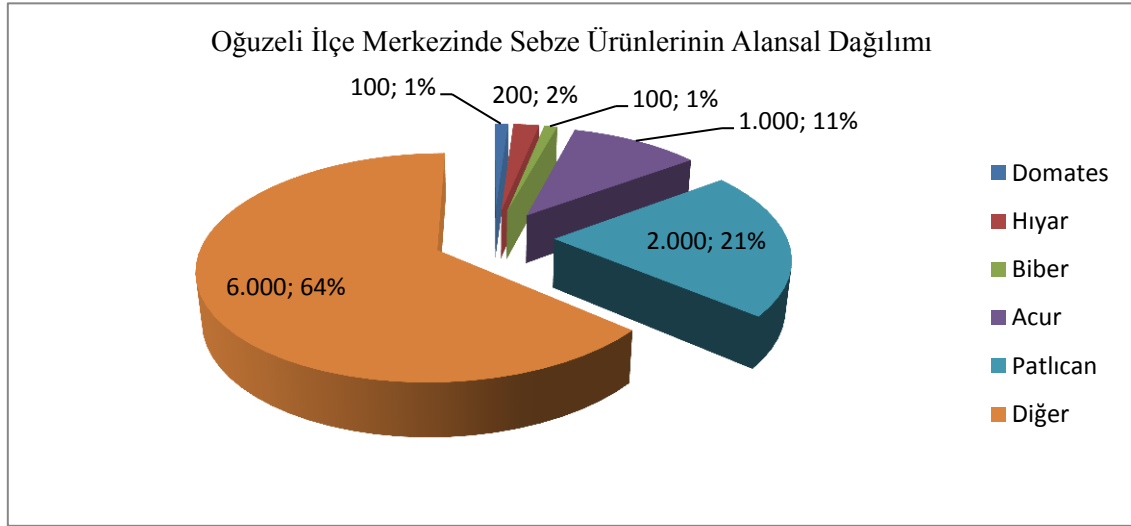
Fotoğraf 5.19.Nar Ağacından Bir Görünüm.

Üretim miktarları incelendiğinde ise en fazla üretim miktarı 162.050 (%65) kg bile Antepfıstığı iken onu 39.000 (%16) kg'la Üzüm onu 2.000 (%8) kg'la Nar üretimi izlemektedir. En az üretim miktarı 200 kg'la(%0.01) Badem üretimidir.

5.11.3.3. Oğuzeli İlçe Merkezinde Sebze Ürünlerinin Alansal Dağılımı Ve Üretim Miktarları

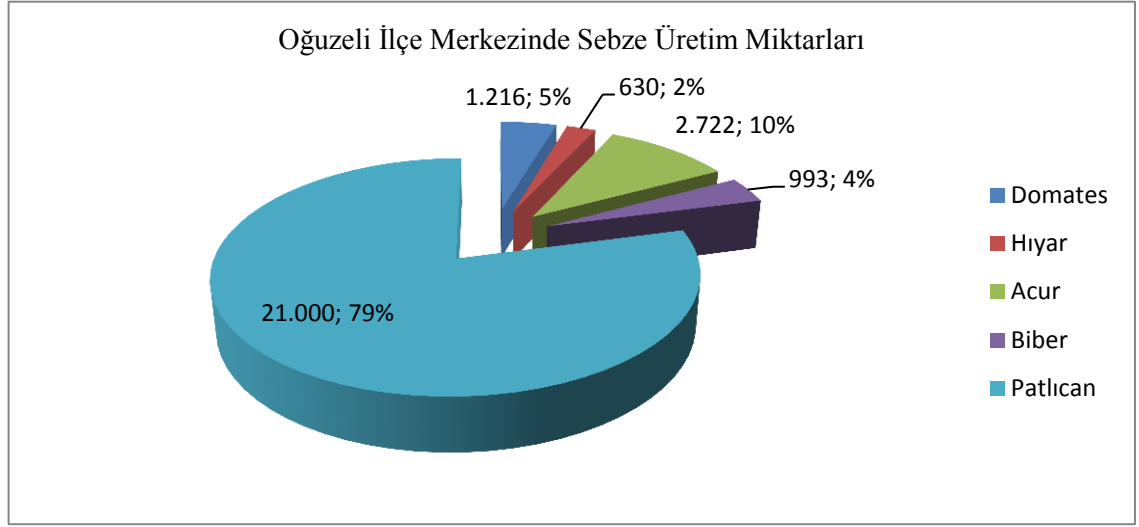
Tablo 5.20.Oğuzeli İlçe Merkezinde Sebze Ürünlerinin Alansal Dağılımı Ve Üretim Miktarları (Oğuzeli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü).

İl Adı	İlçe Adı	Grup adı	Ürün adı	Ekilen Alan(Dekar)	Üretim(Kg)
Gaziantep	Oğuzeli	Sebzeler	Domates (Sofralık)	100	1.216
			Hıyar (Sofralık)	200	630
			Acur	1.000	2.722
			Biber (Dolmalık)	100	993
			Patlıcan	2.000	21.000
			Diğer(Nane vb.)	6.000	-----

Grafik 5.17.Oğuzeli İlçe Merkezinde Sebze Ürünlerinin Alansal Dağılımı (Oğuzeli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü).

Oğuzeli ilçe merkezinde Sebze ürünlerinin alansal dağılımı incelendiğinde Domates üretiminin 100 ha(%1) alanda olduğu, Salatalık üretimin alanın 200 ha(%2) ,Biber üretimin alanın 100 ha (%1), Acur üretim alanın 1.000 ha (%11) , Patlıcan üretimin alanın 2.000 ha (%21) ve Diğer(Nane vb.) üretim alanın ise 6.000 ha (%64)olduğu görülmektedir.

Grafik 5.18.Oğuzeli İlçe Merkezinde Sebze Ürünlerinin Üretim Miktarları (Oğuzeli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü).

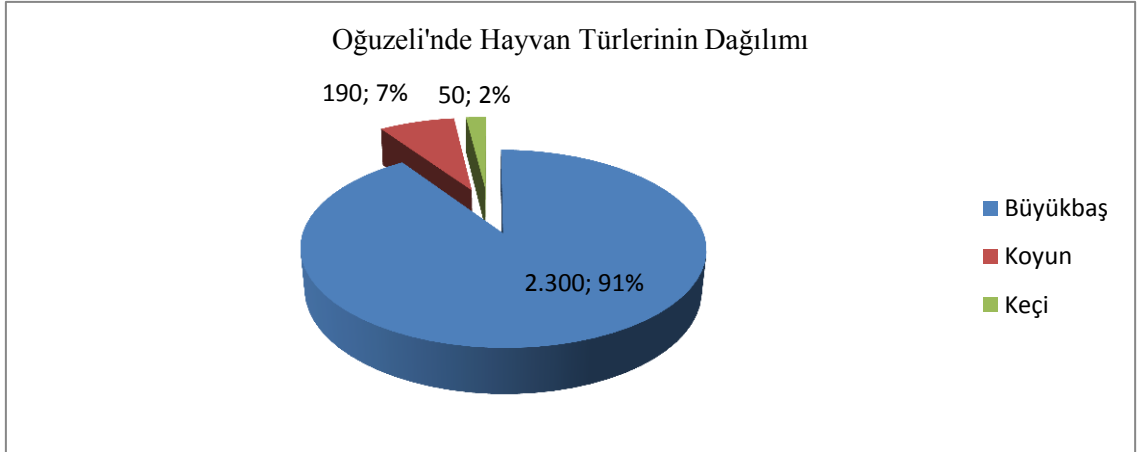
Fotoğraf 5.20.Oğuzeli Patlıcan Üretiminden Bir Görünüm.

Oğuzeli ilçe merkezinde Sebze üretim miktarları incelendiğinde ise en fazla üretim miktarı 21.000 (%79) ton ile Patlıcan üretimidir. Onu 2.722(%10) ton ile Acur üretimi takip ederken en az üretim miktarı 630(%2) tonla salatalık oluşturmaktadır.

5.11.4.Hayvancılık

Tablo 5.21.Oğuzeli İlçe Merkezinde Hayvancılık (Oğuzeli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü).

	Büyükbaş	Koyun	Keçi	Toplam
Oğuzeli İlçe Merkezi	2.300(%90,7)	190(%7,4)	50(%1,9)	2.540(%4,1)
İlçe Toplamı	25.457	31.066	4.696	61.219%100

Grafik 5.19.Oğuzeli'nde Hayvan Türleri Dağılımı (Oğuzeli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü).

İlçede 15 tane büyük süt sığırcılığı yapan işletme bulunmaktadır. Besicilikle uğraşan büyük işletme sayısı da 60 adettir. Köylerimizdeki işletmelerde genelde her evde 3-4 büyükbaş hayvan bulunmaktadır. İlçemizde Tarım Bakanlığının Güneydoğu Anadolu da 50 Baş ve Üzeri Süt Sığırcılığın Desteklemesi projesinden 15 işletme faydalanmıştır. İlçemizde projeden yararlanmak amacıyla işletme kurulumu devam etmektedir. İlçemizde kanatlı çiftliği olarak 1 Adet Bildircin (Kapasitesi 18000 adet) ve 1 adet besi tavuk işletmesi(Tat Tavuk İşletmesi) bulunmaktadır. İlçemizde küçükbaş hayvan sayısı önceki yıllara göre azalmaktadır. Tarım Kredi Kop. Ve Ziraat Bankasının kullandırmış olduğu kredileri ile 40 civarında hayvan işletmesi açılmıştır. Aile Sağlık Merkezi Acık köyünde 1 adet Büyükbaş Damızlık Hayvancılık kooperatifi bulunmaktadır.

5.11.4.1.Büyükbaş Hayvancılık

İlçe merkezinde 2.300 baş civarında büyükbaş hayvan mevcuttur. İlçe merkezinde hayvancılığı genellikle işletme anlayışından uzak 1-2 adet ev hayvancılığı şeklinde sürdürülmektedir. İlçe merkezinde 1.210 yerli ırk, 417 baş civarında kültür ırkı melezi ve 673 baş kültür ırkı sığır bulunmaktadır. İlçeden büyükbaş hayvan ihracatı yapılmamaktadır.

Fotoğraf 5.21.Modern Büyükbaş Hayvan Çiftliğinden Görünüm.

5.11.4.2.Küçükbaş Hayvancılık

İlçe merkezinde 190 baş koyun,50 baş keçi olmak üzere toplam 240 baş küçükbaş hayvan bulunmaktadır. Koyun ve keçi varlığının tamamını yerli koyun ırkları oluşturmaktadır. Islah edilmiş kültür ırkı koyun bulunmamaktadır.

5.11.4.3.Kümes Hayvancılığı

İlimizde 15 adet Broiler (etçi) tavuk kümesi olup toplam kapasitesi 600.000 civarındadır. 11 adet yumurtacı tavuk kümesi olup toplam kapasitesi 500.000 civarındadır. Elde edilen ürünler il içinde tüketilmektedir. Bu ürünlerin kesimleri TAD Tavukçulukta yapılmaktadır.

Gazivet, 1984 yılında veteriner hekimlik hizmetleri vermek üzere kurulmuştur. 1995 yılında Gaziantep Oğuzeli ilçesinde Bildircin Yumurtası üretimine başlamıştır. İlk yıllarda 1,500 adet yumurtacı bildircin kapasitesinde üretim yapılırken günümüzde 1000 metrekare kapalı alanda, tam otomatik kafeslerde, 40,000 adet yumurtacı bildircin kapasitesi ile aylık 1.000.000 adet yumurta üretimi yapan Türkiye'deki en büyük ve en önemli modern bildircin çiftliğidir.

5.11.4.4.Arıcılık

İlçemizde 1.340 adet kovan bulunmaktadır. Elde edilen bal ilçenin içinde tüketilmektedir.

6.OĞUZELİ'NİN KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİ

6.1.Oğuzların Geçmişi

Fotoğraf 6.1. Oğuzeli'nde Giyilen Yerel Giysi Örneği.

Barakların totemi ; “kurt, kaplan, aslan, at, it” gibi farklı türlerin genelini ifade eden “Bars” tır. Bars’ın özellikleri olan hız ve çeviklik zamanla, kurt ve ata yansıtılarak Barak kavramı oluşmuştur. Barak kelimesi Lehçe-i Osmânî’de ‘yünlü, kıllı, tüylü çuha’ Büyük Türk Lügati’nde ‘bir nev tüylü av köpeği,berg kebe (çobanların ve köylülerin giydikleri ve yere serdikleri yünden kaba aba)’,Türk Dialecte’de ‘uzun kuyruklu ve yallı soylu bir at cinsi, sık yünlü koyun, kıvrıkcık tüylü köpek cinsi’ ve Kâmûs-ı Türkî’de ise ‘uzun kıllı, uzun tüylü’ gibi birbirine yakın anlamlarda geçmektedir. Oğuz Destanı’nda yer alan Baraklar Kıl Barak şeklinde ifade edilmiştir. Bu sıfat savaşta kullandıkları tekniklerinden dolayı Barakların ismi önünde yer almıştır (Özbaş, 1958:8).

6.2.Barakların Ana Yurdu

Baraklar, Müslümanlığı Karahanlılar zamanında Oğuz boylarıyla birlikte kabul etmiştir. Daha önce belirtildiği üzere Müslüman olan Oğuzlar, Baraklar, Varsaklar Türkmen olarak adlandırılmış ve anılmışlardır.1316 yılında Oğuz boylarının Barakların ve Varsakların Yasavur vasıtasıyla Kepek Han zamanında Farap’dan (50.000 hane) diğer Türkmen boylarıyla Horasan’a geçtikleri tahmin edilmektedir. Söz konusu yılda büyük kıtlıkların ve hayvan hastalıklarının olduğu, çok fazla zayıat verildiği bilinmektedir (Duru, 2002:52).

6.3.Güneydoğu Anadolu’da Baraklar

Kökeni, başka bir ifadeyle Anayurtları Asya’nın kuzeybatısı (İdil civarı) olan Baraklar, bugün aynı adla anılan Barak Ovası’nda bulunmaktadırlar. Bu bölge Güneydoğu Anadolu bölgesinde Kilis’in güneydoğusundan, Gaziantep’in Oğuzeli ilçesinin güneyinden ve Nizip ilçesinin kuzeydoğusunda bulunan Belkis köyünden başlayarak doğuda Fırat nehri kıyısına ve güneyde Suriye sınırına kadar uzanan oldukça geniş bir alanı içine almaktadır (Bates, 1994:245-292).

Baraklar, bugün Gaziantep civarında Barak Ovası ve Barakeli olarak da bilinen bölgede bulunmaktadır. Bu bölge Güneydoğu Anadolu bölgesinde Kilis'in güneydoğusundan, Gaziantep'in Oğuzeli ilçesinin güneyinden ve Nizip ilçesinin kuzeydoğusunda bulunan Belkıs köyünden başlayarak doğuda Fırat nehri kıyısına ve güneyde Suriye sınırına kadar uzanan oldukça geniş bir alanı içine almaktadır (Özbaş, 1958:8).

Eseli oymağı nüfus bakımından az, görkemi ve gizemliliği yönünden anlamı çok bir Barak oymağıdır. Tarihin derinliklerinden günümüze kadar öz Türkçe sözcükleri kullanmışlar ve bu sözcüklerin çözümünü, açılımını sağlamışlardır. Eseliler Gaziantep'in Nizip ilçesine bağlı İzan (Düzbayır), Kürap (Gökçeli) Mıkmılı mezrası ve biraz da İkizce köyünde yaşamaktadırlar. Ayrıca Eseli Oymağı, Kara Hamo'lar, Kara Veliler, İbişler gibi kollara ayrılır. Eselilerin başevi, İzan köyünden Hasan Ağalardır. Eseli Oymağı'na mensup bazı aileler Karahan soyadını kullanmaktadırlar.

Köşede bucakta kalmış Adık ve Ese adları, Barak'ın efsanesini ortaya koymaktadır. Yani Barak göçün bayraktarı değil ama Türkçenin bayraktarıdır. Adık oymağı da yine Eseli gibi nüfus yoğunluğu az olan bir oymaktır. Nizip'in Keleklioğlu, Tilmiyen (Günaltı), Oğuzeli'nin Uruş (Dokuzyol), köyü Adıklı oymağına mensup Türkmenlerin yaşadığı köylerdir. Ayrıca Barak'ın önemli ozanlarından Kılıçoğlu ve Mahkül'ün köyü olan Şemik (Tosunlu) köyü de bir Adıklı köydür. Bu köy, Barak türkülerini en iyi yorumlayan, yansıtan Barak türkülerinin oluşumunda adeta "mutfak" görevi yapan bir köydür. Adıklıların başevi ise Tilmiyen (Günaltı) köyünde Kılıçoğullarından Hideyler'dir.

Birelli oymağına mensup Türkmenlerinin yaşadığı yerler; Kilis'in Elbeyli ilçesine bağlı Ali Mantar, Kilis'e bağlı Tılhabeş, Nizip'e bağlı Kurucahöyük, Tilmiyen (Günaltı), Kubbün, İkizce köyleri Gaziantep'in Oğuzeli ilçesine bağlı Uruş (Dokuzyol)tur.

Abdurrezaklı oymağını; Terekili, Çayrazlı, Kasımlı, Mahmutlu, Ali İdrisli, Gögebakanlı, Yağmurlu, Batmanlı, Karaabalı, Mercanlı, Çağıranlı, Taburlu, Çokşuruklu, Ceritli ve Kızılcaşarlı kolları oluşturmaktadır. Oymağın bağlı olduğu köyler eskiden Gaziantep'in Nizip ilçesine bağlı şimdi ise bir kısmı yine Gaziantep'in Karkamış ilçesine bağlanmış olan köylerdir. Bu köyler Çiftlik, Küçük Eşme, Seydümen (Balaban), Nohu (Ayyıldız), Sinsile, Ticar, İkizce, Çokşuruk (Yolağzı), Kılcan (Alaçalı), Diveyli (Eski Konak), Oğuzeli ilçesine bağlı Mülk, Himeyli, Geçili, Direkli, Dutluca ve İkizkuyu köyleridir (Özbaş, 1958:8) .

6.4.Barak Kültürü

6.4.1.Barak Odaları

Fotoğraf 6.2.Barak Odasından Bir Görünüm.

Zengin bir Türkçe kelime hazinesine ve kültüre sahiptirler. Kültürlerini nesilden nesile aktarmada kullandıkları sözlü edebiyatları da oldukça dikkat çekicidir. Barakların kültür aktarımında oda geleneğinin yeri ise oldukça önemlidir (Özbaş, 1958:8).

Barakların yerleşik düzene geçmelerinden sonra çadır geleneğinin yerini oda geleneği almaya başlamıştır. Bununla birlikte kımız da yerini mırraya bırakmıştır. Bilhassa iskân döneminde yaşanan olayları tasvir eden iskân türkülerinin zamanımıza ulaşması odalar sayesinde olmuştur. En önemlisi “orun” yani yerleşme düzeni hiç değişmemiş, bu özellik titizlikle korunmuştur. Bu düzen binlerce yıllık bir gelenektir ve hemen bütün Türk illerinde mevcuttur. Bu düzene göre Barak'ta özellikle yemek yerken oturma sırası şöyledir; Kesilen kurban bütün olarak boyu temsil eder. Kurbanın parçaları, (sağ-sol) butlar, diğer on iki parça boyun oymaklarını temsil eder. Günümüzde ise en başa hatırı sayılır, sözü dinlenir, saygın kişiler, oturur. Onun yanlarına sağlı-sollu derecelerine göre diğer kişiler sıralanır. En alttakilere boyun paylaştırılırdı. En başta oturan beyin önüne konulan baş, “aklı ve yöneticiliği” ifade ederdi. Sağ tarafta oturanlar yaşlı, yönetici ve bilge kişileri, sol tarafta oturanlar ise vurucu gücü, komutanları temsil ederdi. Orun (oturma) ve üleş (paylaşım) olarak nitelendirilen bu düzen, ana esaslarıyla birlikte yer yer devam etmektedir.

Günümüzde bu tarihi geleneği, hazır yemekler tamamen yok etmiş, bölüşme ve dayanışma temelli yemek bilinci adeta sıfırlanmıştır. Bu kolaycı anlayış ananelerimizi alt üst etmiştir. Ancak kısmen de olsa bu yemek âdetinin Barak'ta devam ettiğini söyleyebiliriz.

Misafiri ağırlayan oda, yeni gelen misafire yeni yemek yapar. Barak'ta yeni misafire önceden yapılan yemek hiç yenmemiş de olsa kesinlikle verilmez. Çünkü eski yemeği yeni misafire vermek ayıp hatta aşağılayıcı bir durum sayılır.

Fotoğraf 6.3.Barak Odasından Bir Görünüm.

Barak odaları genelde sahibinin mahremi olan hanesinden uzakta inşa edilmiştir. Oda sahibi evde olsa da olmasa da o odaya gelen misafir mutlaka ailenin başka bir ferdi veya köylü tarafından ağırlanır. Odanın masrafları için genellikle tarım ürünlerinden bir miktar ya da belli bir tarlanın tamamının geliri ayrılır. Oda, işlevini devam ettirdiği sürece bu gelir, babadan oğula geçerek odanın giderleri için kullanılır. Barak odalarına sonradan girip ve gelenekleşen mırmanın da önemli bir yeri vardır. Farklı boylarda ibriklerde köz ateşinde pişirilip, süzülerek kıvama getirilen acı kahve, odaya gelen misafire ilk sunulan ikramdır. Birer yudum şeklinde oda içerisinde oturan herkese birkaç defa dağıtılır. Barak odalarında oturma düzeni kadar oturma adabı da oldukça önemlidir. Ayak uzatarak oturmak ayıptır. Genel olarak sağ diz üzerine veya bağdaş kurularak oturulur. Ayrıca yemeğe ve sohbe, odadaki en yaşlı kişinin başlamasıyla başlanır. Bütün bu kurallar odaya eşikte oturarak girmeye başlayan çocuklar tarafından da dikkatle gözlenir. Bu nedenle Barak odaları, gelenek aktarımında başat rolü üstlenmişlerdir.

Şu hususu da belirtmek yerinde olur ki, Barak odaları yerleşik hayata geçildikten sonra Sünni inancın yerleşmesinde de önemli bir vazife görmüşlerdir. Camilerin olmadığı dönemde ibadetler ve dini sohbetler de bu odalarda yapılmıştır.

Köy içerisindeki her türlü anlaşmazlıklar köyün ileri gelenlerinin odalarında çözüldü. Her türlü durum karşısında cemaatin vermiş olduğu karar uygulanır ve kimse buna itiraz etmezdi. Mesela oymak ahalisi arasında çıkan ve cinayete sonuçlanan olaylarda oymak ahalisi bir araya gelir, ölen kişinin ailesi ve dolayısıyla kan davasının önüne geçmek için belirli bir miktar maddi bedel (kan parası) belirlenirdi. Bu bedel, cinayeti işleyen kişinin oymağındaki ailelerden toplanırdı. Bazı durumlarda, eğer şartlar uygun ise, cinayeti işleyen tarafın varsa kızı ile karşı ailenin oğlu veya bir yakını evlendirilmek suretiyle de barış sağlanırdı. Yörede buna “kan yerine gelin gitme” denmektedir. Daha buna benzer farklı boyutlardaki bütün problemler bu şekilde Barak odalarında çözümlenirdi. Her durumda oymağın ileri gelenleri tarafından çok sayıda kurban kesilir, yemekler verilirdi (Özbaş, 1958:8).

Barak odaları kimsesiz, yaşlı kişilerin uğrak yeri idi. Bu gibi misafirler günlerce hatta aylarca kalır ve ihtiyaçları giderilirdi. Bunlar Boydak olarak adlandırılırlardı. İçlerinde bilgili derviş görünümünde kişiler de bulunurdu. Seyfettin, Kavlak Dede, Abu Deve, Deli Hikmet gibi isimler hatırdaki kalanlardır.

Oda hayatı, Barak'ta beyliğin, cömertliğin sığınmanın sembolüdür. O bakımdan oda sahipleri kimseyi ayırt etmeyen gönlü zengin kişilerdir. Odalar daha önce bahsi

geçen Şorevi'nin küçük parçalarıdır (Vatandaşla Yapılan Röportaj Verileri).

6.4.2. Barak'ta Söylenen Türküler

Barak yöresinde söylenen türkülerini sadece Barak Cemaati'ne mal etmek doğru değildir. Nitekim bu türküler Barak bölgesi, Kilis, Suriye gibi yerlerde iskân edilen; Karakeçili, Beydili, Salur, Avşar, Çepni, Elbeyli, Emirli ve Bayındır gibi Türkmen boy ve oymaklarının ortaklaşa katkı sağladığı anonim türkülerdir. Ayrıca iskânın başından sonuna kadar verilen mücadelede ağırlık Beydili'nin üzerinde olmuş, Beydili Boyu'na mensup oymak ve obalar büyük kahramanlıklar göstermişlerdir. Başka bir deyişle iskân türkülerinin konularında Beydili'nin imzası bulunur. Türküler, Barak ağzı biçiminde öne çıkmış ve tanınmışlardır. Ayrıntılara inildiğinde türkülerin sözlerinde alıntılar ve karışıklık göze çarpar. Karacaoğlan'ın zannettiğimiz türkü sözleri bazen Ercişli Emrah'ta, Emrah'a ait olduğunu zannettiğimiz sözler Karacaoğlan'ın şiirlerinde görülür. Dadaloğlu, Kılıçoğlu, Deli Boran'da da aynı karışıklık göze çarpmaktadır. Barak türkülerinde şu hususlar özellikle ön plana çıkar;

-Konar-göçer yaşamın devamlılığını isteyen boy veya oymakların yerleşik hayata direnmeleri, isyanı ve bu yüzden kendilerini yüksek sesle ifade etmeleri(Güzelbey, 1977:6546-6556).

-Yüzyıllarca dağlık bölgelerde (Pamir-Tanrı Dağları) yaşayan ve geçimini hayvancılıkla temin eden konar-göçer topluluğun kısık sesle türkü söylemesi elbette beklenemez. Coğrafi şartların yanı sıra agresif yapı ve savaşlar, bağıarak konuşma ile türkü söylemenin gerisindeki gerçek olarak karşımıza çıkar. Günümüzde bile Baraklar, yüksek sesle konuşurlar. Aynı durum tarih sürecinde Hunlarda da göze çarpmaktadır.

Barak havalarında ayrı bir renk, ayrı bir gırtlak yapısı vardır. Barak türkülerinin vazgeçilmez çalgıları davul ile zurnadır. Yüksek sesle söyleniş ve gırtlak yapısı türkülerini anlaşılmasız hale getirir ki, bu durum Barak havasının ana karakterini oluşturur. İskân türkülerini sadece erkekler söyler. Kadınlar ise kına gecelerinde ve düğün öncesi, leylim denilen oyunlarda mani söylerler. Yine kadınlar yaslarda ağıt biçiminde türkü söylerler. Bu gibi durumlarda özel kadın ağıtçıları vardır.

Türkülerin gerisinde Horasan-Maveraünnehir yöresinin geniş bir kültür birikimi vardır. Horasan, Türkmenlerin kültür trafosu adeta dağıtım merkezi konumundadır. Bu yöreler Hurşit, Garip, Köroğlu, Kerem gibi âşıkların öykülerini ve türkülerini Anadolu'ya taşımalarına kaynaklık etmiştir. Bu bağlamda Baraklar söz konusu birikimi kendi yorumlarıyla buldukları bölgede canlı tutmuşlardır. İlk yerleşen topluluk olmalarından dolayı hatıraları taze tutmuş ve unutmamışlar, nesilden nesile aktarmışlardır. Rakka'ya iskân girişimi bütün Türkmen boy ve oymaklarında başkaldırıya, isyana dönüşmüş ve çığlık ortak paydaları olmuştur. Dadaloğlu başkaldırışın öncüsü sayılır. Bozkır özlemi, bunun yanı sıra iskândan sorumlu bazı paşaların yanlış tutumu iskân türkülerinin oluşumundaki temel sebepler arasındadır. Bey Veled türküsü, bunun en eski örneklerindendir.

6.5.Ezo Gelin

Fotoğraf 6.4.Ezo Gelinin Merzarı.

Asıl adı Zöhre Bozgeyik olan Ezo Gelin 1325 (1909) yılında Gaziantep ili Oğuzeli ilçesi Uruş koyünde doğmuştur. Genellikle Türkmenlerden meskûn, eski adı Uruş, yeni adı Dokuzyol olan bu köy ilçenin güneydoğusunda 17 km. uzaklıkta kurulmuştur. Bozgeyikli aşiretine mensup olan Ezo Gelin, Emir Dede'nin altı çocuğundan biridir. Adı Zöhre olmasına karşın "Ezo, Ezov, Özo, Özö, Özey" gibi farklı söylentilerin niçin denildiği bilinmemektedir. Ezo Gelin'den önce bu isme Uruş'ta ve yakın çevre köylerinde hiç rastlanmamıştır. Bilinen şu ki; Zöhre çocuk iken bütün köylülerin sevgisini kazanmış şirin bir kızdır (Atılgan, 1975:17-22).

Ezo, büyüdükçe serpilir, güzelleşir, güzelliğiyle bütün çevre köylerin dikkatini çekmeye, şanı dilden dile dolaşmaya başlar. Birçok kişi dünürcü gönderir, ama hep olumsuz yanıt alırlar. İsteyenlerin çoğu zengin, ağa ve çevrenin saygıdeğer kişileridir. Ezo'nun gönlünde kimin olduğu bir türlü bilinmez.

Dünürcü gelenler başlık parası konusunda keselerinin ağzını sonuna kadar açmalarına, birçok mal, mülk, bağ, bahçe vaad etmelerine rağmen evet cevabını alamazlar. Bazıları Emin Dede'ye "Madem bizim oğlana Ezo 'yu başlıkla vermiyorsun hadi gel değişik yapalım, ben kızımı senin oğlana vereyim sen de kızını benim oğluma ver" derlerse de netice alamazlar.

Uruş köyünden olup, bu köye çok yakın olan Beledin köyünde oturan Şido Hanifi namıyla tanınan 1315 (1899) doğumlu Türkmenlerin Karaşihli aşiretine mensub Hanifi Açıkgöz ile değişik usullü evlenmeye karar verilir. Şido Hanifi babayığit, yakışıklı, çok güzel saz çalıp türkü çağıran birisidir. Bir gün Uruş köyüne bir düğüne davet edilir. İlk defa Ezo ile birbirlerini bu düğünde görürler. Ezo ile Şido Hanifi değişik usulü ile evlenirler.

Bu suretle yapılan evlilik pek uzun sürmez. Ezo, baba evine döner. Şido Hanifi'nin halası Halik de değişik usulüne göre baba evine döner. Değişik usulündeki evliliklerde, bir tarafın ayrılması diğer tarafın da ayrılmasını gerektirmektedir. İki sene kadar geçen süre zarfında tekrar birleşme sağlanamadığından Şido, Hanifi, Ezo'nun gıyabında birkaç şahit huzurunda imam nikahlı karısını boşayarak kesinlikle ayrılmış olur. Beş-altı sene kadar Uruş köyünde dul olarak oturan Ezo biraz daha güzelleşir. Yeniden evlenmesi için birçok köyden zengin kişilerden teklif gelir. Bütün teklifleri

hiçbir sebep ileri sürmeden geri çevirir. Suriye'nin Kozbaş Köyü'nde oturan Türkmen asıllı teyzesi oğlu Memey de Ezo ile evlenmek istemektedir.

Memey, Ezo'yu kız iken de çok istemiştir. Akrabaları Ezo'nun bunca yıl dul oturmasına karşı çıkar. "Güzel kızım hiç merak etme evlendikten bir zaman sonra göç eder, Türkiye 'ye geri dönersin. Zaten Memey 'in nüfus kaydı Türkiye 'dedir. Biz senin kötülüğünü ister miyiz, seni gurbet ellerde yakar mıyız? " diye telkinde bulunurlar. Ezo Gelin'in ikinci evliliği de değişik usulüne göre olur. Teyzesi oğlu Memey bacısı Selvi'yi Zeynel Bozgeyik'e verir, Zeynel'in bacısı Ezo'yu da kendisine alır.

1936 yılı bir İlkbahar günü ikinci vakti Ezo Gelin akrabalarından bir kaç erkek ve kadımla Uruş'tan, Suriye'ye doğru yola çıkar. Kadınlı, erkekli bütün köylü Ezo'nun Suriye'ye gelin gitmesini hazmedemez. Gece zifiri karanlıktan istifade ile Suriye sınırından geçip Kozbaş'a ulaşırlar. Orada imam nikâhı ile evlenirler. Bu evliliği Şido Hanifi hiç hazmedemez. Yüreği kadar sazı da sözü de yanık olan Şido Hanifi sazı ile döker içini.

Ezo Gelin Suriye'de yaşadığı 16 yıl süresince sık sık Türkiye'ye gelir. Barak'taki akrabalarını, bilhassa Türkiye'yi çok sevmektedir. Suriye'de yokluk içinde yaşadığı halde akrabalarından yardım istemez. Ezo, gülüşü, sohbeti, yardımseverliği ve bakışı ile herkes için ayrı bir huzur ve hüner kaynağıdır. Onun güzelliği ve insanlığı daha bir başka daha bir içten anlatılır.

Güzelliği gurbet ve hasretle birlikte anlatılır. Ezo Gelin 6 kız çocuğu dünyaya getirir. Ancak çocuklardan sadece Celile hayatta kalır. Üstüste gelen bütün dertlere dayanamayan Ezo, amansız bir hastalığa yakalanır. Ezo Suriye'de de sevilir. Amcasının oğlu Şakir ile evlenen Celile, sık sık annesinin ziyaretine gelir. Verem olduğunu öğrenen Ezo gelin öleceğini bilmektedir. Her geçen gün daha da kötüye gitmekte, zayıflamaktadır.

Fotoğraf 6.4.Ezo Gelinin Mezarı Ve Kardeşi.

Ezo Gelin ölmeden önce kocasına şu vasiyette bulunur. "Öldüğümde beni Türkiye 'ye götür, akrabalarımın yanına göm, eğer götüremezsen, zorluk çıkarsa Bozhoyük köyünün tepesine mezar taşım Türkiye tarafına gelecek şekilde gömdür. Doyasıya seyredemediğim Türkiye'yi bari mezarımdan seyredeyim. Öldükten sonra evleneceğini biliyorum. Ben öldükten sonra kızım Celile'yi ve kocası Şakir'i alarak

Türkiye 'ye göçün. Bu köylerde durmayın. Çünkü Celile benim için söylenen türküleri duydukça, komşularla konuştuğunda üzüldür. Senin evlenmene Celile üzülecektir. Celile 'nin kızı olursa adını Ezo koyun, Ezo adı yaşasın mezarımın başında fakirlere birkaç kuruş dağıt. Mezarımın başına da 'Bahtı kara Ezo Gelin burada yatıyor. Türkiye'ye doyamadan gurbet ellerinde veremden öldü' diye yazdır. "

Ezo, 18 Mart 1952 tarihinde ölür. Uzun yıllar Cenazesi Türkiye'ye getirilemedi. Bozhöyük Köyü höyüğünün Türkiye'ye bakan tarafına defnedildi. Fakat istediği sözler mezar taşına yazdırılmadı (Atılgan, 1975:17-22) .

23 Eylül 1999 yılında yetkililer tarafından Ezo Gelin'in mezarı Dokuzyol (Uruş)köyüne getirilmiş, İsteddiği sözler mezar taşına yazılmış, Ezo Gelin adına bir müze yapılmıştır. Ezo Gelin öldükten sonra gerek Antep ovası, gerek Suriye enginlerinde ona yakılan ağıtların ardı arkası kesilmez.

7.SONUÇ VE ÖNERİLER

Ulaşım açısından önemli bir yerde ve verimli bir ovanın kıyısında kurulan Oğuzeli şehri gelişmeye elverişli olsa da Gaziantep İl Merkezine yakın olmasına rağmen pek bir gelişme gösterememiştir. Oğuzeli 1946 yılında ilçe merkezi statüsüne kavuşmasıyla birlikte hizmetler fonksiyonu hızla gelişmeye başlamıştır. Gelişen fonksiyonlar nüfus artışını da beraberinde getirmiştir.

Oğuzeli şehrinde iş ve ticaret alanları Barak ve İnönü Caddeleri çevresinde yoğunluk kazandığı gözlenirken, Mustafa Kemal Bulvarı, Fevzi Çakmak Caddesi ve Menderes Caddesi ve bu caddeleri birbirine bağlayan ara sokaklar önemli iş ve ticaret alanlarını oluşturlar.

Oğuzeli şehri istihdam açısından 1990 yılına kadar nüfus kaybetmeyen ve çevreden göç alan, dışarıya göç vermeyen bir yerleşme özelliği göstermektedir.1990'dan sonra Oğuzeli genel nüfusunda hızlı bir düşüş başlamıştır. Ancak Son yıllarda ülkemizde yaşanan ekonomik sorunlar, çalışma alanımızda da etkili olmuş ki 1990 sayımlarından sonra nüfusun artmadığı aksine azaldığı görülmektedir.

Oğuzeli şehrinde tarıma dayalı sanayi tesisleri gelişme içerisinde. Artan nüfusun oluşabilecek istihdam sorunuyla karşılaşmaması için sanayi tesislerinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların desteklenmesi ve teşvik edilmesi gerekir. Ayrıca tarımsal verimliliği arttırmak için çalışmalar yapılmalıdır. Çalışma alanında gelişmekte olan seracılık faaliyetlerinin yaygınlaştırılması sağlanabilir. Oğuzeli'nde son zamanlarda gelişme gösteren hayvancılık, özellikle kapalı alanlarda ahır hayvancılığı ve kümes hayvancılığı şeklinde teşvik edilebilir.

Oğuzeli Gaziantep il merkezine yakın olması sebebiyle sağlık fonksiyonu gelişmemiştir. İlçede Özel Müteşebbisler tarafından hastanenin açılmamış olması inceleme alanındaki yaşayan nüfus sağlık ihtiyaçlarını Gaziantep il merkezine gitmesine neden olmaktadır.

Oğuzeli'nde Ekonomik faaliyet kolları içerisinde Hizmet, sanayi kollarında çalışanların oranı %63,6 iken, tarım sektöründe çalışanların oranı %22,8. Oğuzeli, tarım fonksiyonlarından ziyade, daha çok Hizmet, Ticaret, İmalat ve sanayi sektörlerinin geliştiği bir yerleşmedir. Oğuzeli, gerek nüfus kriteri (17.014), gerekse nüfusun ekonomik faaliyet kollarına dağılımı bakımından irdelenirse, her iki kriterde de çalışma sahasının şehir yerleşmesi olduğu açıkça görülür.

Oğuzeli'nde şehir içi fonksiyon alanlarının dağılışı büyük ölçüde plansızdır. Bu fonksiyon alanlarının düzensizliği ve yerleşmelerdeki düzensizlik şehir topraklarının plansız ve dikkatsiz bir şekilde kullanılmış olduğunu gözler önüne sermektedir. Yeni yerleşme alanlarının düzensizliği ilçe çevresindeki verimli tarım alanlarının yerleşmeye açılmasına neden olmaktadır. Şehrin kullanım alanlarının düzensiz dağılması altyapı sorununu arttırmaktadır. Özellikle Hava Alanı Sanayi Bölgesinde hızlı sanayileşmenin olması ilçenin verimli tarım alanlarının kullanım alanı dışında kullanılmasına neden olmakla birlikte sanayileşmeden kaynaklanan çevre kirliliği su havzalarının kirlenmesine neden olmaktadır.

Bir başka sorun olarak ilçedeki ulaşım altyapısının yetersizliğidir. Ulaşım altyapısı ile ilgili sorunlar arasında Oğuzeli-Gaziantep ve Oğuzeli-Karkamış yollarının yetersizliğinden görülmektedir. Gaziantep şehir merkezinde yapılan ve Gaziantep Hava Alanına ulaştırılması düşünülen hafif raylı sistemin Oğuzeli şehir merkezine ulaştırılması ilçenin ulaşım sistemini rahatlatacaktır.

7.1.İlçenin Önemli Görülen Sorunları

- Sosyal Alanların Yetersizliği
- Altyapı
- Kooperatifleşme
- Çevre Kirliliği
- Eğitim
- Konut İhtiyacı
- Turizm Altyapısı
- Sanayi Altyapısı
- Tarım

Yukarıda geçen maddelerden en önemli dört sorun :

- İçme Suyu
- Çevre Kirliliği
- Altyapı
- Tarım başlıkları belirlenmiştir.

İlçenin içme suyunu temin eden Kırkgöz kaynağına sürekli olarak KÜSGET'in atıkları karışmaktadır. İlçedeki Sacır çayına karışan atıklar kötü kokuya sebep olmanın yanı sıra, tarımsal sulamada da kullanılarak ciddi bir problem yaratmaktadır. Barak Grubu Köy İçme Suları Birliğine ait kaynak için de aynı durum söz konusudur. Bu durum ilçe halkının sağlığı açısından ciddi bir problem oluşturmaktadır. Bir diğer soru Kayacık Barajına akan suların arıtılmadan aktarılmasıdır. Kayacık barajına akan su kanalındaki kirlilikten kaynaklanan sivrisinek çokluğu halk sağlığı üzerinde ciddi problemler yaratmaktadır (İpekyolu Kalkınma Ajansı).

İlçenin Kalkınma Öncelikleri ve Stratejileri

Bunlar;

- Altyapının geliştirilmesi
- Tarım ve Kırsal Kalkınma olanaklarının artırılması
- Çevre Politikaları ve Yeşil Büyüme
- Sağlık olanaklarının artırılması
- Sosyal Politikaların geliştirilmesi

İlçenin Öncelikli Hedefleri Şunlar olmalıdır:

- Kentleşme altyapısının geliştirilmesine yönelik planlamalar yapılması
- Çevre kirliliğinin önlenmesi için denetimlerin artırılması, halkın bilinçlendirilmesi adına eğitimler verilmesi
- Sacır deresindeki atık problemleri ile ilgili ciddi ve acil önlemler alınması
- Tarımsal sulama ve içme suyu altyapılarının geliştirilmesi
- Arıtma tesisi kurulması
- Ekonomik değeri olan ürünlerin pazarlanmasında ilçeye özgü modellerin geliştirilmesi
- Sacır deresinin ciddi anlamda ıslahı için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görüşülerek projeler üretilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- ALIAĞAOĞLU, A. ve UĞUR, A. 2010. Şehir Coğrafyası, Nobel Yayın Dağıtım Ankara,228 s.
- ATALAY, İ. 1982. Türkiye Jeomorfolojisini V.Ü. Yay. No: 9, İzmir, 490 s.
- ATILGAN, H. 1975. Barak Ellerinin Talihsiz Ezo'su, Akçağ Yayınları. Ankara,176 s.
- AVCI S. 2004. "Şehirselleşmelerin Belirlenmesinde Kullanılan Kriterler Ve Türkiye Örneği", İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Dergisi, ss.9-28.
- BATES, G.D.1994. Güneydoğu Anadolu'da Göçebe Yörük Yerleşmeleri Üzerine Bir Çalışma, Türkiye Coğrafi ve Sosyal Araştırmalar, Çeviri: E. TÜMERTEKİN, F.MANSUR ve P.BENEDİK İ.Ü.Edeb. Fak.Coğ.Enst.İstanbul, 690 s.
- BEAUJEU-GARNIER, J. ve CHABOT, G.1967. Urban Geography, John Wiley & Sons Inc, New York,439 s.
- ÇİNER R, 1958. "Gaziantep Çevresinde Paleolitik Buluntular", Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi, c:16 (3-4).
- D.İ.E. 1935-2012.Genel Nüfus Sayımları, Ankara.
- D.İ.E. 2000. Genel Nüfus Sayımı, Gaziantep'in Nüfusunun Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri, Ankara.
- DARKOT, B. 1961. "Türkiye'nin Nüfus Hareketleri Üzerine Gözlemler", Türk Coğrafya Dergisi s:21, ss.1-22.
- _____1954. "Türkiye'de Nüfus Hareketleri", İ.Ü.Coğ. Enst. Derg. c:3, ss.5-6.
- DOĞANAY, H. 1983. "Erzurum'un Şehirselleşme Fonksiyonları ve Başlıca Plânlama Sorunları", Atatürk Üniv. Fen-Edebiyat Fak. Coğrafya Bölümü, Erzurum (Basılmamış Doçentlik Tezi).
- _____1980. "Türkiye Ekonomik Coğrafyası", İ.Ü.Coğ. Enst. Derg. s:20-21,ss.119-128.
- _____1994.Türkiye Beşeri Coğrafyası, Gazi Büro Kit. Ankara.510s.
- DPT 2009. "Türkiye'deki Şehirlerin Fonksiyonel Sınıflandırılması" DPT Yay. No:2 ss.520-719.
- DURU, Y. 2002. "Barak Kültürü ve Ezo Gelin Öyküsü", GAP Çerçevesinde Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri (12-13 Ekim 2001 Gaziantep), Ankara: Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları, No:337, Seminer, Kongre Bildirileri Dizisi: 73. ss.52 -111.

- GASKİ (Gaziantep Su Ve Kanalizasyon Müdürlüğü) Brifing (2012).
- Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Brifing (2012).
- Gaziantep D.S.İ.
- Gaziantep İl Bank Müdürlüğü.
- Gaziantep İl Özel İdaresi Kültür Hizmeti, Gaziantep Valiliği (2005).
- Gaziantep İl Sağlık Müdürlüğü.
- Gaziantep İl Yıllığı (2002).
- Gaziantep İpekyolu Kalkınma Ajansı.
- Gaziantep Karayolları 54.Bakım Şube Şefliği.
- Gaziantep Karayolları Müdürlüğü.
- Gaziantep Müze Müdürlüğü.
- Gaziantep Sanayi Odası.
- Gaziantep Ticaret Odası.
- Gaziantep Turizm İl Müdürlüğü.
- Gaziantep Valiliği İl Afet Ve Acil Durumlar Müdürlüğü ‘İl Afet Sellik Dosyası’ (2012).
- Gaziantep Valiliği, İlçeleri Envanteri (2007).
- GÖMEÇ, S 1998. ‘Şamanizm ve Eski Türk Dini’, PAÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi, s: 4, ss. 38-50.
- GÖNEY, S. 1995. Şehir Coğrafyası, İstanbul Üniv. Fen-Edb. Fak. Yay. No: 2274 ss.9
- GÖYÜNÇ, N. 1991. ‘Hane Deyimi Hakkında’, İ.Ü.Edb.Fak.Tarih Derg.s:32,ss.331-348.
- GÖZENÇ S.1977. ‘Arazi Kullanılması ve Değerlendirmesinin Coğrafi Yönden Tetkiki’ ,İ.Ü. Coğrafya Enstitüsü. Dergisi, s: 20-21, ss.69-81.
- Güneydoğu Anadolu İhracatçılar Birliği-Gaziantep.
- GÜVENÇ, T. 1973. Gaziantep-Kilis Bölgesi Stratigrafisi, MTA Jeo. Et. Dai. Rapor Arşivi, Rap. No. 304, Ankara, 70 s. (yayınlanmamış).
- GÜZELBEY, C.C. 1977. Gaziantep Sabah Gazetesi, ‘Gaziantep’te Karacaoğlan’la İlgili Bilgiler, Yıl:21, ss.6546-6556.
- Havaalanı Sanayi Bölgesi Derneği.

<http://harita.turkcebilgi.com> (2012).

JOHNSON J. H.1972. Urban Geography, Pergamon Press, London.

KALELIOĞLU, E. 1971. Gaziantep Yöresinin Fiziki Coğrafyası, Coğrafya Araştırmalar Dergisi c: 3-4 ss.139-204.

_____ 1966. “Gaziantep Platosu Ve Çevresinin İklimi”, A.Ü. DTCF COĞ. ARŞ. DER. Cilt: I. Sayfa: 297-300. Ankara Kalelioğlu, E., 1971, ”Gaziantep yöresinin Fiziki coğrafyası”, A. Ü. DTCF COĞ. ARŞ. DER. Cilt:3-4 ss.139-204, Ankara Köy Hizmetleri. 1992, Gaziantep İli Arazi Varlığı, J.C. Başbakanlık Köy Hizmetleri Genel Müd. Yayınları.

_____1977. “Gaziantep Yöresinde Yerleşme, Meskenler, Nüfus ve Ekonomik Faaliyetler”, Ankara DTCF Dergisi, XX.(3-4).

KARABORAN, H.H. 1989, “Şehir Coğrafyası ve Şehirsal Fonksiyonlar”, Fırat Üniv. Sos. Bil. Derg., c: 3(1), ss.81-118.

KELEŞ, R. 1961. Şehir ve Bölge Plânlaması Açısından Şehirleşme Hareketleri, Ankara, 703 s.

MTA (Maden Tetkik Arama).

Oğuzeli Belediyesi Bina Sayım Raporu (2012).

Oğuzeli Belediyesi Brifing Raporu (2012).

Oğuzeli Esnaf Ve Sanatkârlar Odası.

Oğuzeli Halk Eğitim Müdürlüğü.

Oğuzeli Havaalanı Hava Meydanı Meteoroloji Müdürlüğü.

Oğuzeli Havaalanı Müdürlüğü.

Oğuzeli İlçe Emniyet Müdürlüğü.

Oğuzeli İlçe Gıda Tarım Ve Hayvancılık Müdürlüğü.

Oğuzeli İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Brifing (2013).

Oğuzeli İlçe Müftülüğü Brifing (2012).

Oğuzeli Kaymakamlığı Brifing (2012).

Oğuzeli Meslek Yüksekokulu.

Oğuzeli Nüfus Müdürlüğü.

Oğuzeli PTT Müdürlüğü.

Oğuzeli Ziraat Bankası.

Oğuzeli Ziraat Odası.

Oğuzeli'nde Vatandaşlarla Yapılan Röportajlar.

ÖZBAŞ, Ö. 1958. Gaziantep Dolaylarında Türkmenler ve Baraklar, Gaziantep Kültür Derneği Kitap ve Broşür Yayınları: 8.Ankara.

ÖZÇAGLAR, A. 1988. "Türkiye'deki Tarım Alanlarının Coğrafi Dağılımının Doğal Çevreyle İlişkisi" A.Ü.D.T.C.F. Coğrafya Araştırmaları Dergisi, s:11, ss.131-150.

_____2003. Coğrafyaya Giriş, Hilmi Usta Matbaacılık, Ankara, 298 s.

ÖZGÜR, E. M. 1998, Türkiye Nüfus Coğrafyası, GMC-Basın Yayın Ltd. Şti, Ankara, 118 s.

_____1992. "Türkiye'de Faal Nüfusunun Ekonomik Faaliyet Kollarına Dağılımı" A.Ü. Türkiye Coğ.Araşt. ve Uygül. Merk. Derg. , s:1 ss. 55-80.

SOLMAZ, M. [Derleyen], 1962. Ezo Gelin, Gaziantep Kültür Derneği Kitap ve Broşür Yayınları s: 28. Gaziantep.

TANOĞLU, A. 1959. Nüfus ve Yerleşme, İ.Ü. Yay. No.1183,Edb. Fak. Cog. Enst. Neşriyatı No:45 İstanbul, 290 s.

_____1989. "Türkiye'de Nüfusun Dağılışı", İ.Ü. Coğ. Enst.Derg. s:10,ss.1-15 İstanbul.

TEKELİ, İ. 1986. Türkiye'de Bilim Araştırmalarının Gelişimi, Türkiye'de 19. Yüzyıl Ortalarından 1950'ye kadar Kentsel Araştırmanın Gelişimi, Türkiye Sosyal Bilimler Derneği Yayını, Ankara.

TERLEMEZ, H.Ç.I. ŞENTÜRK, K. ATEŞ, Ş. SÜMENGEN, M. ve ORAL, A. 1992. Gaziantep Dolayının Ve Pazarcık-Sakça Göz-Kilis-Elbeyli-Oğuzeli Arasının Jeolojisi, MTA Rap. No: 9526, Ankara.(Yayınlanmamış)

TUİK(Türkiye İstatistik Kurumu)

TÜMERTEKİN, E. 1965. "Türkiye'de Şehirlerin Fonksiyonel Sınıflandırılması", İ.Ü. Cog. Enst.Yay. No:43.

_____1973. "Türkiye'de Şehirleşme ve Şehirselleşme Fonksiyonları", İstanbul Üniv. Coğrafya Enst. Yay. No: 72.

_____1987. Ulaşım Coğrafyası, İst. Üniv. Yay. No: 2053, İstanbul, 427 s.

- TÜMERTEKİN, E. ve ÖZGÜÇ, N. 1998. Beşeri Coğrafya- İnsan, Kültür, Mekân, Çantay Kitabevi, İstanbul.576 s.
- WIRTH, L. 2002. “Bir Yaşam Biçimi Olarak Kentleşme”, Çeviri: Duru, B. Alkan, A. 20 yy. Kenti İmge Kitap Evi Yay. ss.77-106.
- WYHNNE-HAMMOND, C. 1985. Element of Human Geography, Bell & Hyman, London.
- WHEELER, J.O. MULLER, P.O. 1986. Economic Geography (Second Edition), John Wiley & Sons, New York.
- YÖRÜKÂN, A. 1968. Şehir Sosyolojisinin Teorik Temelleri, İm. İ. Bak. Mesk. Genel Müd. Sos. Arş. Dair, Ankara.
- YÜCEL, T. 1960. “Türkiye’de Şehirleşme Hareketleri ve Şehirler”, İstanbul Türk Cog. Der. s:20 ss. 23-35.
- YÜCEŞAHİN, M. ve ÖZGÜR, E.M. 2008. “Türkiye Kentlerinin Kentleşme Düzeylerinin Demografik Ekonomik Ve Sosyal Değişkenlerle Belirlenmesi”, Coğrafi Bilimler Dergisi s:6 ss.27-51.

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı – Soyadı :Mesut HANÇERKIRAN
Doğum Yeri ve Tarihi :Pazarcık/04.02.1980

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi :Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrenimi :Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Doktora Öğrenimi :-
Bildiği Yabancı Diller :İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri :-

İş Deneyimi

Stajlar :-
Projeler :Gaziantep Milli Eğitim Müdürlüğü ‘Bir
Tuğlada Sen Koy’ Projesi
Çalıştığı Kurumlar :Milli Eğitim Bakanlığı

İletişim

E-Posta Adresi :mesut2b@hotmail.com
Tel. :0507 831 71 92
Tarih :18.12.2013